

INSOLVENČNÍ ZÁKON s judikaturou

Sestavil
LUKÁŠ PACHL

INSOLVENČNÍ ZÁKON

s judikaturou

INSOLVENČNÍ ZÁKON

s judikaturou

Sestavil
Lukáš Pachel

Vzor citace: Pachel, L.: Insolvenční zákon s judikaturou. 1. vydání.
Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 484.

Právní stav citované judikatury byl uzavřen ke dni 31. 12. 2010.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011

ISBN: 978-80-7357-675-2

INSOLVENČNÍ ZÁKON s judikaturou
sestavil Mgr. Lukáš Pachel

Publikace číslo 891

Vydává Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
v roce 2011

Šéfredaktor: JUDr. Václav Fiala
Redaktorka: JUDr. Štěpánka Taxová

Sazba a tisk SERIFA®, s. r. o.
Jinonická 80, 150 00 Praha 5

Všechny naše publikace si můžete objednat na adrese:
Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
Tel. 246 040 400, fax: 246 040 401, e-mail: obchod@wkcrcz, www.wkcrcz

OBSAH

Úvod	11
Užité zkratky	12

ZÁKON O ÚPADKU A ZPŮSOBECH JEHO ŘEŠENÍ (INSOLVENČNÍ ZÁKON)

§ 1–243	ČÁST PRVNÍ. OBECNÁ ČÁST	13
§ 1–8	HLAVA I Základní ustanovení	13
§ 1	Předmět úpravy	13
§ 2	Vymezení některých základních pojmů .	14
§ 3	Úpadek	15
§ 4	Způsob řešení úpadku	22
§ 5	Zásady insolvenčního řízení	22
§ 6	Výjimky z působnosti zákona	23
§ 7	Použití občanského soudního řádu	24
§ 9–70	HLAVA II Procesní subjekty	27
§ 9–13	Díl 1 Procesní subjekty	27
§ 10	Insolvenční soud	27
§ 13	Asistent soudce insolvenčního soudu . . .	31
§ 14–20	Díl 2 Účastníci řízení	32
§ 21–45	Díl 3 Insolvenční správce a další správci	38
§ 31	Odvolání insolvenčního správce	45
§ 32	Zproštění insolvenčního správce	48
§ 33	Zástupce insolvenčního správce	50
§ 34	Oddělený insolvenční správce	50
§ 35	Zvláštní insolvenční správce	51
§ 41–45	Úvěrové financování	63
§ 46–68	Díl 4 Věřitelské orgány	65
§ 46	Schůze věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů	65
§ 47	Schůze věřitelů	66
§ 49–53	Hlasovací právo	67
§ 54	Postup insolvenčního soudu	70
§ 56–65	Věřitelský výbor	72
§ 66	Insolvenční soud jako věřitelský výbor .	82
§ 67	Účast odborové organizace ve věřitelském výboru	82
§ 68	Zástupce věřitelů	82
§ 69–70	Díl 5 Další procesní subjekty	83
§ 69	Státní zastupitelství	83
§ 70	Likvidátor dlužníka	83
§ 71–96	HLAVA III Ustanovení o insolvenčním řízení	83
§ 71–80	Doručování	83
§ 81	Pořádková pokuta	89
§ 85	Jednání	92
§ 86–87	Dokazování	93

§ 88–90		Rozhodnutí	96
§ 91–96		Opravné prostředky	17
§ 97–164	HLAVA IV	Projednání úpadku a rozhodnutí o něm	99
§ 97–102		Díl 1 Zahájení insolvenčního řízení	99
§ 101		Oznámení o zahájení insolvenčního řízení	106
§ 103–108		Díl 2 Insolvenční návrh	108
§ 108		Záloha na náklady insolvenčního řízení . .	122
§ 109–114		Díl 3 Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení	132
§ 111–114		Nakládání s majetkovou podstatou	134
§ 115–127		Díl 4 Moratorium	142
§ 116–119		Návrh na moratorium	143
§ 117		Rozhodnutí o návrhu na moratorium . . .	144
§ 118		Vyhlášení moratoria	144
§ 119		Účinnost moratoria	145
§ 120–121		Účinky moratoria	145
§ 122		Nakládání s majetkovou podstatou po dobu trvání moratoria	145
§ 124		Zánik moratoria	146
§ 128–147		Díl 5 Projednání insolvenčního návrhu a rozhodnutí o něm	147
§ 136–138		Rozhodnutí o úpadku	168
§ 139		Oznámení o vydání rozhodnutí o úpadku	176
§ 140		Účinky rozhodnutí o úpadku	177
§ 141		Odvolání proti rozhodnutí o úpadku . . .	178
§ 142–147		Jiná rozhodnutí o insolvenčním návrhu .	179
§ 148–157		Díl 6 Stanovení způsobu řešení úpadku .	190
§ 158		Díl 7 Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku	199
§ 159–164		Díl 8 Incidenční spory	200
§ 165–204	HLAVA V	Věřitelé a uplatňování pohledávek . . .	203
§ 165–172		Díl 1 Postavení věřitelů a jejich pohledávek	203
§ 169		Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou .	207
§ 173–202		Díl 2 Přihlášky pohledávek a jejich přezkoumání	210
§ 173		Podání přihlášky	210
§ 174–187		Náležitosti přihlášky	212
§ 188		Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem	225
§ 189		Seznam přihlášených pohledávek	228
§ 190–202		Přezkoumání přihlášených pohledávek .	229
§ 190		Přezkumné jednání	229
§ 192		Popření přihlášených pohledávek	229
§ 193		Popření pravosti pohledávky	246
§ 194		Popření výše pohledávky	249

§ 195	Popření pořadí pohledávky	249
§ 196	Účinky popření pohledávky	249
§ 198	Popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem	251
§ 199	Popření vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem	253
§ 200	Popření pohledávky přihlášeným věřitelem	254
§ 203–204	Díl 3 Jiné způsoby uplatňování pohledávek	258
§ 205–230	HLAVA VI Majetková podstata	261
§ 205	Pojem a rozsah majetkové podstaty	261
§ 206–208	Obsah majetkové podstaty	262
§ 209–216	Zjišťování majetkové podstaty	263
§ 217–224	Soupis majetkové podstaty	268
§ 217	Pořízení soupisu	268
§ 218	Označení majetku v soupisu	268
§ 219	Ocenění položek soupisu	269
§ 220	Důvod soupisu	269
§ 221	Prohlášení o správnosti soupisu	269
§ 222	Zveřejnění soupisu	269
§ 223	Upuštění od soupisu nebo ocenění	270
§ 224	Vyrozumění o soupisu	270
§ 225–227	Vyloučení a vynětí z majetkové podstaty	270
§ 228–230	Nakládání s majetkovou podstatou a její správa	274
§ 231–243	HLAVA VII Neplatnost a neúčinnost právních úkonů	279
§ 231–234	Díl 1 Neplatnost právních úkonů	279
§ 235–243	Díl 2 Neúčinnost právních úkonů	282
§ 240	Neúčinnost právních úkonů bez přiměřeného protiplnění	284
§ 241	Neúčinnost zvýhodňujících právních úkonů	285
§ 242	Neúčinnost úmyslně zkracujících právních úkonů	287
§ 244–418	ČÁST DRUHÁ. ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	288
§ 244–315	HLAVA I Konkurs	288
§ 244–262	Díl 1 Prohlášení konkursu a jeho účinky	288
§ 254	Fixní smlouvy	295
§ 255	Výpůjčka	295
§ 256–258	Nájemní a podnájemní smlouvy	295
§ 259	Leasingové smlouvy	297
§ 260	Výhrada vlastnictví	297
§ 263–267	Díl 2 Účinky prohlášení konkursu na probíhající řízení	298
§ 268–276	Díl 3 Účinky prohlášení konkursu na společné jmění manželů	301

326

§ 277–282		Díl 4 Procesní úkony navazující na prohlášení konkursu	304
§ 283–295		Díl 5 Zpeněžení majetkové podstaty . . .	305
§ 284		Předkupní právo	306
§ 296–301		Díl 6 Nakládání s výtěžkem zpeněžení . .	312
§ 302–307		Díl 7 Konečná zpráva a rozvrh	316
§ 308–313		Díl 8 Zrušení konkursu	321
§ 314–315		Díl 9 Zvláštní ustanovení o nepatrném konkursu	
§ 316–364	HLAVA II	Reorganizace	327
§ 316		Díl 1 Přípustnost reorganizace	327
§ 317–324		Díl 2 Návrh na povolení reorganizace . .	330
§ 325–333		Díl 3 Rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace	334
§ 334–337		Díl 4 Věřitelé při reorganizaci	340
§ 338–351		Díl 5 Reorganizační plán	343
§ 343		Zpráva o reorganizačním plánu	347
§ 346		Hlasování mimo schůzi věřitelů	348
§ 352–361		Díl 6 Provádění reorganizačního plánu .	355
§ 362–364		Díl 7 Skončení reorganizace	359
§ 365–366	HLAVA III	Zvláštní ustanovení o vyloučení účinků zákona	361
§ 367–388	HLAVA IV	Úpadek finančních institucí	363
§ 367–378		Díl 1 Úpadek bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze a dále některých zahraničních bank, institucí elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze	363
§ 367		Oddíl 1 Obecná ustanovení	363
§ 368–376		Oddíl 2 Úpadek banky, spořitelního a úvěrního družstva nebo instituce elektronických peněz po odnětí licence nebo povolení, úpadek osoby se sídlem nebo místem podnikání na území České republiky nebo mimo území Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru oprávněné vydávat elektronické peníze a úpadek pobočky zahraniční banky uvedené v § 367 odst. 1 písm. f)	364
§ 368		Insolvenční návrh	364
§ 370		Informování orgánů dozoru nebo dohledu a veřejnosti	365
§ 371		Zpráva o postupu insolvenčního řízení . .	368
§ 372		Insolvenční správce	368
§ 373		Zjištění pohledávek a závazků	

		z účetnictví dlužníka	368
§ 374		Přihlašování pohledávek	370
§ 375		Hypoteční podstata	371
§ 377–378		Oddíl 3 Úpadek zahraniční banky nebo instituce elektronických peněz podnikající na území České republiky na základě jednotné licence a úpadek osoby se sídlem nebo místem podnikání na území jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, oprávněné vydávat elektronické peníze na základě povolení podle zvláštního právního předpisu	372
§ 379–388		Díl 2 Úpadek pojišťoven a tuzemských zajišťoven provozujících svoji činnost na území České republiky	373
§ 379		Oddíl 1 Obecná ustanovení	373
§ 380–386		Oddíl 2 Úpadek tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny a pobočky pojišťovny z třetího státu po odnětí povolení	374
§ 382		Informování orgánu dozoru a veřejnosti	375
§ 383		Zpráva o postupu insolvenčního řízení	376
§ 384		Insolvenční správce	376
§ 385		Zjištění pohledávek a závazků z účetnictví dlužníka	377
§ 386		Zvláštní ustanovení o rozvrhu	379
§ 387–388		Oddíl 3 Úpadek pojišťovny z jiného členského státu provozující svoji činnost na území České republiky na základě práva zřizovat své pobočky	379
§ 389–418	HLAVA V	Oddlužení	380
§ 395–403		Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení	394
§ 401		Hlasování mimo schůzi věřitelů	406
§ 404–418		Rozhodnutí o schválení oddlužení	409
§ 419–434	ČÁST TŘETÍ. SPOLEČNÁ USTANOVENÍ		424
§ 419–425	HLAVA I	Insolvenční rejstřík	424
§ 426–430	HLAVA II	Vztah ke státům Evropské unie	427
§ 427		Zastavení insolvenčního řízení	430
§ 428		Insolvenční správce	430
§ 429		Zveřejnění některých rozhodnutí	430
§ 430		Známí věřitelé	431
§ 431–434	HLAVA III	Závěrečná ustanovení	435
§ 431		Zmocňovací ustanovení	435
§ 432		Přechodné ustanovení	436
§ 433		Zrušovací ustanovení	436

§ 434	Účinnost	436
Vybraná ustanovení novely		437
Vybraná ustanovení nařízení rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení		439
Věcný rejstřík		468

Insolvenční zákon s judikaturou

**sestavil
Lukáš Pachel**

Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., který nahradil předchozí zákon o konkursu a vyrovnání, zásadním způsobem změnil řešení insolvence u nás. Právní úprava insolvence patří mezi klíčové právní předpisy nezbytné pro ekonomický vývoj každé země. Vznik úpadku a od něj se odvíjející právní situace dlouhodobě mění postavení a způsoby jednání dlužníka a vážně ovlivňují také další subjekty, zejména dlužníkovy blízké osoby, zaměstnance a samozřejmě věřitele. Vzhledem k nové koncepci našeho insolvenčního zákona, jeho rozsahu a krátké době účinnosti vzniká při řešení insolvence celá řada problémů, které musí řešit soudy svým rozhodnutím. Tato judikatura je pak často významnou pomocí insolvenční praxi.

Vzhledem k tomu, že dosud není dostatek insolvenční judikatury Nejvyššího soudu, vychází tento soubor rozhodnutí také z rozsudků krajských a vrchních soudů a to převážně z odůvodnění, kde pak často zachovává i vylíčení významně části skutkového stavu. Vydávaný přehled judikatury tak v ucelené podobě seznamuje čtenáře s většinou relevantní judikatury, která vznikla od přijetí insolvenčního zákona na úrovni Nejvyššího soudu a vrchních i krajských soudů.

Publikace se opírá o systematiku insolvenčního zákona a usnadňuje tak rychlou orientaci. V některých případech však řada ustanovení insolvenčního zákona není dosud judikatorním výkladem pokryta. Přesto se domníváme, že reálné životní situace ve světle právního posouzení soudu usnadní čtenářům bližší pochopení insolvenčních institutů a jejich výkladu soudy. Ohledně podrobnějšího výkladu k ustanovením insolvenčního zákona bychom však rádi odkázali na dílo Komentář Insolvenční zákon a předpisy související, který vyšel v našem nakladatelství a jehož druhé vydání se v současné době připravuje.

I tento přehled judikatury bude v příštích letech pravidelně aktualizován. Doufáme, že tak právní praxi poskytujeme užitečnou pomůcku, která napomůže při řešení insolvenčních sporů.

Redakce

Užité zkratky

NS	Nejvyšší soud
NSS	Nejvyšší správní soud
ÚS	Ústavní soud
VS	Vrchní soud
KS	Krajský soud
MS	Městský soud
Soudní dvůr	Soudní dvůr Evropské unie (dříve Evropský soudní dvůr)

Právní předpisy

obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
s. ř. s.	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
obch. zák.	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
IZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

ZÁKON č. 182/2006 Sb.

ze dne 30. března 2006

o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*)

ve znění zákonů č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 362/2007 Sb., č. 301/2008 Sb., č. 458/2008 Sb., č. 7/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 163/2009 Sb., zákonů č. 217/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 285/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 241/2010 Sb., č. 260/2010 Sb., zákonů č. 409/2010 Sb., č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ ČÁST

HLAVA I Základní ustanovení

§ 1 Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

- a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů,**
- b) oddlužení dlužníka.**

Judikatura:

- 1. Smyslem a účelem insolvenčního řízení je dle § 1 IZ uspořádat majetkové poměry dlužníka a jeho věřitelů. Za situace, kdy neexistuje žádný majetek na straně dlužníka, insolvenční řízení postrádá podklad, protože neexistuje hmotný substrát, na základě kterého by k uspořádání vztahů s věřiteli došlo.
VS Praha čj. 1 VSPH 742/2010-A-10 ze dne 3. 10. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 8044/2010**
- 2. Účelem insolvenčního zákona a insolvenčního řízení však – a opakovaně to budiž zdůrazněno – není vytváření podmínek pro zánik nefunkčních obchodních subjektů.**

*) Zákon je citován ve znění k 1. 4. 2011.

Jinými slovy, insolvenční řízení není povoláno k tomu, aby suplovalo řízení o návrhu na výmaz dlužníka z obchodního rejstříku či řízení o žádosti na vydání písemného souhlasu správce daně s takovým výmazem. Pokud likvidátorka není schopna zálohu zaplatit, insolvenční soud řízení zastaví a likvidátorka mimo rámec insolvenčního řízení dokončí likvidaci.

VS Praha čj. 2 VSPH 459/2010-A-17 ze dne 2. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 54 INS 2086/2010

3. Účelem insolvenčního řízení však není, aby v něm bylo prováděno dokazování za účelem zjištění existence pohledávek proti dlužníkovi. Tyto závěry týkající se spornosti pohledávek navrhuje věřitelů přijal i Nejvyšší soud ČR v bodě VIII. Stanoviska publikovaného ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod číslem 52/1998 a v rozhodnutí publikovaném v této sbírce pod č. R 64/2006. Přestože se tato rozhodnutí týkají řešení sporných pohledávek v konkursním řízení, jejich závěry v tomto směru jsou plně aplikovatelné i pro řízení insolvenční.

VS Olomouc čj. 1 VSOL 177/2008-A-27 ze dne 12. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 8 INS 3501/2008

4. Jak vyplývá z ustanovení § 1 IZ, insolvenční zákon sleduje řešením úpadku a hrozícího úpadku dlužníka uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem s cílem dosáhnout co nejvyššího a zásadně poměrného uspokojení dlužníkových věřitelů. Z této výchozí koncepce zákona se podává, že insolvenční řízení může mít smysl jedině za předpokladu, že v majetkové podstatě existuje majetek, z něhož by mohly být – v závislosti na způsobu řešení úpadku dlužníka – alespoň částečně uspokojeny pohledávky věřitelů. Není-li tu takového majetku, nemá insolvenční řízení smyslu.

Jedinou výjimkou – byť nesystémovou – z této koncepce je již citované ustanovení § 144 IZ, které připouští, aby právní prostředí insolvenčního zákona bylo „využito“ k zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku, třebaže v takovém řízení k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem dojít zjevně nemůže.

VS Praha čj. 1 VSPH 387/2009-A-16 ze dne 23. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 54 INS 2034/2009

§ 2

Vymezení některých základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) insolvenčním řízením soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení,
- b) insolvenčním soudem soud, před nímž probíhá insolvenční řízení,
- c) insolvenčním návrhem u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení,
- d) incidenčním sporem spory vyvolané insolvenčním řízením, o kterých tak stanoví tento zákon, projednávané v rámci insolvenčního řízení,
- e) majetkovou podstatou majetek určený k uspokojení dlužníkových věřitelů,

- f) osobou s dispozičními oprávněními osoba, které v průběhu insolvenčního řízení přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou ohledně všech oprávnění, ze kterých se skládá,
- g) zajištěným věřitelem věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy,
- h) přihláškou pohledávky procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení,
- i) insolvenčním rejstříkem informační systém, který obsahuje údaje podle tohoto zákona,
- j) společným zájmem věřitelů zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů,
- k) finanční institucí banka, spořitelna a úvěrní družstvo, instituce elektronických peněz¹⁾, pojišťovna a zajišťovna, a za dále stanovených podmínek tohoto zákona i některé další osoby.

§ 3 Úpadek

(1) Dlužník je v úpadku, jestliže má

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen „platební neschopnost“).

(2) Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

(3) Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkova majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem dů-

¹⁾ Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), ve znění zákona č. 257/2004 Sb. a zákona č. 377/2005 Sb.

vodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

(4) O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Judikatura:

K odst. 1

1. V usnesení ze dne 27. ledna 2010, sen. zn. 29 NSČR 1/2008, uveřejněném pod číslem 96/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i v usnesení ze dne 20. května 2010, sen. zn. 29 NSČR 22/2009 (jež je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu), na něž v podrobnostech odkazuje, dále Nejvyšší soud vysvětlil, že znak (ne)schopnosti dlužníka plnit peněžité závazky, které jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti [§ 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona] může být již v rovině tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu uplatněn tvrzením, z něž lze usuzovat na některou z vyvratitelných domněnek obsažených v § 3 odst. 2 insolvenčního zákona.

K tomu lze dodat, že nebyly-li takové domněnky v průběhu insolvenčního řízení dlužníkem vyvráceny, pak osvědčují dlužníkovu neschopnost platit své splatné závazky [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona], nikoli však existenci „více věřitelů“ dlužníka [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona] ani existenci peněžitých závazků těchto věřitelů „po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti“ [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona].

Námítka dovolatelů, že dlužníkův úpadek osvědčuje zákonná domněnka ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) insolvenčního zákona, tedy sama o sobě opodstatněná není (prosadí se, jen shledá-li dovolací soud nesprávným úsudek odvolacího soudu o neexistenci mnohosti věřitelů s pohledávkami po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti).

Odvolací soud se nicméně způsobem popsaným shora vypořádal s pohledávkami celkem 8 věřitelů (šesti insolvenčních navrhovatelů, M. P., [který ale pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásil] a ČSSZ), přičemž ve svém rozhodnutí zcela pominul závěr insolvenčního soudu, že do dne jednání o insolvenčním návrhu (do 16. ledna 2009) své pohledávky přihlásilo celkem 19 věřitelů (tedy vedle šesti insolvenčních navrhovatelů a ČSSZ 12 dalších, v napadeném rozhodnutí nezmiňovaných, věřitelů).

V situaci, kdy odvolací soud nevyloučil závěr insolvenčního soudu o existenci vyvratitelných domněnek dlužníkovy neschopnosti platit své splatné závazky, opírající se o ustanovení § 3 odst. 2 písm. b) a d) insolvenčního zákona, by jeho závěr, že dlužník není v úpadku, jelikož nemá jiné věřitele se splatnými pohledávkami než ČSSZ, mohl obstát, jen kdyby napadené rozhodnutí obsahovalo přezkoumatelné úvahy na téma, proč se odvolací soud nezabýval přihlášenými pohledávkami oněch dalších 12 věřitelů, tedy proč existenci těchto pohledávek neměl za postačující z hlediska osvědčení mnohosti („více“) věřitelů dlužníka [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona] ani z hlediska osvědčení peněžitých závazků těchto věřitelů „po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti“ [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona].

NS ČR čj. 29 NSČR 17/2009-A-84 ze dne 26. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 4542/2008

2. Z důvodů platební neschopnosti se může dostat do úpadku kterýkoliv dlužník. Tento důvod je postačující k tomu, aby soud rozhodl o úpadku dlužníka a o tom, jakým způsobem bude úpadek řešen. Podle § 3 odst. 3 insolvenčního zákona se může dostat do úpadku pro předlužení také dlužník, kterým je podnikatel, fyzická osoba. Pokud je však osvědčen úpadek dlužníka pro platební neschopnost, není pro zjištění úpadku nutné zjišťovat, zda dlužník také je či není předlužen. Posouzení toho, zda dlužník je či není podnikatel, nemá pak na rozhodnutí soudu vliv.

VS Olomouc čj. 1 VSOL 157/2008-A-30 ze dne 10. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 639/2008

3. Odvolací soud již v minulosti vyslovil (viz jeho usnesení ze dne 8. prosince 2009 sp. zn. KSHK 45 INS 4196/2009, 1 VSPH 429/2009-A, které je k dispozici na internetových stránkách Vrchního soudu v Praze), že smyslu insolvenčního zákona neodpovídá řešit dlužníkovu situaci v insolvenčním řízení tam, kde jedinými dlužníkovými pasivy jsou, jak je tomu právě v souzené věci, toliko jeho závazek vůči správci daně a závazky přímo související s likvidací společnosti. V takovém případě jsou naopak dány všechny podmínky pro to, aby již zahájený proces likvidace ve smyslu § 70 a násl. obchodního zákoníku dále řádně pokračoval a vedl k zániku společnosti a jejímu výmazu z obchodního rejstříku, přičemž zde není žádného rozumného důvodu zahajovat insolvenční řízení, jež by mělo za následek pouze vznik dalších nákladů řízení. Na tomto závěru, plně využitelném pro potřeby tohoto řízení, neshledává odvolací soud důvodu cokoliv měnit.

VS Praha čj. 1 VSPH 144/2010-A-10 ze dne 5. 3. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 1064/2010

4. Úpadek ve formě insolvence je definován v § 3 odst. 1 IZ třemi základními znaky vymezeními pod písmeny a) až c), a to s tím, že stran podmínky sub c) – platební neschopnosti dlužníka – se v § 3 odst. 2 IZ konstruuje vyvratitelná právní domněnka její existence, nastane-li některý z případů uvedených zde pod písmeny a) až d). Protože znaky úpadku ve formě insolvence vymezené v § 3 odst. 1 pod písmeny a) až c) jsou legislativně spojeny souřadící spojkou „a“, je zjevné, že jde o podmínky kumulativní, nikoli alternativní, jak patrně dovozuje dlužník. Úpadek insolvenční proto může být naplněn pouze v případě, že situace dlužníka naplňuje všechny tyto znaky současně (kumulativně), přičemž prvním z nich je požadavek existence více (tj. nejméně dvou) dlužníkových věřitelů [viz § 3 odst. 1 písm. a)]. Mnohost věřitelů je přitom dle § 3 odst. 3 IZ předpokladem úpadku i ve formě předlužení. Je tedy zřejmé, že insolvenční zákon navazuje na předchozí definici úpadku obsaženou v § 1 odst. 2 a 3 zákona o konkursu a vyrovnání nejen co do jeho forem, ale i potud, že pojmovým znakem úpadku v obou jeho formách zůstává pluralita dlužníkových věřitelů. Tato podmínka musí být splněna i v případě, že se dlužník domáhá vydání rozhodnutí o úpadku dle § 136 IZ z důvodu, že mu úpadek hrozí (§ 3 odst. 4 a § 97 odst. 3 IZ). Má-li dlužník pouze jediného věřitele, nenachází se v úpadekové situaci (ani v ohrožení úpadkem), a proto se ani on, ani jeho věřitel nemohou domáhat uspořádání svých vzájemných majetkových vztahů prostřednictvím insolvenčního řízení.

VS Praha čj. 1 VSPH 165/2008-A-13 ze dne 20. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008

5. V daném případě dospěl i odvolací soud k závěru, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je v úpadku ve formě insolvence. Stejně jako soud prvního stupně vyšel přitom z toho, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je po dobu delší 3 měsíců (ve vztahu k některým věřitelům dokonce po dobu několika let) v prodlení s plněním svých splatných závazků vůči navrhovateli a vůči dalším věřitelům, přičemž ničím nedoložil, že má (a měl) k dispozici finanční prostředky potřebné na jejich úhradu. Skutečnost, že je vlastníkem rodinného domu s pozemky, a že má – jak tvrdí – pohledávky vůči třetím osobám, na tom nic nemění.

VS Praha čj. 2 VSPH 305/2008-B-25 ze dne 29. 1. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 2351/2008

6. Odvolací námitka dlužníka, že není splněna podmínka úpadku ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona, když veškeré závazky dlužníka mohou být uspokojeny v rámci exekučního řízení, žádnou právní relevanci nemá, neboť pro naplnění úpadku formou insolvence stačí splnění jen jedné z podmínek uvedených v ustanovení § 3 odst. 2, písm. a) až d) insolvenčního zákona, což v daném případě je splněno naplněním podmínky pod písmenem b) tohoto ustanovení, tj. neplnění peněžitých závazků dlužníkem po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 36/2009-A-28 ze dne 26. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 14 INS 3360/2008

7. Pokud jde o obranu dlužníka spočívající v tvrzení, že má zpeněžitelný nemovitý majetek v hodnotě 12 milionů Kč, jenž dokládal smlouvou o uzavření budoucí kupní smlouvy ze dne 1. 7. 2009, a jehož prodej mu umožní uspokojit navrhovatele a další věřitele, připomíná odvolací soud, že soud I. stupně správně zjistil jeho úpadek ve formě insolvence a nikoliv ve formě předlužení, jak se dlužník patrně domníval. Proto pro posouzení věci není rozhodná hodnota nemovitého majetku dlužníka, ale jen výše jeho volných peněžních prostředků potřebných k úhradě splatných pohledávek, jež byly v insolvenčním řízení zjištěny ve výši 21 909 689 Kč; ostatně dlužník ani při jednání u odvolacího soudu nebyl schopen uvést výši svých volných peněžních prostředků.

VS Praha čj. 2 VSPH 525/2009-A-48 ze dne 11. 12. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 1878/2009

8. Dlužnice v návrhu označuje svých 18 věřitelů (způsob jejich označení v návrhu je u nejméně 14 dostatečně určitý, protože obsahuje alespoň základ firmy právnické osoby, u dvou příjmení osoby fyzické), vůči nimž má závazky, z nichž pět je vykonatelných, u čtyř z nich lze dokonce dovodit rok, od kdy běží exekuce (S. C., s. r. o., od roku 2008, „M. e.“ od roku 2009, H. C., a. s., od roku 2006, O. K. V. L., s. r. o., od roku 2004). Již z těchto tvrzení vyplývá, že tyto čtyři závazky u čtyř různých věřitelů jsou již více než 30 dnů po lhůtě splatnosti. V kolonce 21 formulářového návrhu dlužnice výslovně tvrdí, že své závazky není schopna splácet, někteří věřitelé nebyli úspěšní ani v exekuci [domněnka o úpadku dle § 3 odst. 2 písm. c) IZ].

Oproti názoru soudu prvního stupně dospívá odvolací soud na základě těchto zjištění k závěru, že byť dlužnice v návrhu uvedla svá tvrzení k okolnostem úpadku jen vel-

mi kuse, přesto jsou tato tvrzení dostačující proto, aby z nich vyplývaly definiční znaky úpadku pro platební neschopnost podle § 3 odst. 1 IZ.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 341/2010-A-10 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBP 27 INS 6666/2010

K odst. 2

9. § 3 odst. 2 insolvenčního zákona vymezuje vyvratitelné právní domněnky, podle nichž se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1 insolvenčního zákona, kterou mu uložil insolvenční soud. Pokud bude zjištěno naplnění některé z nich, resp. pokud se dlužníkovi nepodaří některou z nich vyvrátit, platí, že je platebně neschopným ve smyslu § 3 odst. 1 insolvenčního zákona.

VS Praha čj. 2 VSPH 106/2009-A-50 ze dne 9. 4. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 3875/2008

10. Co se týče eventuální aplikace druhé věty zmíněného ustanovení, je odvolací soud na rozdíl od navrhovatele c) přesvědčen o tom, že je v daném případě vyloučena, neboť dlužník v průběhu insolvenčního řízení splněním závazku vůči navrhovateli c) (i vůči J & R G., s. r. o.) vyvrátil domněnku neschopnosti plnit své splatné peněžité závazky, jinými slovy, prokázal tím, že není v úpadku ve formě insolvence tvrzeném navrhovateli. Z těchto skutečností odvolací soud dovodil, že insolvenční návrh nebyl podán důvodně. Rozhodnutí o nákladech řízení shledal však v zásadě správným, neboť domněnku, že ve smyslu § 3 odst. 2 insolvenčního zákona není schopen plnit své splatné závazky, vyvrátil dlužník až v průběhu insolvenčního řízení. Ve vztahu k němu bylo proto namísto aplikovat § 50 občanského soudního řádu a právo na náhradu nákladů řízení mu nepřiznat.

VS Praha čj. 2 VSPH 327/2009-A-36 ze dne 14. 9. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 99 INS 2294/2009

11. V daném případě dospěl i odvolací soud k závěru, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je v úpadku ve formě insolvence. Stejně jako soud prvního stupně vyšel přitom z toho, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je po dobu delší 3 měsíců v prodlení s plněním svých splatných závazků vůči navrhovateli a vůči dalším věřitelům, přičemž ničím nedoložil, že má (a měl) k dispozici finanční prostředky potřebné na jejich úhradu.

VS Praha čj. 2 VSPH 106/2009-A-50 ze dne 9. 4. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 3875/2008

12. Pokud jde o skutečnost, že byla nařízena exekuce na majetek jednatele dlužníka I. K., jenž je ručitelem pohledávky navrhovatele, a že jmenovaný uzavřel v exekučním řízení dohodu o splátkách pohledávky, odvolací soud se zcela ztotožnil s tím, jak její význam hodnotil insolvenční soud i navrhovatel: pro rozhodnutí o úpadku by tato skutečnost měla význam pouze v případě, že by jmenovaný pohledávku navrhovatele před vydáním rozhodnutí o úpadku zcela uhradil. V daném případě se však v rám-

ci exekuce toliko zavázal k jejímu splácení počínaje 15. 1. 2009 a plnění uzavřené dohody se promítne do insolvenčního řízení pouze tím, že v závislosti na míře uspokojení pohledávky navrhovatele dojde k jejímu částečnému, případně úplnému zániku.
VS Praha čj. 2 VSPH 107/2008-B-27 ze dne 26. 3. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 99 INS 3725/2008

13. K tomu považuje odvolací soud za vhodné pro úplnost dodat, že pokud by v daném případě byl insolvenční návrh řádný, tj. pokud by nebyl stížen výše popsáním nedostatkem (absencí přihlášky), jež ho činí neprojednatelným, byl by správný závěr soudu prvního stupně, že nevyjádřil-li se dlužník k doručenému insolvenčnímu návrhu ani přes jeho výzvu (a ve stanovené lhůtě nepředložil současně požadované seznamy dle § 104 IZ), byly dány podmínky k tomu, aby dle § 133 odst. 1 písm. a) IZ vydal napadené usnesení bez jednání [a byla také nastolena domněnka dlužníkovy neschopnosti platit své peněžité závazky dle § 3 odst. 2 písm. d) IZ]. Současně však nutno zdůraznit, že za takovéto situace by soud při vydání rozhodnutí o úpadku mohl vycházet jen ze skutkových tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu, nikoli však ze skutečností, jež v něm tvrzeny nebyly a jež v řízení vyšly najevo jinak. To znamená, že v uvedeném případě by soud nemohl závěr o dlužníkově úpadku stavět i na zjištění existence těch dalších věřitelů dlužníka, kteří nebyli v insolvenčním návrhu označeni, a k jejichž pohledávkám se tedy dlužník, i kdyby si zasláný návrh vyzvedl, vyjádřit nemohl. V projednávaném případě však lze z napadeného usnesení (přes neúplnost jeho odůvodnění) usuzovat, že soud prvního stupně při závěru o existenci vícero dlužníkových věřitelů se splatnými pohledávkami vycházel právě ze zjištění o věřitelích, kteří v návrhu označeni nebyli, neboť (bez bližšího vysvětlení) vzal za prokázané pohledávky osmi takových věřitelů, ačkoli navrhovatel poukazoval kromě své pohledávky jen na nárok jedné další věřitelky, k němuž se ovšem soud nijak nevyslovil (a která se podle obsahu spisu k tvrzení o své pohledávce na výzvu soudu ani nevyjádřila).

VS Praha čj. 1 VSPH 277/2008-A-19 ze dne 21. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 3755/2008

14. Za této situace soud prvního stupně nepochybil v závěru, že úpadek dlužníka ve formě insolvence byl osvědčen a že insolvenčnímu návrhu lze ve smyslu § 133 odst. 1 písm. a) IZ vyhovět i bez jednání, neboť dlužník nijak nebjořil proti tvrzení navrhovatele o tom, že má peněžité závazky vůči vícero věřitelům, s jejichž úhradou je v prodlení již od roku 2006, a to jak závazky vůči navrhovateli, jež pravomocným rozhodčím nálezem čj. RD/051/07/ACM-21 ze dne 22. 6. 2007 také doložil, tak závazky vůči dalším třem věřitelům označeným v insolvenčním návrhu, přičemž nesplněním povinnosti předložit soudu v určené lhůtě seznamy uvedené v § 104 IZ dlužník dle § 3 odst. 2 písm. b) IZ sám nastolil právní domněnku, že úhrady těchto peněžitých závazků není schopen.

VS Praha čj. 1 VSPH 86/2008-A-25 ze dne 17. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1250/2008

K odst. 4

15. Tam, kde dlužník podal insolvenční návrh proto, že mu úpadek teprve hrozí (§ 3 odst. 4 insolvenčního zákona), se rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují hrozící úpadek dlužníka, rozumí vylíčení konkrétních okolností, z nichž insolvenční soud (shle-

dá-li je pravdivými) bude moci uzavřít (se zřetelem ke všem okolnostem případu), že lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu. Jinak řečeno, že v budoucnu nastane dlužníkova platební neschopnost ve smyslu § 3 odst. 1 insolvenčního zákona, přičemž k podmínce, aby dlužník i v tomto případě měl nejméně dva věřitele s pohledávkami, jež se v budoucnu stanou splatnými, se v takovém případě pojí i požadavek, aby se neschopnost plnit v budoucnu pohledávky věřitelů týkala „podstatné části“ dlužnickových peněžitých závazků.

NS ČR čj. 29 NSCR 1/2008-A-15 ze dne 27. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008

16. Insolvenční zákon v § 3 odst. 4 dává dlužníkovi možnost řešit jeho majetkové poměry v režimu insolvenčního řízení i tehdy, kdy jeho stávající ekonomická situace dosud všechny znaky úpadku nevykazuje, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Insolvenční zákon přitom předpokládá, že zahájení řízení z důvodu hrozící platební neschopnosti může být iniciováno pouze z podnětu dlužníka, protože hrozící platební neschopnost může předpokládat nebo odhalit s potřebnou dávkou jistoty jen dlužník, což je i tento případ, kdy dlužník na základě interních účetních informací konstatoval hrozící úpadek a podal insolvenční návrh. Takto na věc nahlíženo, není tedy důvod dlužníkům návrh odmítat (pokud by takové rozhodnutí mělo stát jen na tom argumentu, o který napadené rozhodnutí soud prvního stupně opřel), neboť z jeho obsahu je zřejmá nejenom existence dvou věřitelů (správce daně a Č. p. I., a. s.), ale i skutečnost, že dlužník se nedomáhá řešení svého úpadku, jak se podává z odůvodnění napadeného rozhodnutí, nýbrž řešení úpadku budoucího ve smyslu zmíněného § 3 odst. 4 IZ.

VS Praha čj. 1 VSPH 329/2009-A-13 ze dne 17. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 2738/2009

17. Odvolací soud ve shodě se závěry Nejvyššího soudu vyjádřenými v R 96/2010 (v nichž dovolací soud formuloval, co se rozumí rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují hrozící úpadek dlužníka) je toho názoru, že skutečnosti obsažené v insolvenčním návrhu hrozící úpadek dlužnice osvědčovaly, neboť – se zřetelem k tomu, že dlužnice má vůči 14 označeným věřitelům 20 závazků ve výši 1 235 323,59 Kč, že nemá žádný finanční majetek, že její měsíční příjem činí 20 698 Kč a celkové měsíční splátky jejích závazků činí 38 543 Kč – lze důvodně předpokládat, že v budoucnu nebude schopna řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků, tedy že v budoucnu nastane její platební neschopnost dle § 3 odst. 1 IZ. Požadavek, aby se neschopnost plnit v budoucnu pohledávky věřitelů týkala podstatné části peněžitých závazků, je splněn, neboť dlužnice ze svého měsíčního příjmu (20 698 Kč) po odečtení minimálních životních nákladů je (bude) schopna uspokojit toliko polovinu měsíčních splátek určených k úhradě svých splatných závazků (38 543 Kč).

VS Praha čj. 2 VSPH 968/2010-A-12 ze dne 2. 11. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 40 INS 11212/2010

18. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že dlužník v návrhu nevyličil konkrétní okolnosti osvědčující jeho hrozící úpadek, neboť z vylíčení roz-

hodujících skutečností není zřejmé, zda dlužník nebude schopen řádně a včas plnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu. Dlužník sice v návrhu uvedl věřitele a výši jednotlivých závazků spolu s výší svého příjmu, avšak neuvedl žádné skutečnosti ohledně povinnosti jeho plnění na tyto závazky do budoucna ve vztahu ke svým příjmům, případně svým dalším majetkovým poměrům.

Pouze obecné uvedení skutečnosti, že dlužník má více věřitelů se závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, které není schopen plnit a neplní je po dobu delší tři měsíců po lhůtě splatnosti s tím, že tyto závazky převyšují jeho majetek, je ve vztahu k hrozícímu úpadku nedostatečné.

VS Olomouc 3 VSOL 292/2010-A-9 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 6634/2010

§ 4

Způsob řešení úpadku

(1) Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v insolvenčním řízení (dále jen „způsob řešení úpadku“) se rozumí

- a) konkurs,
- b) reorganizace,
- c) oddlužení a
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

(2) Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku se rozumí,

- a) jde-li o konkurs nebo o některý ze zvláštních způsobů řešení úpadku, rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka (dále jen „rozhodnutí o prohlášení konkursu“),
- b) jde-li o reorganizaci, rozhodnutí o povolení reorganizace a
- c) jde-li o oddlužení, rozhodnutí o povolení oddlužení.

§ 5

Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

- a) insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodářného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;
- b) věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;
- c) nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;
- d) věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.

Judikatura:

1. Odvolací soud proto s využitím zásady spravedlivého insolvenčního řízení uzavírá, že v dané věci aktivní legitimace navrhovatelů osvědčena nebyla a k úpadku dlužníka, třebaže byl osvědčen, v odvolacím řízení přihlížet nelze, jelikož nastal především jako následek porušení povinností bankou dlužníka. Následkům, které se v důsledku toho projeví v hospodářských poměrech dlužníka, je třeba zabránit tím, že v insolvenčním řízení dále nebude pokračováno. Odvolací soud proto podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že se oba insolvenční návrhy zamítají.
VS Praha čj. 1 VSPH 466/2009-A-83 ze dne 19. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 2123/2008
2. K žádosti dlužníka o posečkání s řešením úpadku do doby nalezení nového zaměstnání je pak třeba dodat, že insolvenční soudy jsou povinny jednat ve smyslu zásady rychlosti a efektivnosti řízení tak, aby nedocházelo k navyšování pohledávek věřitelů pro časové prodloužení v řízení a postavení dlužníka se tím ještě více nezhoršovalo.
VS Praha čj. 1 VSPH 453/2009-A-31 ze dne 27. 8. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 2933/2009
3. K odvolací argumentaci dlužníka je třeba uvést, že insolvenční řízení má za cíl uspořádat majetkové poměry dlužníka a v co nejvyšší míře uspokojit všechny insolvenční věřitele. V rámci insolvenčního řízení je třeba sledovat zásadu rovnosti všech účastníků, která je obecnou zásadou civilního řízení, přičemž pokud jde o vztah mezi insolvenčními věřiteli navzájem, je třeba dodržovat zásadu hájení společného zájmu věřitelů (§ 5 IZ), protože insolvenční řízení nemá za cíl uspokojit jen jednoho či několik málo z věřitelů, jak je tomu v případě exekučního řízení. Společný zájem věřitelů je zájmem nadřazeným zájmům jednotlivců a jeho cílem je, aby byli spravedlivě a v co nejvyšší možné míře uspokojeni všichni věřitelé.
VS Praha čj. 1 VSPH 642/2010-B-34 ze dne 31. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1919/2010

§ 6**Výjimky z působnosti zákona****(1) Tohoto zákona nelze použít, jde-li o**

- a) stát,
- b) územní samosprávný celek²⁾,
- c) Českou národní banku,
- d) Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky,
- e) Fond pojištění vkladů,
- f) Garanční fond obchodníků s cennými papíry,
- g) veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení, zřízené podle zvláštního zákona^{2a)},

²⁾ Čl. 99 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb.

^{2a)} Zákon č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 483/2006 Sb.

- h) veřejnou vysokou školu, nebo
- i) právnickou osobu, jestliže stát nebo vyšší územní samosprávný celek²⁾ před zahájením insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ně zaručil.

(2) Tohoto zákona nelze dále použít, jde-li o

- a) finanční instituci, po dobu, po kterou je nositelem licence nebo povolení podle zvláštních právních předpisů, upravujících její činnost,
- b) zdravotní pojišťovnu zřízenou podle zvláštního právního předpisu³⁾, po dobu, po kterou je nositelem povolení k provádění veřejného zdravotního pojištění,
- c) politickou stranu nebo politické hnutí v době vyhlášených voleb podle zvláštního právního předpisu.

§ 7

Použití občanského soudního řádu

(1) Pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu⁴⁾, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

(2) Pro určení věcné a místní příslušnosti soudu, který rozhoduje v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech, platí ustanovení občanského soudního řádu⁵⁾.

Judikatura:

K odst. 1

1. Podle § 7 odst. 1 IZ a § 170 občanského soudního řádu (o. s. ř.) soud je vázán svým usnesením, jakmile je vyhlásil; nedošlo-li k vyhlášení, jakmile bylo doručeno, a není-li třeba doručovat, jakmile bylo vyhotoveno (odst. 1). Usnesením, kterým se upravuje vedení řízení, není však soud vázán (odst. 2).

VS Praha čj. 3 VSPH 710/2010-B-41 ze dne 21. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 1018/2009

2. Jak dále plyne z výše již označeného ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona, ustanovení občanského soudního řádu se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory použijí jen přiměřeně, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení. Tato zákonná restrikce se samozřejmě vztahuje i na výklad (interpretaci) ustanovení občanského soudního řádu v judikatuře soudů, která má být užita na insolvenční řízení.

NS ČR čj. 29 NSČR 7/2008-A-16 ze dne 21. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008

3. Podle § 7 odst. 1 z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen IZ) se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory použijí přiměřeně ustanovení občan-

³⁾ Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Občanský soudní řád.

⁵⁾ § 9 odst. 4, § 11, 84 až 89 občanského soudního řádu.

ského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Podle § 166 odst. 1 o. s. ř. nerozhodl-li soud v rozsudku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti, může účastník do patnácti dnů od doručení rozsudku navrhnout jeho doplnění. Soud může rozsudek, který nenabyl právní moci, doplnit i bez návrhu.

Z výše uvedených skutečností lze dovodit, že smyslem a účelem napadeného usnesení bylo doplnit neúplné usnesení čj. KSUL 70 INS 4253/2008-A-35 ze dne 2. dubna 2009, které neobsahovalo výrok o náhradě nákladů insolvenčního řízení. Podání právní zástupkyně dlužníka je nutno chápat jako návrh na vydání doplňujícího rozsudku, a proto nelze souhlasit s námitkou odvolatele, že usnesení čj. KSUL 70 INS 4253/2008-A-35 bylo možno měnit jen odvoláním ze strany právní zástupkyně dlužníka, neboť není pojmově možné uvažovat o odvolání proti výroku, který nebyl vydán (viz usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 44/99 ze dne 31. ledna 2001 *a contrario*). Za výrok, proti němuž by bylo možné odvolání, přitom nelze považovat větu o nákladech řízení uvedenou toliko v odůvodnění usnesení.

VS Praha čj. 1 VSPH 319/2009-A-44 ze dne 16. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 4253/2008

4. Odvolací soud se přitom ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že v posuzované věci dlužník nesplňuje podmínku potřebnosti pomoci ustanoveného zástupce k ochraně svých zájmů z důvodu právní složitosti podaného odvolání. V odůvodnění napadeného usnesení soud prvního stupně správně vystihl, že v intencích § 209 a § 43 o. s. ř. se bude muset v dalším průběhu řízení sám postarat o odstranění vad dlužníkem podaného odvolání proti usnesení o zastavení řízení, a to včetně náležitého poučení dlužníka o způsobu jeho doplnění a oprav. Za této situace by tedy bylo neúčelné a nevhodné, aby soud dlužníkovi pro další řízení ustanovoval právního zástupce.

Lze tedy uzavřít, že v posuzované věci není splněna podmínka nutnosti ochrany zájmů dlužníka vymezená v § 30 odst. 2 o. s. ř. Proto se odvolací soud nezabýval tím, zda jsou u dlužníka dány předpoklady pro osvobození od placení soudních poplatků ve smyslu § 30 odst. 1 o. s. ř. Tyto závěry by totiž s ohledem na požadavek současného splnění obou podmínek definovaných v § 30 o. s. ř. byly nadbytečné.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 289/2009-A-23 ze dne 27. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSOL 16 INS 1993/2009

K odst. 2

5. Podle § 7 odst. 2 platí pro určení věcné a místní příslušnosti soudu, který rozhoduje v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech, ustanovení občanského soudního řádu. Podle § 105 odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění účinném do 30. 6. 2009) zkoumá soud místní příslušnost před tím, než začne jednat o věci samé. Rozhodl-li soud o věci samé bez jednání, zkoumá místní příslušnost jen před vydáním rozhodnutí; to neplatí, jde-li o platební rozkaz. Později ji zkoumá jen k námitce účastníka, je-li uplatněna při prvním úkonu, který účastníku přísluší. Při zkoumání místní příslušnosti se nepřihlíží k jednáním a k úkonům provedeným před věcně nepřislušným soudem a k rozhodnutím vydaným věcně nepřislušným soudem.

Z výše citovaných ustanovení plyne, že místní příslušnost zkoumá soud z úřední povinnosti pouze předtím, než začne jednat o věci samé, a poté jediné k námitce účastníka uplatněné při prvním úkonu, který mu přísluší. Prvním úkonem, který účastníku přísluší, je jeho první procesní úkon adresovaný soudu buď z iniciativy účastníka, nebo na výzvu soudu. K pozdějším námitkám se nepřihlíží a místní příslušnost je konvalidována (zhodena).

VS Praha čj. 2 VSPH 545/2009-A-23 ze dne 9. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 38 INS 2856/2009

6. Pro posouzení místní příslušnosti je ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 o. s. ř. rozhodný stav ke dni zahájení insolvenčního řízení, tedy ke dni 25. 8. 2010. K tomuto dni již platilo, jak správně uzavřel soud I. stupně, že z hlediska ustanovení § 9 odst. 4 a § 84 a § 85a o. s. ř., bylo rozhodné sídlo společnosti, tak jak se podávalo z notářského zápisu ze dne 16. 8. 2010, č. NZ 1193/2010, N 1289/2010. K těmto dni totiž došlo u dlužníka ke změně sídla, a tato změna sídla dlužníka již byla – byť později – zapsána do obchodního rejstříku.

VS Praha čj. 1 VSPH 1017/2010-A-40 ze dne 8. 11. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 9707/2010

7. Podle § 85a o. s. ř. je-li pro řízení v prvním stupni věcně příslušný krajský soud a místní příslušnost se řídí obecným soudem účastníka, je místně příslušným krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud účastníka. Podle § 85 odst. 1 o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale. V případě insolvenčního řízení vedeného proti dlužníku – fyzické osobě je při určení obecného soudu dlužníka, a potažmo místní příslušnosti insolvenčního soudu, třeba postupovat podle § 85 odst. 1 o. s. ř. bez ohledu na to, zda je či není podnikatelem (k tomu viz usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSCB 26 INS 2498/2010, 1 VSPH 381/2010-A ze dne 19. 5. 2010).

K obsahu pojmu „bydliště“, jenž je zásadním pro určení místní příslušnosti, je třeba uvést, že není totožný s obsahem pojmu „trvalý pobyt“, který užívají předpisy správního práva upravující evidenci obyvatel. I když se tyto pojmy většinou překrývají, ne vždy zápis v identifikačním dokladu či v evidenci obyvatelstva o trvalém bydlišti fyzické osoby bude totožný s jejím skutečným bydlištěm. Tím se rozumí místo, v němž tato osoba bydlí s úmyslem trvale se zde zdržovat, zpravidla proto, že zde má svůj byt, rodinu, popř. zde současně pracuje i bydlí.

VS Praha čj. 3 VSPH 101/2010-A-11 ze dne 23. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 45 INS 728/2010

§ 8

(Vztah ustanovení obecné a zvláštní části zákona)

Ustanovení části první a třetí tohoto zákona se použijí, jen nestanoví-li tento zákon v části druhé ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.

HLAVA II

Procesní subjekty

Díl 1

Procesní subjekty

§ 9

(Vymezení procesních subjektů)

Procesními subjekty podle tohoto zákona jsou

- a) insolvenční soud,
- b) dlužník,
- c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
- d) insolvenční správce, popřípadě další správce,
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, a
- f) likvidátor dlužníka.

Judikatura:

Insolvenční správce je zvláštním procesním subjektem [srov. § 9 písm. d) insolvenčního zákona], který se pokládá za účastníka insolvenčního řízení tam, kde je rozhodováno o jeho právech a povinnostech. Legitimace k podávání příslušných návrhů a opravných prostředků proti rozhodnutím insolvenčního soudu mu jinak přísluší jen v rozsahu, ve kterém mu ji insolvenční zákon (ať již výslovně, nebo ve vazbě na povahu věci) přiznává.

NS ČR čj. 29 NSČR 2/2010-B-178 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 6473/2009

§ 10

Insolvenční soud

Insolvenční soud v insolvenčním řízení

- a) vydává rozhodnutí, jejichž vydání zákon ukládá nebo předpokládá,
- b) průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících (dále jen „dohlédací činnost“).

Judikatura:

Soud v insolvenčním řízení rozhoduje buď tzv. statutárně ve smyslu § 10 písm. a) IZ, nebo v rámci dohlédací činnosti podle § 10 písm. b) a § 11 IZ. Rozhodování v rámci dohlédací činnosti má zcela jiný charakter, a proto proti těmto rozhodnutím zásadně ne-

ní odvolání přípustné (§ 91 IZ). Tam, kde soud rozhoduje ve smyslu § 10 písm. a) IZ (srov. slova „může uložit“), což je i případ rozhodnutí o povinnosti zaplatit zálohu podle § 108 IZ, zákon výslovně rozhodnutí předjímá. Rozhodnutí o povinnosti zaplatit zálohu je tedy typicky rozhodnutím podle § 10 písm. a) IZ. Jednak proto, že soud zde rozhoduje – nikoliv vyzývá k zaplacení – o povinnosti zaplatit, jednak vzhledem k charakteru takového rozhodování; nezaplacení totiž může vést k zastavení řízení či k vymáhání povinnosti cestou výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Toto rozhodování není vyjádřením dohlédací činnosti (ve smyslu, že soud dohlíží a zasáhne, když je třeba, formou rozhodnutí) nad postupem subjektů insolvenčního řízení, nýbrž originární rozhodovací činností. Tato činnost směřuje ke stanovení povinností ostatním subjektům insolvenčního řízení tam, kde to insolvenční zákon ve smyslu § 10 písm. a) výslovně ukládá anebo předpokládá.

VS Praha čj. 3 VSPH 492/2010-A-16 ze dne 30. 7. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 93 INS 3565/2010

§ 11

(Dohlédací činnost soudu)

(1) Při výkonu dohlédací činnosti insolvenční soud rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu insolvenčního řízení, činí opatření potřebná k zajištění jeho účelu a ukládá povinnosti, týkající se činnosti jednotlivých subjektů řízení.

(2) Insolvenční soud je oprávněn vyžadovat od insolvenčního správce zprávy a vysvětlení o jeho postupu, nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření. Je oprávněn dávat insolvenčnímu správci pokyny a uložit mu, aby si vyžádal k určitým otázkám stanovisko věřitelského výboru.

Judikatura:

K odst. 1

1. Pokud insolvenční soud zjistí, že v důsledku nově zjištěných skutečností nemůže dřívější rozhodnutí vydané v rámci výkonu dohlédací činnosti obstát, změni je nebo přijme nové, event. jiné rozhodnutí.

VS Praha čj. 1 VSPH 239/2010-B-144 ze dne 18. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 2641/2009

K odst. 2

2. Je proto nutno souhlasit se závěry soudu prvního stupně, že na dosavadní pokyny a dotazy soudu správce nerefletoval dostatečným a vyčerpávajícím způsobem, a to i přes výslovné poučení o možnosti uložení pořádkové pokuty. Jeho odpovědi jsou nepřesvědčivé a často nesrozumitelné. To konečně vyplývá i z obsahu odvolání, v němž správce ohledně zpeněžování movitých věcí sděluje další informace, které doposud soudu neposkytl („dražba movitých věcí v březnu 2009 neúspěšná“, ke „zpeněžování mimo dražbu přistoupil, vědom si neúčinnosti smluv“).

Shora naznačeným přístupem insolvenční správce neumožňuje a prakticky znemožňuje řádnou dohlédací činnost insolvenčního soudu (§ 11 odst. 2 IZ). I když snaha správce zpeněžit co nejrychleji a nejvýhodněji je namístě, nicméně příslušná ustanovení in-

solvenčního zákona je přitom nutno respektovat a postupovat transparentně tak, aby postup při zpeněžování obstál nejen před insolvenčním soudem, ale i před věřiteli.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 158/2010-B-46 ze dne 29. 4. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 13 INS 3555/2008

§ 12

(Rozhodování soudce a vyššího soudního úředníka)

(1) V insolvenčním řízení a v incidenčních sporech jedná a rozhoduje v prvním stupni jediný soudce (samosoudce).

(2) Zvláštní právní předpis⁶⁾ stanoví, kdy je v insolvenčním řízení oprávněn jednat a rozhodovat vyšší soudní úředník.

Judikatura:

K odst. 1

1. Rozvrh práce jednak určuje soudce a přísedící tvořící senát, samosoudce, asistenty soudců, vyšší soudní úředníky a soudní vykonavatele, kteří budou působit v jednotlivých soudních odděleních, jednak určuje způsob rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení; prostřednictvím rozvrhu práce se však též ve smyslu ustanovení čl. 38 odst. 1 věty druhé Listiny základních práv a svobod a § 36 odst. 2 o. s. ř. stanoví příslušnost soudce. Spor nebo jinou právní věc smí projednat a rozhodnout jen soudce (soudci a přísedící tvořící senát nebo samosoudce) určený v souladu s rozvrhem práce. Jestliže by spor nebo jinou právní věc projednal „nesprávně obsazený“ soud, pak by šlo o zmatečnost ve smyslu ustanovení § 229 odst. 1 písm. f) o. s. ř., a též o porušení ústavního principu vyjádřeného v ustanovení čl. 38 odst. 1 větě první Listiny základních práv a svobod, podle něhož „nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“ (srov. též závěry vyjádřené v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1222/2008).

V daném insolvenčním řízení byla věc po zahájení řízení (po dni 16. 3. 2010) přidělena u soudu prvního stupně (jak vyplývá z obsahu spisu – do soudního oddělení 39 INS, v němž byla soudkyní JUDr. H. B. Poté, co jmenovaná soudkyně dopisem ze dne 18. března 2010 požádala místopředsedu soudu Mgr. L. D. o zvážení možnosti přidělit spis jinému soudci specialistovi na způsob řešení úpadku reorganizací, učinil místopředseda soudu dne 22. 3. 2010 do spisu záznam, že spis zůstane v senátu 39 INS, ovšem jen do momentu, kdy dojde návrh na reorganizaci.

Postup, v jehož důsledku byla insolvenční věc pokynem místopředsedy soudu přidělena do soudního oddělení, v němž byl samosoudcem JUDr. T. M., zákon neumožňuje. Takový postup není možný ani podle úpravy v ustanovení § 2a odst. 1 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení [a shodně podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů] předseda soudu přidělí věc jinému senátu (samosoudci), nemůže-li věc v určeném soudním oddělení projednat a rozhodnout žádný senát nebo samosoudce. O takový případ však v dané věci zjevně nešlo.

⁶⁾ Zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, ve znění pozdějších předpisů.

Opatření místopředsedy soudu nebylo v dané věci možné ani se zřetelem k tomu, že rozvrh práce Krajského soudu v Praze v rozhodném období stanovil specializaci pro reorganizaci v soudním oddělení 38 INS a 40 INS. Princip specializace, který se takto podle rozvrhu práce insolvenčního soudu uplatňoval na způsob řešení úpadku reorganizací, byl aplikován v rozporu se zákonem. Rozdělení věci mezi jednotlivá soudní oddělení s využitím specializace agendy musí být ve smyslu § 42 odst. 2 cit. zák. provedeno tak, aby nejpozději v den, kdy věc došla soudu, bylo bez využití rejstříků nebo jiných evidenčních pomůcek nepochybné, do kterého soudního oddělení věc podle specializace náleží. Toto pravidlo platí bezvýjimečně i pro insolvenční řízení, které je jediným (ve smyslu jednotným) řízením; okolnost, že úprava v insolvenčním zákoně rozděluje celé insolvenční řízení do několika fází (např. fáze od zahájení insolvenčního řízení do rozhodnutí o úpadku) na tom ničeho nemění. Obdobně je tomu např. v řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti, upraveném v občanském soudním řádu, které je také co do svého průběhu rozděleno do několika fází, ukončených usnesením soudu, avšak jde též o jediné řízení.

Princip specializace soudců (soudních oddělení) v insolvenčním řízení na agendu reorganizací (jako způsobu řešení dlužníkovy úpadku) je možné ve smyslu § 42 odst. 2 cit. zák. promítnout do rozvrhu práce jediné tak, že věci budou do příslušného oddělení rozděleny podle hledisek určitelných ke dni zahájení insolvenčního řízení (např. podle toho, zda byl návrh na reorganizaci podán spolu s insolvenčním návrhem, popřípadě podle kritérií stanovených v § 316 odst. 4 IZ).

Odvolační soud proto z uvedených důvodů dospěl k závěru, že insolvenční soud byl při rozhodování věci nesprávně obsazen, a že tedy došlo k odnětí účastníkovy zákonného soudce, jestliže věc byla projednána a rozhodnuta v jiném soudním oddělení, než v soudním oddělení, do kterého náležela podle způsobu rozdělení věci mezi jednotlivá soudní oddělení určeného ke dni, kdy věc došla soudu [§ 42 odst. 1 písm. c) a § 42 odst. 2 cit. zák.].

VS Praha čj. 3 VSPH 608/2010-B-33 ze dne 14. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 39 INS 2737/2010

2. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávání věci. Tak je tomu v případě, kdy soudce sám by byl účastníkem řízení, ať na straně žalobce či žalovaného, nebo v případě, že by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen na svých právech (např. kdyby jinak mohl být vedlejším účastníkem). Vyloučen je také soudce, který získal poznatky o věci jiným způsobem, než dokazováním při jednání (například jako svědek vnímal skutečnosti, které jsou předmětem dokazování). Soudcův poměr k účastníkům nebo jejich zástupcům pak může být založen především na příbuzenském nebo jemu obdobném vztahu (viz § 116 obč. zák.), jemuž na roveň může být v konkrétním případě vztah přátelský či naopak nepřátelský. V úvahu přichází i vztah ekonomické závislosti, např. v souvislosti s vědeckou či jinou publikační činností soudce, v souvislosti se správou vlastního majetku soudce apod. (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 172/2000 ze dne 22. 10. 2000).

Z návrhu na vyloučení soudce Mgr. B. z projednávání a rozhodování věci plyne, že k jeho podání vedly navrhovatele v zásadě toliko okolnosti, jež spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci. Takové okolnosti však dle § 14 odst. 4 o. s. ř. důvodem k vyloučení soudce být nemohou. Důvod k pochybnosti o nepodjatosti soud-

ce v souzené věci samo o sobě nezakládá ani navrhovatelovo (soudcem i věřiteli č. 1 a 3 ovšem zásadně popírané) tvrzení o údajném blíže nekonkretizovaném setkání Mgr. B. se zástupcem věřitelů č. 1 a 3. Nutno dodat, že ani tvrzení o nepřesné protokolaci průběhu přezkumného jednání či schůze věřitelů nemá žádné opory, neboť podle zápisu o těchto jednáních nebyly proti protokolaci vzneseny ze strany přítomných (ani ze strany navrhovatele) žádné námitky.

VS Praha čj. Nco 213/2008-B-60 ze dne 9. 2. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 95 INS 2515/2008

K odst. 2

3. Pokud jde o poznámku dlužníka k oprávnění vyššího soudního úředníka rozhodovat v insolvenčních věcech, lze odkázat na § 12 odst. 2 IZ ve spojení s § 10 odst. 3 zák. č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, kde lze výkladem *a contrario* k bodu p) tohoto odstavce dovodit, že vyšší soudní úředník je oprávněn v insolvenčním řízení vadný insolvenční návrh odmítnout.

VS Praha čj. 1 VSPH 537/2009-A-12 ze dne 18. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSLB 57 INS 5134/2009

4. Odvolací soud z obsahu napadeného usnesení zjistil, že o zjištění úpadku a prohlášení konkursu na majetek dlužníka rozhodoval vyšší soudní úředník (Mgr. J. R.) a napadené usnesení tedy bylo vydáno v obsazení vyšším soudním úředníkem které zákon nepřipouští, protože o úpadku a prohlášení konkursu musí v insolvenčním řízení rozhodnout soudce. Odvolací soud upozorňuje, že rovněž pověření asistenta a vyšší soudní úřednice založené v insolvenčním rejstříku (A-4) je z tohoto hlediska v rozporu s výše uvedeným zákonem, neboť v pověření je mimo jiné uvedeno oprávnění těchto osob rozhodovat o úpadku a o povolení oddlužení. V tomto ohledu takové pověření jako normativní právní akt působící v rámci soudu nemůže mít navenek žádné právní účinky pro rozpor se zákonem o vyšších soudních úřednících.

VS Praha čj. 1 VSPH 826/2010-A-19 ze dne 4. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 20 INS 3294/2010

§ 13

Asistent soudce insolvenčního soudu

Asistent soudce insolvenčního soudu činí jednotlivé úkony insolvenčního řízení z pověření soudce insolvenčního soudu.

Judikatura:

Jako nedůvodnou hodnotí odvolací soud námitku dlužnice, že rozhodnutí vydal „nepověřený soudce“. Napadené usnesení vydal asistent soudce JUDr. M. L., přičemž z předkládací zprávy z 30. 3. 2009 vyplývá, že tímto úkonem jej pověřila soudkyně JUDr. M. N. Z § 13 IZ přitom vyplývá, že asistent soudce insolvenčního soudu může činit jednotlivé úkony insolvenčního řízení z pověření soudce insolvenčního soudu. Odmítnutí insolvenčního návrhu pro vady, o němž v posuzované věci asistent soudce rozhodl, není ani úkonem, který by tento asistent nemohl provést [§ 10 odst. 3 písm. p)

zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících, § 36a odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích].

VS Olomouc čj. 2 VSOL 124/2009-A-22 ze dne 19. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 8 INS 90/2009

Díl 2

Účastníci řízení

§ 14

(Účastenství a vedlejší účastenství v insolvenčním řízení)

(1) Účastníky insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku.

(2) Vedlejší účastenství není v insolvenčním řízení přípustné; ustanovení § 16 odst. 2 tím není dotčeno.

§ 15

(Účastenství nepřihlašovaných věřitelů)

Nejde-li o přihlášené věřitele, jsou jiné osoby uplatňující své právo v insolvenčním řízení účastníky tohoto řízení jen po dobu, po kterou insolvenční soud o tomto právu jedná a rozhoduje.

§ 16

(Účastenství v incidenčních sporech)

(1) Účastníky řízení v incidenčních sporech jsou žalobce a žalovaný, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Vedlejší účastenství v incidenčních sporech je přípustné.

Judikatura:

Odvolací soud se shoduje se stanoviskem soudu prvního stupně potud, že v případě schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře má popření nezajištěné pohledávky ze strany dlužníka stejný účinek, jako popření ze strany insolvenčního správce. Z toho ovšem plyne, že je zásadně namístě, aby vůči oběma popírajícím subjektům, které mají z hlediska popření totožné pohledávky v případě schválení oddlužení stejné procesní postavení, byla podána incidenční žaloba, tedy aby o shodném popřeném nároku bylo vůči oběma popírajícím vydáno toliko jedno meritorní rozhodnutí. Nutno vyjít z toho, že insolvenční správce a dlužník mají při popření pohledávky v režimu schváleného oddlužení (v rozsahu shodného popření) v incidenčním řízení postavení nerozlučných společníků, jež je dáno specifiky insolvenčního zákona. To mimo jiné znamená, že chce-li být věřitel s incidenční žalobou úspěšný, musí jeho žaloba na určení pohledávky směřovat vůči oběma popí-

rajícím (popřeli-li tutéž pohledávku). Přitom ovšem není vyloučeno, že propadná lhůta k podání takové žaloby počne běžet, popř. i skončí, ve vztahu ke každému z popírajících odlišně. Směřuje-li totiž žaloba vůči insolvenčnímu správci, musí být podána u soudu do 30 dnů od skončení přezkumného jednání, jemuž byl věřitel přítomen, jinak do 15 dnů poté, kdy věřitel obdržel vyrozumění insolvenčního správce o popření své pohledávky s poučením o následcích v případě, že takovou žalobu včas nepodá (§ 198 odst. 1 IZ, § 13 vyhlášky č. 311/2007). Oproti tomu ve vztahu k dlužníku mohou nastat účinky popření až když nastanou účinky oddlužení (§ 410 odst. 2 ve spojení s § 407 odst. 1 IZ).

Jelikož v textu ustanovení § 197, § 198 a § 410 IZ ani v ustanovení § 13 prováděcí vyhlášky č. 311/2007 Sb. není zřetelně vyjádřeno, že nezajištěný věřitel – chce-li svoji popřenou nevykonatelnou pohledávku v řízení obhájit – musí v případě schválení oddlužení (do 30. 6. 2009 v případě schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře) podat incidenční žalobu proti insolvenčnímu správci i proti dlužníku, pokud oba jeho pohledávku popřeli, je nezbytné, aby byl věřitel s popřenou pohledávkou na tuto skutečnost upozorněn. Opačný postup by znamenal rozpor se zásadami vyjádřenými v § 5 IZ, neboť insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen. Z § 13 cit. prováděcí vyhlášky ve spojení s § 410 IZ se podává, že žalován má být vždy ten, kdo pohledávku popřel, a v příslušném vyrozumění o popření pohledávky by tedy ve smyslu výše uvedeného měl insolvenční správce věřitele poučit, vůči komu má žalobu podat a jaké důsledky se s nepodáním žaloby ve stanovené lhůtě pojí.

VS Praha čj. VSPH 544/2009-P6-8 ze dne 25. 2. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 45 INS 857/2008

§ 17

(Vstup do řízení a záměna účastníka řízení)

Vstup do řízení⁷⁾ a záměna účastníka řízení⁸⁾ nejsou v insolvenčním řízení přípustné.

§ 18

(Přechod přihlášené pohledávky z původního věřitele na nabyvatele)

(1) Nastane-li v průběhu insolvenčního řízení skutečnost, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod přihlášené pohledávky z původního věřitele na nabyvatele pohledávky, aniž původní věřitel ztrácí způsobilost být účastníkem řízení, insolvenční soud rozhodne, že místo tohoto věřitele vstupuje do insolvenčního řízení nabyvatel jeho pohledávky. Učiní tak na základě návrhu věřitele a po písemném souhlasu nabyvatele jeho pohledávky. Převod nebo přechod pohledávky, který nevyplývá přímo z právního předpisu, je nutné doložit veřejnou listinou⁹⁾ nebo listinou, na které je úředně ověřena pravost podpisů osob, které ji podepsaly.

⁷⁾ § 92 odst. 1 občanského soudního řádu.

⁸⁾ § 92 odst. 2 občanského soudního řádu

⁹⁾ § 134 občanského soudního řádu.

(2) O návrhu podle odstavce 1 rozhodne insolvenční soud do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni, kdy mu takový návrh došel; nestane-li se tak, má se po uplynutí této lhůty za to, že insolvenční soud vydal rozhodnutí, jímž návrhu vyhověl.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 vydá insolvenční soud také tehdy, učiní-li věřitel a nabyvatel jeho pohledávky do protokolu u tohoto soudu společně prohlášení o tom, že nastala skutečnost uvedená v odstavci 1; odstavec 2 platí obdobně.

(4) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 3 se doručuje věřiteli, nabyvateli jeho pohledávky, dlužníku a insolvenčnímu správci; těmto osobám se doručuje zvlášť. Odvolání proti němu není přípustné, insolvenční soud však tímto rozhodnutím není vázán.

Judikatura:

K odst. 1

1. Právě tato smlouva však byla jednoznačným důkazem pro závěr, že druhému navrhovateli aktivní legitimace v době rozhodování soudu prvního stupně nesvědčila. Nelze totiž směřovat posouzení podmínek pro rozhodnutí podle § 18 IZ o procesním nástupnictví v důsledku změny v osobě věřitele přihlášené pohledávky s posouzením, zda navrhujícímu věřiteli svědčí aktivní věcná legitimace. Jinak řečeno, okolnost, že soud v rozhodnutí podle § 18 odst. 1 nepřipustí navrhovaný vstup nabyvatele přihlášené pohledávky, nepředurčuje posouzení, zda z hlediska podmínek stanovených hmotným právem nedošlo ke změně v osobě věřitele. Závěr soudu prvního stupně, že na předložené smlouvě původně nebyly předepsaným způsobem ověřeny podpisy účastníků smlouvy, sice měl svůj význam pro posouzení, zda jsou splněny všechny formální požadavky stanovené v § 18 odst. 1 IZ, nikoliv však (sám o sobě) pro závěr, zda druhý navrhovatel je i nadále věřitelem přihlášené pohledávky. Odvolací soud provedl touto smlouvou důkaz a zjistil, že v jejím důsledku je věřitelem přihlášené pohledávky – druhým navrhovatelem (pan ing. J. Š.). Ani v řízení před soudem prvního stupně, ani v řízení před soudem odvolacím nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by z hlediska podmínek stanovených v § 524 a násl. obč. zák. tento závěr zpochybňovaly.

VS Praha čj. 1 VSPH 466/2009-A-83 ze dne 19. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 2123/2008

2. Třebaže soud prvního stupně v rozporu s citovanou právní úpravou přípustnosti odvolání účastníky nesprávně poučil, nic to nemění na skutečnosti, že navrhovatel podal odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, proti kterému zákon opravný prostředek nepřipouští. Odvolání není přípustné nejen proti kladnému rozhodnutí (to by nemohlo být již z povahy věci pro subjektivní nepřipustnost), kterým soud rozhodne o procesním nástupnictví, ale též proti rozhodnutí, kterým návrh věřitele podaný podle prvního odstavce ustanovení § 18 soud zamítne. V obou případech se totiž akcentuje role soudu prvního stupně a rychlost jeho rozhodování (nepřichází v úvahu ani jakékoliv odstraňování vad návrhu) a ovšem také změnitelnost rozhodnutí, jestliže se v dalším průběhu insolvenčního řízení ukáže, že ke skutečné změně v osobě věřitele nedošlo anebo došlo jinak.

VS Praha čj. 1 VSPH 467/2009-A-74 ze dne 24. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 2123/2008

3. Nicméně z odstavce 3 § 183 IZ dále vyplývá, že osoby, od kterých může věřitel požadovat plnění podle odstavců 1 a 2, mohou pohledávku, která by jim proti dlužníku vznikla uspokojením věřitele, přihlásit jako pohledávku podmíněnou, pokud ji nepřihlásí věřitel. Jestliže však věřitel takovou pohledávku přihlásí, mohou se jí tyto osoby v rozsahu, v němž pohledávku uspokojí, v insolvenčním řízení domáhat místo něj s tím, že pro jejich vstup do řízení platí přiměřeně § 18; návrh podle tohoto ustanovení mohou podat samy. Bylo-li v přezkoumávaném případě zjištěno, že věřitel č. 43 SG E. F. C. R. s. r. o. vůči dlužníku VVM p. s. r. o. své pohledávky z titulu obou výše uvedených smluv o splátkovém prodeji přihlásil a odvolatel na základě Prohlášení o přistoupení ke smlouvám o splátkovém prodeji ze dne 23. 9. 2008 a výzvy ze dne 18. 2. 2010 vůči tomuto věřiteli doposud ničeho neplnil, pak k odvolatelově, byť podmíněné, přihlášce pohledávek (č. 37), nelze přihlížet. Proto pokud na danou situaci soud prvního stupně aplikoval § 185 IZ a přihlášku pohledávek odvolatele odmítl, pak se jedná o postup správný. Teprve v případě, pokud odvolatel na základě Prohlášení o přistoupení ke smlouvám o splátkovém prodeji a na základě výzvy věřitele ze dne 18. 2. 2010 pohledávky věřitele SG E. F. C. R. s. r. o. ať již v celém rozsahu či částečně splní, má možnost v rozsahu tohoto plnění svou pohledávku vůči dlužníkovi (z titulu regresu) místo shora označeného věřitele uplatnit a současně podat návrh na svůj vstup do řízení namísto uvedeného věřitele ve smyslu § 18 IZ.
- VS Olomouc čj. 3 VSOL 300/2010-P37-8 ze dne 27. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 6565/2009**

K odst. 4

4. Z textu poslední věty citovaného § 18 odst. 4 IZ, podle něhož odvolání není přípustné jen proti rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 18 odst. 1, 3 IZ, dovozuje odvolací soud, že proti usnesení, jímž insolvenční soud nevyhověl návrhu podle § 18 odst. 1 IZ, je přípustné odvolání. Podle § 18 odst. 1, 3 IZ soud vyhoví (musí vyhovět) návrhu původního věřitele na vstup nabyvatele jeho pohledávky vždy, pokud jsou splněny stanovené zákonné předpoklady. Tyto předpoklady jsou podle odvolacího soudu dostatečnou zárukou spravedlivého procesu, a proto takový výklad § 18 odst. 4 IZ, podle něhož proti vyhovujícímu rozhodnutí soudu o návrhu podle § 18 odst. 1 IZ není odvolání objektivně přípustné, je v souladu se zásadou efektivit insolvenčního řízení [§ 5 písm. a) IZ] i zásadou vyjádřenou v čl. 36 Listiny základních práv a svobod. S ohledem na ústavně chráněné procesní principy však nelze dovozovat objektivní nepřipustnost odvolání proti zamítavému rozhodnutí insolvenčního soudu o návrhu na vstup nabyvatele pohledávky do řízení namísto původního věřitele. Odvolací soud je toho názoru, že pokud je v insolvenčním řízení dosavadním věřitelem podán návrh na vstup jeho právního nástupce do řízení, který má základní náležitosti podání (§ 42 odst. 4 o. s. ř.), soud o tomto návrhu rozhodne (musí rozhodnout) do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni, kdy mu takový návrh došel (§ 18 odst. 2 IZ). Další předpoklady pro vyhovující rozhodnutí o návrhu jsou upraveny v § 18 odst. 1, 3 IZ takto:
- 1) k právní skutečnosti došlo v průběhu řízení (tj. po jeho zahájení),
 - 2) přešla nebo byla převedena přihlášená pohledávka,
 - 3) původní věřitel neztratil způsobilost být účastníkem řízení,
 - 4) souhlas nabyvatele pohledávky,

5) forma listiny, dokládající převod nebo přechod, pokud ten neplyne ze zákona, či forma prohlášení (§ 18 odst. 3 IZ) o skutečnosti dle § 18 odst. 1.

Pokud nejsou splněny tyto předpoklady podle § 18 odst. 1, 2 IZ pro vyhovující rozhodnutí, soud ve lhůtě podle § 18 odst. 2 IZ návrhu nevyhoví. V opačném případě rozhodne o vstupu nabyvatele pohledávky do řízení (proti vyhovujícímu usnesení není přípustné odvolání, § 18 odst. 4 IZ).

Jestliže však o návrhu na vstup, který má základní náležitosti podání, ve lhůtě podle § 18 odst. 2 IZ insolvenční soud nerozhodne (vyhovujícím či nevyhovujícím usnesením), má se za to, že vydal rozhodnutí, kterým návrhu vyhověl. Zákon tedy konstruuje právní fikci vyhovujícího rozhodnutí, která nastává bez ohledu na to, zda byly či nebyly splněny další předpoklady pro vyhovující rozhodnutí a právní nástupce původního věřitele se uplynutím zákonné lhůty stává procesním nástupcem původního věřitele.

Poté, co dojde k procesnímu nástupnictví ze zákona, je insolvenční soud povinen (jak vyplývá z důvodové zprávy k § 18 IZ) tuto skutečnost deklarovat usnesením, v jehož výroku označí den, kterým došlo ke změně účastníků, a uvede, kdo se stal nástupcem původního věřitele. Proti tomuto usnesení není přípustné odvolání (§ 18 odst. 4 IZ).

Insolvenční soud svým rozhodnutím o vstupu právního nástupce věřitele do řízení podle § 18 odst. 1 IZ, ani rozhodnutím, kterým pouze deklaruje vstup nabyvatele pohledávky do řízení v důsledku fikce podle § 18 odst. 2 IZ, není vázán (§ 18 odst. 4 IZ) a v průběhu dalšího řízení o tom, kdo je ve vztahu k určité pohledávce věřitelem, může rozhodnout opětovně. Takovéto rozhodnutí ovšem nemůže být výrazem libovůle soudu, neboť to by odporovalo požadavku právní jistoty účastníků řízení a ve svém důsledku by bylo v rozporu s principem spravedlivého procesu. Soud proto může opětovně rozhodnout o účastenství jen tehdy, pokud se v průběhu řízení nově objeví takové skutečnosti, ze kterých vyplývá, že ke změně účastníků nedošlo (viz rovněž důvodová zpráva k § 18 zák. č. 182/2006 Sb.).

V případě, že takové skutečnosti nově v řízení vyjdou najevo, insolvenční soud ukončí účast (nástupce) věřitele, který se stal účastníkem na základě rozhodnutí podle § 18 odst. 1 IZ či na základě fikce, jejíž vznik soud usnesením deklaroval, s tím, že dále bude v řízení pokračovat s původním věřitelem (procesním předchůdcem věřitele, jehož účast soud ukončil). Pokud by v mezidobí došlo k zániku původního věřitele, bude soud postupovat podle § 107 o. s. ř.

Odvolací soud proto nesouhlasí s názorem odvolatele, že poté, kdy nastane fikce podle § 18 odst. 2 IZ, nemůže insolvenční soud o procesním nástupnictví (ve vztahu k přihlášené pohledávce) v žádném případě rozhodovat. I v tomto případě soud o procesním nástupnictví rozhodovat může, ale omezeně. Možnost jeho rozhodování je vázána na to, že v řízení vyjdou najevo nové skutečnosti, ze kterých vyplývá, že se změnou v osobě účastníků je tomu jinak.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 308/2009-P1-12 ze dne 15. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 13 INS 267/2009

§ 19

(Následky přechodu pohledávky)

Nabyvatel pohledávky se stává účastníkem insolvenčního řízení, jakmile insolvenční soud podle § 18 rozhodne o jeho vstupu do insolvenčního řízení, a platí pro

něj stav insolvenčního řízení v době, kdy se stal jeho účastníkem. Nabyvatel takto vstupuje na místo původního věřitele i do incidenčních sporů, které se týkají jím nabyté pohledávky.

§ 20

(Jednání za účastníky řízení)

(1) Ustanovení části první hlavy třetí občanského soudního řádu, která se týká jednání za právnickou osobu, stát a územní samosprávních celky a zastoupení účastníků řízení, platí obdobně pro insolvenční řízení a incidenční spory.

(2) Odborová organizace může v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech zastupovat dlužníka zaměstnance, jde-li o uplatňování jeho pracovněprávních pohledávek.

Judikatura:

1. V daném případě odvolací soud ze spisu zjistil, že insolvenční soud vycházel od počátku řízení z toho, že osobou oprávněnou jednat v řízení za dlužníka je správce podniku Mgr. J. H. Postupoval tak přesto, že ho odvolací soud v usnesení čj. MSPH 94 INS 3504/2008, 2 VSPH 87/2009-A-37 ze dne 12. 3. 2009 upozornil na obsah usnesení sp. zn. 29 Cdo 699/2008 ze dne 22. 5. 2008, v němž se Nejvyšší soud České republiky vyjádřil k otázce, zda platná právní úprava přiznává správci podniku dlužníka postavení jeho zástupce v konkursním řízení, a zdůraznil, že závěry vyjádřené Nejvyšším soudem České republiky dopadají i na řízení insolvenční.
VS Praha čj. 2 VSPH 201/2009-B-13 ze dne 4. 5. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 94 INS 3504/2008
2. Odměnu advokáta, který byl ustanoven opatrovníkem účastníka řízení, platí stát, a to ve výši stanovené podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o mimosmluvní odměně, ve znění pozdějších předpisů (advokátní tarif). Ustanovení § 9 odst. 5 advokátního tarifu dopadá výslovně jen na odměnu opatrovníka ustanoveného soudem účastníku řízení, jehož pobyt není znám, jemuž se nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, který byl stížen duševní poruchou nebo z jiných zdravotních důvodů se nemůže nikoliv jen po přechodnou dobu účastnit řízení, nebo který není schopen srozumitelně se vyjadřovat. U opatrovníka ustanoveného pro některý z těchto taxativně uvedených důvodů se pro stanovení odměny považuje za tarifní hodnotu částka 500 Kč, jíž odpovídá odměna ve výši 300 Kč za jeden úkon (§ 7 bod 1 advokátního tarifu).
VS Praha čj. 1 VSPH 435/2010-B-24 ze dne 3. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 2752/2009
3. Změna v okruhu fyzických osob, jež jsou oprávněny jednat za osobu právnickou, sama o sobě nemůže být důvodem ke zpochybnění uzavřené dohody o zastupování a soudu předloženému průkazu plné moci. Je zcela věcí zastoupené právnické osoby, jaké rozhodnutí v tomto směru přijme a zda případně změni své rozhodnutí o udělení plné moci. Jen tehdy, jestliže by sama zastoupená právnická osoba předložila jako

průkaz o nově uzavřené dohodě o zastupování novou plnou moc, by mohl soud vyzovovat odpovídající závěry ze skutečnosti, že jménem zastoupené právnické osoby jedná neoprávněný zmocněnec.

VS Praha čj. 1 VSPH 701/2009-P10-9 ze dne 2. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 54 INS 3007/2009

4. Podle názoru odvolacího soudu však dlužník nesplňuje předpoklad pro to, aby mu mohl být ustanoven zástupce, spočívající v tom, že to vyžaduje ochrana jeho zájmů. Cílem insolvenčního řízení tak, jak je definován v § 1 IZ, je řešení úpadku, popřípadě hrozícího úpadku dlužníka, některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužnických věřitelů.

Insolvenční řízení není řízením, ve kterém se provádí složité právní dokazování skutečností, nejedná se o klasické sporné soudní řízení. Realizaci cíle insolvenčního řízení provádí insolvenční správce, jehož veškerá činnost podléhá dohlédací činnosti insolvenčního soudu (§ 11 IZ). S ohledem na uvedený cíl insolvenčního řízení a úkol insolvenčního správce v tomto řízení proto není splněna zákonná podmínka požadavku ochrany zájmů účastníka pro ustanovení zástupce. Dlužník odůvodňuje svoji žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů skutečností, že navrhovatel – věřitel podal insolvenční návrh na dlužníka podvodně a že není dána jeho aktivní věcná legitimace pro neplatnost postupní smlouvy. K tomu je však nutno uvést, že skutečnosti uvedené v insolvenčním návrhu a přihláškách pohledávek věřitelů, tedy i navrhovatele, budou přezkoumány v rámci insolvenčního řízení insolvenčním soudem, případně v rámci činnosti insolvenčního správce podléhající dohlédací činnosti insolvenčního soudu. Dlužník se v tomto řízení navíc dokáže vyjadřovat ke svým právům a povinnostem, podávat vyjádření a procesní návrhy, o čemž svědčí jeho podání ve spise.

Podle názoru odvolacího soudu tedy již samotná povaha insolvenčního řízení nevyžaduje, aby dlužníku byl soudem ustanoven zástupce, a to ani zástupce z řad advokátů, i kdyby dlužník splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, kterými se z důvodu nadbytečnosti odvolací soud již nezabýval.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 338/2010-A-21 ze dne 27. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 33 INS 6406/2010

Díl 3

Insolvenční správce a další správci

§ 21

(Seznam insolvenčních správců)

(1) Insolvenční správce se ustanovuje ze seznamu insolvenčních správců, který vede Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“).

(2) Náležitosti seznamu insolvenčních správců, údaje do něj zapisované, jeho členění, vedení a podmínky zápisu do něj a vznik práva vykonávat činnost insol-

venčního správce a hostujícího insolvenčního správce upravuje zvláštní právní předpis^{9a)}.

(3) Insolvenčním správcem se pro účely tohoto zákona rozumí i hostující insolvenční správce.

§ 22

(Odmítnutí funkce insolvenčního správce)

(1) Osoba zapsaná do seznamu insolvenčních správců může své ustanovení insolvenčním správcem odmítnout, jen má-li pro to důležité důvody.

(2) Nelze-li insolvenčního správce vybrat ze seznamu insolvenčních správců, je možné jím ustanovit i fyzickou osobu, která splňuje obecné a kvalifikační předpoklady pro zápis do seznamu a se svým ustanovením souhlasí.

§ 23

(Pojištění insolvenčního správce)

Insolvenční správce uzavře na svůj náklad smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem jeho funkce nebo s činností jeho zaměstnanců pro celou dobu trvání jeho funkce.

§ 24

(Podjatost insolvenčního správce)

(1) Insolvenční správce je z insolvenčního řízení vyloučen, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci nebo k osobám účastníků je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti; to neplatí v případě uvedeném v § 34. Jakmile se ustanovený insolvenční správce dozví, že jsou zde důvody pro jeho vyloučení, je povinen oznámit to neprodleně insolvenčnímu soudu.

(2) Veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, oznámí insolvenčnímu soudu neprodleně, kdo z jejích společníků bude jejím jménem funkci insolvenčního správce vykonávat; odstavec 1 platí pro tohoto společníka obdobně.

Judikatura:

1. Podle § 24 odst. 1 insolvenčního zákona je z insolvenčního řízení vyloučen insolvenční správce, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci nebo k osobám účastníků je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti; to neplatí v případě uvedeném v § 34 insolvenčního zákona, jenž řeší podmínky ustanovení odděleného správce pro některé úkony. Důvody, pro něž je insolvenční správce vyloučen z insolvenčního řízení pro pochybnost o své nepodjatosti, odpovídají důvodům, pro něž jsou z projednávání a rozhod-

^{9a)} Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění zákona č. 296/2007 Sb.

nutí věci vyloučení soudci: ve smyslu § 14 odst. 1 občanského soudního řádu se poměrem k věci rozumí především přímý právní zájem soudce na projednávané věci i to, že soudce má předem o věci poznatky, které by měl získat až za řízení a které mohou ovlivnit jeho nestrannost; jeho poměr k účastníkům a jejich zástupcům může být založen buď příbuzenským či jemu obdobným vztahem, vztahem přátelským či zjevně nepřátelským, popřípadě vztahem vzájemné závislosti.

Stejně jako soud prvního stupně je proto i odvolací soud toho názoru, že osoba, která vykonávala funkci správce podniku dlužníka v rámci exekučního řízení zahájeného na návrh dlužníkovra věřitele, je pro pochybnost o své nepodjatosti vyloučena z insolvenčního řízení týkajícího se téhož dlužníka. Okolnost, jakým způsobem funkci správce podniku dlužníka vykonávala, je přitom irelevantní.

VS Praha čj. 2 VSPH 219/2008-B-30 ze dne 7. 11. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 94 INS 913/2008

2. Pro posouzení důvodnosti podaného odvolání je určující závěr soudu prvního stupně o pochybnostech o nepodjatosti advokáta Mgr. J. H. pro jeho poměr k věřiteli JUDr. D. G. Z dikce § 24 odst. 1 IZ vyplývá, že insolvenční zákon zakládá vyloučení insolvenčního správce z insolvenčního řízení na existenci určitého důvodu vymezeného takovými konkrétně označenými a zjištěnými skutečnostmi, v jejichž světle se jeví správcova nepodjatost pochybnou. V přezkoumávané věci je rozhodné, že Mgr. J. H. poskytoval jako advokát právní služby JUDr. D. G., který je v insolvenčním řízení přihlášeným věřitelem, a tedy účastníkem tohoto řízení (§ 14 odst. 1 IZ). Odvolací soud sdílí závěr soudu prvního stupně, že důvod pochybovat o nepodjatosti insolvenčního správce zakládá skutečnost, že tento správce z titulu funkce advokáta poskytoval věřiteli právní služby na základě smlouvy o poskytování právní pomoci (byť v době před zahájením insolvenčního řízení). Charakter poskytnuté právní služby (právní zastoupení v exekučním řízení), ani četnost poskytnutých služeb nejsou přitom významné. Nerozhodné je i to, že skutečnosti zakládající důvod pochybností o nepodjatosti insolvenčního správce sdělil insolvenčnímu soudu sám správce. Lze tedy uzavřít, že advokát Mgr. J. H. není ve funkci insolvenčního správce nepodjatou osobou pro svůj poměr k účastníkovi řízení. Proto postupoval soud prvního stupně správně, když insolvenčního správce z jeho funkce odvolal (§ 31 odst. 1 IZ).

Odvolací soud se ztotožňuje i s názorem soudu prvního stupně, že v dané věci nelze aplikovat § 34 IZ, podle kterého lze ustanovit odděleného insolvenčního správce pro úkony, pro které je insolvenční správce vyloučen pro svůj poměr jen k některému z dlužníkových věřitelů. V předmětném insolvenčním řízení však má JUDr. D. G. postavení věřitele s nejvyšší zjištěnou pohledávkou (14 000 000 Kč). Současně je i zástupcem věřitelů, když Česká republika – Česká správa sociálního zabezpečení odstoupila z funkce zástupce věřitelů (§ 63 odst. 1 IZ) a JUDr. D. G. jako náhradník nastoupil na její místo (§ 65 odst. 2, § 68 odst. 2 IZ). Tyto skutečnosti podle odvolacího soudu brání ustanovení odděleného insolvenčního správce, neboť zakládají důvod pochybovat, že by vztah insolvenčního správce a tohoto věřitele mohl ovlivnit celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce.

Za situace, kdy soud prvního stupně odvolal dosavadního insolvenčního správce z funkce, postupoval správně, pokud ustanovil novou insolvenční správkyni (Mgr. P. H.). Tento postup je v souladu s § 31 odst. 3 věta první IZ. Ustanovení nového insolvenčního správce je důsledkem odvolání dosavadního správce z funkce. Nelze totiž připustit si-

tuaci, aby majetková podstata neměla v každém okamžiku konkrétního insolvenčního správce.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 122/2009-B-41 ze dne 12. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSRB 40 INS 1624/2008

3. Námitku podjatosti ustanoveného správce, uplatněnou odvolatelem, odvolací soud neshledal důvodnou, neboť v ní, kromě tvrzení, z nichž se podává subjektivní nespokojenost odvolatele s výkonem funkce správce konkursní podstaty v jiné věci, není uveden a doložen žádný z konkrétních důvodů, pro který je insolvenční správce ve smyslu ustanovení § 24 odst. 1 IZ vyloučen z insolvenčního řízení (správcův poměr k věci, nebo k osobám účastníků). Postup v jiné věci, jestliže nevyšel z odvolání správce, tímto důvodem být nemůže; ostatně právo hodnotit postup správce konkursní podstaty v jiné věci náleží v rámci dohlédací činnosti tomu soudu, u něhož probíhalo konkursní řízení (§ 14 odst. 4 o. s. ř.).

VS Praha čj. 1 VSPH 291/2008-A-38 ze dne 19. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 42 INS 2784/2008

4. V daném případě však dlužník spatřuje důvod k pochybnostem o nepodjatosti insolvenční správce v jiných skutečnostech, a to že působí jako správce konkursní podstaty jiného úpadce a odvolatel jako věřitel tohoto úpadce proti ní (správce konkursní podstaty) vede soudní spory. Takové skutečnosti samy o sobě nemohou být důvodem pro vyloučení insolvenčního správce, který je jako osoba odborně způsobilá ustanovována i v jiných insolvenčních, případně konkursních řízeních a z titulu této funkce je i účastníkem soudních sporů vyvolaných těmito řízeními, případně s nimi souvisejícími.

Důvodem pro pochybnost insolvenční správce nemůže být ani skutečnost, že vyžaduje po dlužníku jeho účetnictví a jiné listiny, o kterých dlužník tvrdí, že byly odcizeny, když toto jeho tvrzení dosud v trestním řízení nebylo prokázáno. Naopak insolvenční správce takovým postupem plní svoji povinnost ke zjištění rozsahu majetkové podstaty úpadce (§ 209 IZ).

VS Olomouc čj. 3 VSOL 376/2009-A-47 ze dne 11. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSRB 32 INS 1737/2009

5. Insolvenční zákon nestanoví, že by podjatost nemohla být namítána vůči insolvenčnímu správci, jež je právnickou osobou, respektive vůči fyzickým osobám, jež ji tvoří. V podstatě jde o podjatost fyzické osoby, která právnickou osobu tvoří. Je však třeba mít na zřeteli, že insolvenční správce D & Š, v. o. s., je tvořen pouze dvěma společníky – JUDr. Š. a Ing. D. V případě, že nelze vyloučit existenci spojení mezi dlužníkem a JUDr. Š., objektivně nelze nemít pochybnosti o tom, že tento vztah do jisté míry (menší či větší) ovlivní i jednání druhého společníka Ing. D., o jehož podjatosti dosud nebyla zmínka. Při tak úzkém okruhu účastníků a předpokladu, že v. o. s. je řízena oběma společníky stejnou měrou, lze dojít k závěru, že prokázání nepodjatosti obou společníků (a tedy celé v. o. s. v roli insolvenčního správce) může být ohroženo, respektive nepodjatost těchto osob nebyla prokázána nade vší pochybnost.

V případě opačného postupu, než bylo výše naznačeno, by nebylo možno právnickou osobu z důvodu podjatosti jejích společníků vůbec postihnout, protože by stačilo poukázat na skutečnost, že existují jiní společníci, kteří podjatí nejsou. Je však třeba

vždy vycházet z pravděpodobnosti, do jaké míry je jednání podjatého společníka právnické osoby schopno ovlivnit jednání společníků ostatních, potažmo celé právnické osoby. Proto soud prvního stupně nepochybil, když veřejnou obchodní společnost D & Š z funkce insolvenčního správce odvolal.

VS Praha čj. 1 VSPH 702/2009-B-66 ze dne 26. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSCB 27 INS 1855/2009

§ 25

(Ustanovení insolvenčního správce)

(1) Insolvenčního správce pro insolvenční řízení ustanovuje insolvenční soud. Je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 a je-li v předloženém reorganizačním plánu určena osoba insolvenčního správce, ustanoví insolvenční soud insolvenčním správcem tuto osobu; to neplatí, nesplňuje-li takto určený insolvenční správce podmínky uvedené v § 21 až 24. Ustanovení § 29 tím není dotčeno.

(2) Nejde-li o případ podle odstavce 1, insolvenční soud ustanoví insolvenčním správcem osobu, kterou určí předseda insolvenčního soudu. Při určení osoby insolvenčního správce předseda insolvenčního soudu se zřetelem k dosavadnímu stavu insolvenčního řízení přihlédne zejména k osobě dlužníka a k jeho majetkovým poměrům, jakož i k odborné způsobilosti insolvenčního správce a k jeho zatížení. Nebrání-li tomu jiné okolnosti, určí předseda insolvenčního soudu insolvenčním správcem dlužníků, kteří tvoří koncern, stejnou osobu.

Judikatura:

1. Odvolací soud zdůrazňuje, že insolvenčního správce pro insolvenční řízení ustanovuje insolvenční soud jen na začátku řízení (§ 25 IZ). Dále už zákon svěřuje rozhodování o dalším setrvání takto ustanoveného správce do rukou věřitelů; podle § 29 IZ na schůzi věřitelů, která nejblíže následuje po přezkumném jednání, se mohou věřitelé usnést, že insolvenčním soudem ustanoveného insolvenčního správce odvolávají z funkce a že ustanovují nového insolvenčního správce.

VS Praha čj. 1 VSPH 291/2008-A-38 ze dne 19. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 42 INS 2784/2008

2. Z citované právní úpravy vyplývá, že insolvenčního správce insolvenční soud ustanoví ze seznamu insolvenčních správců, jenž je členěn na část obecnou a část zvláštní. Osoby zapsané do části zvláštní mají zvláštní povolení, jež je předpokladem pro výkon funkce insolvenčního správce (vedle předpokladů uvedených v § 21 až 24 IZ) u subjektů uvedených v § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích (také § 3 odst. 4 vyhl. č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců), tj. také u dlužníka, u něhož byla povolena reorganizace při rozhodnutí o úpadku za podmínek ustanovení § 148 odst. 2 IZ nebo později podle § 149 odst. 1 IZ a který zároveň splňuje kritéria uvedená v ustanovení § 316 odst. 4 IZ.

VS Praha čj. 3 VSPH 202/2010-B-68 ze dne 16. 4. 2010 ve věci insolvenčního řízení vedeného pod sp. zn. KSPA 48 INS 6473/2009

§ 26

(Odvolání proti ustanovení insolvenčního správce)

Proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce je odvolání přípustné. V odvolání lze však namítat pouze to, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro ustanovení nebo že není nepodjatý. Ke skutečnostem, které nastaly nebo vznikly po vydání rozhodnutí soudu prvního stupně, se v odvolacím řízení nepřihlíží.

Judikatura:

1. Odvolací soud se neztotožňuje s názorem odvolatelů, že odvolání proti ustanovení zvláštního insolvenčního správce by mělo být přípustné i z jiných důvodů, než je uvedeno v ustanovení § 26 IZ.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 222/2010-B-256 ze dne 7. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 398/2010

2. Důvodem pro pochybnosti o nepodjatosti insolvenčního správce může být zejména skutečnost, že správce je vůči dlužníkovi osobou blízkou, věřitelem dlužníka, dlužníkem dlužníka či ručitelem dlužníka, případně též současným či bývalým společníkem, statutárním orgánem či zaměstnancem dlužníka. Obdobně může vypadat poměr mezi insolvenčním správcem a věřitelem dlužníka. Dalším důvodem může být způsob podnikání insolvenčního správce, jež dopadá na poměry účastníků insolvenčního řízení.

VS Praha čj. 1 VSPH 610/2010-A-25 ze dne 29. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 37 INS 1193/2010

§ 27

(Ustanovení předběžného správce)

(1) Insolvenční soud ustanoví insolvenčního správce nejpozději v rozhodnutí o úpadku. Za podmínek stanovených tímto zákonem může insolvenční soud ustanovit před rozhodnutím o úpadku předběžného insolvenčního správce (dále jen „předběžný správce“); toto rozhodnutí se zveřejní stejným způsobem jako rozhodnutí o úpadku.

(2) Předběžný správce vykonává před rozhodnutím o úpadku činnosti stanovené v tomto zákoně a uložené mu insolvenčním soudem a má práva a povinnosti, které mu tento soud vymezí. Tato práva a povinnosti nemůže insolvenční soud vymezit v širším rozsahu, než v jakém náleží insolvenčnímu správci po rozhodnutí o úpadku. Nestanoví-li insolvenční soud o osobě insolvenčního správce jinak v rozhodnutí o úpadku, stává se předběžný správce po tomto rozhodnutí insolvenčním správcem s plnou působností.

(3) Ustanovení o insolvenčním správci platí přiměřeně i pro předběžného správce.

§ 28

(Změna insolvenčního správce)

Za podmínek stanovených tímto zákonem rozhodují o změně v osobě insolvenčního správce i věřitelské orgány; pro jejich rozhodnutí platí § 21 až 24 obdobně.

§ 29

(Hlasování schůze věřitelů o insolvenčním správci)

(1) Na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po přezkumném jednání, se mohou věřitelé usnést, že insolvenčním soudem ustanoveného insolvenčního správce odvolávají z funkce a že ustanovují nového insolvenčního správce. Toto usnesení je přijato, jestliže pro ně hlasovala nejméně polovina všech věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů, počítaná podle výše jejich pohledávek.

(2) Usnesení o ustanovení insolvenčního správce podle odstavce 1 potvrzuje insolvenční soud; nepotvrdí je pouze tehdy, nesplňuje-li insolvenční správce podmínky uvedené v § 21 až 24; § 54 odst. 1 se nepoužije.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 2 vydá insolvenční soud do skončení schůze věřitelů, která usnesení podle odstavce 1 přijala; odvolání je přípustné, jen jestliže insolvenční soud usnesení schůze věřitelů nepotvrdí. Osobou oprávněnou k podání odvolání je pouze věřitel, který na schůzi věřitelů hlasoval pro přijetí usnesení; § 55 odst. 1 platí obdobně.

Judikatura:

1. Toliko pro úplnost lze uvést, že podle § 71 insolvenčního zákona se obecně doručuje vyvěšením listiny na úřední desce soudu a zveřejněním v insolvenčním rejstříku, přičemž zvláště či do vlastních rukou se v insolvenčním řízení doručuje jen v případě, že tak zákon stanoví (§ 75 odst. 1 insolvenčního zákona), což však zákon v případě potvrzení odvolání insolvenčního správce a jmenování nového insolvenčního správce věřitelským výborem a v případě potvrzení volby zástupců věřitelů soudem neukládá.

VS Praha čj. 1 VSPH 266/2008-B-44 ze dne 28. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 46 INS 1083/2008

2. Podle § 29 odst. 2 IZ insolvenční soud nepotvrdí usnesení o ustanovení insolvenčního správce jen za situace, že navržený insolvenční správce nesplňuje podmínky § 21 až § 24 IZ, což se však z obsahu spisu nepodává a napadené usnesení na takovýchto okolnostech ani nestojí. Odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá výlučně na předpokládané složitosti insolvenčního řízení a očekávaných značných nákladech insolvenčního správce spojených s dojížděním insolvenčního správce z Brna do Ústeckého kraje, tedy opírá se o argumentaci, již insolvenční zákon pro rozhodnutí tohoto druhu nepřiznává relevanci. V souzené věci totiž nelze užít § 54 odst. 1 IZ, dle kterého v jiných případech soud může zrušit usnesení schůze věřitelů proto, že odpovídá společnému zájmu věřitelů.

Není-li sporu o tom, že usnesení schůze věřitelů o ustanovení nového insolvenčního správce prosadil vahou svého hlasu největší věřitel (za podpory ze strany věřitele dalšího), nemohl insolvenční soud než takové rozhodnutí za popsáného skutkového stavu věci zcela respektovat, a proto odvolací soud podle § 220 odst. 3 o. s. ř. napadené usnesení změnil, jak je ve výroku uvedeno.

VS Praha čj. 1 VSPH 558/2009-B-25 ze dne 23. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 45 INS 797/2009

3. V dané věci je nesporné, že na schůzi věřitelů konané dne 9. 10. 2009 se věřitelé neusnesli na odvolání JUDr. E. M. z funkce správkyne a na ustanovení nové správkyne JUDr. I. V., neboť pro takový návrh se vyslovilo jen 44,11 % (a nikoliv nejméně polovina) všech věřitelů s pohledávkami přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů, jak vyžaduje § 29 odst. 1 IZ. Soud I. stupně proto pochybil, když na první schůzi věřitelů následující po přezkumném jednání potvrdil v důsledku chybně počítaných hlasů usnesením ze dne 9. 10. 2009 usnesení schůze věřitelů o změně v osobě správkyne. Vzhledem k tomu, že chybné (potvrzující) rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 29 odst. 2 IZ nelze reparovat jinak (prvou schůzi věřitelů následující po přezkumném jednání nelze opakovat a proti rozhodnutí, jímž insolvenční soud potvrdí usnesení schůze věřitelů o změně v osobě správce, není odvolání přípustné) má též odvolací soud ve shodě se soudem I. stupně za to, že důležitým důvodem pro odvolání insolvenčního správce z funkce je též to, že byl do funkce ustanoven postupem podle § 29 IZ, jenž byl posléze shledán vadným, neboť byl v rozporu s vůlí většiny věřitelů.
- VS Praha čj. 1 VSPH 238/2010-B-141 ze dne 18. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 2641/2009**

§ 30

(Nahrazení schůzí odvolaného insolvenčního správce)

(1) **Přijme-li schůze věřitelů usnesení o odvolání ustanoveného insolvenčního správce, aniž se usnese na ustanovení insolvenčního správce nového, nebo byl-li touto schůzí ustanovený insolvenční správce odvolán z funkce podle § 31 odst. 2, ustanoví insolvenční správce svým rozhodnutím insolvenční soud; pro takto ustanoveného insolvenčního správce se § 29 odst. 1 nepoužije.**

(2) **Jestliže v důsledku rozhodnutí insolvenčního soudu o odmítnutí přihlášky pohledávky dojde k takové změně v osobách věřitelů nebo výši jejich pohledávek, která by měla vliv na výsledek usnesení schůze věřitelů podle odstavce 1, může usnesení podle § 29 odst. 1 přijmout i schůze věřitelů, která nejbližší následuje po této změně.**

§ 31

Odvolání insolvenčního správce

(1) **Z důležitých důvodů, které nemají původ v porušení povinností insolvenčního správce, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitelského orgánu anebo i bez tohoto návrhu odvolat insolvenčního správce z funkce. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.**

(2) **Insolvenčního správce ustanoveného postupem podle § 29 odst. 1 až 3 insolvenční soud odvolá z funkce i tehdy, požádá-li o to do 3 dnů poté, co se o svém ustanovení dozvěděl; to neplatí, jestliže insolvenční správce se svým ustanovením předem souhlasil.**

(3) **Odvolá-li insolvenční soud insolvenčního správce z funkce, ustanoví současně nového insolvenčního správce. Odvolání proti tomuto rozhodnutí je přípustné;**

proti výroku o ustanovení nového insolvenčního správce se však lze samostatně odvolat jen z důvodů uvedených v § 26.

(4) Odvolaný insolvenční správce je povinen bez zbytečného odkladu řádně informovat nového insolvenčního správce o své dosavadní činnosti a předá mu všechny doklady související s výkonem jeho funkce; jeho odpovědnost za dobu výkonu funkce nezaniká.

Judikatura:

K odst. 1

1. Dlužníkovu námitku, že správce nesplňuje předpoklady pro výkon funkce insolvenčního správce, hodnotil soud prvního stupně zcela správně jako jeden z možných důležitých důvodů, které nemají původ v porušení povinností insolvenčního správce a které je třeba zkoumat z hlediska podmínek pro odvolání správce z funkce dle § 31 IZ. V tomto rozsahu tudíž správně posoudil dlužníkovu podání jako návrh na odvolání správce, k němuž ovšem dlužník dle § 31 odst. 1 IZ není oprávněn, a již z toho důvodu musel být tento jeho návrh zamítnut.

VS Praha čj. 3 VSPH 257/2010-B-604 ze dne 24. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 714/2009

2. Ze shora citovaného ustanovení § 31 odst. 1 IZ vyplývá, že navrhnout odvolání insolvenčního správce může sám insolvenční správce nebo věřitelský orgán anebo tak může učinit i bez návrhu sám insolvenční soud, dlužník k podání takového návrhu není aktivně legitimován. Dlužníku přísluší opravný prostředek proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce, přičemž v tomto odvolání může namítat pouze to, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro ustanovení nebo že není nepodjatý. Z obsahu spisu vyplývá, že dlužník odvolání proti ustanovení insolvenční správkyně Ing. J. P. podal, a to v rámci opravného prostředku proti usnesení soudu prvního stupně ze dne 15. 12. 2009, kterým soud prvního stupně jednak rozhodl o zjištění úpadku, jednak ustanovil insolvenční správkyni Ing. J. P., přičemž odvolací soud se k namítaným důvodům ve vztahu k insolvenční správkyni již vyjádřil ve svém rozhodnutí ze dne 11. 2. 2010 čj. KSBR 27 INS 4997/2009, 3 VSOL 14/2010-A-39, kterým potvrdil usnesení soudu prvního stupně, když důvody podjatosti namítané ve vztahu k insolvenční správkyni neshledal opodstatněné. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, že předpoklady pro odvolání insolvenční správkyně z důvodu její podjatosti podle ustanovení § 24 IZ nejsou dány a zcela se ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně vyjádřenými v odůvodnění napadeného usnesení.

Odvolací soud nepřisvědčuje odvolateli v tom, že by insolvenční správkyně porušila své povinnosti v tom směru, že by neprodleně neinformovala soud o důvodech svého vyloučení ve vztahu k věřiteli městu Polička. Insolvenční správkyně tuto skutečnost soudu sdělila dne 20. 1. 2010, na což soud prvního stupně neprodleně reagoval usnesením ze dne 22. 1. 2010, kdy ustanovil Ing. L. H. oddělenou insolvenční správkyni pro úkony spojené s přezkoumáním pohledávky věřitele města Polička a pro případné účastenství v soudních sporech, správních řízeních a další komunikaci s tímto věřitelem ve smyslu ustanovení § 34 IZ. Je-li insolvenční správce vyloučen jen z některých úkonů pro svůj poměr jen k některému z dlužníkových věřitelů nebo jen některému ze

zástupců dlužnickových věřitelů, a tato situace je vyřešena ustanovením odděleného insolvenčního správce, neznamená to, že insolvenční správce je automaticky vyloučen z celého insolvenčního řízení. Výhrady odvolatele, že insolvenční správce ve smyslu přátelství s JUDr. I. Ch. bude městu Polička nadřazovat a nekonat tak objektivně, nutno odmítnout jako nedůvodné, protože insolvenční správce Ing. P. nebude přezkoumávat pohledávku věřitele města Polička a ani nebude vystupovat v případných soudních sporech vedených s tímto věřitelem tak, jak vyplývá z výše citovaného usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 1. 2010. Odvolací soud nepovažuje za nutné se vyjadřovat k námitce dlužníka, týkající se toho, že město Polička je generálním viníkem prohlášení úpadku, a to z toho důvodu, že k této námitce se již vyjádřil ve svém rozhodnutí, kterým potvrdil usnesení soudu prvního stupně o zjištění úpadku, přičemž na závěrech tam uvedených setrvává, a dále také z toho důvodu, že tato námitka nemá souvislost s postavením insolvenčního správce, respektive s důvody pro její případné odvolání z funkce. Námitka dlužníka, že město Polička je jeho majoritním dlužníkem na jeho postavení jakožto věřitele, který se přihlásil do insolvenčního řízení a jehož pohledávka představuje 4,86 % všech přihlášených pohledávek, není rozhodující. Ke skutečnosti, že s tímto věřitelem vede dlužník soudní spor, nutno uvést, že prohlášením konkursu dochází ze zákona k přerušení soudních a jiných řízení, přičemž v přerušených řízeních, kde dlužník vystupoval jako žalobce, lze pokračovat na návrh insolvenčního správce, dlužníka, popřípadě i jiných osob (ustanovení § 264 IZ). Prohlášení konkursu tedy nebrání tomu, aby dlužník se mohl dále domáhat svých práv soudní cestou, pokud se týkají majetkové podstaty, s tím, že v tomto konkrétním sporu by samozřejmě namísto dlužníka jako účastníka řízení vystupovala oddělená insolvenční správce, která právě pro tyto účely byla ustanovena.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 93/2010-B-36 ze dne 29. 3. 2010 ve věci sp. zn. KSBP 27 INS 4997/2009

3. Mezi důležité důvody, pro něž lze (ať již na návrh či bez návrhu) odvolat insolvenčního správce z funkce, lze považovat zejména skutečnost, že správce pozbyl nezbytné předpoklady pro svůj zápis do seznamu insolvenčních správců, to je bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům a odbornou způsobilost, dále zdravotní či jiné důvody, které správci trvale či dlouhodobě znemožňují výkon jeho funkce, a v neposlední řadě správcovu podjatost. Žádný z těchto důvodů však odvolatel neuvádí a rovněž nevyplývá ani ze spisu soudu prvního stupně.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 107/2009-B-14 ze dne 16. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSBP 26 INS 292/2009

4. Za situace, kdy soud prvního stupně odvolal dosavadního insolvenčního správce z funkce, postupoval správně, pokud ustanovil novou insolvenční správkyni (Mgr. Petru Hrachy). Tento postup je v souladu s § 31 odst. 3 věta první IZ. Ustanovení nového insolvenčního správce je důsledkem odvolání dosavadního správce z funkce. Nelze totiž připustit situaci, aby majetková podstata neměla v každém okamžiku konkrétního insolvenčního správce.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 122/2009-B-41 ze dne 12. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSBP 40 INS 1624/2008

5. Je nepochybné, že důvodem pro odvolání insolvenčního správce podle § 31 odst. 1 IZ může být i situace, kdy je povolena reorganizace dlužníka a stávající správce zvláštní

povolení pro výkon insolvenčního správce dlužníka uvedeného v ustanovení § 316 odst. 4 IZ, resp. 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích nemá, ač ve smyslu výše uvedeného ho mít musí.

VS Praha čj. 3 VSPH 202/2010-B-68 ze dne 16. 4. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 6473/2009

6. V obecné rovině lze přisvědčit názoru soudu prvního stupně, že důležitým důvodem pro odvolání správce z funkce nemůže být bez dalšího jeho pracovní zaneprázdnění ve funkci správce v jiných konkurech nebo v jeho profesi advokáta.

Souhlasit lze i s jeho názorem, že advokát, který se nechal zapsat do seznamu správců, si musel být vědom toho, že výkonem funkce správce bude zatížen nad rámec svých pracovních povinností, a musel být srozuměn i s tím, že zápisem do seznamu správců bere na sebe odpovědnost za řádný výkon této funkce ve všech insolvenčních řízeních, do kterých byl ustanoven. Případný je i odkaz soudu prvního stupně na závěry rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 VSOL 107/2009, KsBR 26 INS 292/2009. Na tyto své závěry odvolací soud opakovaně navázal ve své rozhodovací činnosti (srov. např. usnesení 2 VSOL 298/2009, KsBR 26 INS 4234/2009). V těchto rozhodnutích formuloval názor, že ani důsledek vyplývající z § 40 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích, tj. zánik oprávnění vykonávat činnost insolvenčního správce v době od 1. 1. 2010, rozhodne-li se správce nepodat návrh na vydání povolení dle § 4 a násl. zákona o insolvenčních správcích, není důvodem pro jeho odvolání z funkce. Insolvenční správci, kteří byli do konce roku 2009 ustanoveni do funkce, výkon své funkce dokončí, i když od roku 2010 již nebudou zapsáni v seznamu insolvenčních správců. Od těchto svých závěrů se nemá odvolací soud důvod odchýlit.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 47/2010-B-11 ze dne 25. 3. 2010 ve věci sp. zn. KsBR 45 INS 7631/2009

7. V důvodech svého usnesení uveřejněného pod číslem 103/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek dále Nejvyšší soud vyložil, že (stejně jako tomu bylo dříve v režimu zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání) ani v poměrech insolvenčního zákona není rozhodnutí soudu o tom, zda správce dlužníkovu majetku ve své funkci skončí, nebo o tom, zda určitá osoba má být tímto správcem ustanovena, rozhodnutím „ve věci samé“, takže k usnesením „ve věci samé“ nepatří ani usnesení o tom, že (zda) se insolvenční správce odvolává z funkce, vydané podle § 31 odst. 1 insolvenčního zákona.

Dovolání pak není přípustné ani podle jiných ustanovení občanského soudního řádu. **NS ČR čj. 29 NSCR 26/2010-B-128 ze dne 21. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 6473/2009**

§ 32

Zproštění insolvenčního správce

(1) Insolvenčního správce, který neplní řádně své povinnosti nebo který nepostupuje při výkonu své funkce s odbornou péčí anebo který závažně porušil důležitou povinnost, uloženou mu zákonem nebo soudem, může insolvenční soud na návrh věřitelského orgánu nebo dlužníka anebo i bez tohoto návrhu jeho funkce zprostit. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 se mohou odvolat insolvenční správce a osoby oprávněné podat návrh podle odstavce 1. Ustanovení § 31 odst. 3 a 4 platí obdobně.

Judikatura:

1. Okolnost, že dlužnice má jiný názor na existenci a výši svých závazků a jiné představy o průběhu insolvenčního řízení, nemůže být důvodem pro zproštění JUDr. H. K. funkce správkyne.

VS Praha čj. 2 VSPH 481/2009-B-108 ze dne 24. 11. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 60 INS 4476/2008

2. Za relevantní důvody, pro něž může insolvenční soud zprostit správce funkce, považuje odvolací soud zejména skutečnost, že při výkonu své funkce řádně neplní povinnosti vyplývající pro něj z § 36 IZ, liknavě provádí soupis majetkové podstaty, zpeněžuje majetek podstaty v rozporu s § 225 odst. 4, § 226 odst. 5, § 286 odst. 2, § 289 odst. 1 nebo § 293 IZ, nesplní povinnost uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce správce, nebo ve věci postupuje nekvalifikovaně. Důležitým důvodem pro zproštění funkce správce může být také skutečnost, že bezdůvodně nesplní závazný pokyn insolvenčního soudu nebo zajištěného věřitele anebo vykonatelný rozsudek týkající se vyloučení majetku z majetkové podstaty. V závislosti na míře a intenzitě pochybení správce může vést soud i zjištění ojedinělého, leč závažného porušení důležité povinnosti stanovené zákonem nebo uložené soudem k tomu, že rozhodne o jeho zproštění funkce, ale – obvykle jedná-li se o pochybení méně závažné – omezuje se na to, že využije svého oprávnění uložit správci pořádkovou pokutu.

Předně je třeba zdůraznit, že soud prvního stupně rozhodl o zproštění funkce správce, aniž by ho k tvrzeným důvodům zproštění vyslechl, jak předpokládá § 32 odst. 1 IZ. Od slyšení správce (obdobně jako od slyšení dlužníka podle § 87 IZ) by bylo možné upustit, jestliže by zde bylo nebezpečí nepřiměřeného prodlení v řízení (např. proto, že jeho pobyt by nebyl znám, že jeho zdravotní stav by slyšení neumožňoval), nebo jestliže by správce s návrhem na zproštění funkce souhlasil.

VS Praha čj. 2 VSPH 417/2010-B-146 ze dne 30. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 4635/2008

3. Za relevantní důvody, pro něž může insolvenční soud zprostit správce funkce, považuje odvolací soud zejména skutečnost, že při výkonu své funkce řádně neplní povinnosti vyplývající pro něj z § 36 insolvenčního zákona, liknavě provádí soupis majetkové podstaty, zpeněžuje majetek podstaty v rozporu s § 225 odst. 4 nebo § 226 odst. 5 insolvenčního zákona, nesplní povinnost uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce správce, nebo ve věci postupuje nekvalifikovaně. Důležitým důvodem pro zproštění funkce správce může být také skutečnost, že bezdůvodně nesplní závazný pokyn insolvenčního soudu nebo zajištěného věřitele anebo vykonatelný rozsudek týkající se vyloučení majetku z majetkové podstaty. V závislosti na míře a intenzitě pochybení správce může vést soud i zjištění ojedinělého, leč závažného porušení důležité povinnosti stanovené zákonem nebo uložené soudem k tomu, že rozhodne o jeho zproštění funkce, ale – obvykle jed-

ná-li se o pochybení méně závažné – omezuje se na to, že využije svého oprávnění uložit správci pořádkovou pokutu.

Podle § 36 odst. 2 insolvenčního zákona je insolvenční správce mimo jiné povinen nejméně jednou za tři měsíce předložit věřitelskému výboru a insolvenčnímu soudu písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení.

Ze spisu odvolací soud ověřil, že dosavadní správce po dobu půldruhého roku tuto zákonnou povinnost neplnil a neučinil tak ani poté, kdy k jejímu splnění byl insolvenčním soudem opakovaně vyzýván a kdy byl za její nesplnění dokonce postižen pořádkovou pokutou. Za významnou okolnost k tíži dosavadního správce považuje odvolací soud též skutečnost, že za shora popsané situace nepovažoval za nutné alespoň sdělit insolvenčnímu soudu důvody, jež mu splnění této povinnosti znemožňovaly, resp. že tak učinil se značným prodlením v odvolání proti usnesení ze dne 20. 7. 2010 až poté, kdy mu byla opakovaně uložena pořádková pokuta.

VS Praha čj. 2 VSPH 707/2010-B-34 ze dne 11. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 46 INS 834/2008

4. V důvodech svého usnesení uveřejněného pod číslem 103/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek dále Nejvyšší soud vyložil, že (stejně jako tomu bylo dříve v režimu zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání) ani v poměrech insolvenčního zákona není rozhodnutí soudu o tom, zda správce dlužníkovu majetku ve své funkci skončí, nebo o tom, zda určitá osoba má být tímto správcem ustanovena, rozhodnutím „ve věci samé“, takže k usnesením „ve věci samé“ nepatří ani usnesení o tom, že (zda) se insolvenční správce zprošťuje funkce, vydané podle § 32 insolvenčního zákona.
- NS ČR čj. 29 NSČR 9/2010-B-108 ze dne 20. 7. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 1241/2008**

§ 33

Zástupce insolvenčního správce

Je-li to účelné, může insolvenční soud ustanovit insolvenčnímu správci zástupce pro případ, že by ze závažných důvodů nemohl přechodně svou funkci vykonávat. Pro zástupce insolvenčního správce platí § 29 až 31 přiměřeně.

§ 34

Oddělený insolvenční správce

(1) Je-li insolvenční správce vyloučen z některých úkonů pro svůj poměr jen k některému z dlužníkových věřitelů nebo jen k některému ze zástupců dlužníkových věřitelů a není-li se zřetelem k charakteru pohledávky dlužníkovu věřitele a jeho postavení v insolvenčním řízení důvod pochybovat, že tento vztah ovlivní celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce, může insolvenční soud ustanovit pro tyto úkony odděleného insolvenčního správce.

(2) Je-li insolvenční správce vyloučen z některých úkonů proto, že mohou odpovírat společnému zájmu věřitelů v insolvenčním řízení, ve kterém byl rovněž ustanoven insolvenčním správcem, ustanoví insolvenční soud pro tyto úkony odděleného insolvenčního správce vždy.

§ 35

Zvláštní insolvenční správce

(1) V případech, kdy je nutné v rámci insolvenčního řízení řešit zvláštní problematiku vyžadující odborné specializace, může insolvenční soud ustanovit i zvláštního insolvenčního správce a upravit jeho vztah k insolvenčnímu správci.

(2) Pro ustanovení do funkce, odměňování a zprošťování funkce zástupce insolvenčního správce, odděleného insolvenčního správce a zvláštního insolvenčního správce platí ustanovení o insolvenčním správci obdobně.

(3) Zvláštního insolvenčního správce ustanoví soud pro výplatu nároku uživatelů platebních služeb postupem stanoveným zákonem upravujícím platební styk.

Judikatura:

Rozhodnutí o ustanovení zvláštního insolvenčního správce je věcí volné úvahy insolvenčního soudu, kdy insolvenční soud rozhodnutím o ustanovení zvláštního insolvenčního správce reaguje na potřeby konkrétního insolvenčního řízení, takže podle přesvědčení odvolacího soudu tato úvaha insolvenčního soudu by se měla v odvolacím řízení omezit pouze na přezkum předpokladů pro ustanovení vztahujících se toliko k osobě zvláštního insolvenčního správce.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 222/2010-B-256 ze dne 7. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 398/2010

§ 36

(Povinnosti insolvenčního správce)

(1) Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.

(2) Insolvenční správce poskytuje věřitelským orgánům součinnost nezbytnou k řádnému výkonu jejich funkce; zejména se na žádost věřitelského orgánu účastní jeho jednání a nejméně jednou za 3 měsíce předkládá věřitelskému orgánu a insolvenčnímu soudu písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení.

Judikatura:

1. K výhradám dlužníka týkajícím se „převahy“ insolvenčního správce v řízení je třeba uvést, že z definice cíle insolvenčního řízení nutno dovodit, že insolvenční správce v tomto řízení není „protistranou dlužníka“, a neuplatňuje tedy v tomto řízení svá práva a oprávněné zájmy vůči dlužníkovi tak, jak je tomu v klasickém sporném soudním řízení, kdy proti sobě stojí žalobce a žalovaný. Úkolem insolvenčního správce, který má postavení zvláštního procesního subjektu, je vlastní realizace cíle insolvenčního řízení při respektování práv a dodržování povinností jak dlužníka, tak také věřitelů,

přičemž nutno zdůraznit, že veškerá činnost insolvenčního správce podléhá dohlédací činnosti insolvenčního soudu.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 25/2009-B-97 ze dne 25. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSBP 27 INS 2155/2008

2. Odvolatel však vznáší jediný věcný argument, kterým je časový faktor – podle něj měla správkyň s prodejem posečkat na výhodnější nabídku. Proti tomuto argumentu ovšem stojí stejný protiargument, tedy také časový faktor, vztažený ovšem k povaze zboží (oblečení, které podléhá módním změnám, drogistické zboží s omezenou lhůtou expirace). U vybavení obchodu se jednalo o použité věci, jejichž cena na trhu není vysoká. Odvolatel přitom neuvedl ani jediného konkrétního zájemce, který by byl ochoten zboží koupit za vyšší cenu, než za kterou bylo skutečně prodáno. Z konečné zprávy přitom vyplývá, že správkyň vedla insolvenční řízení s minimálními náklady (viz položky jejich hotových výdajů i výdajů podstaty), které by v průběhu času nepochybně narůstaly a narůstaly by i v případě, že věci by byly prodávány jednotlivě a nikoli v souborech (náklady skladování neprodejných věcí, jejich likvidace, účetní evidence věcí atd.). Proto odvolací soud nesouhlasí s názorem odvolatele, že správkyň při prodeji věcí z podstaty nepostupovala v souladu se zásadou co nejvyššího uspokojení věřitelů a že porušila své povinnosti dle § 36 odst. 1 IZ.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 38/2010-B-38 ze dne 30. 3. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 1483/2008

3. Povinnost správce předkládat soudu písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení vyplývá z § 36 odst. 2 insolvenčního zákona. Správce tuto povinnost nesplnil, přestože ho soud k jejímu splnění opakovaně vyzýval. Za tohoto stavu řízení, kdy správce ani nepředložil žádné doklady, z nichž by bylo možné dovodit, že nebyl objektivně schopen tuto povinnost splnit, dospěl odvolací soud k závěru, že uložení pořádkové pokuty správci bylo v daném případě důvodné a že vzhledem k okolnostem případu je přiměřená i její výše stanovená při dolní hranici zákonného rozpětí.

VS Praha čj. 2 VSPH 664/2010-B-31 ze dne 11. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 46 INS 834/2008

§ 37

(Odpovědnost insolvenčního správce za pohledávky)

(1) Insolvenční správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu, kterou dlužníku, věřitelům nebo třetím osobám způsobil tím, že při výkonu své funkce porušil povinnosti, které jsou mu uloženy zákonem nebo rozhodnutím soudu, jakož i tím, že při jejím výkonu nepostupoval s odbornou péčí. Této odpovědnosti se insolvenční správce zproští, jen když prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení.

(2) Podle odstavce 1 insolvenční správce odpovídá i za škodu nebo jinou újmu způsobenou osobami, kterých použil k plnění svých úkolů. To platí i pro zaměstnance

dlužníka, působící v rozsahu své dosavadní činnosti, nebo pro jiné osoby ve smluvním vztahu s dlužníkem.

(3) Insolvenční správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu, která věřiteli s pohledávkou za majetkovou podstatou vznikla tím, že nemohla být uspokojena jeho pohledávka vzniklá na základě právního úkonu insolvenčního správce; této odpovědnosti se insolvenční správce zproští, jen když prokáže, že v době, kdy tento právní úkon činil, nemohl poznat, že majetková podstata nebude stačit k úhradě jím vzniklé pohledávky za majetkovou podstatou.

(4) Právo na náhradu škody nebo jiné újmy proti insolvenčnímu správci se promlčí do 2 let poté, kdy se poškozený dozvěděl o výši škody a odpovědnosti insolvenčního správce, nejpozději však do 3 let, a jde-li o škodu způsobenou úmyslným trestným činem, za který byl insolvenční správce pravomocně odsouzen, nejpozději do 10 let od skončení insolvenčního řízení.

§ 38

(Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce)

(1) Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. V případě konkursu se výše odměny určí z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. Je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající této dani, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.

(2) Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce se uspokojují z majetkové podstaty, a pokud k tomu nestačí, ze zálohy na náklady insolvenčního řízení; není-li jejich uspokojení z těchto zdrojů možné, hradí je stát.

(3) Vyúčtování odměny a hotových výdajů provede insolvenční správce v konečné zprávě, a není-li jí, ve zprávě o své činnosti. Insolvenční soud může podle okolností případu po projednání s věřitelským výborem odměnu insolvenčního správce přiměřeně zvýšit nebo snížit. Důvodem ke snížení odměny je zejména skutečnost, že insolvenční správce porušil některou ze svých povinností nebo že nenavrhl provedení částečného rozvrhu, ačkoliv to stav zpeněžení majetkové podstaty umožňoval.

(4) Insolvenční soud může v průběhu insolvenčního řízení rozhodnout o vyplacení zálohy odměny insolvenčnímu správci, a to i opětovně.

(5) Způsob určení odměny a některých hotových výdajů insolvenčního správce, jejich nejvyšší přípustnou výši a podmínky a rozsah hrazení odměny a hotových výdajů státem stanoví prováděcí právní předpis.

¹⁰⁾ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

K odst. 1**Judikatura:**

1. Již na tomto místě pak Nejvyšší soud podotýká, že jako východiska, na nichž spočívá i jeho rozhodovací činnost, přejímá závěry formulované k výkladu právních norem Ústavním soudem již ve stanovisku jeho pléna ze dne 21. května 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 9, ročníku 1997, části I., pod pořadovým číslem 9. Tam Ústavní soud vysvětlil, že vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu *ratione legis* před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva. Tamtéž Ústavní soud dodal, že smysl a účel zákona lze dovodit především z autentických dokumentů vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce, mezi něž patří důvodová zpráva k návrhu zákona (uvědomuje si skutečnost, že ze souhlasu zákonodárce s osnovou návrhu lze pouze presumovat i jeho souhlas s jejími důvody), a dále z argumentace přednesené v rozpravě při přijímání návrhu zákona. Smysl a účel zákona lze dále dovodit z pramenů práva. Při aplikaci právního ustanovení je nutno prvotně vycházet z jeho doslovného znění. Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti (umožňující např. více interpretací), jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoliv pochybnost, lze upřednostnit výklad *e ratione legis* před výkladem jazykovým.

Ustanovení § 38 odst. 1 až 3 a 5 insolvenčního zákona se v podobě citované výše nachází v insolvenčním zákoně již od doby, kdy byl tento zákon přijat, tedy od 30. března 2006 [pouze nynější odstavec 5 se s účinností od 1. ledna 2008 – po doplnění § 38 o nový odstavec 4 – posunul ve struktuře uvedeného ustanovení (původně šlo o odstavec 4)].

Vládní návrh insolvenčního zákona projednávala Poslanecká sněmovna ve svém 4. volebním období 2002–2006 jako tisk č. 1120, přičemž odpověď na otázku otevřenou podaným dovoláním naznačuje již důvodová zpráva k vládnímu návrhu insolvenčního zákona.

Podle této důvodové zprávy úprava odměňování správců, vtělená do textu § 38, výslovně ohlašuje, že při řešení dlužníkovu úpadku konkursem bude výše odměny závislá na výtěžku zpeněžení určeném k rozdělení věřitelům.

S odvolacím soudem lze v této věci souhlasit v tom, že příslušná ustanovení vyhlášky (vyhl. č. 313/2007 Sb., pozn. red.) je možné vyložit jen v mezích určených zákonou úpravou.

Z dikce § 38 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona se ve spojení s ustanovením § 1 odst. 4 vyhlášky podává jednoznačný posun v určování odměny při řešení dlužníkovu úpadku konkursem potud, že odměna má být (je) určována z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele, tedy z částky, kterou mají (zjednodušeně řečeno) věřitelé skutečně obdržet (srov. u zajištěných věřitelů § 1 odst. 2 vyhlášky a u nezajištěných věřitelů § 1 odst. 4 vyhlášky).

V takto ustaveném pojetí zákona a prováděcí vyhlášky k němu se proto může (výjimečně) stát, že proces zpeněžování majetkové podstaty dlužníka vyústí v nulový vý-

těžek zpeněžení určený k rozdělení mezi věřitele (že náklady spojené se zpeněžením spolu s náklady vynaloženými na udržování a správu posléze zpeněženého majetku spotřebují výtěžek zpeněžení). Právě to je důvodem, pro který vyhláška v § 1 odst. 3 počítá (ve spojení s § 1 odst. 5 vyhlášky) s tím, že insolvenční správce obdrží minimální odměnu za zpeněžování majetkové podstaty (zohledňující typovou náročnost jeho práce), i když výsledek zpeněžení bude nulový a pro tento případ činí odměna insolvenčního správce 45 000 Kč (§ 1 odst. 5 vyhlášky). Přitom nelze pominout, že ve srovnání s dřívější úpravou (podle vyhlášky č. 476/1991 Sb. provádějící zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání) insolvenční správce již nemá právo na odměnu určenou z počtu věřitelů.

Z dikce insolvenčního zákona (jeho § 38 odst. 1 věty druhé) i vyhlášky (jejího § 1) lze ovšem i za použití jazykového výkladu dovodit, že samozřejmým předpokladem pro výpočet odměny insolvenčního správce pro případ, že způsobem řešení dlužníkovy úpadku je konkurs, je vlastní proces zpeněžování majetkové podstaty (bez zpeněžení majetkové podstaty nebo její části nelze hovořit ani o výtěžku zpeněžení určeném k rozdělení mezi věřitele).

Jakkoli dikce § 1 odst. 5 vyhlášky sama o sobě nepodmiňuje přiznání minimální výše odměny insolvenčního správce v konkursu (45 000 Kč) zpeněžením (tento výraz není v textu použit), je zjevné, že odstavec 5 navazuje na předchozí odstavce daného paragrafu a doplňuje úpravu obsaženou v ustanoveních § 1 odst. 2 a 3 vyhlášky, jež se zpeněžováním počítají.

Jiný výklad by ostatně odporoval textu § 38 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona, vyhláše významově nadřazenému.

Odvolací soud proto nepochybil, jestliže uzavřel, že v situaci, kdy v daném insolvenčním řízení, v němž byl dlužníkův úpadek řešen konkursem, nebyl zpeněžen žádný majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, nelze odměnu insolvenčního správce určit podle § 1 vyhlášky a je namístě postupovat podle § 5 vyhlášky.

V mezích úpravy obsažené v § 5 vyhlášky a ve spojení s úpravou obsaženou v § 38 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona pak má insolvenční soud k dispozici dostatečné nástroje, jejichž prostřednictvím se lze vyhnout extrémům popisovaným odvolatelem v dovolání.

Přitom není vyloučeno dokonce ani to, aby odměna určená podle ustanovení § 5 vyhlášky byla v odůvodněných případech vyšší než částka předjímaná ustanovením § 1 odst. 5 vyhlášky jako minimální výše odměny vázaná na zpeněžování majetku majetkové podstaty při řešení dlužníkovy úpadku konkursem.

NS ČR čj. 29 NSČR 27/2010-B-33 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 8029/2009

2. Odvolací soud má za to, že výchozím ustanovením pro odpověď na otázku, zda odměna insolvenčního správce určená podle § 1 odst. 2 vyhlášky (vyhl. č. 313/2007 Sb., pozn. red.) již v sobě zahrnuje DPH či nikoliv, je § 38 IZ, podle něhož insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů a v případě, že je plátcem DPH, pak mu náleží k odměně a hotovým výdajům částka odpovídající této dani. Z vyhlášky vyplývá, že při konkursu se odměna insolvenčního správce stanoví zvlášť z výtěžku připadajícího na zajištěné věřitele (§ 1 odst. 2 vyhlášky) a zvlášť z výtěžku připadajícího na nezajištěné věřitele (§ 1 odst. 3 a 4 vyhlášky). Součet těchto odměn tvoří celkovou odměnu insolvenčního správce, již zmiňuje § 38 IZ. V případě postu-

pu podle § 298 IZ je vyplacen zajištěnému věřiteli na něj připadající výtěžek zpeněžení tak, že současně je mimo jiné stanovena z tohoto výtěžku i odměna insolvenčního správce, o níž se výtěžek příslušející k vydání zajištěnému věřiteli rovněž snižuje. Je tak stanovena dílčí odměna insolvenčního správce, jež je součástí jeho celkové odměny vyúčtované v konečné zprávě. Není důvodu, aby DPH z této dílčí odměny byla hrazena k tíži nezajištěných věřitelů (a nezajištěných věřitelů pohledávek postavených na roveň pohledávkám za podstatou), a aby se tedy jejich uspokojení snižovalo jak o DPH příslušející k odměně správce vypočtené z výtěžku určeného k rozdělení mezi tyto věřitele, tak i o DPH příslušející k odměně správce vypočtené z výtěžku připadajícího na zajištěného věřitele. Přistoupit na právní závěry odvolatele by znamenalo připustit, aby DPH z odměny insolvenčního správce podle § 38 IZ byla účtována jen k tíži nezajištěných věřitelů, což by bylo v rozporu se zásadou insolvenčního řízení podle § 5 písm. a) IZ, podle něhož insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn.

VS Praha čj. 3 VSPH 834/2010-B-39 ze dne 20. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 3340/2008

3. Po posouzení úkonů specifikovaných ve vyúčtování odměny a hotových výdajů předběžné insolvenční správkyne ze dne 8. 4. 2010 dospěl odvolací soud k závěru, že celkový rozsah činnosti předběžné insolvenční správkyne nevyžadoval větší časovou ani odbornou náročnost. Jedná se o výkon činnosti zhruba za dobu 10 hodin, za kterou lze podle odvolacího soudu přiznat předběžné insolvenční správkyni odměnu ve výši 10 000 Kč, tj. 1 hodina po 1 000 Kč. Jelikož insolvenční správkyne doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, je třeba dle § 38 odst. 1 IZ její odměnu zvýšit o částku odpovídající této dani (2 000 Kč).

Odvolací soud se dále zabýval tím, kdo má být zavázán k úhradě odměny a hotových výdajů předběžné insolvenční správkyne. Nesdílí přitom závěr soudu prvního stupně, že odměnu a hotové výdaje předběžné insolvenční správkyne je povinen uhradit dlužník s ohledem na skutečnost, že ke zpětvzetí insolvenčních návrhů došlo pro chování dlužníka (§ 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř.). Podle odvolacího soudu neexistuje žádný rozumný důvod, pro který by měl být v přezkoumávané věci aplikován § 146 o. s. ř., a to ani přiměřeně. Soud prvního stupně zcela pominul, že insolvenční zákon v § 38 odst. 2 obsahuje výslovnou úpravu, podle které hradí odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce stát, pokud není možné jejich uspokojení z majetkové podstaty ani ze zálohy na náklady insolvenčního řízení. V dané věci byly podmínky pro úhradu odměny a hotových výdajů předběžné insolvenční správkyne ze strany státu beze zbytku naplněny, když záloha na náklady insolvenčního řízení nebyla insolvenčními navrhovateli složena a odměnu a náhradu hotových výdajů předběžné insolvenční správkyne nelze uspokojit ani z majetkové podstaty s ohledem na způsob rozhodnutí o skončení insolvenčního řízení.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 281/2010-A-34 ze dne 9. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 2399/2010

4. Odvolací soud uzavírá, že vzhledem k dikci § 38 odst. 1 věty druhé IZ lze pouze v mezích jím stanovených vyložit obsah § 1 vyhl. č. 313/2007 Sb. Jinými slovy, pokud zákon váže výši odměny insolvenčního správce v případě řešení dlužníkovy úpadku

konkursem na výtěžek zpeněžení určený k rozdělení mezi věřitele, je vyloučeno, aby mu odměna určená podle § 5 vyhlášky náležela i v případě, že v konkursu žádného výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele dosaženo nebylo. V takovém případě je třeba aplikovat § 5 vyhlášky a odměnu insolvenčního správce je třeba určit podle kritérií v něm stanovených.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 206/2010-B-44 ze dne 31. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 1495/2009

5. V daném případě však bylo současně s rozhodnutím o dlužníkově úpadku rozhodnuto o prohlášení konkursu. Odměna insolvenční správkyně proto musí být určena dle § 1 IZ. S ohledem na to, že ke zrušení konkursu došlo, aniž by insolvenční správkyně zpeněžila majetkovou podstatu, není možno odměnu určit dle § 1 odst. 1, 2 a 3 vyhlášky z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty (jak to pravidelně předpokládá i § 38 odst. 1 věta druhá IZ). Správkyni náleží odměna ve výši 45 000 Kč, což je minimální výše odměny při způsobu řešení úpadku konkursem dle § 1 odst. 5 IZ. Odměna v uvedené výši náleží insolvenčnímu správci při daném způsobu řešení úpadku dlužníka vždy, tj. jak tehdy, byl-li by součet odměny ze zpeněžení vypočtený podle § 1 odst. 2 a 3 vyhlášky nižší než částka 45 000 Kč, tak i v situacích jako je tato, kdy vůbec nedošlo ke zpeněžení majetkové podstaty. Jak na to správně poukázala správkyně v podaném odvolání, takto určenou odměnu by mohl insolvenční soud snížit pouze po projednání s věřitelským výborem (zástupcem věřitelů) postupem dle § 38 odst. 3 věty druhé a třetí IZ, avšak v přezkoumávané věci k tomu nebyl důvod, neboť z obsahu spisu se nepodává, že by insolvenční správkyně porušila některou ze svých povinností, nebo tu byl jiný důvod pro snížení odměny.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 119/2009-B-19 ze dne 19. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 4670/2008

6. Odvolací soud je vzhledem k dikci § 38 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona přesvědčen o tom, že pouze v mezích jím stanovených lze vyložit obsah § 1 vyhlášky. Jinými slovy, pokud zákon váže výši odměny insolvenčního správce v případě řešení úpadku dlužníka konkursem na výtěžek zpeněžení určený k rozdělení mezi věřitele, je vyloučeno, aby mu odměna určená podle § 5 vyhlášky náležela i v případě, že v konkursu žádného výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele dosaženo nebylo. V takovém případě je třeba aplikovat § 5 vyhlášky a odměnu insolvenčního správce je třeba určit podle kritérií v něm stanovených. Toliko v případě, že výše odměny vypočtená z částky určené z výtěžku zpeněžení k rozdělení mezi věřitele nebude dosahovat 45 000 Kč, lze aplikovat § 1 odst. 5 vyhlášky.

Na základě zjištění, že správce v dané věci žádný majetek dlužníka nezpeněžil, přičemž jeho činnost spočívala toliko v tom, že přezkoumal 2 pohledávky uplatněné věřiteli v insolvenčním řízení a ověřil, že dlužník nemá žádný majetek, veden názory vyjádřenými shora dospěl odvolací soud k závěru, že odměna určená správci insolvenčním soudem podle § 5 vyhlášky je přiměřená délce doby, rozsahu a náročnosti činnosti vykonávané správcem. Jeho odvolání proto důvodným neshledal a usnesení insolvenčního soudu v části napadené odvoláním podle § 219 občanského soudního řádu jako věcně správné potvrdil.

VS Praha čj. 2 VSPH 348/2009-B-19 ze dne 30. 9. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 88 INS 5284/2008

7. Odvolací soud proto sdílí závěr soudu prvního stupně, že za dosavadního stavu věci je nutno očekávat zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, a v takovém případě (dle § 396 odst. 1 IZ) nelze řešit úpadek dlužnice jinak než konkursem (popř. nepatrným konkursem dle § 314, 315 IZ). V konkursu představují náklady insolvenčního řízení mimo jiné vždy i hotové výdaje a odměna insolvenčního správce, která dosahuje dle vyhlášky č. 313/2007 Sb. nejméně 45 tis. Kč.

VS Praha čj. 1 VSPH 757/2009-A-21 ze dne 6. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 56 INS 5069/2009

8. Právo insolvenčního správce, tedy i věřiteli podle § 29 IZ odvolaného insolvenčního správce, na odměnu a náhradu hotových výdajů vyplývá z ustanovení § 38 IZ. Nárok, tedy konkrétní právo na určitou výši odměny a náhrady hotových výdajů, vzniká správcí jejich schválením jako součástí konečné zprávy či, pokud se tato zpráva nevyhotovuje, určením jejich výše poté, co správce soudu podá zprávu o své činnosti. V případech, kdy je zjištěný úpadek řešen konkursem, spadá rozhodování o odměně správce do té fáze řízení, kdy je stávajícím správcem podána konečná zpráva (§ 38 odst. 1 věta druhá IZ), či pokud jí není, zpráva o jeho činnosti (§ 38 odst. 3 věta první IZ), protože až v této fázi má soud podklad pro přezkum výše vyúčtování či určení výše této odměny.

Vyúčtování odměny a výdajů podávají nejen předběžný správce, ale i další správci, kteří se podíleli na správě majetkové podstaty a jsou osobami rozdílnými od insolvenčního správce a jejichž odměna netvoří součást jeho odměny (§ 303 odst. 2 IZ). Z uvedeného vyplývá, že odvolaný insolvenční správce, jehož odměna není součástí odměny stávajícího správce, ale tvoří podíl na této odměně, podává soudu vyúčtování své odměny a výdajů. Odměna věřiteli odvolaného insolvenčního správce, který se podílí na odměně stávajícího insolvenčního správce, odpovídá zejména délce doby, rozsahu a náročnosti jeho činnosti (§ 6 vyhl. č. 313/2007 Sb.).

Do doby předložení konečné zprávy či zprávy o činnosti stávajícího správce nelze určit výši jeho odměny, a proto logicky nelze určit ani výši odměny odvolaného insolvenčního správce, která je podílem z odměny stávajícího insolvenčního správce.

To ovšem nebrání insolvenčnímu soudu rozhodnout o vyplacení zálohy na odměnu věřiteli odvolaného insolvenčního správce (§ 38 odst. 4 IZ).

9. Odvolací soud se proto neztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že o odměně odvolaného insolvenčního správce Mgr. R. D. lze rozhodnout v této fázi řízení, ještě před podáním konečné zprávy či zprávy o činnosti stávajícího správce, jen na základě zprávy odvolaného správce o jeho dosavadní činnosti a vyúčtování odměny a hotových výdajů. Proto přezkoumávané usnesení, které hodnotí jako předčasné, odvolací soud podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

O odměně věřiteli odvolaného insolvenčního správce soud rozhodne až po schválení konečné zprávy či zprávy o činnosti stávajícího správce tak, že schválenou odměnu stávajícího insolvenčního správce poměrně rozdělí mezi něj a odvolaného správce, případně další správce, kteří se podíleli na správě majetkové podstaty, jak stanoví § 6 vyhl. č. 313/2007 Sb.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 400/2009-B-21 ze dne 26. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 8 INS 1150/2009

10. Soud prvního stupně správně stanovil i výši zálohy na náklady insolvenčního řízení. Přílehlavě odkázal na § 1 odst. 5 vyhl. č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správ-

ce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, podle něhož při způsobu řešení úpadku dlužníka konkursem totiž činí pouze odměna insolvenčního správce minimálně 45 000 Kč, a vzal do úvahy i to, že insolvenčnímu správci náleží v souvislosti s výkonem jeho činnosti i náhrada jeho hotových výdajů, tj. cestovních nákladů, poštovního, telekomunikačních poplatků a ostatních hotových výdajů (§ 7 téže vyhlášky). Odvolatel se mylí, pokud se domnívá, že při určení výše požadované zálohy nelze zohledňovat nároky správce. Právě naopak, smyslem zálohy na náklady insolvenčního řízení není pouze získat pohotové finanční prostředky, aby insolvenční správce mohl ihned po svém ustanovení do funkce řádně plnit všechny své povinnosti, k čemuž je nezbytné hradit počáteční náklady (hotové výdaje), ale též zajistit, aby v případě nedostatečného výtěžku zpeněžení majetkové podstaty zde byly finanční prostředky, z nichž by bylo možno nároky správce (či jejich část) uspokojit. Soud prvního stupně nepochybil ani v tom, že při určení výše zálohy vycházel z vyhlášky stanovené minimální odměny insolvenčního správce pro případ řešení úpadku konkursem. Nelze sice vyloučit, že odměna správce může být snížena postupem dle § 38 odst. 3 IZ, to však v této fázi řízení nelze předjímat. Tvrdil-li dlužník, že ke krytí nutných nákladů řízení lze použít předpokládaný výnos z prodeje movitých věcí, pak tato námitka je zjevně nedůvodná s ohledem na samotným dlužníkem stanovenou hodnotu těchto věcí.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 244/2010-A-31 ze dne 19. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 28 INS 8064/2009

K odst. 2

11. Pokud jde o náhradu správcem požadovaných nákladů za období od rozhodnutí o úpadku, kdy správce činil úkony směřující ke zjištění majetkových poměrů dlužnice a zabýval se přihláškami pohledávek věřitelů, do doby, než jsou jeho náklady kryty paušální částkou 150 Kč (tj. do posledního dne měsíce předcházejícího měsíci, v němž nastaly účinky schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře), odvolací soud je toho názoru, že tyto náklady v souzené věci vznikly během řádného výkonu funkce správce (poštovné, poplatek za výpis ze střediska cenných papírů, cestovné za účelem účasti na přezkumném jednání plus 20% DPH), jemuž proto v souladu s § 38 odst. 2 ve spojení s § 168 odst. 2 písm. a) IZ úhrada těchto nákladů náleží. V opačném případě by tyto náklady musel insolvenční správce nést ze svých prostředků, což však nelze pokládat za žádoucí s ohledem na to, že byly vynaloženy v souvislosti s úkony činnými v zájmu dlužnice i věřitelů. Proto, i když insolvenční zákon na posuzovanou situaci výslovně nepamatuje, je třeba insolvenčnímu správci náhradu důvodně vzniklých hotových výdajů přiznat. Pro úplnost lze z hlediska obecného nahlížení na danou problematiku doplnit, že stejný režim by se samozřejmě uplatnil i v případě odměny správce za předmětné období (již ovšem v souzené věci správce nepožadoval), přičemž k úhradě by došlo ve smyslu § 38 odst. 2 IZ ze složené zálohy na náklady insolvenčního řízení, popř. z prostředků státu.

VS Praha čj. 1 VSPH 620/2010-B-19 ze dne 25. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2229/2010

12. Podle § 2 vyhl. č. 313/2007 Sb. přísluší insolvenčnímu správci v případě řešení úpadku reorganizací odměna, která je dlužníkem vyplácena měsíčně za každý započatý

měsíc po povolení reorganizace. Výše odměny závisí na obratu dlužníka a tím, že při obratu do 250 mil. Kč činí měsíční odměna insolvenčního správce 83 000 Kč měsíčně. Dlužnice je však drobnou živnostnicí, na kterou je výše uvedené ustanovení o výši odměny neaplikovatelné. Podle § 5 vyhl. č. 313/2007 Sb. platí, že nelze-li určit odměnu postupem dle předchozích ustanovení, určí ji insolvenční soud s přihlédnutím k délce doby, rozsahu a náročnosti činnosti insolvenčního správce.

Reorganizační plán v podobě, tak jak byl schválen, se blíží způsobu řešení úpadku oddlužením ve formě splátkového kalendáře. I okruh povinností insolvenčního správce v tomto řízení tomuto odpovídá. Proto se soud při stanovení odměny a hotových výdajů insolvenčního správce přidržel § 3 písm. b) a § 7 odst. 4 vyhlášky č. 313/2007 Sb. a určil odměnu a paušální částku na úhradu hotových výdajů, jako kdyby úpadek byl řešen oddlužením. Vzhledem k tomu, že insolvenční správce je plátcem DPH, jsou odměna i hotové výdaje o tuto daň navýšeny.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové čj. KSHK 42 INS 1568/2009-B- 29 ze dne 26. 5. 2010

K odst. 3

13. Podle § 38 odst. 3 věty druhé a třetí IZ je možno odměnu insolvenčního správce podle okolností případu přiměřeně zvýšit nebo snížit. Důvody tohoto postupu uvádí insolvenční zákon pouze příkladně. Kromě zákonem výslovně zmiňovaných důvodů (porušení povinností insolvenčního správce a nenavržení provedení částečného rozvrhu) bude podle odvolacího soudu nejčastější okolností, vedoucí ke snížení odměny, menší rozsah činnosti insolvenčního správce.

Právě tento důvod pro snížení odměny insolvenčního správce byl v přezkoumávané věci bezezbytku naplněn. Jak plyne ze shora specifikovaných zjištění z obsahu spisu, činnost správce v daném insolvenčním řízení spočívala pouze v sepisu žádostí o sdělení informací o majetku dlužníka, jež byly adresovány dvěma úřadům a třem peněžním ústavům, vyhodnocení obdržených odpovědí, obsahu dlužníkova insolvenčního návrhu a informací sdělených mu jednateli dlužníka, posouzení zpeněžitelnosti dlužnickovy ochranné známky, sestavení soupisu majetkové podstaty (o dvou položkách) a sepisu tří stručných zpráv a návrhů insolvenčnímu soudu, vše v časovém období necelých dvou měsíců. Ve věci se nekonalo žádné soudní jednání a správce nesestavil seznam přihlášených pohledávek, neboť do insolvenčního řízení se nepřihlásil žádný věřitel. Lze shrnout, že skutečnost, že nebyl sestaven seznam přihlášených pohledávek, insolvenční správce nezpeněžil žádný majetek a celkový rozsah jeho činnosti nevyžadoval větší časovou ani odbornou náročnost, je důvodem pro snížení odměny správce.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 36/2010-B-15 ze dne 30. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 2098/2009

K odst. 4

14. Z § 3 písm. b) vyhlášky plyne, že pokud je způsobem řešení dlužníkova úpadku oddlužení, činí odměna insolvenčního správce při oddlužení plněním splátkového kalendáře 750 Kč za každý započatý kalendářní měsíc trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. § 7 odst. 4 téže vyhlášky pak určuje, že insolvenčnímu správci náleží v souvislosti s výkonem jeho činnosti při oddlužení plněním splátkového kalendáře náhrada hotových výdajů ve výši 150 Kč za každý započatý kalendářní měsíc trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Odvolací soud v první řadě konstatuje, že soud prvního stupně postupoval správně, pokud při rozhodování o odměně a nákladech (hotových výdajích) insolvenčního správce aplikoval § 3 písm. b) a § 7 odst. 4 vyhlášky vydané dle zmocňovacího § 431 písm. c) IZ. Se zřetelem k tomu, že účinky oddlužení plněním splátkového kalendáře trvaly v daném případě po dobu dvaceti pěti kalendářních měsíců (nastaly dne 19. 3. 2008 zveřejněním usnesení o schválení oddlužení a pominuly dne 13. 4. 2010 zveřejněním usnesení, jímž vzal soud na vědomí splnění oddlužení), soud prvního stupně nepochybil, když odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce určil v celkové výši 22 500 Kč [25× (750+150)].
VS Praha čj. 2 VSPH 416/2010-B-35 ze dne 27. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 42 INS 103/2008

15. Odvolací soud sdílí stanovisko insolvenčního soudu, že insolvenčnímu správci náleží za každý měsíc výkonu funkce částka 1 080 Kč toliko jednou, neboť režimem oddlužení prochází jedno společné jmění manželů, nikoliv každý z manželů separátně. Již ve svém rozhodnutí ze dne 15. prosince 2009, sp. zn. KSPL 54 INS 4966/2009, 1 VSPH 669/2009-A-21 Vrchní soud v Praze vyložil, že zásadně ani nemůže být rozdílu v tom, zda společné dluhy manželů se řeší v rámci insolvenčního řízení, jehož účastníkem je jeden z manželů, který podá návrh na povolení oddlužení a druhý k tomuto návrhu připojí svůj podpis, ve srovnání se situací, kdy oba manželé podají jako navrhovatelé a dlužníci společný insolvenční návrh (popřípadě každý z nich samostatně). Jinak řečeno, ať podají manželé insolvenční návrh s návrhem na povolení oddlužení společně, nebo každý zvlášť (v takovém případě je ovšem zásadně namístě obě řízení spojit ke společnému projednání tak, aby společné jmění manželů náleželo do jedné majetkové podstaty a aby pro oba tyto dlužníky byl ustanoven jeden insolvenční správce), anebo jen jeden z nich a druhý návrh spolupodepíše, vždy jde o totéž, tedy za jakých podmínek bude majetek ve společném jmění užít pro potřeby oddlužení.
VS Praha čj. 1 VSPH 373/2010-B-11 ze dne 16. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 46 INS 1474/2010

§ 39

(Záloha na výdaje insolvenčního správce)

(1) Věřitelé jsou oprávněni se souhlasem insolvenčního soudu na základě rozhodnutí věřitelského výboru poskytnout insolvenčnímu správci zálohu k úhradě jeho výdajů, a to i opětovně. Při poskytnutí zálohy se určí podmínky jejího vyúčtování; určit lze též účel, na který má být záloha vynaložena.

(2) Náklady na činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen podle zákona nebo podle rozhodnutí insolvenčního soudu, jsou zahrnuty v jeho odměně a nese je ze svého. Výjimečně může splnění těchto činností zadat jiným osobám na účet majetkové podstaty se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru; tím nejsou dotčeny jeho povinnosti ani odpovědnost podle tohoto zákona.

(3) Náklady insolvenčního správce spojené s využitím právních, ekonomických a jiných specializovaných odborníků lze hradit z majetkové podstaty, jen je-li jejich využití účelné vzhledem k rozsahu a náročnosti insolvenčního řízení a jsou-li předešlé schváleny věřitelským výborem.

§ 40

(Jednání insolvenčního správce)

(1) Insolvenční správce jedná svým jménem na účet dlužníka, pokud na něho přešlo oprávnění nakládat s majetkovou podstatou. Označuje se způsobem, z něhož je patrné, že tak činí při výkonu funkce insolvenčního správce; součástí jeho označení je i nezaměnitelné označení dlužníka, s jehož majetkovou podstatou nakládá.

(2) Jednáním podle odstavce 1 jsou zejména právní úkony, jimiž insolvenční správce zpeněžuje majetkovou podstatu nebo s ní jinak nakládá, a jeho úkony v incidenčních sporech, jakož i v dalších sporech, kterých se účastní místo dlužníka.

(3) Insolvenční správce může pověřit svého zaměstnance i zaměstnance dlužníka, aby za něho jednal v soudních a jiných řízeních; tím není dotčena jeho odpovědnost podle tohoto zákona.

Judikatura:

Ze shora citovaného ustanovení odvolací soud dovozuje, že osobní účast správce na přezkumném jednání je nezbytná a nelze zásadně připustit, aby přihlášené pohledávky popíral nebo uznával někdo jiný než ten, kdo je k tomu dle § 192 odst. 1 IZ výlučně oprávněn a jenž může stanovisko, které k jednotlivým pohledávkám zaujal v seznamu přihlášených pohledávek, při přezkumném jednání měnit. Ostatně měnit důvod vzniku přihlašované pohledávky, její výši nebo pořadí mohou až do přezkoumání přihlášené pohledávky též věřitelé (§ 192 odst. 2 IZ), a je proto žádoucí, aby na tyto případné změny mohl adekvátně reagovat přímo správce, jenž by např. v případě popření vykonatelné pohledávky byl v incidenční žalobě vázán skutečnostmi, pro které ji popřel (§ 199 odst. 3 IZ). Přestože § 40 odst. 3 IZ umožňuje, aby správce jednal v soudních a v jiných řízeních prostřednictvím svého zaměstnance nebo i zaměstnance dlužníka, kterého by k tomu pověřil, při plnění některých povinností podle insolvenčního zákona, v němž není jeho účastníkem (§ 14 IZ), ale samostatným procesním subjektem [§ 9 písm. d) IZ], je však principiálně nezastupitelný. Správce je vzhledem k účinkům spojeným s jeho projevem vůle a jejich významem pro insolvenční řízení jako takové vyplývající zejména z § 192 odst. 1 IZ povinen osobně se zúčastnit přezkumného jednání. Proto lze neomluvenou neúčast správce při přezkumném jednání považovat za do té míry zásadní, že uložení pořádkové pokuty je – již jen pro tuto absenci – zcela adekvátní. Ostatně k obdobným závěrům dospěla též dřívější judikatura Vrchního soudu v Praze vyjádřená například v usneseních ze dne 11. 11. 1997, sp. zn. 4 Ko 324/97, nebo ze dne 23. 3. 1999, sp. zn. 4 Ko 558/98 publikovaných v komentářové literatuře (Zelenka, Maršíková: Zákon o konkursu a vyrovnání, LINDE PRAHA, a. s., 2002), jež se vyslovovala ke shodně řešené problematice obsažené v zákoně o konkursu a vyrovnání (§ 21 odst. 1 ZKV). Jinými slovy řečeno, požadavku § 190 odst. 2 IZ ohledně nezbytnosti účasti správce na přezkumném jednání nelze dostát tím, že se k němu namísto správce dostaví jeho advokátní koncipient. Bez osobní účasti insolvenčního správce nelze přezkumné jednání provést.

VS Praha čj. 1 VSPH 631/2010-B-27 ze dne 30. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 45 INS 154/2010

Úvěrové financování

§ 41

(Smlouva o úvěrovém financování)

(1) Insolvenční správce může pro udržení provozu podniku, který je součástí majetkové podstaty, uzavřít za obvyklých obchodních podmínek smlouvy o úvěru a smlouvy obdobné, jakož i smlouvy na dodávky energií¹¹⁾ a surovin, včetně smluv o zajištění splnění těchto smluv (dále jen „úvěrové financování“).

(2) Nenabídnou-li horší podmínky než nejlepší nabídka, mají dosavadní zajištění věřitelé přednostní právo, aby smlouvy podle odstavce 1 byly uzavřeny s nimi; to platí obdobně pro věřitele ze smluv na dodávky energií a surovin podle odstavce 1.

§ 42

(Využití majetku ze smlouvy o úvěrovém financování)

(1) Majetek získaný z prostředků poskytnutých v rámci úvěrového financování není předmětem zajištění podle dříve uzavřených smluv.

(2) Prostředky získané z úvěrového financování lze použít jen k účelu uvedenému ve smlouvách o úvěrovém financování.

(3) K uzavření smluv o úvěrovém financování je oprávněn také dlužník s dispozičními oprávněními nebo dlužník po dobu trvání moratoria.

§ 43

(Součinnost orgánů veřejné správy)

(1) Orgány veřejné správy, zejména katastrální úřady, orgány evidující motorová vozidla a jiné správní úřady, jakož i notáři, soudní exekutoři, osoby vedoucí evidenci cenných papírů, finanční instituce, provozovatelé telekomunikačních služeb, provozovatelé poštovních služeb a jiné osoby, které se zabývají přepravou zásilek, vydavatelé tisku a dopravci poskytnou insolvenčnímu správci na jeho písemnou žádost bez zbytečného odkladu součinnost dále uvedeným způsobem.

(2) Součinnost podle odstavce 1 spočívá v tom, že orgány a osoby v něm uvedené poskytují insolvenčnímu správci údaje o majetku dlužníka a některé další údaje, které jsou nutné pro výkon správy, a to ve stejném rozsahu, v jakém by je poskytly přímo dlužníku. Tato součinnost spočívá také v tom, že uvedené orgány a osoby, které mají u sebe listiny nebo jiné věci, které mohou sloužit ke zjištění dlužníkovy majetku, je bez zbytečného odkladu po doručení žádosti vydají nebo zapůjčí insolvenčnímu správci. Součinnost se poskytuje bezplatně; nejde-li o orgány veřejné správy, přísluší tomu, kdo součinnost poskytl, právo na náhradu s tím spojených hotových výdajů.

¹¹⁾ Například zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

(3) Povinnost orgánů a osob uvedených v odstavci 1 poskytnout insolvenčnímu správci součinnost podle jiných ustanovení tohoto zákona, případně podle ustanovení zvláštního právního předpisu, tím není dotčena.

§ 44

(Rozsah součinnosti orgánů veřejné správy)

(1) Součinnost podle § 43 se poskytuje zejména tak, že

- a) osoby vedoucí evidenci cenných papírů sdělí insolvenčnímu správci údaje o tam evidovaných cenných papírech, které náleží do majetku dlužníka,
- b) banky, spořitelny a úvěrní družstva a pobočky zahraničních bank sdělí insolvenčnímu správci čísla dlužnickových účtů, informují jej o stavech těchto účtů a pohybech peněžních prostředků na nich a podají mu informace o dlužnickových úschovách a vkladních knížkách,
- c) provozovatelé poštovních služeb a jiné osoby, které se zabývají přepravou zásilek, informují insolvenčního správce o dlužnickových doručovacích místech, rozsahu a povaze doručovaných zásilek a úhrnu peněžních prostředků, které dlužník přijímá jejich prostřednictvím,
- d) poskytovatelé služeb elektronických komunikací oznámí insolvenčnímu správci údaje o dlužnickových telefonních, dálnopisných, telefaxových a jiných elektronických stanicích a adresách, které nejsou uvedeny v dostupných seznamech,
- e) pojišťovny sdělí insolvenčnímu správci údaje o dlužnickových pojistných smlouvách a pojistných plněních,
- f) vydavatelé tisku sdělí insolvenčnímu správci údaje o inzerci, která se týká majetkové podstaty,
- g) dopravci sdělí insolvenčnímu správci údaje o přepravovaných dlužnickových věcech a jejich příjemci.

(2) Na žádost orgánů a osob, od nichž vyžaduje součinnost, insolvenční správce doloží své ustanovení do funkce rozhodnutím insolvenčního soudu.

(3) Osoby a orgány, které jsou povinny poskytnout insolvenčnímu soudu nebo insolvenčnímu správci součinnost, odpovídají za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobily, v případě, že tuto součinnost neposkytnou řádně a včas.

§ 45

(Povinnost mlčenlivosti)

Insolvenční správce zachovává mlčenlivost o skutečnostech, o kterých zvláštní právní předpis stanoví povinnost mlčenlivosti, pokud se o nich dozvěděl při výkonu své funkce, a to i po jejím skončení; této mlčenlivosti jej v rozsahu výkonu této funkce může zprostit ten, v jehož zájmu ji má, nebo insolvenční soud. Totéž platí pro třetí osoby vykonávající činnosti, ke kterým je povinen insolvenční správce.

Díl 4 Věřitelské orgány

§ 46

Schůze věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů

(1) Věřitelskými orgány jsou schůze věřitelů a věřitelský výbor nebo zástupce věřitelů.

(2) Schůzi věřitelů přísluší volba a odvolání členů věřitelského výboru a jeho náhradníků nebo zástupce věřitelů; rozhoduje též o tom, zda ponechá ve funkci prozatímní věřitelský výbor. Schůze věřitelů si může vyhradit cokoli, co patří do působnosti věřitelských orgánů. Není-li ustanoven věřitelský výbor ani zástupce věřitelů a není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, vykonává schůze věřitelů i jejich působnost.

(3) Věřitelský výbor vykonává působnost věřitelských orgánů s výjimkou věcí, které patří do působnosti schůze věřitelů nebo které si schůze věřitelů vyhradila.

Judikatura:

1. Co se týče zbývajících částí usnesení, jíž si schůze věřitelů vyhradila právo rozhodovat o schválení smlouvy o provedení dražby podle § 287 odst. 2 insolvenčního zákona, o vyslovení souhlasu s prodejem majetku dlužníka mimo dražbu podle § 289 odst. 1 insolvenčního zákona a o vyslovení souhlasu s jedinou smlouvou o prodeji dlužníkovu podniku nebo jeho části nebo celé majetkové podstaty podle § 290 a 292 insolvenčního zákona, je odvolací soud na rozdíl od odvolatele a) toho názoru, že vymezení otázek, jež si schůze věřitelů vyhradila k rozhodování, je dostatečně konkrétní a že není v rozporu s § 46 odst. 2 insolvenčního zákona. Ve shodě se stanoviskem insolvenčního soudu a odlišně od odvolatelů je odvolací soud též toho názoru, že závěr o tom, že dotčená část usnesení odporuje společné vůli věřitelů, ani s přihlédnutím k odvolací argumentaci, jež je postavena především na spekulaci o záměrech zajištěného věřitele C. E. plc., dovodit nelze. Důsledkem přijatého usnesení totiž nemůže být než to, že smlouva o provedení dražby, o prodeji majetku dlužníka mimo dražbu či o prodeji dlužníkovu podniku, popř. jeho části, nebo celé majetkové podstaty, bude předmětem projednání a schválení schůzí věřitelů. Odvolací soud je přesvědčen o tom, že až podle toho, jaká stanoviska vyjádří insolvenční věřitelé k projednávané otázce v další fázi řízení (tj. při schvalování konkrétní smlouvy, jejímž předmětem bude zpeněžení majetkové podstaty), bude možné posoudit, zda usnesení, jež schůze věřitelů přijme, odporuje společnému zájmu věřitelů či nikoli.
VS Praha čj. 2 VSPH 344/2009-B-198 ze dne 7. 10. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 3734/2008
2. Pokud jde o rozhodnutí schůze věřitelů ze dne 17. 6. 2009, jímž si schůze věřitelů vyhradila v dané věci rozhodovat a) o schválení způsobu prodeje majetkové podstaty (§ 286 odst. 2 IZ), b) o schválení smlouvy o provedení dražby (§ 287 odst. 2 IZ), c) o souhlasu s prodejem mimo dražbu podle (§ 289 odst. 1 IZ), d) o souhlasu s jedinou smlouvou o prodeji dlužníkovu podniku nebo jeho části nebo celé jeho majetkové

podstaty (§ 290 odst. 2 a § 292 IZ), e) o souhlasu s kupní cenou v souladu s usnesením insolvenčního soudu čj. MSPH 76 INS 3732/2008-B-66 ze dne 20. 4. 2009, f) o souhlasu s konkrétními podmínkami prodeje v souladu s usnesením insolvenčního soudu čj. MSPH 76 INS 3732/2008-B-66 ze dne 20. 4. 2009, g) o schválení výše a správnosti nákladů spojených s udržováním a správou majetkové podstaty přesahujících částku 300 000 Kč [§ 58 odst. 2 písm. d) IZ] a h) o schválení výše a správnosti nákladů a hotových výdajů insolvenčního správce v souvislosti se zpeněžením majetku přesahujících částku 300 000 Kč [§ 58 odst. 2 písm. d) IZ], konstatuje odvolací soud, že uvedené otázky svěčuje IZ originárně do působnosti věřitelského výboru, jsou dostatečně konkrétní, nejsou v rozporu s § 46 odst. 2 IZ a schůze věřitelů byla oprávněna vyhradit si je do své působnosti. Ve shodě se stanoviskem odvolatelů a) a b) a odlišně od insolvenčního soudu je odvolací soud toho názoru, že závěr o tom, že usnesení schůze věřitelů odporuje společné vůli věřitelů ani s přihlédnutím k argumentaci soudu I. stupně, jež je postavena především na spekulaci o záměrech zajištěného věřitele C. E. plc., dovést nelze. Důsledkem přijatého usnesení totiž nemůže být než to, že otázky, o nichž by rozhodoval tříčlenný věřitelský výbor, budou předmětem projednání a schválení schůzí všech věřitelů, aniž by bylo lze jakkoliv předjímat účast věřitelů a váhu hlasu odvolatele a). Odvolací soud je přesvědčen o tom, že až podle toho, jaká stanoviska vyjádří insolvenční věřitelé k projednávaným otázkám v další fázi řízení (tj. při schvalování konkrétních návrhů), bude možné posoudit, zda usnesení, jež schůze věřitelů přijme, odporuje společnému zájmu věřitelů či nikoli.

Dlužno dodat, že zásadou rychlosti a hospodárnosti insolvenčního řízení nelze poměřovat usnesení schůze věřitelů, jež si vyhradí rozhodovat o otázkách, jež patří do působnosti věřitelského orgánu, a že otázky, o nichž věřitelský výbor dříve rozhodl, mohou být později (týmž věřitelským výborem, event. schůzí věřitelů) posouzeny a rozhodnuty jinak, přičemž takovému postupu nemůže zabránit ani event. pravomocné usnesení insolvenčního soudu čj. MSPH 76 INS 3732/2008-B-66 ze dne 20. 4. 2009 přijaté v rámci dohlédací činnosti, jež insolvenční soud kdykoliv změní i bez návrhu, změní-li se rozhodné skutečnosti, jež vedly dříve k jeho vydání.

Pokud jde o zákaz hlasování zjištěný soudem I. stupně z toho, že odvolatel a) jako člen věřitelského výboru hlasoval „ve své vlastní věci“, neshledal ho odvolací soud důvodným, neboť přenesení části působnosti věřitelského výboru na schůzi (všech) věřitelů nelze považovat bez ohledu na váhu jeho hlasu jen za vlastní věc odvolatele a).

VS Praha čj. 2 VSPH 402/2009-B-140 ze dne 1. 12. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 3732/2008

§ 47

Schůze věřitelů

(1) Schůzi věřitelů svolává a řídí insolvenční soud. Svolá ji z vlastní iniciativy, nebo na návrh insolvenčního správce, věřitelského výboru anebo alespoň 2 věřitelů, jejichž pohledávky počítané podle výše (§ 49 odst. 1) činí alespoň desetinu přihlášených pohledávek. Insolvenční soud svolá schůzi věřitelů tak, aby se konala do 30 dnů poté, co byl o její svolání požádán, není-li navržen pozdější termín konání.

(2) Právo zúčastnit se schůze věřitelů mají přihlášení věřitelé, dlužník, insolvenční správce a státní zastupitelství, pokud se účastní insolvenčního řízení. Má-li dlužník

zaměstnance, má právo zúčastnit se schůze věřitelů také odborová organizace, která u dlužníka působí. Působí-li u dlužníka vedle sebe více odborových organizací, má toto právo odborová organizace s největším počtem členů nebo sdružení odborových organizací s největším počtem členů, nedohodnou-li se odborové organizace působící u dlužníka jinak.

§ 48

(Podmínky pro svolání a program schůze věřitelů)

(1) Oznámení o svolání schůze věřitelů zveřejní insolvenční soud vyhláškou (§ 71 odst. 3), v níž musí být uveden předmět jednání, jakož i místo a termín konání schůze. Svolává-li schůzi věřitelů na návrh osoby uvedené v § 47 odst. 1, označí insolvenční soud jako předmět jednání vždy i záležitost, pro kterou byl tento návrh podán.

(2) Schůzi věřitelů může být projednán jen předmět jednání, který byl uveden v oznámení o jejím svolání. Jsou-li přítomni všichni věřitelé, mohou se usnést i na dalším předmětu jednání; za přítomného se pro tento účel nepovažuje věřitel, který hlasuje písemně (§ 50 odst. 2). Předmětem jednání první schůze věřitelů je vždy volba věřitelského výboru a usnesení věřitelů podle § 29 odst. 1, byl-li ustanoven insolvenční správce a koná-li se tato schůze po přezkumném jednání, zpráva insolvenčního správce o jeho dosavadní činnosti, a byl-li ustanoven prozatímní věřitelský výbor, zpráva tohoto výboru o jeho dosavadní činnosti.

(3) Věřitel, který podal opakovaně nedůvodně návrh na svolání schůze věřitelů, je povinen uhradit ostatním věřitelům na jejich žádost náklady, které jim vznikly v souvislosti s jejich účastí na schůzi věřitelů, konané na jeho návrh; takovému věřiteli může insolvenční soud také uložit náhradu nákladů, které tento soud vynaložil na svolání a organizaci schůze věřitelů konané na jeho návrh.

Judikatura:

K odst. 2

Ostatně soudem stanovený pořad jednání schůze věřitelů v rozhodnutí o úpadku je pro soud závazný jen negativně (§ 48 odst. 2 IZ, na schůzi nelze projednat body, které předem nebyly jako předmět jednání oznámeny) a soud může změnit předmět jednání schůze věřitelů tak, že některý z oznámených fakultativních bodů projednán nebude.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 106/2009-B-26 ze dne 28. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 1078/2009

Hlasovací právo

§ 49

(Síla hlasovacích práv věřitelů)

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, vyžaduje se k platnosti usnesení schůze věřitelů prostá většina hlasů přítomných nebo řádně zastoupených věřitelů, počítaná

podle výše jejich pohledávek; přitom platí, že na každou 1 Kč pohledávky připadá jeden hlas.

(2) Náleží-li pohledávka více osobám, musí se dohodnout, kdo bude vykonávat práva s ní spojená. Nedohodnou-li se, vykonávají tato práva jen ohledně svého dílu pohledávky; pro tyto účely platí, že každé z těchto osob náleží stejný díl pohledávky. Ustanovení občanského zákoníku¹²⁾ o spoluvlastnictví se použijí obdobně.

§ 50

(Hlasování podmíněných pohledávek a korespondenční hlasování)

(1) Není-li dále stanoveno jinak, právo hlasovat mají všichni na schůzi přítomní věřitelé. Ke hlasu, který je vázán na splnění podmínky, se nepřihlíží.

(2) Věřitelé mohou hlasovat také písemně, podáním výslovně označeným jako „Hlasovací lístek“, které nesmí obsahovat žádný jiný procesní úkon, ze kterého je nepochybné, jak hlasovali, a na kterém je úředně ověřena pravost jejich podpisu. K jejich hlasu se přihlíží, jen bylo-li podání obsahující všechny náležitosti doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů; § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

(3) Náležitosti hlasovacího lístku podle tohoto ustanovení stanoví prováděcí právní předpis.

§ 51

(Omezení hlasovacích práv věřitelů)

(1) Věřitelé, jejichž pohledávka byla popřena, mohou v rozsahu popření hlasovat, usnese-li se na tom schůze věřitelů. V rozsahu, v němž takové usnesení není přijato, rozhodne o hlasovacím právu insolvenční soud.

(2) Pro pohledávky věřitelů vázané na odkládací podmínku platí odstavec 1 obdobně.

(3) Popření pohledávky přihlášeným věřitelem nemá vliv na hlasovací právo věřitelů, jejichž pohledávka byla popřena.

(4) Nejde-li o případy uvedené v odstavcích 1 a 2, rozhodne o hlasovacím právu věřitelů, jejichž pohledávka nebyla ještě zjištěna nebo je sporná, insolvenční soud. Učiní tak jen na návrh dlužníka, insolvenčního správce nebo některého z věřitelů. Návrh lze podat i přede dnem konání schůze věřitelů.

Judikatura:

To, jaký vliv má popření přihlášené pohledávky (insolvenčním správcem nebo dlužníkem) na výkon hlasovacího práva věřitele v insolvenčním řízení, upravuje citované

¹²⁾ § 137 a násl. občanského zákoníku.

ustanovení § 51 odst. 1 až 3 IZ obecně pro celé insolvenční řízení. Toto ustanovení vychází z koncepce, že věřitel, jehož pohledávka byla účinně popřena, může hlasovat jedi-
ně za předpokladu, že mu takové právo přizná schůze věřitelů (většinou počítanou
podle § 49 odst. 1 IZ), popřípadě jestliže tak rozhodne soud.

Jestliže, jako je tomu v dané věci, soud rozhodl, že dlužníkuv úpadek bude řešen re-
organizací (též ovšem bylo-li schváleno oddlužení), má dlužníkovo popření na zjiš-
tění pohledávky tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem (§ 336
odst. 2 a § 410 odst. 2 IZ). Účinky dlužníkova popření nastávají zásadně při pře-
zkumném jednání a nastaly i v dané věci, protože reorganizace byla povolena před
přezkumným jednáním.

Uvedené zásady se promítají do výkladu podmínek výkonu hlasovacího práva věřite-
le v § 51 IZ tak, že věřitel pohledávky popřené dlužníkem může po účinném popření
v rozsahu popření hlasovat jedi-
ně za předpokladu, že mu toto právo přizná schůze vě-
řitelů, popřípadě svým rozhodnutím soud. Jinou úpravu insolvenční zákon nemá. Od-
tud plyne, že těmito zásadami se musí řídit i posouzení hlasovacího práva věřitele při
hlasování o přijetí reorganizačního plánu.

**VS Praha čj. 1 VSPH 343/2009-B-103 ze dne 28. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSCB 28
INS 2880/2008**

§ 52

(Přezkum rozsahu hlasovacích práv věřitelů soudem)

(1) Hlasovací právo zkoumá insolvenční soud u každého z věřitelů jednotlivě.

**(2) Proti rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů není přípust-
ný opravný prostředek. Tímto rozhodnutím není insolvenční soud pro další schůzi vě-
řitelů vázán.**

Judikatura:

1. Z odstavce druhého § 52 IZ vyplývá, že rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasova-
cím právu věřitelů je rozhodnutím v rámci dohlédací činnosti soudu a výslovně se
v něm deklaruje, že proti němu není odvolání přípustné a že jím není insolvenční soud
vázán při další schůzi věřitelů.

Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání všech odvolatelů (oprávněných osob ja-
ko účastníků insolvenčního řízení) je nutno odmítnout z důvodu, že směřuje proti roz-
hodnutí, proti němuž není odvolání přípustné.

**VS Olomouc čj. 3 VSOL 157/2009-B-89 ze dne 24. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 39
INS 4769/2009**

2. Rozhodnutí soudu o hlasovacím právu věřitele podle § 51 IZ je tím rozhodnutím,
ohledně něhož zákon v ustanovení § 52 odst. 2 stanoví, že proti rozhodnutí insol-
venčního soudu o hlasovacím právu věřitelů není přípustný opravný prostředek.

**VS Praha čj. 1 VSPH 512/2009-B-29 ze dne 11. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSCB 28
INS 1945/2009**

§ 53

(Hlasování věřitele ve vlastní věci)

Nejde-li o volbu věřitelského výboru, nesmí žádný z věřitelů hlasovat ve vlastní věci nebo ve věci osoby věřiteli blízké anebo osoby, která tvoří s věřitelem koncern.

Judikatura:

Zákaz hlasování dle § 53 IZ se mohl uplatnit jedině ve vztahu k J. S., kterého lze (jako jednatele dlužníka) považovat za osobu blízkou dlužníku, jehož věci se dané hlasování týkalo.

VS Praha čj. 3 VSPH 441/2010-B-81 ze dne 26. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1573/2009

§ 54

Postup insolvenčního soudu

(1) Odporuje-li usnesení schůze věřitelů společnému zájmu věřitelů, může je insolvenční soud zrušit; to neplatí v případě uvedeném v § 29 odst. 1, § 51 odst. 1 a pro usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, o reorganizačním plánu nebo o způsobu oddlužení.

(2) Rozhodnutí o zrušení usnesení schůze věřitelů může insolvenční soud vydat jen do skončení schůze věřitelů, která usnesení přijala, a může tak učinit jen na návrh insolvenčního správce nebo věřitele, který hlasoval proti přijetí usnesení schůze věřitelů.

Judikatura:

1. Vyšel přitom z toho, že podle § 54 odst. 1 insolvenčního zákona může insolvenční soud zrušit usnesení schůze věřitelů, odporuje-li společnému zájmu věřitelů. To však neplatí v případě uvedeném v § 29 odst. 1, § 51 odst. 1 insolvenčního zákona a pro usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, o reorganizačním plánu nebo o způsobu oddlužení. Jinými slovy, insolvenční soud může zrušit usnesení schůze věřitelů pouze proto, že odporuje společnému zájmu věřitelů; i kdyby však určitá usnesení odporovala společnému zájmu věřitelů (usnesení, jímž se schůze věřitelů nejbližší následující po přezkumném jednání usnesla na odvolání insolvenčního správce z funkce a ustanovení nového správce podle § 29 odst. 1 insolvenčního zákona, usnesení, jímž bylo přiznáno hlasovací právo věřitelům, jejichž pohledávka byla popřena podle § 51 odst. 1 téhož zákona, a zbývající tři usnesení typově popsána v § 54 odst. 1 insolvenčního zákona), insolvenční soud je zrušit nemůže.

VS Praha čj. 2 VSPH 287/2009-B-29 ze dne 3. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 39 INS 4440/2008

2. Usnesení, kterým insolvenční soud rozhoduje podle ustanovení § 54 insolvenčního zákona o návrhu na zrušení usnesení schůze věřitelů, která si vyhradila (na úkor věřitelského výboru) právo rozhodovat o otázkách v usnesení vymezených, není pro účely posouzení přípustnosti dovolání usnesením ve věci samé.

NS ČR čj. 29 NSČR 3/2010-B-236 ze dne 29. 4. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 3734/2008

3. Úvaha soudu prvního stupně o tom, že neschválení (nepřijetí) navrženého usnesení schůze věřitelů může ve svém důsledku navodit situaci, že přijato bylo usnesení opačného obsahu, není ničím podložena, neboť – opakovaně to budiž zdůrazněno – o žádném dalším návrhu schůze věřitelů nehlasovala.

Návrhy na zrušení „usnesení přijatého schůzí věřitelů“ byly tedy zcela bezpředmětné, neboť schůze věřitelů usnesení, jehož obsah soud popsal ve výroku napadeného rozhodnutí, nepřijala, a soud prvního stupně proto neměl k vydání napadeného rozhodnutí žádný důvod. Z týchž důvodů byla vyloučena aplikace § 55 odst. 3 insolvenčního zákona při posuzování oprávnění odvolatelů a) a b) podat odvolání proti napadenému rozhodnutí.

VS Praha čj. 2 VSPH 376/2010-B-242 ze dne 18. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 3734/2008

4. Pokud jde o argumentaci odvolatelů týkající se nesprávného postupu soudu I. stupně (§ 151 IZ) na schůzi věřitelů konané dne 8. 6. 2009 (B-5), bylo na odvolatelích, aby výhrady vůči výsledku hlasování včas uplatnili na schůzi věřitelů, což však neučinili. Za této situace nelze k jejich pozdějším výhradám přihlížet, neboť jedním z podkladů, z nichž soud při vydání rozhodnutí podle § 328 IZ vychází, je mj. výsledek hlasování na schůzi věřitelů, jímž je vázán (§ 152 IZ). Po schůzi věřitelů již nelze proti ní dodatečně zásadně vznášet výhrady, jež měly být uplatněny do jejího skončení (srov. § 55 odst. 1 a 2 IZ). Nutno vyjít z toho, že pokud účastník insolvenčního řízení výhrady vůči přijatému usnesení schůze věřitelů (event. vůči výkonu hlasovacího práva) nepodá, vyjádří tím akceptaci závěrů schůze věřitelů. Zásadně již pak není možné úspěšně napadnout výhradami, jež nebyly uplatněny včas, ani usnesení insolvenčního soudu následně přijaté podle výsledků schůze věřitelů. Jiný výklad by byl v rozporu s režimem stanoveným v § 54 a § 55 IZ, jenž by tak ztratil smysl a opodstatnění, a snaha zákonodárce koncentrovat výhrady vůči výsledkům schůze věřitelů by se za takového stavu stala bezobsažnou, neboť fakticky by bylo možné rozporovat usnesení schůze věřitelů i později, např. v odvolání proti usnesení o schválení reorganizace. Dovedeno do důsledku by takové usnesení v případě nových námitek mělo být z důvodu zachování principu dvojinstančního řízení vždy odvolacím soudem zrušeno. Takový postup však IZ vylučuje úpravou obsaženou právě v § 54 a § 55 IZ, jež zabraňuje průtahům v insolvenčním řízení tím, že stanoveným způsobem časově omezuje účastníky pro vznesení jejich výhrad.

VS Praha čj. 2 VSPH 368/2009-B-105 a čj. 2 VSPH 423/2009-B-106 ze dne 26. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 37 INS 1460/2009

§ 55

(Odvolání proti rozhodnutí o zrušení schůze věřitelů soudem)

(1) Po vyhlášení rozhodnutí, kterým zruší usnesení schůze věřitelů, insolvenční soud vyzve každého z přítomných věřitelů, kteří hlasovali pro přijetí usnesení schůze věřitelů, aby uvedl, zda se vzdává odvolání; současně je poučí, že odvolání, které nebude podáno do skončení schůze věřitelů, již nelze podat. Vyjádření věřitelů a jejich poučení se uvede v protokolu o jednání. Rozhodnutí insolvenční soud doručí pouze osobám, které proti němu podaly odvolání.

(2) Jestliže insolvenční soud návrh na zrušení rozhodnutí schůze věřitelů zamítl, uplatní postup podle odstavce 1 přiměřeně ve vztahu k osobě, která návrh podala.

(3) Osobou oprávněnou k podání odvolání proti rozhodnutí o zrušení usnesení schůze věřitelů je pouze věřitel, který hlasoval pro přijetí tohoto usnesení. K podání odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zrušení usnesení schůze věřitelů je oprávněna pouze osoba, která návrh podala.

Judikatura:

Dle názoru odvolacího soudu nelze usnesení, jímž insolvenční soud rozhodl na schůzi věřitelů o nezrušení usnesení schůze věřitelů, kvalifikovat jinak než jako usnesení, jímž se upravuje vedení řízení. Z tohoto důvodu postupoval podle § 218 písm. c) občanského soudního řádu a podaná odvolání odmítl.

Pro úplnost je třeba dodat, že rozhodnutí podle § 54 IZ o zrušení usnesení schůze věřitelů může (nikoliv musí) vydat insolvenční soud jen tehdy, shledá-li (a to jen na návrh insolvenčního správce nebo věřitele, jenž hlasoval proti jejímu přijetí) usnesení schůze věřitelů v rozporu se společným zájmem věřitelů; proti takovému usnesení insolvenčního soudu se lze odvolat jen za podmínek uvedených v § 55 IZ. Pokud je usnesení schůze věřitelů v souladu se společným zájmem věřitelů, a proto je není třeba rušit, ponechá se v platnosti a žádné rozhodnutí podle § 54 IZ se nevzdává; dal-li však insolvenční soud účastníkům schůze věřitelů na vědomí svůj názor (nadbytečně) formou usnesení, učinil tak usnesením, jímž se upravuje vedení řízení a proti němuž není odvolání přípustné.

VS Praha čj. 2 VSPH 389/2009-B-58 ze dne 21. 8. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 3928/2008

Věřitelský výbor

§ 56

(Složení věřitelského výboru)

(1) Je-li přihlášených věřitelů více než 50, je schůze věřitelů povinna ustanovit věřitelský výbor. Členy věřitelského výboru a jejich náhradníky volí schůze věřitelů.

(2) Věřitelský výbor má nejméně 3 a nejvýše 7 členů. O počtu členů rozhoduje schůze věřitelů. Každý člen věřitelského výboru má svého náhradníka; schůze věřitelů může rozhodnout o vyšším počtu náhradníků členů věřitelského výboru.

§ 57

(Složení a volba věřitelského výboru)

(1) Ve věřitelském výboru mají být zastoupeny všechny skupiny věřitelů podle povahy jejich pohledávek. Členů věřitelského výboru navržených nezajištěnými věřiteli musí být vždy nejméně tolik, kolik členů navržených zajištěnými věřiteli; to neplatí, jestliže nezajištění věřitelé své členy nenavrhnou nebo jimi navržené osoby s tímto návrhem nesouhlasí anebo nejsou zvoleny z jiných důvodů.

(2) Členové a náhradníci věřitelského výboru navržení nezajištěnými věřiteli se volí hlasy nezajištěných věřitelů. Členové a náhradníci věřitelského výboru navržení zajištěnými věřiteli se volí hlasy zajištěných věřitelů.

(3) Volbu členů a náhradníků věřitelského výboru potvrzuje insolvenční soud; jeho rozhodnutí se nedoručuje. Pro usnesení schůze věřitelů podle § 62 odst. 2 platí věta první obdobně.

Judikatura:

Z citovaných ustanovení lze dovodit, že rozhodnutí insolvenčního soudu, jímž je potvrzena volba člena nebo náhradníka věřitelského výboru (§ 57 odst. 3 IZ), má povahu rozhodnutí vydaného v rámci výkonu dohlédací činnosti (§ 11 odst. 1 IZ) a nelze je napadnout odvoláním (§ 91 IZ) na rozdíl od rozhodnutí, jímž insolvenční soud nepotvrdí volbu člena nebo náhradníka věřitelského výboru (§ 59 odst. 3 IZ), jež odvoláním naopak napadnout lze (§ 59 odst. 4 IZ). Dle názoru odvolacího soudu vylučuje zvláštní úprava potvrzení (§ 57 odst. 3 IZ) nebo nepotvrzení (§ 59 odst. 3 a 4 IZ) volby člena nebo náhradníka věřitelského výboru aplikaci § 54 a § 55 IZ týkající se jejich volby. Opačný názor by totiž vedl k tomu, že by se institut potvrzení nebo nepotvrzení volby člena nebo náhradníka věřitelského výboru insolvenčním soudem stal nadbytečným vzhledem k obecné úpravě postupu insolvenčního soudu podle § 54 IZ a možnosti napadnout ho odvoláním podle § 55 IZ, jímž by bylo lze dosáhnout téhož výsledku jinými procesními prostředky. Jinými slovy řečeno, pokud insolvenční soud potvrdí volbu člena nebo náhradníka věřitelského výboru, nelze takové rozhodnutí odstranit postupem podle § 54 a § 55 IZ.

VS Praha čj. 2 VSPH 367/2009-B-109 ze dne 30. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 37 INS 1460/2009

§ 58

(Práva a povinnosti věřitelského výboru)

(1) Věřitelský výbor chrání společný zájem věřitelů a v součinnosti s insolvenčním správcem přispívá k naplnění účelu insolvenčního řízení.

(2) Věřitelský výbor zejména

- a) dohlíží na činnost insolvenčního správce,
- b) poskytuje insolvenčnímu správci podporu při jeho činnosti,
- c) uděluje insolvenčnímu správci nebo dlužníkovi s dispozičními oprávněními souhlas k uzavírání smluv o úvěrovém financování,
- d) schvaluje průběžně výši a správnost hotových výdajů insolvenčního správce a nákladů spojených s udržováním a správou majetkové podstaty,
- e) může nahlížet do dlužníkova účetnictví nebo evidence vedené podle zvláštního právního předpisu¹³⁾,
- f) může rozhodnout o ověření řádné účetní závěrky nebo mimořádné účetní závěrky auditorem,
- g) může nahlížet do dlužnickových písemností ve stejném rozsahu jako insolvenční správce,
- h) plní úkoly stanovené tímto zákonem nebo uložené mu insolvenčním soudem,

¹³⁾ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

- i) je oprávněn podávat insolvenčnímu soudu návrhy týkající se průběhu insolvenčního řízení, včetně návrhů na uložení procesních sankcí.

(3) Věřitelský výbor vykonává svou činnost jako sbor; ze svého středu volí předsedu, který svolává a řídí jeho schůze. Jestliže věřitelský výbor nezvolí předsedu ani při opakované volbě, určí ho z řad členů věřitelského výboru insolvenční soud. Věřitelský výbor se schází z vlastní iniciativy nebo jej svolá insolvenční soud anebo insolvenční správce. Rozhoduje většinou hlasů svých členů s tím, že nepřítomné členy zastupují jejich náhradníci; má-li člen věřitelského výboru více náhradníků (§ 56 odst. 2), zastupují jej v pořadí určeném schůzí věřitelů při jejich volbě. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy. Usnášet se věřitelský výbor může jen tehdy, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů nebo jejich náhradníků. Připouští-li to povaha některé z činností, může věřitelský výbor jejím provedením nebo prováděním pověřit některého ze svých členů nebo jeho náhradníka.

(4) Členové a náhradníci věřitelského výboru se mohou ve věřitelském výboru dát na své nebezpečí zastoupit kteroukoliv fyzickou osobou, která má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu; nejde-li o advokáta, může tento zástupce jednat jediné osobně. Náklady, které jim tím vzniknou, platí ze svého.

§ 59

(Způsobilost k členství ve věřitelském výboru)

(1) Členy a náhradníky věřitelského výboru mohou být jen přihlášení věřitelé, kteří se svým zvolením souhlasí. Stane-li se členem nebo náhradníkem věřitelského výboru právnická osoba, oznámí neprodleně insolvenčnímu soudu fyzickou osobu, která bude jejím jménem ve věřitelském výboru jednat.

(2) Členy ani náhradníky věřitelského výboru nemohou být osoby, u kterých je vzhledem k jejich vztahu k dlužníkovi důvod pochybovat o jejich nepodjatosti, zejména osoby dlužníkovi blízké, vedoucí zaměstnanci dlužníka, podle § 33 odst. 3 a § 73 odst. 3 zákoníku práce, společníci dlužníka, s výjimkou akcionářů, pokud nepůsobí v orgánech dlužníka nebo nevlastní dlužníkovy akcie anebo jiné jím vydané účastnické cenné papíry v souhrnné hodnotě více než desetiny základního kapitálu dlužníka, a osoby tvořící s dlužníkem koncern.

(3) Insolvenční soud nepotvrdí volbu člena nebo náhradníka věřitelského výboru, je-li tu důvod pochybovat o jejich důvěryhodnosti nebo o tom, že budou k výkonu funkce způsobilí. Toto rozhodnutí musí insolvenční soud vyhlásit do skončení schůze věřitelů, na které k volbě došlo.

(4) Po vyhlášení rozhodnutí podle odstavce 3 insolvenční soud vyzve každého z přítomných věřitelů, kteří hlasovali pro zvolení, aby uvedl, zda se vzdává odvolání, současně je poučí, že odvolání, které nebude podáno do skončení schůze věřitelů, již nelze podat. Vyjádření věřitelů a jejich poučení se uvede v protokolu o jednání. Rozhodnutí insolvenční soud doručí pouze osobám, které proti němu podaly odvolání.

Judikatura:**K odst. 2**

1. Podle § 59 odst. 2 insolvenčního zákona nemohou být členy ani náhradníky věřitelského výboru osoby, u kterých je vzhledem k jejich vztahu k dlužníkovi důvod pochybovat o jejich nepodjatosti, zejména osoby dlužníkovi blízké, vedoucí zaměstnanci dlužníka podle § 33 odst. 3 a § 73 odst. 3 zákoníku práce, společníci dlužníka, s výjimkou akcionářů, pokud nepůsobí v orgánech dlužníka nebo nevlastní dlužníkovy akcie anebo jiné jím vydané účastnické cenné papíry v souhrnné hodnotě více než desetiny základního kapitálu dlužníka, a osoby tvořící s dlužníkem koncern.

V daném případě plyne z údajů zapsaných v obchodním rejstříku, že jednatel a společník dlužníka P. B. je současně prokuristou odvolatele, jehož členem představenstva je P. B., jenž je současně jednatelem a společníkem jediného akcionáře odvolatele P & P B. s., s. r. o. Stejně jako insolvenční soud je i odvolací soud toho názoru, že tyto skutečnosti bez dalšího zakládají pochybnost o nepodjatosti odvolatele jakožto osoby dlužníkovi blízké.

V souvislosti s argumentací odvolatele, jenž v odvolání zdůrazňoval svoji snahu konsolidovat majetkové poměry dlužníka, je třeba uvést, že ustálená soudní judikatura vychází při posuzování důvodnosti vznesené námitky pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům občanského soudního řízení a jejich zástupcům z toho, že takový poměr může být založen buď přibuzenským či jemu obdobným vztahem, vztahem přátelským či zjevně nepřátelským, popřípadě vztahem vzájemné závislosti. Podle názoru odvolacího soudu je při posuzování pochybnosti o nepodjatosti insolvenčního věřitele ve vztahu k dlužníkovi v insolvenčním řízení třeba uplatnit stejná kritéria.

VS Praha čj. 2 VSPH 51/2009-B-67 ze dne 13. 3. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 95 INS 2515/2008

2. Odvolací soud při svých závěrech vychází z toho, že výčet osob v ustanovení § 59 odst. 2 IZ, které nemohou být členy ani náhradníky věřitelského výboru, protože vzhledem k jejich vztahu k dlužníkovi je zde důvod pochybovat o jejich nepodjatosti, je demonstrativní, což znamená, že podjatými osobami mohou být i osoby zde neuvedené, a to pro jejich vztah k dlužníkovi. Odvolací soud, stejně tak jako soud prvního stupně, při svých úvahách vedoucích k závěru, že Č. s., a. s. z důvodu své podjatosti nemůže být členem věřitelského výboru, vychází z uzavřené smlouvy o syndikovaném úvěru ze dne 11. 6. 2007, respektive jejich dodatků č. 1 a č. 2. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, že banka poskytující úvěr má mít informace o ekonomické situaci dlužníka, respektive má právo mít částečný vliv na fungování dlužníka, a to především s přihlédnutím k rozsahu poskytnutého úvěru (který v dané věci byl poskytnut ve výši 1 200 000 000 Kč), nicméně tento vliv banky by neměl překročit hranici běžného věřitelsko-dlužnického vztahu. Soud prvního stupně správně zjistil, že dodatkem č. 1 došlo k doplnění smlouvy o úvěru o články 13.32 a 13.33, na základě kterých se dlužník zavázal od 10. 9. 2008 uzavřít smlouvu s „restrukturalizačním poradcem“ ve formě a obsahu přijatelném pro věřitele ze smlouvy. Jak uvedl zástupce dlužníka Ing. T. na schůzi věřitelů, informace od restrukturalizačního poradce šly nejdříve „na banky a současně na management dlužníka, a teprve potom k akcionářům“. Z uvedeného je zřejmé, že Č. s., a. s. nejméně od konce roku 2008 měla detail-

ní informace o ekonomické situaci dlužníka a podle přesvědčení odvolacího soudu musela vědět o špatné ekonomické situaci dlužníka. V roce 2009, tedy v době, kdy se dlužník nepochybně nacházel minimálně na hranici „hrozícího úpadku“, tak jak správně uvedl soud prvního stupně, uzavřeli dne 20. 7. 2009 věřitelé s dlužníkem dodatek č. 2 ke smlouvě o úvěru, na základě kterého se dlužník zavázal uhradit veškeré nedoplatky na platbách pojistného na sociálním zabezpečení, a to do 31. 8. 2009 a veškeré penále z těchto plateb do 30. 9. 2009, a současně se dlužník zavázal nejpozději do 30. 9. 2009 zajistit výmaz všech zástavních práv zřízených ve prospěch Č. s. s. z. Odvolací soud se neztotožňuje s názorem odvolatele Č. s., a. s., že dlužníku ukládali jen plnění zákonných povinností. To by mohlo platit jen u povinnosti uhradit sociální pojištění, ne však již u povinnosti dosáhnout výmazu zástavního práva, přestože s tím souvisí. Podle názoru odvolacího soudu dodatek č. 2 s ohledem na datum svého uzavření a s ohledem na to, že Č. s., a. s. měla detailní informace o ekonomické situaci dlužníka, nasvědčuje snaze odvolatele připravit si pozice pro insolvenční řízení, kdy věřitelé dlužníku *de facto* uložili, aby „odklidil“ další zajištěné věřitele, čímž odvolatel posílil své postavení zajištěného věřitele. Kromě toho v dodatku č. 2 se dlužník zavázal zřídit zástavní právo na svém podniku, přestože ve prospěch odvolatele byla zřízena dle smlouvy zástavní práva fakticky k veškerým aktivům dlužníka. K námitce odvolatele Č. s., a. s., že věřitel ze smlouvy má právo požadovat „dozajištění či navýšení zajištění“ své pohledávky nutno uvést, že věřitel takové právo nepochybně má, nicméně stane-li se tak zhruba půl roku před podáním insolvenčního návrhu a za situace, kdy věřitelé ze smlouvy jsou informováni o špatné ekonomické situaci dlužníka, nelze než v takovém chování věřitele spatřovat snahu získat v insolvenčním řízení převahu na úkor ostatních věřitelů. Zejména z dodatku č. 2 smlouvy o úvěru je tedy nepochybné, že dlužník byl pod vlivem odvolatele Č. s., a. s. Podle názoru odvolacího soudu povinnostmi, které byly dlužníku uloženy dodatkem č. 2 Č. s., a. s. překročila rámec běžného věřitelsko-dlužnického vztahu, kdy v důsledku své informovanosti o špatné ekonomické situaci dlužníka, a to na úkor ostatních věřitelů (kteří nepochybně takovými informacemi nedisponovali) přinutila dlužníka, aby se choval způsobem, který vylepšil její postavení v insolvenčním řízení, jenž v době, kdy byl uzavřen dodatek č. 2 ke smlouvě o úvěru, bylo již zcela nevyhnutelné. Tuto skutečnost považuje odvolací soud (aniž by bylo třeba přezkoumávat závěr soudu prvního stupně v tom směru, že věřitel Č. s., a. s. je ve vztahu k dlužníku ovládající osobou a tvoří s dlužníkem koncern) v této konkrétní věci za důvod, pro který lze pochybovat o nepodjatosti Č. s., a. s. ve vztahu k dlužníku a o tom, že tento věřitel ve věřitelském výboru by byl ochoten hájit společný zájem všech věřitelů (ustanovení § 59 odst. 3 IZ).

VS Olomouc čj. 3 VSOL 229/2010-B-311 ze dne 1. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 398/2010

3. Odvolací soud je v zásadě shodně se soudem prvního stupně toho názoru, že podmínky pro nepotvrzení volby člena věřitelského výboru jsou dány. Nad rámec argumentace užité insolvenčním soudem lze poukázat též na to, že v minulosti v důsledku výše uvedeného propojení mezi dlužníkem a věřiteli č. 80 a č. 81 jejich jednání vykazovalo znaky jednání ve shodě ve smyslu § 66b odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) obchodního zákoníku. Na tom nemůže ničeho změnit ani skutečnost, že v současné době RNDr. Ř. funkci jednatele dlužníka již nevykonává a že M.-P., s. r. o., již spo-

lečníkem dlužníka není. S ohledem na to, že k zahájení insolvenčního řízení došlo 12. 2. 2010, nelze vyloučit, že ke skutečnostem, jež vedly k úpadku dlužníka, došlo již v době, kdy ve funkci jednatele dlužník byl RNDr. Ř. a jeho společnost M.-P., s. r. o. byla společníkem dlužníka.

Z výše uvedených důvodů dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně nepochybil, když dospěl k závěru, že je zde důvod pochybovat o nepodjatosti věřitele č. 80 jako člena věřitelského výboru dlužníka s ohledem na jeho předchozí propojení s dlužníkem.

VS Praha čj. 1 VSPH 682/2010-B-71 ze dne 24. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 39 INS 1329/2010

K odst. 3

4. Nedůvodná je i námitka nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení, protože z jeho odůvodnění vyplývá, z jakých skutečností soud vyšel při posuzování důvodů, pro které nepotvrdil volbu odvolatele do funkce zástupce věřitelů. Jedná se o údaje o nestandardních vztazích dlužníka a odvolatele při jejich vzájemných obchodech v roce 2009, kdy již byl dlužník ve stavu úpadku, jež vyústily ve smlouvy o postoupení pohledávek, kterými došlo podle správce k vyvádění majetku z podstaty na úkor ostatních věřitelů. Tyto skutečnosti byly podle zpráv správce a jeho vyjádření k nominaci odvolatele na schůzi dne 16. 4. 2010, s výjimkou objemu těchto obchodů, tvrzeny jen v obecné rovině, která byla dána objektivními důvody (rozsahem účetnictví dlužníka a dobou jeho předání správci necelých 20 dnů před konáním schůze věřitelů). Odvolatel na schůzi věřitelů potvrdil, že mezi ním a dlužníkem probíhaly v roce 2009 obchody v řádech několika milionů a že k postoupení pohledávek docházelo z důvodu neschopnosti dlužníka platit. Z těchto skutečností vyšel soud prvního stupně a dovedl, že odvolatel může mít zájem na ovlivňování činnosti správce tak, aby případný prospěch získaný nestandardními obchody nemusel vydat do podstaty. Důvod, proč insolvenční soud nepotvrdil volbu odvolatele do funkce zástupce věřitelů, vyplývá z odůvodnění usnesení zcela jasně a toto usnesení není nepřezkoumatelné. Ostatně, podle obsahu odvolání byl tento důvod odvolateli známý. V průběhu odvolacího řízení insolvenční správce podal odpůřčí žalobu, ve které konkretizoval jednotlivé úkony dlužníka a odvolatele, kterými byla podle jeho názoru naplněna podstata neúčinných právních úkonů dle § 241 a § 242 IZ. Otázka, zda jsou tyto úkony neúčinné či nikoli, bude rozhodnuta v příslušných řízeních.

V tomto řízení je třeba posoudit, zda tvrzení, podložené podanou odpůřčí žalobou, že věřitel, který kandiduje na funkci zástupce věřitelů, byl stranou konkrétního pokračování neúčinného právního úkonu dlužníka, postačuje ke zpochybnění důvěryhodnosti kandidáta na tuto funkci (§ 59 odst. 3 IZ).

Zákon neuvádí ani příkladný výčet důvodů, pro které lze pochybovat o důvěryhodnosti věřiteli zvoleného zástupce, a posouzení této otázky v konkrétních případech ponechává na úvaze soudu. Pojem „důvěryhodnost“ je třeba vykládat tak, že na funkci zástupce věřitelů nominovaný věřitel musí svým jednáním nejen po zahájení insolvenčního řízení, ale i před ním, dávat *ex ante* záruky, že bude chránit společný zájem věřitelů, v součinnosti s insolvenčním správcem přispívat k naplnění účelů insolvenčního řízení a jako reprezentant věřitelů ve vztahu ke správci a soudu bude řádně vykonávat práva a povinnosti plynoucí z jeho funkce [§ 1 písm. a), § 68 odst. 1, § 58 IZ]. I když v tomto řízení nelze posuzovat neúčinnost právních úkonů dlužníka, jsou konkrétní tvrzení insolvenčního správce o neúčinných právních úkonech, zvýhodňu-

jičích věřitele kandidujícího na funkci zástupce věřitelů, způsobila zpochybnit důvěryhodnost tohoto věřitele. Pokud tento věřitel může mít zájem (a postačuje jen insolvenčním správcem tvrzená možnost, nikoli prokázaná skutečnost) na tom, aby nemusel vydat od dlužníka na podkladě neúčinných úkonů nabyté plnění do majetkové podstaty, je důvod o jeho důvěryhodnosti pochybovat.

Nelze totiž vyloučit, že tento věřitel neupřednostní svůj individuální zájem před společným zájmem věřitelů a nebude jednat v rozporu s účelem insolvenčního řízení.

Odvolací soud zdůrazňuje, že takovýto následek nelze spojovat s jakýmkoli jen velmi obecným tvrzením insolvenčního správce. Také zpravidla nelze klást rovnítko mezi význam, který je třeba přičítat tvrzením insolvenčního správce, a tvrzením, zpochybňujícím důvěryhodnost kandidáta na funkci zástupce věřitelů, která by případně uváděl jiný věřitel. Insolvenčnímu správci totiž zákon ukládá povinnosti (§ 36 IZ) a současně dává ve vztahu k dlužníkovi a jiným subjektům práva na informace o stavu dlužníkovy majetku a jeho úkonech i v době před zahájením insolvenčního řízení (§ 209 a násl., § 43 a 44 IZ). Závěr, zda tvrzení procesního subjektu zakládají důvod pochybovat o důvěryhodnosti věřitele, který kandiduje na funkci zástupce věřitelů, je však třeba vždy učinit ve vztahu ke konkrétním okolnostem dané věci.

V této věci správcem tvrzená neúčinnost přesně označených úkonů dlužníka, na jejichž základě bylo plněno odvolateli, zakládá důvod oprávněně pochybovat o důvěryhodnosti odvolatele, kterou zákon stanoví jako předpoklad pro výkon funkce zástupce věřitelů. Proto odvolací soud shledává napadené usnesení jako věcně správné a podle § 219 o. s. ř. toto usnesení potvrdil.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 319/2010-B-40 ze dne 27. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 766/2010

§ 60

(Odpovědnost a náklady členů věřitelského výboru)

(1) Členové a náhradníci věřitelského výboru jsou povinni při výkonu své funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídají za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobili porušením svých povinností nebo neodborným výkonem své funkce. Společnému zájmu věřitelů jsou při výkonu funkce povinni dát přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob. Nabývat majetek z majetkové podstaty mohou jen se souhlasem schůze věřitelů. Odpovídají i za své zaměstnance a jiné osoby, jejichž prostřednictvím plnili či měli plnit své povinnosti.

(2) Členové a náhradníci věřitelského výboru mají právo na náhradu nutných výdajů spojených s výkonem funkce a na přiměřenou odměnu, jejíž výši určí insolvenční soud.

(3) Věřitelský výbor může při své činnosti využívat služeb právních, ekonomických a jiných specializovaných odborníků. Náklady, které tím členům nebo náhradníkům věřitelského výboru vzniknou, lze hradit z majetkové podstaty pouze se souhlasem insolvenčního soudu. Při udělování souhlasu insolvenční soud zkoumá účelnost vynaložených nákladů, jejich rozsah v porovnání s celkovým rozsahem majetkové podstaty a přínos pro majetkovou podstatu. Je-li souhlas udělen, jde o pohledávku za majetkovou podstatou.

(4) Způsob určení nutných výdajů a odměny členů a náhradníků věřitelského výboru a jejich nejvyšší přípustnou výši stanoví prováděcí právní předpis.

Judikatura:

1. Členové a náhradníci věřitelského výboru podle § 60 IZ mohou nabývat majetek z majetkové podstaty jen se souhlasem schůze věřitelů, nikoliv však pouze na základě udělení souhlasu věřitelského výboru.

VS Praha čj. 3 VSPH 295/2010-B-110 ze dne 26. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 79 INS 1486/2008

2. Každý člen věřitelského výboru je povinen jednat v souladu s insolvenčním zákonem a především v zájmu všech věřitelů (ustanovení § 60 IZ), výkon jeho činnosti podléhá jak kontrole ostatních věřitelů, tak také dohlédací činnosti insolvenčního soudu, což má odraz v tom, že člen věřitelského výboru z důležitých důvodů zejména při porušování nebo zanedbávání svých povinností může být odvolán z funkce (ustanovení § 63 odst. 3 IZ). Diskvalifikovat věřitele předem z věřitelského výboru jenom proto, že byl zvolen hlasy věřitele, který je majoritním věřitelem a sám nemá přístup do věřitelského výboru z důvodu své podjatosti ve vztahu k dlužníkovi, podle názoru odvolacího soudu není v souladu s insolvenčním zákonem.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 229/2010-B-311 ze dne 1. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 398/2010

§ 61

(Prozatímní věřitelský výbor)

(1) Do doby, než dojde k ustanovení věřitelského výboru a k potvrzení volby jeho členů a náhradníků, může insolvenční soud, a to i před první schůzí věřitelů a před rozhodnutím o úpadku, jmenovat prozatímní věřitelský výbor; podá-li insolvenční návrh dlužník, učiní tak neprodleně.

(2) Insolvenční soud vždy jmenuje prozatímní věřitelský výbor, jestliže věřitelský výbor neustanovila schůze věřitelů k tomu účelu svolaná. Novou schůzí věřitelů za účelem ustanovení věřitelského výboru svolá insolvenční soud jen na návrh oprávněné osoby (§ 47 odst. 1).

(3) Proti rozhodnutí, jímž insolvenční soud jmenuje prozatímní věřitelský výbor, není odvolání přípustné. Rozhodnutí se doručuje zvlášť dlužníkovi, insolvenčnímu správci nebo předběžnému správci a jmenovaným členům prozatímního věřitelského výboru.

§ 62

(Složení a potvrzení prozatímního věřitelského výboru)

(1) Je-li to možné, jmenuje insolvenční soud prozatímní věřitelský výbor tak, aby v něm byly zastoupeny všechny skupiny věřitelů, posuzováno podle povahy jejich pohledávek. Jestliže z celkové výše pohledávek dlužnickových věřitelů tvoří význam-

nou část pohledávky dlužníkůvých zaměstnanců, jmenuje insolvenční soud do prozatímního věřitelského výboru i jejich zástupce.

(2) První schůze věřitelů konaná po jmenování prozatímního věřitelského výboru rozhodne o tom, zda ponechá ve funkci prozatímní věřitelský výbor. Může též odvolat některého z členů tohoto věřitelského výboru nebo jeho náhradníků nebo do něj zvolit dalšího člena nebo jeho náhradníka.

(3) Prozatímní věřitelský výbor ukončí svou činnost, jakmile insolvenční soud potvrdí věřitelský výbor ustanovený schůzí věřitelů. Od okamžiku, kdy insolvenční soud potvrdí usnesení, jímž schůze věřitelů ponechá prozatímní věřitelský výbor ve funkci, se tento výbor považuje za věřitelský výbor ustanovený schůzí věřitelů.

§ 63

(Zánik a přechod funkce člena věřitelského výboru)

(1) Funkce člena nebo náhradníka věřitelského výboru zaniká jeho odvoláním z funkce, odstoupením z funkce nebo ukončením jeho účasti v insolvenčním řízení.

(2) Jestliže účast věřitele v insolvenčním řízení skončí postupem podle § 18, přechází na nabyvatele jeho pohledávky i členství tohoto věřitele ve věřitelském výboru; to neplatí, nabylo-li tímto způsobem pohledávku dosavadního věřitele více osob.

(3) Z důležitých důvodů, zejména při porušování nebo zanedbávání povinností, může insolvenční soud odvolat věřitelský výbor nebo některého z jeho členů a náhradníků. Může tak učinit i bez návrhu; podá-li však tento návrh schůze věřitelů, insolvenční soud mu vyhoví, je-li návrh v souladu se zákonem.

Judikatura:

1. Nesprávným však shledal odvolací soud napadené usnesení v rozsahu výroků II. až IV. Zatímco podle § 63 odst. 1 téhož zákona zaniká funkce člena nebo náhradníka věřitelského výboru (a z § 68 odst. 2 téhož zákona nutno dovodit, že i funkce zástupce věřitelů) ukončením účasti v insolvenčním řízení, může insolvenční soud podle § 63 odst. 3 téhož zákona z důležitých důvodů, zejména při porušování nebo zanedbávání povinností, odvolat věřitelský výbor nebo některého z členů a náhradníků, popř. zástupce věřitelů. Protože ukončení účasti věřitele v insolvenčním řízení má dle zákonné úpravy za následek i zánik jeho funkce člena nebo náhradníka věřitelského výboru, popř. zástupce věřitelů, je zřejmé, že stejná skutečnost nemůže být důvodem pro jeho odvolání z této funkce. Soud prvního stupně tedy pochybil, když – ostatně aniž by vyčkal okamžiku, kdy jeho usnesení čj. MSPH 78 INS 1241/2008-P3-2 ze dne 26. 6. 2008 o odmítnutí přihlášky odvolatele pro opožděnost a o ukončení jeho účasti v insolvenčním řízení nabude právní moci – právě z důvodu ukončení účasti odvolatele v řízení rozhodl o jeho odvolání (nesprávně uvedl, že zproštění) z funkce prozatímního zástupce věřitelů.

VS Praha čj. 2 VSPH 160/2008-B-25 ze dne 16. 10. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 1241/2008

2. Ustanovení § 295 IZ zapovídá postup, který by umožňoval, aby člen a náhradník věřitelského výboru nabyli majetek z majetkové podstaty bez udělení souhlasu schůze věřitelů; odtud plyne, že rozhodnutí věřitelského výboru o udělení takového souhlasu nemá žádného významu.

Rozhodnutí kolektivního orgánu věřitelů, s nímž zákon nespojuje žádné právní následky, nemůže být již z povahy věci důvodem pro postup, který zvolil soud prvního stupně, tedy pro odvolání věřitele, který takto hlasoval z věřitelského výboru (tím méně může být považováno za závažné překročení jeho oprávnění, popřípadě za závažné porušení povinností stanovených mu zákonem). Z tohoto důvodu tedy věřitel nemohl být z věřitelského výboru odvolán; odvolací soud proto napadené usnesení v bodu I. výroku podle § 220 o. s. ř. změnil.

VS Praha čj. 3 VSPH 295/2010-B-110 ze dne 26. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 79 INS 1486/2008

3. Z citovaného ustanovení vyplývá, že k odvolání věřitelského výboru nebo některého z jeho členů může dojít též z důvodů, jež nemají původ v porušování nebo zanedbávání povinností. Za takové důležité důvody lze považovat zejména zdravotní či jiné důvody (např. zahraniční cestu), které věřiteli trvale nebo alespoň dlouhodobě znemožňují výkon jeho funkce (např. též důvody, pro něž by bylo třeba věřiteli ustanovit opatrovníka podle § 29 o. s. ř.), ale též důvody uvedené v § 59 odst. 2 a 3 IZ, pro něž by ho nebylo možno potvrdit do funkce člena nebo náhradníka věřitelského výboru, a to i přesto, že by takové důvody vyšly najevo až po skončení schůze věřitelů, na které došlo k potvrzení jeho volby. Nelze totiž přehlédnout, že rozhodnutí, jímž je potvrzena volba člena nebo náhradníka věřitelského výboru (§ 57 odst. 3 IZ), má povahu rozhodnutí vydaného v rámci výkonu dohlédací činnosti (§ 11 odst. 1 IZ) a nelze je napadnout odvoláním (§ 91 IZ), na rozdíl od rozhodnutí, jímž insolvenční soud nepotvrdí volbu člena nebo náhradníka věřitelského výboru (§ 59 odst. 3 IZ), proti němuž je odvolání naopak přípustné (§ 59 odst. 4 IZ; blíže k tomu viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 11. 2009, sp. zn. KSPH 37 INS 1460/2009, 2 VSPH 367/2009-B). Pokud insolvenční soud zjistí, že v důsledku nově zjištěných skutečností nemůže dřívější rozhodnutí vydané v rámci výkonu dohlédací činnosti obstát, změni je nebo přijme nové, event. jiné rozhodnutí. Zjistí-li insolvenční soud, že u věřitele byl dán důvod pochybovat o jeho nepodjatosti nebo důvěryhodnosti anebo o tom, zda je k výkonu funkce způsobilý (§ 52 odst. 2 a 3 IZ), je taková skutečnost důležitým důvodem podle § 63 odst. 3 IZ, pro něž ho lze odvolat z funkce člena nebo náhradníka věřitelského výboru.

VS Praha čj. 1 VSPH 239/2010-B-144 ze dne 18. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 2641/2009

§ 64

(Odvolání proti odvolání člena a náhradníka věřitelského orgánu)

(1) Proti rozhodnutí o odvolání z funkce může podat odvolání každá z odvolaných osob; těmto osobám se rozhodnutí doručuje zvlášť.

(2) Proti rozhodnutí, kterým se návrh na odvolání z funkce zamítá, může podat odvolání osoba, která návrh podala; jde-li o návrh podaný schůzí věřitelů, může se

odvolat každý z věřitelů, který na schůzi hlasoval pro přijetí návrhu. Těmto osobám se rozhodnutí doručuje zvlášť.

§ 65

(Odstoupení z funkce člena a náhradníka věřitelského orgánu)

(1) Člen nebo náhradník věřitelského výboru může kdykoli ze své funkce odstoupit. Činí tak podáním adresovaným insolvenčnímu soudu, které nemusí obsahovat důvody.

(2) Dojde-li k tomu, že věřitelský výbor nebo některý z jeho členů nebo náhradníků nemůže pro zánik funkce vykonávat svou činnost, svolá insolvenční soud schůzi věřitelů za účelem provedení nové volby nebo doplňující volby. Zanikne-li funkce člena věřitelského výboru, nastoupí na jeho místo jeho náhradník a doplňující volbou bude určen nový náhradník. Jde-li o prozatímní věřitelský výbor jmenovaný insolvenčním soudem, který dosud nepotvrdila schůze věřitelů, pak nový prozatímní věřitelský výbor nebo některého z jeho členů anebo náhradníků jmenuje insolvenční soud.

§ 66

Insolvenční soud jako věřitelský výbor

(1) Jestliže v průběhu insolvenčního řízení poklesne počet členů věřitelského výboru ustanoveného schůzí věřitelů na méně než 3, vykonává působnost věřitelského výboru až do potvrzení nové volby nebo doplňující volby členů věřitelského výboru do počtu nejméně 3 a za podmínek stanovených v odstavci 2 až do jmenování prozatímního věřitelského výboru insolvenční soud.

(2) Jestliže chybějící členy věřitelského výboru do počtu nejméně 3 nezvolila schůze věřitelů k tomu účelu svolaná, jmenuje chybějící členy věřitelského výboru a jejich náhradníky do počtu stanoveného schůzí věřitelů insolvenční soud. Od okamžiku, kdy tak učiní, se tento výbor považuje za prozatímní věřitelský výbor; § 61 odst. 2 věta druhá a odstavec 3 a § 62 platí obdobně.

§ 67

Účast odborové organizace ve věřitelském výboru

Má-li dlužník zaměstnance, má právo zúčastnit se jednání věřitelského výboru nebo prozatímního věřitelského výboru s hlasem poradním také odborová organizace, která u dlužníka působí. Působí-li u dlužníka vedle sebe více odborových organizací, má toto právo odborová organizace s největším počtem členů nebo sdružení odborových organizací s největším počtem členů, nedohodnou-li se odborové organizace působící u dlužníka jinak.

§ 68

Zástupce věřitelů

(1) Není-li volba věřitelského výboru povinná, může schůze věřitelů místo něho zvolit zástupce věřitelů a jeho náhradníka.

(2) Ustanovení o věřitelském výboru platí pro zástupce věřitelů a jeho náhradníka obdobně. Zástupce věřitelů a jeho náhradník však nemohou být jmenováni insolvenčním soudem a neplatí pro ně § 63 odst. 2.

Díl 5

Další procesní subjekty

§ 69

Státní zastupitelství

Státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, může podat opravný prostředek proti rozhodnutí insolvenčního soudu, jen mají-li toto právo všichni účastníci řízení.

§ 70

Likvidátor dlužníka

(1) Likvidátor dlužníka vykonává v insolvenčním řízení svou působnost v rozsahu, v jakém nepřešla na insolvenčního správce; do jeho působnosti patří i součinnost s insolvenčním správcem uložená zákonem dlužníkovi.

(2) Působnost podle odstavce 1 vykonává likvidátor dlužníka od podání insolvenčního návrhu, a jde-li o insolvenční návrh věřitele, od rozhodnutí o úpadku.

(3) V souvislosti se svou činností v insolvenčním řízení má likvidátor dlužníka právo na náhradu, nutných výdajů a na přiměřenou odměnu, jejíž výši určí insolvenční soud na návrh insolvenčního správce v souladu se zvláštním právním předpisem.

(4) Pro osoby v postavení obdobném postavení likvidátora dlužníka platí odstavce 1 až 3 obdobně.

HLAVA III

Ustanovení o insolvenčním řízení

Doručování

§ 71

(Formy doručování v insolvenčním řízení)

(1) Soudní rozhodnutí, předvolání, vyznění nebo jiná písemnost insolvenčního soudu nebo účastníků se v insolvenčním řízení doručují pouze vyvěšením písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu a jejím současným zveřejněním v insol-

venčním rejstříku (dále jen „doručení vyhláškou“), ledaže zákon stanoví pro určité případy nebo pro určité osoby i zvláštní způsob doručení.

(2) Při doručení vyhláškou se písemnost považuje za doručenou dnem, popřípadě okamžikem jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku; okamžikem zveřejnění písemnosti v insolvenčním rejstříku se rozumí den, hodina a minuta zveřejnění.

(3) Povinnost insolvenčního soudu zveřejnit vyhláškou různé údaje, stanovená v tomto zákoně, je splněna vyvěšením příslušné písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu se současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku, pokud zákon nestanoví pouze zveřejnění písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu; při zveřejnění písemnosti v insolvenčním rejstříku platí odstavec 2 obdobně.

Judikatura:

1. Nutno vyjít z toho, že koncepce insolvenčního zákona je nově založena na informovanosti účastníků a dalších osob o průběhu insolvenčního řízení prostřednictvím insolvenčního rejstříku, který je informačním systémem veřejné správy veřejně přístupným na internetu a zpřístupňuje všem osobám rozhodnutí soudu i další písemnosti obsažené v insolvenčním spisu. S ohledem na specifika insolvenčního řízení založil zákonodárce i doručování soudních rozhodnutí, předvolání, vyrozměnění či jiných písemností na využití insolvenčního rejstříku, když uvedené písemnosti se zásadně doručují pouze vyvěšením na úřední desce insolvenčního soudu s jejich současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku, s nímž se pojí účinky doručení (§ 71 odst. 1 a 2 IZ), a to i pokud byla písemnost ve smyslu § 75 IZ doručována (k požadavku zákona nebo na pokyn soudu) zvlášť (§ 74 odst. 1 IZ). Obdobným způsobem plní insolvenční soud také zákonem stanovenou povinnost zveřejnit vyhláškou určité údaje (§ 71 odst. 3 IZ).

VS Praha čj. 1 VSPH 112/2008-P3-7 ze dne 15. 9. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 54 INS 711/2008

2. Protože adresa dodávací schránky (tzv. P. O. BOXu) nemůže být bydlištěm fyzické osoby, ani místem jejího podnikání, pracoviště či místem, kde se zdržuje nebo kde by mohla být jinak zastížena, je nutno dovodit, že soudní písemnosti určené fyzické osobě (a z obdobných důvodů to platí i v případě právnické osoby) není namístě doručovat do P. O. BOXu. Doručoval-li soud písemnost na adresu P. O. BOXu, je vyloučeno i náhradní doručení uložením na této adrese a k doručení písemnosti dojde až dnem, kdy si ji adresát vyzvedl.

VS Praha čj. 1 VSPH 351/2009-A-18 ze dne 25. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSCB 27 INS 3617/2008

§ 72

(Zvláštní doručení a zkrácené znění rozhodnutí)

(1) Vedle doručení vyhláškou nebo zveřejnění vyhláškou může insolvenční soud písemnost nebo údaje zveřejnit i prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků anebo sítě nebo služby elektronických komunikací, je-li to účelné vzhledem k počtu účastníků a povaze věci; toto zveřejnění nemusí obsahovat odůvodnění.

(2) Namísto úplného znění soudního rozhodnutí vydaného v insolvenčním řízení lze na úřední desce insolvenčního soudu zveřejnit vhodně zkrácené znění rozhodnutí. Zkrácené znění rozhodnutí zpravidla neobsahuje odůvodnění.

(3) Předvolání účastníků k insolvenčnímu soudu učiněné vyhláškou musí být zveřejněno nejméně 15 dnů přede dnem, kdy se má jednání nebo jiný úkon insolvenčního soudu konat.

§ 73

(Zveřejnění na úřední desce a v insolvenčním rejstříku)

(1) Je-li stanoveno, že písemnost má být vyvěšena na úřední desce insolvenčního soudu, vyvěsí se na úřední desce insolvenčního soudu a vyznačí se na ní, kdy se tak stalo. Po uplynutí lhůty, po kterou měla být písemnost vyvěšena, se sejme z úřední desky, vyznačí se na ní den, kdy byla sňata, a odevzdá se k založení do příslušného spisu.

(2) Je-li pro zveřejnění nebo doručení písemnosti rozhodný den nebo okamžik jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku, vyznačí se to na písemnosti při jejím vyvěšení. Jakmile je insolvenčnímu soudu znám údaj o tom, kdy byla písemnost zveřejněna v insolvenčním rejstříku, opatří se vyvěšená písemnost i tímto údajem, se současným vyznačením data, kdy byl údaj na písemnost připojen; písemnost nelze z úřední desky sejmut dříve než po 10 dnech od vyznačení uvedeného údaje.

§ 74

(Okamžik doručení soudní písemnosti)

(1) Zveřejnění písemnosti v insolvenčním rejstříku je dokladem o doručení i při zvláštním způsobu doručení této písemnosti.

(2) Je-li s doručením písemnosti, pro kterou zákon stanoví zvláštní způsob doručení, spojen začátek běhu lhůty k podání opravného prostředku nebo k jinému procesnímu úkonu, začíná lhůta běžet ode dne, kdy byla písemnost doručena adresátu zvláštním způsobem. O tom musí být adresát poučen.

Judikatura:

Z údajů vyznačených na doručence vyplývá, že zmocněnec nebyl doručujícím orgánem v místě doručení zastížen, a proto pro něj byla zásilka uložena na poště dne 15. 9. 2008 se současnou řádnou výzvou k jejímu vyzvednutí. K němu došlo (po opakované výzvě ze dne 25. 9. 2008) dne 29. 9. 2008. Za této situace soud prvního stupně správně dovodil, že dle § 46 odst. 6 a § 50c odst. 4 o. s. ř. je třeba pokládat za den doručení usnesení ze dne 11. 9. 2008 třetí den od uložení této zásilky, tj. den 18. 9. 2008. Na tom nic nemění převzetí zásilky jejím adresátem, k němuž došlo až po datu, kdy již účinky jejího doručení uložení nastaly, ani to, že pošta na dodejce vyznačila standardní patnáctidenní odběrní lhůtu (dobu, po níž bude zásilka pro

adresáta uložena na poště a zde připravena k jejímu vyzvednutí) končící dnem 30. 9. 2008.

VS Praha čj. 1 VSPH 246/2008-B-21 ze dne 22. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 44 INS 1599/2008

§ 75

(Zvláštní způsob doručení)

(1) O zvláštní způsob doručení jde tehdy, jestliže zákon ukládá, aby písemnost byla doručena zvlášť nebo do vlastních rukou adresáta.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, doručuje se písemnost v insolvenčním řízení zvlášť dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Soudní rozhodnutí se doručuje zvlášť také osobám, o jejichž podání insolvenční soud rozhoduje, dále osobám, které mají v insolvenčním řízení něco osobně vykonat, a státnímu zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení. Písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní právní předpis¹⁶⁾, se doručují zvlášť také orgánu, který vede obchodní nebo jiný rejstřík, v němž je dlužník zapsán.

(3) Vedle doručení vyhláškou mohou být v určitých případech zvlášť doručeny i písemnosti, o kterých tak stanoví předseda senátu. Tento postup insolvenčního soudu však nesmí být v rozporu s principem rovnosti účastníků insolvenčního řízení.

Judikatura:

1. Pokud jde o námitku, že dlužník nepřevzal napadené usnesení osobně, je nutno poukázat na ustálenou judikaturu, podle které platí, že jestliže rozhodnutí soudu prvního stupně bylo doručeno účastníku řízení způsobem, který nedokládá jeho řádné doručení, a ten je přesto v plném rozsahu napadl v zákonné lhůtě odvoláním, stává se tím závada doručení ve smyslu § 45c odst. 1 o. s. ř. právně bezvýznamnou (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2004, sp. zn. 29 Odo 202/2003, publikované v časopise Soudní judikatura pod číslem 135/2004).

VS Praha čj. 1 VSPH 209/2009-A-26 ze dne 4. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSCB 26 INS 2950/2008

2. Napadené rozhodnutí ze dne 16. 12. 2008 bylo doručováno dlužníku postupem podle § 46 o. s. ř. zvláštním způsobem (§ 75 odst. 2 insolvenčního zákona) do vlastních rukou (na základě nařízení předsedy senátu dle § 45b odst. 1 o. s. ř.), přestože u tohoto rozhodnutí zákon doručení do vlastních rukou nevyžaduje. Vzhledem k tomu, že dlužník jako adresát nebyl doručujícím orgánem zastižen, byla písemnost u tohoto orgánu uložena (§ 46 odst. 3 o. s. ř.). Uložení písemnosti je předpokladem pro její doručení náhradním způsobem. Jde-li o písemnost určenou do vlastních rukou, je třeba si ji vyzvednout do 10 dnů od uložení. Nebude-li písemnost v této lhůtě vyzvednuta, považuje se její poslední den lhůty za den doručení písem-

¹⁶⁾ Například § 38i odst. 1 písm. h) obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

nosti (§ 50c odst. 4 o. s. ř.) a případné dodatečné vyzvednutí uložené písemnosti na uvedené účinky nemá žádný vliv.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 121/2009-B-28 ze dne 6. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSBK 39 INS 4029/2008

3. O této žádosti soud prvního stupně – ve smyslu § 7 odst. 1 IZ – správně rozhodoval dle § 30 o. s. ř., který v odstavci 1 stanoví, že účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků (§ 138), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. Podle § 138 odst. 1 o. s. ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Jelikož v posuzovaném případě odvolací soud z výše uvedených důvodů shodně jako soud prvního stupně shledal, že navrhovatelův insolvenční návrh vykazuje vady bránící jeho projednání, jež nelze ani v odvolacím řízení zhojit, a pro tyto nedostatky také byl tento návrh soudem prvního stupně po právu odmítnut, je zřejmé, že na straně navrhovatele jde v daném řízení o zjevně bezúspěšné uplatňování práva. Soud prvního stupně správně dovodil, že pro tuto okolnost nejsou u navrhovatele dány předpoklady pro jeho osvobození od placení soudních poplatků dle § 138 odst. 1 o. s. ř., a správný je z toho důvodu i jeho závěr, že podle § 30 odst. 1 téhož zákona nejsou dány podmínky k tomu, aby jeho žádosti o ustanovení zástupce vyhověl.

VS Praha čj. 1 VSPH 41/2009-A-27 ze dne 30. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 4420/2008

4. Podle § 50b odst. 1 a 2 o. s. ř., má-li účastník zástupce, doručuje se pouze zástupci, nestanoví-li zákon jinak. Má-li účastník zástupce s procesní plnou mocí, nařídí předseda senátu doručení písemnosti (elektronického dokumentu) jen tomuto zástupci, nestanoví-li zákon jinak. Podle § 50b odst. 4 písm. a) o. s. ř. se písemnost doručuje rovněž účastníku, má-li se účastník osobně dostavit k výsledku nebo k jinému úkonu soudu nebo má-li něco jiného v řízení osobně vykonat. Doručují-li se písemnosti nejen zástupci, ale také účastníku samotnému, odvíjí se běh lhůty k oprávněnému prostředku podávanému proti rozhodnutí soudu a pro vykonatelnost rozhodnutí výlučně od doručení zástupci účastníka. Výjimku z tohoto pravidla představují usnesení, kterým by bylo účastníku uloženo, aby osobně něco vykonal, která se stávají vykonatelnými až po uplynutí lhůty počítané od doručení účastníkovi; právní moc takového usnesení však závisí též v tomto případě na doručení zástupci účastníka. Bylo-li rozhodnutí doručeno jen účastníku, ačkoliv správně mělo být doručeno také jeho zástupci, jde o doručení bez právních následků. V řízení postiženém takovou vadou dotčené rozhodnutí nemůže nabýt právní moci a stát se vykonatelným, odvíjí-li se tyto účinky od řádného doručení rozhodnutí. Pokud jde o zvláštní způsob doručení podle § 75 IZ, odvíjí se dle názoru odvolacího soudu běh lhůty k oprávněnému prostředku podávanému proti rozhodnutí insolvenčního soudu výlučně od jeho doručení zástupci účastníka a jeho právní moc závisí i v tomto případě na jeho doručení zástupci účastníka, a nikoliv na jeho doručení přímo účastníkovi, jemuž se musí také doručit.

VS Praha čj. 1 VSPH 424/2010-B-36 ze dne 7. 6. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 91 INS 2145/2009

§ 76*(Způsoby doručení)*

(1) Doručuje-li insolvenční správce písemnosti týkající se insolvenčního řízení osobně, má přitom postavení soudního doručovatele.

(2) Písemnosti doručované prostřednictvím provozovatelů poštovních služeb insolvenční správce zasílá, je-li pro insolvenční řízení nutný doklad o doručení písemnosti, jako poštovní zásilku s dodejkou nebo jako poštovní zásilku určenou k dodání do vlastních rukou adresáta.

(3) Nepodaří-li se insolvenčnímu správci písemnost doručit prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací, osobně nebo prostřednictvím provozovatelů poštovních služeb, může požádat o doručení insolvenční soud.

§ 77*(Doručení insolvenčnímu správci)*

(1) Písemnost určenou insolvenčnímu správci doručuje insolvenční soud do datové schránky insolvenčního správce^{16a)}. Není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, předá insolvenční soud písemnost doručujícímu orgánu k doručení na adresu jeho sídla zapsanou v seznamu insolvenčních správců. Jestliže insolvenční správce o to požádá, insolvenční soud předá písemnost k doručení na jinou adresu v České republice, kterou sdělil insolvenčnímu soudu. Na jinou adresu nebo elektronickou adresu lze doručovat jen tehdy, nelze-li doručovat do datové schránky.

(2) Písemnost určenou insolvenčnímu správci včetně písemnosti doručované do vlastních rukou mohou přijmout také jeho zaměstnanci, jakož i jiné fyzické osoby, které k tomu insolvenční správce zmocnil.

§ 78*(Doručení insolvenčnímu správci – fyzické osobě)*

(1) Je-li insolvenčním správcem fyzická osoba, které se podle občanského soudního řádu písemnosti vzhledem k jejímu postavení doručují jinak než ostatním fyzickým osobám, a není-li možné doručit písemnost do datové schránky insolvenčního správce^{16a)} předá insolvenční soud písemnost určenou insolvenčnímu správci doručujícímu orgánu k doručení tímto způsobem; § 77 se nepoužije.

(2) Nejde-li o případ uvedený v odstavci 1, insolvenční soud v písemnosti, kterou předá k doručení doručujícímu orgánu, připojí k označení insolvenčního správce dodatek „insolvenční správce“.

^{16a)} Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

§ 79

(Doručování věřitelskému výboru)

(1) Písemnost určenou věřitelskému výboru insolvenční soud doručuje do datové schránky jeho předsedy^{16a)}. Není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, předá písemnost doručujícímu orgánu k doručení na adresu pro doručování jeho předsedy.

(2) Jestliže o to věřitelský výbor požádá, insolvenční soud předá písemnost k doručení na jinou adresu v České republice, kterou věřitelský výbor sdělil insolvenčnímu soudu. Na jinou adresu nebo elektronickou adresu lze doručovat jen tehdy, nelze-li doručovat do datové schránky.

(3) Pro doručování věřitelskému výboru platí § 78 odst. 1 obdobně.

§ 80

(Náhradní doručení vyhláškou)

(1) Jestliže se osobě, které se písemnost doručuje zvlášť, nepodařilo doručit písemnost na adresu uvedenou v podání, které učinila v insolvenčním řízení, jako adresa jejího bydliště nebo sídla anebo jako adresa v České republice, na kterou jí má být písemnost doručována, doručí insolvenční soud písemnost znovu vyhláškou; ustanovení § 74 odst. 2 se v takovém případě nepoužije. Neobsahovala-li písemnost označení adresáta, opatří ji insolvenční soud před doručením vyhláškou i tímto údajem.

(2) Učinila-li osoba, které se písemnost doručuje zvlášť, v insolvenčním řízení více podání, doručuje se jí písemnost podle odstavce 1 na adresu bydliště nebo sídla anebo na adresu v České republice, na kterou má být písemnost doručována, kterou uvedla v posledním podání insolvenčnímu soudu.

(3) Osoba, které bylo rozhodnutí insolvenčního soudu doručeno vyhláškou nebo které bylo doručeno pouze zkrácené znění takového rozhodnutí, má právo na bezplatné vyhotovení stejnopisu rozhodnutí. Insolvenční soud tak učiní na její žádost.

§ 81

Pořádková pokuta

(1) Pořádkovou pokutu¹⁷⁾ může insolvenční soud uložit i členům nebo náhradníkům věřitelského výboru, kteří se bez řádné omluvy neúčastní jeho schůzí nebo jinak neplní své povinnosti.

(2) Insolvenčnímu správci, který nesplnil povinnost uloženou mu soudem nebo řádně neplní jiné své povinnosti, může insolvenční soud uložit pořádkovou pokutu, a to i opakovaně, nejvýše však do úhrnné částky 200 000 Kč.

¹⁷⁾ § 53 občanského soudního řádu.

Judikatura:

1. Soudu prvního stupně nelze důvodně vytýkat, že přistoupil ve smyslu § 81 IZ a 53 o. s. ř. k uložení pořádkové pokuty za situace, kdy dlužník na jeho opakované výzvy k doplnění seznamu závazků včas nereagoval. Protože ale v mezidobí dlužník své povinnosti dostál, je odvolací soud toho názoru, že je namístě redukovat výši pokuty, neboť s ohledem na míru dlužníkovy pochybení, délku prodlení a důvody, jež k němu vedly, lze částku 1 000 Kč pokládat za odpovídající.

VS Praha čj. 1 VSPH 515/2009-B-49 ze dne 27. 8. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 44 INS 2317/2009

2. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, že insolvenční správce při výkonu své funkce nepostupoval svědomitě a s odbornou péčí, když nereagoval na pokyn insolvenčního soudu z 5. 3. 2010, kterým mu bylo uloženo, aby do 15 dnů předložil insolvenčnímu soudu a věřitelskému orgánu písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení a rovněž tak neposkytl součinnost věřitelskému výboru, když nereagoval na výzvu věřitelského výboru z 26. 2. 2010, kdy byl žádán, aby ve lhůtě sedmi dnů předložil věřitelskému výboru přehled činnosti a veškerých úkonů insolvenčního správce týkajících se zjištění a zajištění majetkové podstaty dlužníka, včetně nakládání s majetkovou podstatou a její správy a popřípadě i dalších úkonů ve vztahu k majetkové podstatě dlužníka. Tato svá pochybení insolvenční správce ve svém odvolání nijak nezpochybnil, uvedl, že důvodem proč nereagoval ve lhůtách byly blíže nespecifikované osobní a rodinné problémy. Odvolací soud souhlasí také se soudem prvního stupně, že tato porušení povinností insolvenčního správce odůvodňují uložení pořádkové pokuty, když v dané věci se jedná o rozsáhlé a ne zcela jednoduché insolvenční řízení, ve kterém nesvědomitý postup insolvenčního správce při výkonu jeho činnosti může vést k prodloužení insolvenčního řízení, a tím mít také dopad do práv věřitelů. Odvolací soud se však neztotožňuje s výší uložené pořádkové pokuty. Soud prvního stupně při stanovení výše pořádkové pokuty zohlednil toliko rozsáhlost a složitost kauzy, která vyžaduje od správce vysoce svědomitý a odborný postup. Podle názoru odvolacího soudu je třeba při stanovení výše pořádkové pokuty vzít do úvahy i jiné aspekty. Takovými aspekty však nemohou být, tak jak tvrdí insolvenční správce, hospodářská situace dlužníka a možná odměna insolvenčního správce, tyto skutečnosti na výši pořádkové pokuty nemohou mít žádný vliv. V projednávané věci však odvolací soud zohlednil, že u insolvenčního správce se jednalo o první porušení jeho povinností, dále přihlédl k tomu, že do doby porušení povinností insolvenční správce své povinnosti řádně vykonával a nakonec přihlédl také k tomu, že insolvenční správce, byť s prodlením, písemnou zprávu předložil, a to jak insolvenčnímu soudu, tak také věřitelskému výboru. S přihlédnutím ke všem okolnostem případu ve spojení se závažností porušení povinností insolvenčního správce dospěl odvolací soud k závěru, že přiměřená výše pořádkové pokuty je 10 000 Kč.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 406/2010-B-46 ze dne 26. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 2004/2009

§ 82

(Předběžné opatření)

(1) Předběžné opatření v insolvenčním řízení může insolvenční soud nařídit i bez návrhu, nestanoví-li zákon jinak. Navrhovatel předběžného opatření, které by insolvenční soud mohl nařídit i bez návrhu, není povinen složit jistotu.

(2) Předběžným opatřením může insolvenční soud také ustanovit předběžného správce.

(3) Neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů, může insolvenční soud z důvodů hodných zvláštního zřetele předběžným opatřením rovněž

- a) udělit souhlas se započtením vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele v době trvání moratoria, nebo
- b) udělit souhlas se započtením vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele i po okamžiku zveřejnění návrhu na povolení reorganizace v insolvenčním rejstříku, anebo
- c) zakázat pro určité případy nebo na určitou dobu započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele.

(4) Předběžné opatření podle odstavce 3 lze nařídit jen na návrh dlužníka, insolvenčního správce, věřitele, jehož se započtení týká, nebo osoby, která na tom má právní zájem.

(5) Předběžné opatření podle odstavce 3 doručí insolvenční soud do vlastních rukou dlužníkovi, insolvenčnímu správci, osobě, která takový návrh podala, a v případě, že se předběžné opatření vztahuje na pohledávky jednotlivých věřitelů, i těmto věřitelům. Jestliže insolvenční soud nenařídí předběžné opatření, doručí rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření podle odstavce 3 zvlášť dlužníku, insolvenčnímu správci a osobě, která takový návrh podala.

Judikatura:

1. Podle § 82 odst. 1 insolvenčního zákona, ve znění účinném od 20. 7. 2009, může insolvenční soud v insolvenčním řízení nařídit předběžné opatření i bez návrhu, nestanoví-li zákon jinak. Navrhovatel předběžného opatření, které by insolvenční soud mohl nařídit i bez návrhu, není povinen složit jistotu. Podle § 82 odst. 2 téhož zákona může insolvenční soud předběžným opatřením také ustanovit předběžného správce. Konečně, podle § 82 odst. 4 téhož zákona může insolvenční soud jen na návrh dlužníka, insolvenčního správce, věřitele, jehož se týká započtení, nebo osoby, která má na tom právní zájem, nařídit předběžné opatření podle odstavce 3, tj. v případech, kdy z důvodů hodných zvláštního zřetele za podmínky, že to neodporuje společnému zájmu věřitelů, může udělit souhlas se započtením vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele za trvání moratoria nebo po zveřejnění návrhu na povolení reorganizace anebo zakázat započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele.

VS Praha čj. 2 VSPH 779/2009-A-22 ze dne 17. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 36 INS 5198/2009

2. Odvolací soud proto shodně se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že povolení vzá-

jemného započtení pohledávek dlužníka a jeho koncernových věřitelů není z hlediska společného zájmu věřitelů žádoucí. Jestliže bylo prokázáno, že dlužník a odvolatelé byli koncernově spjati, lze se rovněž domnívat, že museli vědět o úpadku či hrozícím úpadku dlužníka. Započtení vzájemných pohledávek proto nepřichází v úvahu rovněž z důvodů uvedených v § 140 odst. 3 písm. c) IZ.

VS Praha čj. 1 VSPH 642/2010-B-34 ze dne 31. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1919/2010

§ 83

(Prominutí zmeškání lhůty)

Prominutí zmeškání lhůty v insolvenčním řízení není přípustné; totéž platí, jde-li o zmeškání soudního jednání, včetně zmeškání schůze věřitelů nebo přezkumného jednání.

Judikatura:

Taková žádost je však v daném případě (i kdyby byla dlužnicí uplatněna dle § 58 o. s. ř. včas, tj. současně s opožděným odvoláním, nikoli až v odvolání proti usnesení ze dne 15. 1. 2009) zjevně bezpředmětná, neboť pro rozhodování o prominutí zmeškání lhůty k procesnímu úkonu se v insolvenčním řízení neužije úprava obsažená v § 58 o. s. ř., ale speciální úprava, zakotvená v § 83 insolvenčního zákona, podle nějž prominutí zmeškání lhůty není v insolvenčním řízení přípustné. Uvedený zákaz platí jak pro řízení v prvním stupni, tak v řízeních o opravných prostředcích.

VS Praha čj. 1 VSPH 62/2009-B-59 ze dne 12. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 46 INS 1083/2008

§ 84

(Přerušeni insolvenčního řízení)

(1) Přerušeni insolvenčního řízení není přípustné; po dobu, po kterou Česká národní banka pozastavila obchodování se všemi investičními nástroji na regulovaném trhu podle zvláštního právního předpisu¹⁸⁾, však nelze vydat rozhodnutí o úpadku dlužníka, který je podnikatelem.

(2) Jde-li o případ podle odstavce 1 a navrhne-li to přihlášený věřitel, insolvenční soud ustanoví dlužníku předběžného správce. Nejde-li o insolvenčního navrhovatele, může insolvenční soud takovému věřiteli uložit, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady předběžného správce; § 108 se použije přiměřeně.

§ 85

Jednání

(1) V insolvenčním řízení nařizuje insolvenční soud jednání jen tehdy, stanoví-li to zákon, nebo jestliže to považuje za nutné.

¹⁸⁾ Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

(2) Návrhy, které mohou být podle tohoto zákona podány, a procesní úkony, které mají být provedeny při jednání, při jiném soudním úkonu nebo na schůzi věřitelů, nemohou dodatečně provést osoby, které se nedostavily, ač byly řádně obeslány.

Judikatura:

1. Protokol o jednání je veřejnou listinou, která potvrzuje, není-li prokázán opak, pravdivost toho, co je v ní osvědčeno. Tento důsledek však lze spojovat jen s takovým protokolem, jenž obsahuje zákonné náležitosti. V projednávané věci to znamená, že závěr o popření posuzované pohledávky bude možné učinit až poté, co soud prvního stupně odstraní nedostatek spočívající v absenci podpisu samosoudce a zapisovatelky na protokolu o přezkumném jednání.

VS Praha čj. 2 VSPH 768/2010-P2-8 ze dne 23. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 99 INS 1787/2009

2. V souvislosti s ustanoveními citovanými shora považoval odvolací soud za nutné poznamenat, že vztah insolvenčního zákona a občanského soudního řádu je vztahem zákona speciálního k zákonu obecnému. Jinými slovy, úprava obsažená v občanském soudním řádu se v insolvenčním řízení použije přiměřeně v případech, kdy insolvenční zákon odlišnou úpravu neobsahuje, přičemž jeho aplikace nesmí odporovat zásadám, na nichž spočívá insolvenční řízení. Jde-li o jednání, soud prvního stupně přiměřeně aplikuje zejména § 114, § 114a, § 114c, § 115, § 117, § 118, § 118c, § 119 a § 119a občanského soudního řádu.

VS Praha čj. 2 VSPH 621/2009-A-50 ze dne 16. 11. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 91 INS 2145/2009

Dokazování

§ 86

(Dokazování)

V insolvenčním řízení je insolvenční soud povinen provést i jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovu úpadku nebo jeho hrozícího úpadku, než byly účastníky navrhovány.

Judikatura:

1. Na rozdíl od zkoumání úpadku dlužníka, při němž soud není vázán důkazními návrhy účastníků a dle potřeby je povinen provést k osvědčení tvrzeného úpadku i důkazy jimi nenavržené (§ 86 IZ) – potud lze s odvolatelem souhlasit – v otázce aktivní legitimace navrhujiícího věřitele, jež je předpokladem projednání dlužníkovu úpadku, spočívá břemeno tvrzení i břemeno důkazní výhradně na tomto insolvenčním navrhovateli. Proto mu § 103 odst. 2 a 3 IZ – co do povinných náležitostí insolvenčního návrhu, jejichž absence vede v režimu § 128 odst. 1 a 2 IZ k odmítnutí insolvenčního návrhu – zvlášť ukládá uvést v návrhu i skutečnosti, ze kterých vyplývá jeho oprávnění podat návrh, označit důkazy, kterých se k prokázání těchto skutečností dovolává, a rovněž takto označené dů-

kazy, včetně přihlášky pohledávky jakožto speciální přílohy předepsané v § 105 IZ, k návrhu připojit. Je na insolvenčním navrhovateli – věřiteli, aby k doložení své tvrzené splatné pohledávky za dlužníkem nabídl takové listinné důkazy, z nichž lze závěr o její existenci spolehlivě učinit a aktivní legitimaci navrhovatele tak mít za doloženou.

VS Praha čj. 3 VSPH 204/2010-A-53 ze dne 31. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 6820/2009

2. Prostřednictvím ustanovení § 86 insolvenčního zákona se v označené fázi insolvenčního řízení prosadila zásada vyšetřovací, jejíž existence i v poměrech občanského soudního řádu vylučuje úvahy o zákonné koncentraci řízení (ať již v podobě účinné do 30. června 2009 nebo od 1. července 2009). Srov. k tomu srovnatelnou úpravu v § 120 odst. 2 o. s. ř., při jehož užití se neuplatní úprava týkající se koncentrace řízení obsažená v občanském soudním řádu.

Povinnost insolvenčního soudu provést (jde-li o insolvenční návrh věřitele) i jiné (než účastníky navržené) důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovra úpadku (§ 86 insolvenčního zákona) se samozřejmě pojí jen se situací, kdy potřeba provedení takových důkazů vyšla v insolvenčním řízení najevo [tímto ustanovením se nicméně nenahrazuje povinnost tvrzení, daná procesní aktivitou účastníků insolvenčního řízení, když není povinností insolvenčního soudu pátrat po skutečnostech, které mají (mohou) být dokazovány]. Na druhé straně ovšem ani takto pojatá úprava dokazování či osvědčování skutečností rozhodných pro projednání insolvenčního návrhu věřitele a rozhodnutí o něm ničeho nemění na tom, že účelem zkoumané úpravy není vyřešení individuálního sporu o pohledávku mezi věřitelem (insolvenčním navrhovatelem) a jeho dlužníkem, nýbrž řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovra úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkovra věřitelů [§ 1 písm. a) insolvenčního zákona].

NS ČR čj. 29 NSČR 30/2009-A-64 ze dne 29. 4. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 37 INS 4935/2008

3. Ve vztahu k odvolacím námitkám je třeba uvést, že povinnost vyličit v insolvenčním návrhu všechny skutečnosti rozhodné pro závěr, že byl osvědčen dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek, stíhá navrhuujícího věřitele. Insolvenční soud není povinen sám (z vlastní iniciativy) zjišťovat rozhodné skutečnosti. Navrhovatelka měla povinnost označit i další věřitele dlužníka, a to přesným a určitým způsobem, tj. uvedením jejich jména a příjmení (obchodního jména nebo názvu) a sídla (bydliště). V rovině uvedených závěrů je námitka navrhovatelky, že soud prvního stupně si měl další věřitele dlužníka zjistit sám (dotazem u soudního exekutora JUDr. M. D.), nedůvodná.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 136/2009-A-13 ze dne 25. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 28 INS 1397/2009

4. Nepřípadná je také námitka odvolatele poukazující na ustanovení § 86 IZ, podle něhož v insolvenčním řízení je insolvenční soud povinen provést jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovra úpadku nebo jeho hrozícího úpadku, než byly účastníky navrhovány. Použití tohoto ustanovení předpokládá řádný insolvenční návrh, kdy při jeho projednání soud řeší, zda byl úpadek, popřípadě hrozící úpadek, dlužníka osvědčen. Toto ustanovení nelze v žádném případě aplikovat na situaci, kdy je podán vadný

insolvenční návrh a prostřednictvím tohoto ustanovení doplňovat chybějící náležitosti insolvenčního návrhu.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 42/2009-A-10 ze dne 4. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 4967/2008

5. Neobstojí odvolací námitky navrhujícího věřitele, že při hodnocení této směnečné pohledávky soud prvního stupně porušil ustanovení § 86 a § 131 IZ. Od povinnosti insolvenčního soudu provést i jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovu úpadku nebo jeho hrozícího úpadku, než byly účastníky navrhovány, stanovené v § 86 IZ a osvědčení skutečností rozhodných pro projednání insolvenčního návrhu dle § 131 IZ je nutno odlišovat vedení dokazování ke zjištění samotné existence pohledávek za dlužníkem. Povaha řízení o insolvenčním návrhu vylučuje provádění dokazování ke zjištění existence pohledávky za dlužníkem, které by řešilo spor o existenci takové pohledávky, ať už by šlo o pohledávku insolvenčního navrhovatele či jiného věřitele.
VS Olomouc čj. 3 VSOL 115/2008-A-53 ze dne 23. 10. 2008 ve věci sp. zn. KSOS 34 INS 556/2008
6. Odvolací soud v první řadě konstatuje, že dle ustálené judikatury vyjádřené například již ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, sp. zn. Cpjn 19/98, publikovaného pod značkou Rc 52/98 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, jež se sice vyjadřovala k úpravě obsažené v zákoně o konkursu a vyrovnání, jež se však vzhledem ke shodě řešené problematiky uplatní i pro výklad insolvenčního zákona, platí, že návrh na prohlášení konkursu (nyní insolvenční návrh) nelze zamítnout jen proto, že osoby, které věřitel v návrhu označil jako další věřitele se splatnými pohledávkami za dlužníkem, neodpověděly na výzvu soudu a existenci těchto pohledávek nepotvrdily, případně nedoložily. Věřitel, který podává insolvenční návrh, nemá zpravidla k dispozici listiny, jimiž by mohl již při podání návrhu doložit (osvědčit), že pohledávky dalších věřitelů proti dlužníkovi v právu skutečně existují (obvykle disponuje toliko sdělením oněch věřitelů, že jim dlužník dluží určitou částku), ať již proto, že ony listiny tvoří součást obchodního či služebního tajemství, nebo proto, že tito věřitelé nemají na rozhodnutí o zjištění úpadku dlužníka zájem a s navrhujícím věřitelem nespolupracují. Zákon proto také navrhujícímu věřiteli neukládá, aby existenci pohledávek dalších věřitelů sám doložil (osvědčil). Výše uvedené závěry jsou projevem vyšetřovací zásady upravené v § 86 insolvenčního zákona, dle něhož je insolvenční soud povinen provést i jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovu úpadku nebo jeho hrozícího úpadku, než byly účastníky navrhovány. Insolvenční soud je tudíž povinen z úřední povinnosti zkoumat i existenci dalších splatných závazků dlužníka především u osob, které jsou v insolvenčním návrhu či v seznamu závazků označeny jako věřitelé dlužníka.
VS Praha čj. 2 VSPH 621/2009-A-50 ze dne 16. 11. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 91 INS 2145/2009

§ 87

(Výslech dlužníka)

(1) I v případě, že podle tohoto zákona může insolvenční soud vydat příslušné rozhodnutí nebo učinit jiný úkon v insolvenčním řízení až po slyšení dlužníka, lze od slyšení dlužníka upustit, jestliže se dlužník zdržuje v cizině a je-li zde nebezpečí nepřiměřeně

ného prodlení; totéž platí, není-li znám pobyt dlužníka. Je-li to možné, insolvenční soud v takovém případě vyslechne zástupce dlužníka nebo osobu dlužníkovi blízkou.

(2) Je-li dlužníkem právnická osoba, platí odstavec 1 přiměřeně pro výsledky fyzických osob, které jsou oprávněny za ni jednat.

Rozhodnutí

§ 88

(Náležitosti usnesení)

(1) Insolvenční soud rozhoduje v insolvenčním řízení usnesením.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, v záhlaví písemného vyhotovení usnesení vydaného v insolvenčním řízení se uvede označení insolvenčního soudu, jména a příjmení soudců, označení dlužníka a jeho zástupce, označení osoby, o jejímž podání se rozhoduje, a jejího zástupce a označení věci. Je-li to možné, uvede se v označení dlužníka též jeho datum narození nebo jeho identifikační číslo osoby (dále jen „identifikační číslo“).

Judikatura:

Za označení účastníka je nutné považovat úplnou firmu právnické osoby. K tomu lze poukázat na ustanovení § 103 odst. 3 IZ, které stanoví, že právnická osoba musí být v insolvenčním návrhu označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Při absenci podrobnější definice „označení dlužníka“ v ustanovení § 88 odst. 2 IZ lze soudit, že jeho označení v soudním rozhodnutí musí splňovat stejné náležitosti jako označení v návrhu. Usnesením o úpadku tedy nebyl zjištěn úpadek dlužníka a usnesení nevyvolalo vůči dlužníkovi účinky předpokládané zákonem.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 114/2009-P225-9 ze dne 30. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 4953/2008

§ 89

(Účinnost usnesení soudu)

(1) Není-li dále stanoveno jinak, rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení jsou účinná okamžikem jejich zveřejnění v insolvenčním rejstříku.

(2) Rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení v průběhu jednání nebo hned po skončení jednání, jsou proti všem účastníkům insolvenčního řízení a insolvenčnímu správci účinná, jakmile jsou vyhlášena účastníkům a insolvenčnímu správci, kteří byli při jednání přítomni; rozhodnutí ve věci samé jsou v takovém případě proti všem účastníkům insolvenčního řízení a insolvenčnímu správci účinná, jakmile je insolvenční soud vyhlásí veřejně.

(3) Ukládá-li zákon insolvenčnímu soudu vyvěsit rozhodnutí podle odstavce 2 na úřední desce insolvenčního soudu, zveřejnit je v insolvenčním rejstříku nebo je vy-

věsit na úřední desce insolvenčního soudu a současně zveřejnit v insolvenčním rejstříku, učiní tak nejpozději do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni jednání, při kterém bylo rozhodnutí vyhlášeno.

§ 90

(Odklad vykonatelnosti rozhodnutí)

Ustanovení občanského soudního řádu o odkladu vykonatelnosti rozhodnutí se pro rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení nepoužijí.

Opravné prostředky

§ 91

(Rozhodnutí při dohlédací činnosti soudu)

Proti rozhodnutím, která insolvenční soud učinil při výkonu dohlédací činnosti včetně předběžných opatření, není odvolání přípustné, pokud zákon nestanoví jinak.

§ 92

(Rychlost jednání odvolacího soudu)

Odvolací soud je povinen projednat a rozhodnout odvolání proti rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným v insolvenčním řízení s nejvyšším urychlením, a to nejprve odvolání proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, proti rozhodnutí o úpadku a proti rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.

§ 93

(Předložení věci a rozhodnutí odvolacího soudu)

(1) Jde-li o odvolání proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, proti rozhodnutí o úpadku a proti rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, předloží soud prvního stupně věc odvolacímu soudu, jakmile všem účastníkům uplyne lhůta k podání odvolání; po uplynutí této lhůty úkony směřující k odstranění vad včasného odvolání, k doručení odvolání ostatním účastníkům, k vyšetření podmínek řízení nebo jiná obdobná šetření činí předseda senátu odvolacího soudu.

(2) Odvolání proti rozhodnutí podle odstavce 1 odvolací soud projedná a rozhodne o něm nejpozději do 2 měsíců poté, co mu bylo předloženo soudem prvního stupně; ustanovení § 92 tím není dotčeno.

§ 94

(Jednání ve věci odvolacího soudu)

(1) K projednání odvolání proti rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným v insolvenčním řízení nařídí předseda senátu odvolacího soudu jednání.

(2) Jednání není třeba nařizovat, jestliže

- a) se odmítá odvolání,
- b) se zastavuje nebo přerušuje odvolací řízení,
- c) odvolání směřuje proti rozhodnutí insolvenčního soudu, které se podle zákona vydává bez nařízení jednání nebo kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé,
- d) se zrušuje rozhodnutí podle § 219a odst. 1 občanského soudního řádu,
- e) odvolání se týká toliko nákladů řízení, lhůty k plnění nebo předběžné vykonatelnosti.

(3) Jednání není třeba nařizovat také tehdy, bylo-li odvolání podáno jen z důvodu nesprávného právního posouzení věci a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí; to neplatí, jestliže odvolací soud opakuje nebo doplňuje dokazování.

Judikatura:

Podle ustanovení § 94 insolvenčního zákona k projednání odvolání proti rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným v insolvenčním řízení nařídí předseda senátu odvolacího soudu jednání (odstavec 1). Jednání není třeba nařizovat, jestliže a) se odmítá odvolání, b) se zastavuje nebo přerušuje odvolací řízení, c) odvolání směřuje proti rozhodnutí insolvenčního soudu, které se podle zákona vydává bez nařízení jednání nebo kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé, d) se zrušuje rozhodnutí podle § 219a odst. 1 občanského soudního řádu, e) odvolání se týká toliko nákladů řízení, lhůty k plnění nebo předběžné vykonatelnosti (odstavec 2). Jednání není třeba nařizovat také tehdy, bylo-li odvolání podáno jen z důvodu nesprávného právního posouzení věci a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí; to neplatí, jestliže odvolací soud opakuje nebo doplňuje dokazování (odstavec 3).

Ze spisu je patrné, že odvolací soud odvolání insolvenčních navrhovatelů proti usnesení, jímž insolvenční soud zamítl jejich insolvenční návrh, projednal a věcně o něm rozhodl, aniž nařídil odvolací jednání. Přitom nešlo o žádný z případů vypočtených v § 94 odst. 2 insolvenčního zákona. Tomu, aby bylo možné postupovat podle § 94 odst. 2 písm. c) insolvenčního zákona, bránila skutečnost, že usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu věřitele je usnesením ve věci samé a že nejde o rozhodnutí, které se podle zákona vydává bez nařízení jednání.

Z ustanovení § 133 odst. 2 věty první insolvenčního zákona vyplývá, že insolvenční soud vždy nařídí jednání o insolvenčním návrhu jiné osoby než dlužníka, závisí-li rozhodnutí na zjištění sporných skutečností o tom, zda dlužník je v úpadku. To byla i situace, která nastala v této věci, kde jednání před insolvenčním soudem proběhlo a kde nebylo ani tvrzeno, že by nastal některý z případů vypočtených v § 133 odst. 1 insolvenčního zákona, jež coby výjimky z pravidla dovolují insolvenčnímu soudu rozhodnout o insolvenčním návrhu jiné osoby než dlužníka i bez nařízení jednání.

Podmínky postupu podle § 94 odst. 3 insolvenčního zákona také nebyly splněny; účastníci se práva účasti na projednání věci nevzdali a s rozhodnutím věci bez nařízení jednání nesouhlasili (odvolací soud od nich takový souhlas ani nežádal) a odvolání nebyla podána jen z důvodu nesprávného právního posouzení.

NS ČR čj. 29 NSČR 30/2009-A-64 ze dne 29. 4. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 37 INS 4935/2008

§ 95

(Změna rozhodnutí soudem prvního stupně)

Rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení, proti kterým je odvolání přípustné, může na jeho základě změnit také soud prvního stupně, pokud odvolání v celém rozsahu vyhoví; to neplatí, jde-li o odvolání proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření nebo o odvolání proti rozhodnutí ve věci samé.

Judikatura:

(...) podle § 95 insolvenčního zákona může soud prvního stupně změnit v insolvenčním řízení rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (vyjma rozhodnutí o nařízení předběžného opatření nebo rozhodnutí ve věci samé), pokud odvolání v celém rozsahu vyhoví.

VS Praha čj. 2 VSPH 101/2009-A-11 ze dne 24. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 55 INS 296/2009

§ 96

(Obnova insolvenčního řízení)

Obnova insolvenčního řízení není přípustná.

HLAVA IV

Projednání úpadku a rozhodnutí o něm

Díl 1

Zahájení insolvenčního řízení

§ 97

(Zahájení insolvenčního řízení)

(1) Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh; zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu.

(2) Insolvenční návrh musí být opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem; jinak se k němu nepřihlíží.

(3) Insolvenční návrh je oprávněn podat dlužník nebo jeho věřitel; jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat jen dlužník.

Judikatura:

K odst. 1

1. K odvolací argumentaci dlužníka je třeba uvést, že se insolvenční řízení (stejně jako každé občanské soudní řízení zahajované na návrh) zahajuje dojitím návrhu soudu (srov. § 82 odst. 1 občanského soudního řádu a § 97 odst. 1 insolvenčního

zákona) a vždy logicky předchází rozhodnutí o tomto návrhu (včetně rozhodnutí o jeho odmítnutí). Odlišnost úpravy obsažené v insolvenčním zákoně oproti občanskému soudnímu řádu spočívá toliko v tom, že se dle § 97 odst. 2 insolvenčního zákona nepřihlíží k insolvenčnímu návrhu, jenž není opatřen ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem, a že insolvenční soud oznamuje podle § 101 téhož zákona zahájení insolvenčního řízení vyhláškou, kterou zveřejní nejpozději do 2 hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh.

VS Praha čj. 2 VSPH 16/2008-A-15 ze dne 3. 6. 2008 ve věci sp. zn. KSPH 39 INS 1196/2008

K odst. 2

2. Odvolací soud proto shodně uzavírá, že uvedený insolvenční návrh nebyl opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, neboť Prohlášení o pravosti podpisu nesplňovalo náležitosti ve smyslu § 25a odst. 1, odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v návaznosti na usnesení představenstva ČAK ze dne 11. 4. 2006, jež bylo zveřejněno ve Věstníku ČAK č. 4/2006. Důsledkem absence této zákonem vyžadované náležitosti je, že soud nesmí k takovému návrhu přihlížet. Insolvenční zákon klade důraz nejen na rychlost insolvenčního řízení, ale má i zvýšené nároky na náležitosti insolvenčního návrhu, a to zejména s ohledem na závažné účinky (jak pro dlužníka, tak jeho věřitele), jež jsou spojeny se zahájením insolvenčního řízení (§ 101, § 109 IZ). Z tohoto důvodu se ustanovení § 43 o. s. ř. v insolvenčním řízení nepoužije (§ 128 odst. 1 IZ) a námitka odvolatele o přepjatém formalismu je nepodstatná.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 248/2010-A-98 ze dne 25. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 8521/2009

3. Pokud JUDr. M. P., který za navrhovatele F., a. s. návrh doručený soudem dne 12. 3. 2008 podepsal a svůj podpis opatřil ověřovací doložkou (§ 10 až 12 zák. č. 21/2006 Sb.), avšak nedoložil své oprávnění jednat před soudem za věřitelku jako její zástupce, protože položená procesní plná moc nebyla podepsána osobou oprávněnou takovouto plnou moc bez dalšího udělit, nejedná se o nedostatek náležitosti podpisu návrhu podle § 97 odst. 2 insolvenčního zákona, ale o odstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající v nedostatku plné moci právního zástupce (§ 104 odst. 2 o. s. ř.). K insolvenčnímu návrhu opatřenému ověřeným podpisem osoby, která nedoložila své oprávnění zastupovat právnickou osobu, soud přihlíží a učiní pokus o odstranění tohoto odstranitelného nedostatku podmínky řízení například tím, že věřitele či označeného zástupce, který opatřil návrh ověřeným podpisem za navrhovatele, vyzve k předložení řádné plné moci nebo k předložení oprávnění osoby, která plnou moc podepsala, udělit plnou moc zástupci za právnickou osobu. V případě, že se ani přes učiněná vhodná opatření nepodaří odstranit nedostatek podmínek řízení, je třeba řízení zastavit podle § 104 odst. 2 o. s. ř.

VS Olomouc čj. 1 VSOL 121/2008-A-105 ze dne 30. 10. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 46 INS 1162/2008

4. Právní konstrukce tzv. nepřihlížení k insolvenčnímu návrhu znamená, že chybí procesní úkon, v jehož důsledku by mohlo být zahájeno insolvenční řízení. Je-li tomu

tak, pak tu není insolvenčního řízení a pak tu logicky též není zákonné opory pro jakékoliv rozhodování soudů.

VS Praha čj. 1 VSPH 300/2009-A-10 ze dne 19. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2342/2009

K odst. 3

5. Zástavní věřitel může do insolvenčního řízení zástavního dlužníka přihlásit pohledávku, kterou má za osobním dlužníkem; k podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení vůči zástavnímu dlužníkovi však legitimován není.

VS Praha čj. 1 VSPH 278/2010-A-29 ze dne 28. 4. 2010 ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 7992/2009

6. Podle § 105 insolvenčního zákona je věřitel, jenž podává insolvenční návrh, povinen doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a k návrhu připojit její přihlášku. V této souvislosti je třeba uvést, že insolvenční řízení náleží mezi ty druhy občanského soudního řízení, jež nelze zahájit *ex offio*, ale toliko na návrh účastníka, a že doložením existence své splatné pohledávky věřitel prokazuje, že je podle § 97 odst. 3 insolvenčního zákona osobou oprávněnou podat insolvenční návrh. Úspěch věřitele, jenž se domáhá vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka, závisí v tomto řízení nejen na tom, zda bude osvědčen úpadek osoby, proti níž návrh směřuje, ale základním předpokladem dosažení pro navrhovatele příznivého výsledku řízení je to, že prokáže, že k podání návrhu je oprávněn. Proto zákon vyžaduje, aby věřitel připojil k návrhu všechny listiny, z nichž lze spolehlivě učinit závěr o existenci jeho splatné pohledávky. Pokud se věřitel nepodaří prokázat oprávnění k podání insolvenčního návrhu, soud insolvenční návrh zamítne podle § 143 odst. 1 insolvenčního zákona bez ohledu na to, zda z dalších zjištění lze usuzovat na úpadek dlužníka.

VS Praha čj. VSPH 798/2009-A-21 ze dne 15. 2. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 88 INS 6745/2009

§ 98

(Povinnost podat návrh na zahájení řízení)

(1) Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležitě pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Tuto povinnost má i tehdy, byl-li pravomocně zastaven výkon rozhodnutí prodejem jeho podniku nebo exekuce podle zvláštního právního předpisu⁴⁾ proto, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku; to neplatí, má-li dlužník ještě jiný podnik.

(2) Povinnost podle odstavce 1 mají i zákonní zástupci dlužníka a jeho statutární orgán a likvidátor dlužníka, který je právnickou osobou v likvidaci. Je-li těchto osob více a jsou-li oprávněny jednat jménem dlužníka samostatně, má tuto povinnost každá z nich. Insolvenční návrh podávají jménem dlužníka.

(3) Povinnost podat insolvenční návrh podle odstavců 1 a 2 není splněna, bylo-li řízení o insolvenčním návrhu vinou navrhovatele zastaveno nebo byl-li jeho insolvenční návrh odmítnut.

§ 99

(Odpovědnost za nepodání návrhu na zahájení řízení)

(1) Osoba, která v rozporu s ustanovením § 98 nepodala insolvenční návrh, odpovídá věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti.

(2) Škoda nebo jiná újma podle odstavce 1 spočívá v rozdílu mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel.

(3) Osoba uvedená v odstavci 1 se odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu podle odstavce 2 zproští, jen prokáže-li, že porušení povinnosti podat insolvenční návrh nemělo vliv na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení, nebo že tuto povinnost nesplnila vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na její vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po ní spravedlivě požadovat.

§ 100

(Předběžné opatření k úhradě škody vůči dlužníku)

(1) Je-li již v průběhu insolvenčního řízení zřejmé, že věřiteli vznikla škoda nebo jiná újma porušením povinnosti podat insolvenční návrh, může insolvenční soud nařídít předběžné opatření, kterým povinné osobě uloží, aby na náhradu této škody nebo jiné újmy složila do úschovy u soudu přiměřenou peněžitou částku¹⁹⁾. Učiní tak jen na návrh oprávněného věřitele. Nařízení předběžného opatření nebrání, že celkovou výši škody nebo jiné újmy dosud nelze vyčíslit.

(2) Výši částky, která má být složena, určí insolvenční soud tak, aby kryla podstatnou část předpokládané škody nebo jiné újmy. Při nařízení předběžného opatření uloží insolvenční soud navrhovateli, aby ve lhůtě, kterou mu určí a která nesmí skončit dříve, než skončí insolvenční řízení, podal u příslušného soudu žalobu o náhradu škody nebo jiné újmy; řízení o této žalobě není incidenčním sporem.

(3) V rozsahu, ve kterém soud vyhověl žalobě o náhradu škody nebo jiné újmy podle odstavce 2, se jeho rozhodnutí považuje za rozhodnutí o udělení souhlasu s vydáním předmětu úschovy žalobci.

Judikatura:

1. Povinnost složit jistotu dle § 75b odst. 1 o. s. ř. stíhá každého navrhovatele předběžného opatření, o kterém soud rozhoduje pouze na návrh, ledaže je splněna některá z podmínek stanovených v § 75b odst. 3 o. s. ř. nebo v jiném právním předpise, které navrhovatele této povinnosti zprošťují. V insolvenčním řízení není navrhovatel předběžného opatření povinen složit zálohu jen v případě, domáhá-li se vydání předběžného opatření, které lze nařídít i bez návrhu, nestanoví-li zákon jinak (§ 82 IZ). Předběžné opatření dle § 100 IZ, jehož nařízení věřitel č. 1) požaduje, je však před-

¹⁹⁾ § 76 odst. 1 písm. d) občanského soudního řádu.

běžným opatřením, které lze nařídít pouze na návrh, a proto § 82 odst. 1 IZ se zde neuplatní.

Není správný názor navrhovatele, že v insolvenčním řízení nelze po navrhovateli předběžného opatření podle § 100 odst. 1 IZ požadovat jistotu z důvodu, že jde o řízení ze zákona osvobozené od soudního poplatku [§ 11 odst. 1 písm. j) a odst. 3 písm. a) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění]. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona o soudních poplatcích upravuje tzv. věcné osvobození od soudního poplatku. Dopadá na všechna řízení v tomto ustanovení vyjmenovaná, bez ohledu na to, kdo ve věci podal návrh a jaké jsou jeho osobní, majetkové a jiné poměry. Ustanovení § 75b odst. 3 písm. f) o. s. ř. potom upravuje důvod pro osvobození od složení jistoty za situace, kdy navrhovatel spolu s návrhem na předběžné opatření osvědčí, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř., tj. pro poměry navrhovatele (osobní, majetkové, sociální a jiné). Skutečnost, že účastník je osvobozen od soudního poplatku podle zákona č. 549/1991 Sb., v platném znění, nebo jiného právního předpisu, sama o sobě totiž nevylučuje, aby mu bylo přiznáno rovněž osvobození od soudního poplatku rozhodnutím soudu podle § 138 o. s. ř. Osvobození od soudního poplatku podle tohoto ustanovení má totiž do právní sféry účastníka zpravidla širší dopad, než osvobození poskytovaná přímo právními předpisy.

Například mu nelze uložit povinnost složit zálohu na náklady důkazu, nahradit státu náklady, které platil, má právo na ustanovení zástupce.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 382/2009-B-30 ze dne 10. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 1495/2009

2. Odvolací soud považoval za nutné v prvé řadě uvést, že dopad předběžného opatření nařízeného podle § 100 insolvenčního zákona do majetkové sféry osob jednajících za dlužníka je zcela zásadní proto, že jsou podle něj povinny plnit ihned, zatímco svůj negativní postoj k uplatněnému nároku na náhradu škody nemohou uplatnit v řízení insolvenčním, ale až následně poté, kdy podle předběžného opatření plnily či byly nuceny plnit (odložení vykonatelnosti rozhodnutí vylučuje § 90 insolvenčního zákona), v nalézacím řízení vyvolaném žalobou věřitele obvykle po skončení insolvenčního řízení. Až v rámci tohoto řízení jim bude dán prostor k tomu, aby prokázaly, že existují okolnosti vymezené v § 99 odst. 3 insolvenčního zákona, jež je odpovědnosti za škodu zprošťují. Z toho odvolací soud dovozuje, že k nařízení předběžného opatření je třeba přistoupit maximálně uvážlivě a zásadně toliko v případech zjevného selhání povinných, o němž nelze mít vzhledem k okolnostem žádných pochyb bez toho, aby soud znal dopředu jejich stanoviska.

Jinými slovy, návrhu na nařízení předběžného opatření podle § 100 insolvenčního zákona lze vyhovět pouze za situace, kdy skutkové okolnosti případu umožňují bez dalšího přijmout závěr o naplnění podmínek tam uvedených, tj. že již v dosavadním průběhu insolvenčního řízení vyšlo najevo, že věřiteli vznikla škoda v důsledku porušení povinnosti povinného podat insolvenční návrh, přičemž lze důvodně očekávat, že k vyvrácení či ke zpochybnění tvrzení věřitele nebudou vznášeny věcně opodstatněné důkazní návrhy (výslech účastníků či svědků, znalecký posudek, ohledání apod.), jejichž provedením by insolvenční soud nahrazoval řízení nalézací.

VS Praha čj. 2 VSPH 288/2009-B-59 ze dne 21. 7. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 3937/2008

3. Pokud jde o povahu předběžného opatření podle § 100 IZ, v němž jde o náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé věřiteli porušením povinnosti dlužníka, resp. jeho zákonných zástupců, statutárního orgánu nebo likvidátora, podle § 98 IZ podat insolvenční návrh, zastává odvolací soud názor, že nejde o obchodní věc, a proto postačuje složená jistota ve výši 10 000 Kč. Tento závěr lze dovodit z toho, že náhrada škody nebo jiné újmy vzniklé porušením insolvenčního zákona je nárokem občanskoprávním, neboť v ní jde o porušení právní povinnosti (§ 420 a násl. obč. zák. a § 99 odst. 3 IZ), a nikoliv nárokem obchodněprávním, v němž by muselo jít o porušení povinnosti ze závazkového vztahu (§ 373 a násl. obch. zák.), s čímž koresponduje též procesní hledisko, neboť insolvenční soud není (obchodním) soudem ve smyslu § 9 odst. 3 o. s. ř., dle něhož rozhodují krajské soudy v obchodních věcech jako soudy prvního stupně taxativně uvedené věci, ale je dle § 9 odst. 4 o. s. ř. (civilním) soudem, jenž rozhoduje jako soud prvního stupně v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech. Uvedený názor se prosadí bez ohledu na to, že dlužník je podnikatelem a povinnost podat jeho jménem insolvenční návrh stihá jeho zákonné zástupce, statutární orgán nebo likvidátora, neboť jde o osobní odpovědnost uvedených osob.

Z povahy předběžného opatření podle § 100 IZ, jež sleduje toliko zajištění výkonu soudního rozhodnutí posléze vydaného (§ 100 odst. 3 IZ), a z jeho zařazení v systematické insolvenčního zákona dovozuje odvolací soud, že je lze vydat jen v rámci insolvenčního řízení, tj. zásadně jen v té jeho fázi od zahájení insolvenčního řízení (§ 97 IZ) do rozhodnutí o úpadku dlužníka (§ 136 IZ); v pozdějších fázích insolvenčního řízení (po rozhodnutí o úpadku dlužníka) pozbývá jakýkoliv smysl, neboť insolvenčnímu věřiteli nic nebrání v tom, aby i bez výzvy insolvenčního soudu podle § 100 odst. 2 IZ podal u příslušného (okresního) soudu návrh na nařízení zcela shodného předběžného opatření podle § 74 o. s. ř. nebo žalobu o náhradu škody nebo jiné újmy a spojil ji s návrhem na nařízení téhož předběžného opatření podle § 102 o. s. ř.

VS Praha čj. 1 VSPH 55/2010-B-97 ze dne 1. 2. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 2492/2009

4. Jak soud prvního stupně správně uzavřel, dlužník měl ke dni, kdy se staly splatnými pohledávky navrhovatele (prosinec 2008), závazky vůči nejméně třem dalším věřitelům – shora uvedeným zdravotním pojišťovnám, které byly nejméně 30 dnů po lhůtě splatnosti [§ 3 odst. 1 písm. a) a b) IZ]. Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 IZ dlužník je v úpadku současně při splnění další podmínky, a to že dlužník své závazky není schopen splácet [§ 3 odst. 1 písm. c) IZ]. Soud prvního stupně dovodil platební neschopnost dlužníka na základě skutečnosti, že dlužník na tyto své závazky (tedy závazek vůči navrhovateli a závazky vůči třem zdravotním pojišťovnám) zastavil platby. Podle § 3 odst. 2 písm. a) IZ lze posoudit zastavení plateb dlužníka jako jeho neschopnost plnit závazky pouze v případě, že dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků. K tomu je nutné znát alespoň přibližně celkovou výši závazků dlužníka, aby bylo možné posoudit, zda závazky, jejichž platby dlužník zastavil, představují „podstatnou část“ jeho peněžitých závazků. Soud prvního stupně však žádný úsudek o tom, zda činí shora uvedené rozhodné závazky podstatnou část závazků dlužníka, neučinil.

I přes tento nepřesný závěr soudu prvního stupně odvolací soud má za to, že lze platební neschopnost dlužníka nejpozději ke dni 31. 12. 2008 dovodit, nikoliv však dle §

3 odst. 1 a odst. 2 písm. a) IZ, ale dle § 3 odst. 1 a odst. 2 písm. b) IZ, tedy že dlužník má více věřitelů, peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po splatnosti, které není schopen plnit z důvodu, že je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti. Závazky dlužníka vůči věřitelům V. z. p., Č. p. z. p., jakož i část závazků dlužníka vůči věřiteli R. b. p., z. p., byly ke konci roku 2008 nejméně 3 měsíce po lhůtě splatnosti, jak vyplývá ze zpráv těchto věřitelů, které navrhovatel předběžného opatření přiložil k insolvenčnímu návrhu. Obdobný závěr lze učinit i ve vztahu k pohledávce Č. s. s. z., která evidovala ke dni 22. 8. 2008 pohledávky vůči dlužníkovi v celkové výši 408 766 Kč, které zjevně byly nejpozději ke konci roku 2008 více než 3 měsíce po lhůtě splatnosti. Pohledávky navrhovatele předběžného opatření se staly splatnými dne 7. 12. 2008 a dne 14. 12. 2008 a byly 3 měsíce po lhůtě splatnosti v březnu 2009, tedy v době, kdy byl V. Š. stále jednatelem dlužníka. Lze tedy mít za to, že dlužník byl nejpozději ke dni 31. 12. 2008 v úpadku ve formě platební neschopnosti. Závěr soudu prvního stupně o úpadku dlužníka je tedy správný, byť částečně z jiného důvodu. Odvolací soud dále uzavírá, že pro potřeby rozhodnutí o nařízení předběžného opatření dle § 100 IZ, které slouží toliko k dočasné úpravě poměrů mezi účastníky, postačuje pouhé osvědčení rozhodných skutečností, nikoliv jejich prokázání [§ 75c odst. 1 písm. a) o. s. ř.]. Konečné zjištění skutkového stavu a právní posouzení je tak ponecháno nalézacímu řízení, k jehož zahájení byla navrhovatelí předběžného opatření uložena povinnost (viz odstavec II. rozhodnutí).

Soud prvního stupně zcela správně shledal, že nelze pochybovat o tom, že V. Š. o stavu úpadku dlužníka ke dni 31. 12. 2008 jako statutární orgán dlužníka a současně osoba, která vedla účetnictví dlužníka, věděl. V. Š. jako jednatel dlužníka insolvenční návrh nepodal (o úpadku bylo nakonec rozhodnuto na základě návrhu dlužníkůvých věřitelů). Je tedy zřejmé, že V. Š. porušil svou povinnost podat jako statutární orgán dlužníka bez zbytečného odkladu insolvenční návrh (§ 98 odst. 1 a odst. 2 IZ, v rozhodném znění), neboť byl jednatelem dlužníka ke dni 31. 12. 2008, a to až do 11. 6. 2009.

Odvolací námitka V. Š., že není většinovým společníkem a že jej většinový společník F. B. ubezpečoval, že dlužník bude schopen plnit své závazky, důvodná není. Obchodním vedením společnosti s ručením omezeným jsou ze zákona pověřeni jednatelé (§ 134 věta první obchodního zákoníku), nikoliv její společníci. Jednatelé jsou povinni řídit se pokyny společníků pouze, jsou-li tyto pokyny v souladu s právními předpisy, a jsou povinni postupovat s péčí řádného hospodáře (§ 194 odst. 4 a odst. 5 v návaznosti na § 135 odst. 2 obchodního zákoníku). Povinnost podat insolvenční návrh dle § 98 odst. 2 IZ stíhá statutární orgán (jednatel) dlužníka i v případě, že současně není jeho (většinovým) společníkem, s ohledem na to, že právě statutární orgán odpovídá za obchodní vedení společnosti a jedná za společnost navenek.

Zcela správný je též závěr soudu prvního stupně, že vzhledem ke stavu insolvenčního řízení lze očekávat, že uspokojení přihlášených věřitelů bude pouze minimální, případně žádné. Majetek dlužníka tvoří pouze pohledávky, které jsou z větší části s největší pravděpodobností nevymahatelné (z důvodu promlčení), jedinou výjimku dle stanoviska insolvenčního správce může představovat pohledávka za bývalým jednatelem dlužníka F. B. z titulu náhrady škody ve výši 4 180 372,74 Kč, která je však předmětem soudního řízení. Současně je nutno vzít v úvahu, že v průběhu insolvenčního řízení budou vznikat náklady, které je nutno případně hradit i z majetkové podstaty dlužníka. S ohledem na tyto skutečnosti se jeví výše částky, která má být V. Š. složena do úschovy u soudu, určená insolvenčním soudem ve výši 588 539 Kč, jako

zcela odpovídající. Tato částka představující 80 % přihlášené pohledávky navrhovatele předběžného opatření také zcela odpovídá požadavku § 100 odst. 2 věty první IZ, aby složená záloha kryla podstatnou část předpokládané škody.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 421/2010-B-22 ze dne 30. 11. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 14 INS 8315/2009

§ 101

Oznámení o zahájení insolvenčního řízení

(1) Zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou, kterou zveřejní nejpozději do 2 hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh. Jestliže insolvenční návrh dojde insolvenčnímu soudu v době, kdy do skončení úředních hodin insolvenčního soudu zbývají méně než 2 hodiny, nebo ve dnech pracovního klidu, zveřejní insolvenční soud tuto vyhlášku nejpozději do 2 hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne insolvenčního soudu. Vyhláška obsahuje

- a) označení insolvenčního soudu, který ji vydal,
- b) označení insolvenčního navrhovatele,
- c) označení dlužníka,
- d) údaj o okamžiku jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku,
- e) jméno a příjmení osoby, která ji vydala,
- f) den vydání.

(2) Vyhláška podle odstavce 1 se doručuje účastníkům insolvenčního řízení; odvolání proti ní není přípustné.

Judikatura:

1. Koncepce insolvenčního řízení v insolvenčním zákoně je zásadně nová i v tom, že se všemi riziky s tím spojenými pro dlužníky podrobuje insolvenční procesy od zahájení insolvenčního řízení veřejné kontrole tím, že obsah insolvenčního spisu se zveřejňuje v insolvenčním rejstříku (§ 419 odst. 2 insolvenčního zákona). Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, které mají dopad do poměrů dlužníka i třetích osob (srov. § 109 až § 111 insolvenčního zákona), nastávají prakticky okamžitě (srov. § 101 odst. 1 větu první insolvenčního zákona), a to i v případě, že jde o insolvenční návrh věřitele. Je-li insolvenční návrh podán u věcně příslušného soudu a je-li opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem (§ 97 insolvenčního zákona), nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení bez zřetele k tomu, že posléze vyjde najevo, že z hlediska obsahových nedostatků jde o návrh neprojednatelný. Riziko škody nebo jiné újmy, jež by mohla vzniknout dlužníku nebo třetím osobám zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu do doby odmítnutí neprojednatelného insolvenčního návrhu, pak snižuje úprava, která brání prodlužování řízení o vadném insolvenčním návrhu tím, že na jedné straně zbavuje insolvenční soud povinnosti odstraňovat vady insolvenčního návrhu, pro které nelze v insolvenčním řízení pokračovat, postupy podle § 43 o. s. ř., na druhé straně zavazuje insolvenční soud k tomu, aby důsledky plynoucí z neprojednatelnosti insolvenčního návrhu vyvodil (aby insolvenční

návrh odmítl) neprodleně, nejpozději však do 7 dnů poté, co byl insolvenční návrh podán (§ 128 odst. 1 insolvenčního zákona).

NS ČR čj. 29 NSČR 7/2008-A-16 ze dne 26. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008

2. K argumentaci dlužníka ohledně vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení nelze než uvést, že podle § 101 insolvenčního zákona je povinností insolvenčního soudu oznámit zahájení insolvenčního řízení vyhláškou zveřejněnou nejpozději do 2 hodin od doručení insolvenčního návrhu a doručit ji účastníkům řízení bez ohledu na to, zda se jedná o insolvenční návrh řádný.

VS Praha čj. 2 VSPH 29/2009-A-16 ze dne 5. 3. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 5263/2008

K odst. 2

3. K námitce odvolatele, že nebyl o zahájení insolvenčního řízení vyrozuměn, nutno uvést, že v souladu s ustanovením § 71 a násl. insolvenčního zákona byl věřitel vyrozuměn o zahájení insolvenčního řízení, jakož i o vydání rozhodnutí o úpadku, včetně vydání opravného usnesení vyvěšením příslušných listin na úřední desce insolvenčního soudu a jejich současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku (§ 71 odst. 3 insolvenčního zákona) coby veřejně přístupnému informačnímu systému veřejné správy (srov. § 419 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona). Tímto způsobem byla všem věřitelům dlužníka doručena výzva k podávání přihlášek, když insolvenční zákon jiný způsob vyrozumívání věřitelů nepředpokládá a insolvenčnímu soudu neukládá.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 114/2009-P225-9 ze dne 30. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 4953/2008

§ 102

(Vyrozumění o zahájení insolvenčního řízení)

(1) O zahájení insolvenčního řízení vyrozumí insolvenční soud neprodleně

- a) finanční úřad, v jehož obvodu má dlužník sídlo, je-li dlužníkem právnická osoba, jinak finanční úřad, v jehož obvodu má dlužník své bydliště,
- b) celní úřad, v jehož obvodu má dlužník sídlo, je-li dlužníkem právnická osoba, jinak celní úřad, v jehož obvodu má dlužník své bydliště,
- c) Úřad práce České republiky – krajskou pobočku a pobočku pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“), v jejímž obvodu má dlužník, který je zaměstnavatelem, sídlo, je-li dlužníkem právnická osoba, nebo místo podnikání, je-li dlužníkem fyzická osoba, anebo bydliště, je-li dlužníkem fyzická osoba, která nemá místo podnikání,
- d) příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení,
- e) obecný soud dlužníka,
- f) soud, správce daně, soudního exekutora nebo jiný orgán, u kterého podle údajů obsažených v insolvenčním návrhu a listinách k němu připojených probíhá řízení o výkon rozhodnutí nebo exekuce na majetek dlužníka,
- g) Českou národní banku, je-li dlužník účastníkem platebního systému uvedeného v seznamu České národní banky podle zákona upravujícího platební styk¹⁾, nebo

účastníkem vypořádacího systému podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu¹⁸⁾.

(2) Je-li insolvenčnímu soudu již v době zahájení insolvenčního řízení známo, že správcem daně dlužníka je jiný finanční úřad, vyrozumí jej o zahájení insolvenčního řízení namísto finančního úřadu uvedeného v odstavci 1 písm. a). Pro celní úřad to platí obdobně.

(3) Je-li insolvenčnímu soudu již v době zahájení insolvenčního řízení známo, že dlužník má majetek, ohledně kterého lze vést výkon rozhodnutí nebo exekuci u jiného soudu, než je obecný soud dlužníka, vyrozumí o zahájení insolvenčního řízení i tento soud.

(4) Vyjdou-li údaje nezbytné k postupu insolvenčního soudu podle odstavců 1 až 3 najevo až po zahájení insolvenčního řízení, avšak ještě před rozhodnutím o úpadku, insolvenční soud příslušné osoby vyrozumí o zahájení insolvenčního řízení neprodleně poté, kdy tyto údaje vyšly najevo.

(5) Povinnost vyrozumět osoby podle odstavců 1 až 3 splní insolvenční soud tím, že jim zvlášť, a to prostřednictvím veřejné datové sítě, doručí vyhlášku, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení.

Judikatura:

Okruh subjektů, které mají být o zahájení insolvenčního řízení vyrozuměny zvlášť podle § 102 insolvenčního zákona, se s postavením věřitele (či dokonce známého věřitele) dlužníka nepojí. Jak v této souvislosti vysvětluje i důvodová zpráva k vládnímu návrhu insolvenčního zákona, pro jejich výběr byla klíčovou snaha s co nejmenší administrativní zátěží kladenou na splnění této informační povinnosti především zajistit, aby nedocházelo ke zmenšení majetkové podstaty neúmyslnými a obtížně reparaovatelnými zásahy provedenými orgány stojícími mimo insolvenční řízení.

NS ČR čj. 29 NSČR 4/2008-P11-12 ze dne 4. 9. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008

Díl 2 Insolvenční návrh

§ 103 (Náležitosti insolvenčního návrhu)

(1) Insolvenční návrh musí kromě obecných náležitostí podání²⁰⁾ obsahovat označení insolvenčního navrhovatele a označení dlužníka, kterého se týká, popřípadě označení jejich zástupců. Fyzická osoba musí být označena jménem, příjmením a bydlištěm.

²⁰⁾ § 42 odst. 4 občanského soudního řádu.

těm (sídlem) a v případě, že jde o podnikatele, též identifikačním číslem. Právnická osoba musí být označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Je-li navrhovatelem stát, musí insolvenční návrh obsahovat označení příslušné organizační složky státu, která za stát před insolvenčním soudem vystupuje.

(2) V insolvenčním návrhu musí být dále uvedeny rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek, skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění podat návrh, není-li insolvenčním navrhovatelem dlužník, označeny důkazy, kterých se insolvenční navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se jím insolvenční navrhovatel domáhá.

(3) Insolvenční návrh je nutné předložit s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal u insolvenčního soudu a aby každý, komu se doručuje, dostal jeden stejnopis. Insolvenční navrhovatel je povinen k insolvenčnímu návrhu připojit předepsané přílohy a listinné důkazy, kterých se dovolává; přílohy a listiny však nejsou součástí insolvenčního návrhu.

(4) Stejnopis insolvenčního návrhu věřitele se doručuje pouze dlužníku, a to do vlastních rukou. Insolvenční návrh dlužníka se nedoručuje.

Judikatura:

K odst. 1

1. Odlišně hodnotil odvolací soud i otázku správnosti označení dlužníka, přičemž vycházel z toho, že ač obchodní zákoník vyžaduje, aby firma obchodní společnosti obsahovala i dodatek označující její právní formu, umožňuje její nahrazení zkratkou (viz § 77, 95, 107 a § 145 odst. 1 obchodního zákoníku). V souladu s ustálenou soudní judikaturou zastává odvolací soud názor, že odlišnost v uvedení dodatku označujícího určitou právní formu obchodní společnosti oproti tomu, jak je dodatek zapsán v obchodním rejstříku, nezpůsobuje neprojednatelnost návrhu na zahájení občanského soudního řízení, včetně návrhu insolvenčního, ani vadu soudního rozhodnutí.

VS Praha čj. 2 VSPH 136/2009-A-12 ze dne 27. 5. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 841/2009

K odst. 2

2. Ohledně údajné vady spočívající v nedostatečném vyličení právního důvodu pohledávky je třeba uvést, že ve shodě s tím, jak je interpretován požadavek obsažený v § 79 odst. 1 o. s. ř., aby žaloba obsahovala vyličení rozhodujících skutečností, musí být skutkové okolnosti, z nichž lze usuzovat na existenci splatné pohledávky, vyličené v insolvenčním návrhu věřitele tak, aby v něm popsáný skutek (skutkový děj) umožňoval jeho jednoznačnou individualizaci (nemožnost záměny s jiným skutkem, resp. s jinou pohledávkou).

VS Praha čj. 2 VSPH 655/2010-A-18 ze dne 9. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 7439/2010

3. Odvolací soud přitom nepochybuje o tom, že za doloženou pohledávku lze (bez dalšího) považovat vykonatelnou pohledávku, např. pohledávku přiznanou vykonatel-

ným soudním rozhodnutím (rozsudkem, platebním rozkazem či směnečným platebním rozkazem). V této souvislosti je třeba uvést, že dle ustálené judikatury vyjádřené například v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1248/99 ze dne 29. 8. 2001 publikovaném pod číslem 9/2003 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, jež se sice vyjadřovala k úpravě obsažené v zákoně o konkursu a vyrovnání, jež se však vzhledem ke shodě řešené problematiky uplatní i pro výklad insolvenčního zákona, platí, že doloží-li věřitel, který podal návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka (insolvenční návrh), splatnou pohledávku za dlužníkem vykonatelným soudním rozhodnutím, nemůže konkursní (insolvenční) soud při rozhodování o návrhu na prohlášení konkursu (o insolvenčním návrhu) otázku vzniku této pohledávky znovu posuzovat, a to ani jako otázku předběžnou.

VS Praha čj. 2 VSPH 551/2010-A-18 ze dne 6. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 45 INS 5489/2010

4. Základem pro rozhodnutí o úpadku dlužníka je pouze srozumitelný a určitý insolvenční návrh opatřený náležitostmi dle § 103 IZ a zákonem požadovanými přílohami obsahujícími údaje uvedené v § 104 IZ. Soudní praxe dovodila, že – vzhledem k závažnosti dopadů, jež může i vadný insolvenční návrh vyvolat v poměrech dlužníka nebo třetích osob – je nutno i v případě insolvenčního návrhu podávaného dlužníkem trvat na zákonem předepsaném řádném vylíčení rozhodujících skutečností, které osvědčují jeho úpadek nebo hrozící úpadek (§ 103 odst. 2 IZ), mezi něž patří mimo jiné i konkrétní údaje o věřitelích, kteří mají za dlužníkem splatnou pohledávku. Tuto povinnost nelze mít proto za splněnou tím, že insolvenční navrhovatel ohledně těchto skutečností odkáže na listinný důkaz, který připojí k insolvenčnímu návrhu jako přílohu, ledaže jde o řádný seznam majetku a závazků připojený k insolvenčnímu návrhu dlužníka. Jinak řečeno, co do povinných rozhodných tvrzení o dlužníkově úpadku či hrozícím úpadku, jež jeho insolvenční návrh postrádá, lze vzít v potaz (jako součást tvrzení o úpadku akceptovat) údaje o věřitelích dlužníka a jejich pohledávkách a o majetkových poměrech dlužníka obsažené v seznamech majetku a závazků, které spolu s insolvenčním návrhem (co jeho obligatorní přílohu) předložil. To však za předpokladu, že tyto seznamy jsou řádné – tj. opatřené náležitostmi předepsanými v § 104 odst. 2 až 4 IZ, a že tedy k nim lze (i v uvedeném směru) přihlížet.

VS Praha čj. 3 VSPH 131/2010-A-9 ze dne 22. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 6903/2009

5. Požadavek formulovaný ve výše citovaném § 103 odst. 2 insolvenčního zákona je srovnatelný s požadavkem kladeným na obsah věřitelského návrhu na prohlášení konkursu ustanovením § 4 odst. 2 věty první zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. prosince 2007, jež bylo předmětem výkladu podaného pod bodem VII. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpj 19/98, uveřejněného pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „stanovisko“). Tam Nejvyšší soud na dané téma uzavřel, že věřitel musí v návrhu uvést konkrétní údaje o dalším věřiteli (dalších věřitelích) se splatnou pohledávkou proti dlužníku. V návaznosti na to dále Nejvyšší soud v usnesení uveřejněném pod číslem 75/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 75/2003“) formuloval závěr, podle kterého, jestliže věřitel v návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka neuvede okolnosti, z nichž vyplývá, že dlužník

má více věřitelů, jde o podání, které neobsahuje všechny zákonem stanovené náležitosti. Není-li návrh na prohlášení konkursu přes výzvu soudu o tuto náležitost doplněn, soud jej odmítne (§ 43 odst. 2 o. s. ř.). Od právního stavu, z něž vyšlo stanovisko a R 75/2003, se posouzení náležitostí insolvenčního návrhu podle insolvenčního zákona liší jen potud, že ustanovení § 128 odst. 1 insolvenčního zákona vylučuje aplikaci § 43 o. s. ř., s tím, že insolvenční návrh, pro jehož nedostatky nelze pokračovat v insolvenčním řízení, se odmítá bez dalšího. Jinak jsou citované judikatorní závěry i nadále použitelné.

NS ČR čj. 29 NSČR 7/2008-A-16 ze dne 26. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008

6. Z obsahu návrhu lze dovodit, jak správně uvedl soud prvního stupně, že navrhovatelky žádají zjištění úpadku dlužníka. Lze z něj také dovodit důvod tvrzených pohledávek navrhovatelek (mzda za určité období) a z toho plynoucí splatnost. Z tvrzení v návrhu však nevyplývá, zda a v jaké konkrétní výši pohledávky navrhovatelek vznikly. Vymezení pohledávky jen jejím důvodem, případně splatností, aniž by byly uvedeny okolnosti vzniku pohledávek a jejich výše, však nepostačuje k jejímu konkrétnímu určení, proto se odvolací soud shoduje se soudem prvního stupně v tom, že navrhovatelky v návrhu neuvádějí skutečnosti, ze kterých vyplývá jejich oprávnění podat návrh (§ 103 odst. 2 IZ). Již z tohoto důvodu by bylo třeba bez dalšího návrh odmítnout podle § 128 odst. 1 IZ.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 148/2009-A-12 ze dne 23. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 8 INS 1007/2009

7. K náležitostem insolvenčního návrhu považuje odvolací soud předně za nutné uvést, že z § 103 odst. 2 IZ nepochybně vyplývá, že požadavek na dostatečné vylíčení rozhodujících skutečností se vztahuje jak na skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka, tak i na skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění podat návrh.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 246/2009-A-8 ze dne 13. 8. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 39 INS 4073/2009

8. Požadavkem kladeným na obsahové náležitosti insolvenčního návrhu v ustanovení § 103 odst. 2 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud ponejprv zabýval v usnesení ze dne 26. února 2009, sen. zn. 29 NSČR 7/2008, uveřejněném pod číslem 91/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 91/2009“). V tomto rozhodnutí (na něž v podrobnostech odkazuje a na jehož závěrech nemá důvod cokoli měnit) Nejvyšší soud především formuloval závěr, podle kterého povinnost vylíčit v insolvenčním návrhu rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek, není splněna tím, že insolvenční navrhovatel ohledně těchto skutečností odkáže na listinný důkaz, který připojí k insolvenčnímu návrhu jako přílohu.

V usnesení ze dne 27. ledna 2010, sen. zn. 29 NSČR 1/2008 (jež je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu a jež bylo na jednání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, konaném 14. dubna 2010, schváleno k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek), na něž opět v podrobnostech odkazuje, dále Nejvyšší soud vysvětlil, že v poměrech insolvenčního návrhu podaného dlužníkem, který není podnikatelem, se rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují úpadek dlužníka, rozumí vylíčení konkrétních okolností, z nichž insol-

venční soud (shledá-li je pravdivými) bude moci uzavřít, že dlužník má více věřitelů (nejméně dva), kteří vůči němu mají pohledávky (vůči nimž má peněžitě závazky), jež jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen splnit (srov. § 3 odst. 1 insolvenčního zákona). Přitom v otázce (ne)schopnosti dlužníka plnit uvedené závazky [§ 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona] může být konkrétní dlužníkovo tvrzení v insolvenčním návrhu, z nějž takový úsudek plyne, nahrazeno tvrzením, z nějž lze dovodit, že dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků [§ 3 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona], nebo tvrzením, z nějž lze dovodit, že dlužník tyto závazky neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti [§ 3 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona], anebo tvrzením, z nějž lze dovodit, že uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku není možné dosáhnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí [§ 3 odst. 2 písm. c) insolvenčního zákona]. Tam, kde dlužník podal insolvenční návrh proto, že mu úpadek teprve hrozí (§ 3 odst. 4 insolvenčního zákona), se rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují hrozící úpadek dlužníka rozumí vyličení konkrétních okolností, z nichž insolvenční soud (shledá-li je pravdivými) bude moci uzavřít (se zřetelem ke všem okolnostem případu), že lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu. Jinak řečeno, že v budoucnu nastane dlužníková platební neschopnost ve smyslu § 3 odst. 1 insolvenčního zákona, přičemž k podmínce, aby dlužník i v tomto případě měl nejméně dva věřitele s pohledávkami, jež se v budoucnu stanou splatnými, se v takovém případě pojí i požadavek, aby se neschopnost v budoucnu plnit pohledávky věřitelů, týkala „podstatné části“ dlužnickových peněžitých závazků.

Závěry formulované v usnesení sen. zn. 29 NSČR 1/2008 lze bez dalšího převzít také pro účely posouzení insolvenčního návrhu podaného dlužníkem, který (stejně jako dlužník v této věci) je podnikatelem. U dlužníka, který je podnikatelem, se však (navíc) rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují úpadek dlužníka, rozumí i vyličení konkrétních okolností, z nichž insolvenční soud (shledá-li je pravdivými) bude moci uzavřít, že dlužník je předlužen, tedy, že dlužník má více věřitelů a že souhrn jeho závazků (lhostejno, zda splatných nebo nesplatných) převyšuje hodnotu jeho majetku (srov. § 3 odst. 4 insolvenčního zákona).

Jinak řečeno, v insolvenčním návrhu musí být tvrzeny takové okolnosti, z nichž závěr o úpadku dlužníka nebo o hrozícím úpadku dlužníka logicky vzato vyplývá. Pouhé konstatování, že „dlužník je v úpadku“, nebo mu „úpadek hrozí“, případně, že dlužník „je insolventní“, nebo že „je v platební neschopnosti“, anebo že „je předlužen“, není uvedením okolností, které úpadek osvědčují.

V poměrech projednávané věci se výše formulované závěry promítají následovně:

- 1) K tomu, aby bylo možné z údajů obsažených v insolvenčním návrhu uzavřít (jak pro úpadek ve formě platební neschopnosti, tak pro úpadek ve formě předlužení, případně pro jen hrozící úpadek), že dlužník má nejméně dva věřitele, chybí v insolvenčním návrhu jakýkoli konkrétní údaj o byť jediném věřiteli dlužníka. Insolvenční návrh tedy vskutku postrádá vyličení rozhodujících skutečností, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek (§ 103 odst. 2 insolvenčního zákona), přičemž jde o nedostatek, pro který nelze v řízení o tomto návrhu pokračovat (§ 128 odst. 1 část věty před středníkem insolvenčního zákona).
- 2) Vzhledem k závěrům obsaženým v R 91/2009 nelze splnění povinnosti vyličit v insolvenčním návrhu rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo

jeho hrozící úpadek, dovozovat z obsahu listin, které dlužník připojil k insolvenčnímu návrhu jako přílohu. Nejvyšší soud v této souvislosti podotýká, že jeho dosavadní (výše citovaná) judikatura beze zbytku neuzavřela prostor úvaze o zvláštní povaze listin, které tvoří povinnou (insolvenčním zákonem předepsanou) přílohu insolvenčního návrhu dlužníka a jejichž obsah je (současně) definován insolvenčním zákonem; konkrétně jde o seznam majetku, seznam závazků a seznam zaměstnanců dlužníka (srov. ustanovení § 104 odst. 1 písm. a) až c), odst. 2 až 4 insolvenčního zákona). V R 91/2009 se těmito seznamy [coby přílohou insolvenčního návrhu, kterou je dlužník jako insolvenční navrhovatel povinen připravit (vyrobit) podle zadání insolvenčního zákona] nezabýval proto, že šlo o insolvenční návrh věřitele a v usnesení sen. zn. 29 NSČR 1/2008 (stejně jako v typově shodné věci v usnesení ze dne 28. ledna 2010, sen. zn. 29 NSČR 2/2008, dostupném veřejnosti opět na webových stránkách Nejvyššího soudu) proto, že – ač šlo o insolvenční návrh dlužníka – tyto seznamy k insolvenčnímu návrhu připojeny nebyly. Pojmenovat v této věci význam označených seznamů při plnění povinnosti dlužníka – insolvenčního navrhovatele vylíčit v insolvenčním návrhu rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek, se však jeví zbytečným v situaci, kdy žádný ze „seznamů“ předložených dlužníkem v této věci nemůže být pokládán za způsobitý zdroj poznání o majetkových poměrech dlužníka již proto, že neobsahují výslovné prohlášení dlužníka o jejich správnosti a úplnosti (§ 104 odst. 4 insolvenčního zákona).

Dlužník, který předložený seznam majetku, seznam závazků a seznam zaměstnanců neopatří jím podepsaným prohlášením, že jde o seznam správný a úplný, povinnost předložit seznam spolu s insolvenčním návrhem řádně nesplnil a údajů v takovém „seznamu“ obsažených se nemůže dovolávat ani pro účely posouzení, zda splnil povinnost vylíčit v insolvenčním návrhu rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek.

Věcný důvod odmítnout dlužníkův insolvenční návrh tedy v tomto případě dán byl.

- 3) K povaze lhůty stanovené k odmítnutí insolvenčního návrhu v § 128 odst. 1 insolvenčního zákona.

Vládní návrh insolvenčního zákona projednávala Poslanecká sněmovna ve svém 4. volebním období 2002–2006 jako tisk č. 1120, přičemž odpověď na otázku otevřenou podaným dovoláním je žádoucí hledat nejprve v důvodové zprávě k vládnímu návrhu insolvenčního zákona. Podle této důvodové zprávy se ustanovení § 128 návrhu „zabývá vadami insolvenčního návrhu z pohledu důsledků, jež to může mít pro další průběh insolvenčního řízení. Tím, že v odstavci 1 zapovídá postup podle § 43 o. s. ř., zavádí stejný režim nakládání s vadami insolvenčního návrhu jako v případě předběžných opatření (srov. § 75a odst. 1 o. s. ř.). Vychází se z přesvědčení, že zahájení insolvenčního řízení (lhostejno, zda se k němu připínají účinky popsané v § 109 a násl. osnovy [sic]) je tak závažným zásahem do postavení dlužníka, že je rozumné očekávat, že insolvenční navrhovatel bude při jeho podání postupovat s náležitou pečlivostí. Jde-li o osobu natolik nedbalou, že není způsobilá podat projednatelný insolvenční návrh, je plně opodstatněné na danou situaci neprodleně reagovat odmítnutím takového návrhu tak, aby újma způsobená podáním vadného návrhu byla co nejmenší.“

Výše citovaná důvodová zpráva tedy jednoznačně neuzavírá, zda (maximální) lhůta 7 dnů počítaná od podání insolvenčního návrhu, je (jen) lhůtou pořádkovou nebo zda je jiného charakteru a jakého.

Lhůty určené soudu (zde insolvenčnímu soudu) k provedení určitého úkonu (např. k vydání nebo doručení rozhodnutí) pak obecně nejsou lhůtami procesními (zákonnými či soudcovskými), jejichž úpravu v občanském soudním řádu (srov. zejména ustanovení § 55 a násl. o. s. ř.) lze mít (v intencích § 7 odst. 1 insolvenčního zákona) za přiměřeně použitelnou i pro insolvenční řízení, nýbrž lhůtami pořádkovými (srov. k tomu v literatuře např. dílo Drápal, L., Bureš, J. a kol. : Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 391).

Insolvenční zákon pak ani v § 128 ani na jiném svém místě o povaze lhůty stanovené insolvenčnímu soudu k odmítnutí insolvenčního návrhu pro vady, které insolvenčnímu soudu brání pokračovat v řízení o takovém insolvenčním návrhu, výslovně nevypovídá ničeho a se zmeškáním této lhůty nepojí žádné zvláštní následky. I pro tuto lhůtu se proto prosadí závěr, že jde o lhůtu pořádkovou. S přihlédnutím k argumentaci obsažené v již citované pasáži důvodové zprávy je nicméně namístě korigovat úsudek odvolacího soudu, že s nedodržením této lhůty „nejsou spojeny žádné účinky“.

Jak se uvádí v důvodové zprávě, zahájení insolvenčního řízení ohledně majetku dlužníka je či může být závažným zásahem do postavení dlužníka (případně i jeho věřitelů). Insolvenční zákon ostatně předpokládá (v § 147), že insolvenční navrhovatel, z jehož viny byl insolvenční návrh odmítnut, ponese i majetkovou odpovědnost za škodu nebo jinou újmu, která dlužníku nebo jinému dlužníkovu věřiteli vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu. Insolvenční soud, který nepřikročí k odmítnutí vadného (neprojednatelného) insolvenčního návrhu ve lhůtě určené v § 128 odst. 1 insolvenčního zákona, tím může založit (souběžně s odpovědností insolvenčního navrhovatele ve smyslu ustanovení § 147 insolvenčního zákona) i odpovědnost státu za škodu způsobenou případným prodlením s tímto odmítnutím (coby nesprávným úředním postupem) dlužníku nebo jinému dlužníkovu věřiteli (podle zákona č. 82/1998 Sb.).

Názor dovolatele, podle kterého po uplynutí lhůty 7 dnů, počítané od podání insolvenčního návrhu, již není možné insolvenční návrh odmítnout postupem podle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona, však ve světle výše uvedeného i tak neobstojí a závěr odvolacího soudu je i potud správný.

NS ČR čj. 29 NSČR 22/2009-A-21 ze dne 20. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1784/2009

9. Názor soudu prvního stupně, že tito věřitelé nejsou dostatečně určité označeni, a proto k tvrzení o jejich pohledávkách, které dlužník neplní déle než tři měsíce po splatnosti, nelze pro posouzení rozhodujících skutečností o úpadku dlužníka přihlížet, není správný. Pokud věřitel a) jako další věřitele dlužníka označil „poskytovatele telekomunikačních služeb Telefónica O₂, Vodafone, T-mobile, a dodavatele el. energie ČEZ“, byť tito jsou označeni jen názvem (případně částí kmene firmy), pod kterým jsou zapsáni v obchodním rejstříku, bez dodatku označujícího právní formu, s přihlédnutím k tvrzení o předmětu činnosti těchto subjektů (i jejich postavení na našem trhu), je zcela evidentní, že jako další věřitelé jsou v návrhu označeni Telefónica O₂ Czech Republic, a. s., Vodafone Czech Republic, a. s., T-Mobile Czech Republic, a. s., a ČEZ, a. s. Označení obce H. (pronajimatele) je přitom zcela určité.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 146/2010-A-14 ze dne 24. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 8 INS 2244/2010

10. Uvedené je v procesu insolvenčního řízení reflektováno tak, že na rozdíl od zkoumání úpadku dlužníka, při němž soud není vázán důkazními návrhy účastníků a dle potřeby je povinen provést k osvědčení tvrzeného úpadku i důkazy jimi nenavržené (§ 86 IZ), v otázce aktivní legitimace navrhujícího věřitele, jež je předpokladem projednání dlužníkovra úpadku, spočívá břemeno tvrzení i břemeno důkazní výhradně na tomto insolvenčním navrhovateli. Proto mu § 103 odst. 2 a 3 IZ – co do povinných náležitostí insolvenčního návrhu, jejichž absence vede v režimu § 128 odst. 1 a 2 IZ k odmítnutí insolvenčního návrhu – zvlášť ukládá uvést v návrhu i skutečnosti, ze kterých vyplývá jeho oprávnění podat návrh, označit důkazy, kterých se k prokázání těchto skutečností dovolává, a rovněž takto označené důkazy, včetně přihlášky pohledávky jakožto speciální přílohy předepsané v § 105 IZ, k návrhu připojit. Je na insolvenčním navrhovateli – věřiteli, aby k doložení své tvrzené splatné pohledávky za dlužníkem nabídl takové listinné důkazy, z nichž lze závěr o její existenci spolehlivě učinit a aktivní legitimaci navrhovatele tak mít za doloženou.

Procesní požadavky, jež se doložení aktivní legitimace insolvenčního navrhovatele týkají, tedy nároky na kvalitu navrhovatelem nabízeného důkazního materiálu i vymezení procesního prostoru, jež je v insolvenčním řízení zkoumání této otázky určen, odpovídají tomu, že doložení navrhovatelovy splatné pohledávky za dlužníkem je – jak řečeno – toliko průkazem jeho oprávnění požadovat, aby soud na podkladě jeho insolvenčního návrhu tvrzený úpadek dlužníka zjišťoval. To platí bez zřetele k tomu, že průkazem věcné legitimace může navrhovatel současně zčásti poskytovat i skutkový podklad pro zjištění dlužníkovra úpadku. Proto jakkoli není povinností navrhovatele dosáhnout před podáním insolvenčního návrhu pravomocného přisudku jeho pohledávky za dlužníkem, není v řízení o insolvenčním návrhu otevřen ke zjišťování věřitelovy pohledávky stejný prostor, jako v řízení nalézacím, neboť rozhodnutí o tomto jeho právu úkolem dané fáze insolvenčního řízení není.

VS Praha čj. 1 VSPH 639/2009-A-50 ze dne 24. 3. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 45 INS 3773/2009

§ 104

(Přílohy dlužnického insolvenčního návrhu)

(1) Podá-li insolvenční návrh dlužník, je povinen k němu připojit

- a) seznam svého majetku včetně svých pohledávek s uvedením svých dlužníků (dále jen „seznam majetku“),
- b) seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů (dále jen „seznam závazků“),
- c) seznam svých zaměstnanců,
- d) listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek.

(2) V seznamu majetku je dlužník povinen označit jednotlivě svůj majetek, včetně ne pohledávek. U pohledávek stručně uvede skutečnosti, na kterých se zakládají, a uvede jejich výši; výslovně se dále vyjádří k jejich dobytosti. U majetku, včetně pohledávek, o kterých probíhá soudní nebo jiné řízení, nebo ohledně nichž již bylo příslušným orgánem rozhodnuto, dlužník tato řízení (rozhodnutí) označí.

(3) V seznamu závazků je dlužník povinen jako své věřitele označit všechny osoby, o kterých je mu známo, že vůči němu mají pohledávky nebo jiná majetková práva, nebo které vůči němu pohledávky nebo jiná majetková práva uplatňují. Jsou-li věřiteli dlužníka osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, které tvoří s dlužníkem koncern²¹⁾, musí dlužník tyto skutečnosti výslovně uvést. Dlužník v seznamu závazků stručně uvede, které z pohledávek svých věřitelů popírá co do důvodu nebo co do výše a proč. Má-li dlužník věřitele, o kterých je mu známo, že proti němu mají právo na uspokojení ze zajištění, nebo kteří toto právo proti němu uplatňují, uvede je odděleně. U pohledávek těchto věřitelů dále označí věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, u kterých se uplatňuje uspokojení ze zajištění, včetně údaje o tom, které movité věci se nacházejí v držení věřitele nebo třetí osoby, dále označení druhu zajištění a důvodu jeho vzniku. Dále dlužník uvede, zda a v jakém rozsahu právo na uspokojení ze zajištění popírá a proč.

(4) Nemá-li dlužník žádné zaměstnance nebo žádné dlužníky, uvede to v seznamech výslovně. Pro označení osob v seznamech platí § 103 odst. 1 obdobně. Předložené seznamy musí dlužník podepsat a výslovně v nich uvést, že jsou správné a úplné.

Judikatura:

1. V daném případě se odvolací soud plně ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že insolvenční návrh ze dne 18. 2. 2008 postrádá náležitosti insolvenčního návrhu dle § 103 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona. Jak již uvedeno výše, tento závěr plyne z toho, že insolvenční návrh obsahuje toliko obecné tvrzení dlužníka, že nemá žádný majetek a že se dostal do situace, kdy není schopen dostát svým závazkům; žádné konkrétní údaje o své majetkové situaci však dlužník neuvedl a odkázal insolvenční soud na to, aby si potřebné skutečnosti zjistil z účetních dokladů dlužníka zadržovaných údajně daňovým poradcem Ing. J. Š. a E. CZ, s. r. o. V souvislosti s tímto požadavkem dlužníka je třeba uvést, že dle § 135 odst. 1 obchodního zákoníku je povinností jednatelů společnosti s ručením omezeným zajistit řádné vedení předepsané evidence a účetnictví, a pokud jejich vedení zajišťují jednatelé dlužníka smluvním vztahem k třetím osobám, tato skutečnost nezbavuje dlužníka povinnosti předložit insolvenčnímu soudu řádný insolvenční návrh i zákonem požadované přílohy.

VS Praha čj. 2 VSPH 16/2008-A-15 ze dne 3. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSPH 39 INS 1196/2008

2. Odvolací námitky věřitele nelze považovat za důvodné. Porušení povinnosti dlužníka svým podpisem stvrdit správnost a úplnost seznamů předkládaných insolvenčnímu soudu podle § 104 IZ má dopad do trestněprávní roviny, kdy takové jednání dlužníka může být postiženo jako trestný čin poškozování věřitele. Na běh lhůty k podávání přihlášek pohledávek, jakož i na platnost podaného insolvenčního návrhu, však tato skutečnost nemá žádný vliv. To, že dlužník v seznamu svých závazků neuvedl závazek vůči odvolateli, neznamená, že by odvolateli nezačala běžet 30denní lhůta k podání přihlášky pohledávky stanovená v rozhodnutí o úpadku. O tom, že lze podat přihlášku pohledávky a v jaké lhůtě, jsou vyrozumíváni všichni věřitelé dlužníka (ať již

²¹⁾ § 66a obchodního zákoníku.

uvedení či neuvedení v seznamu závazků dlužníka) doručením rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení, jakož i doručením rozhodnutí o úpadku vyvěšením příslušných listin na úřední desce insolvenčního soudu a jejich současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku, coby veřejně přístupnému informačnímu systému veřejné správy. I když tedy odvolatel nebyl uveden v seznamu závazků dlužníka, rozhodnutí o úpadku obsahující výzvu k podání přihlášek pohledávek mu doručeno bylo a uplynutím 30 dnů ode dne zveřejnění v insolvenčním rejstříku vypršela i odvolateli lhůta k podání přihlášky pohledávky.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 192/2009-P16-9 ze dne 24. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 3618/2008

3. Je pravdou, že zákon ani jeho prováděcí předpisy nestanoví, jakými listinami je třeba dokládat úpadek dlužníka. Z definice úpadku v obou jeho formách (§ 3 odst. 1, § 3 odst. 2 IZ), pro kterou je zásadní pojem „závazek“, vyplývá, že vyčerpávající výčet listin, jimiž lze doložit úpadek (existenci závazků vůči více věřitelům, které jsou dle jak 30 dnů po splatnosti a které dlužník není schopen plnit, či souhrn závazků převyšujících hodnotu majetku dlužníka), ani nelze stanovit. Závazky vznikají na základě nejrůznějších právních skutečností, zejména právních či protiprávních úkonů, které mohou mít různou formu. Proto nelze stanovit taxativní výčet listin, kterými může být doložena jejich existence, a tedy i stav úpadku. Doložit úpadek lze proto jakýmkoli listinami, bez ohledu na to, zda jejich obsah či formální náležitosti jsou upraveny právem či nikoliv. Příložené listiny však musejí osvědčovat (dokládat) tvrzené skutečnosti, a proto jejich obsah musí být natolik konkrétní, aby z něj bylo možno dovodit existenci zcela určitých závazků dlužníka, jejich výši, případně splatnost, a posoudit stav tvrzeného úpadku.

Rozvaha je listinou, která je součástí účetní závěrky a jejíž náležitosti stanoví zákon (§ 18 zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění, dále jen zákon o účetnictví), který ukládá účetním jednotkám povinnost vést účetnictví tak, aby účetní závěrka, sestavená na jeho základě, podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky (§ 7 odst. 1 zákona o účetnictví). Existenci, výši a splatnost konkrétních závazků dlužníka však z této listiny nelze dovodit. Rozvaha podle § 18 odst. 1 písm. a) zákona o účetnictví proto není listinou, která dokládá úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka. Soud prvního stupně z tohoto důvodu postupoval správně, když dlužníka vyzval k doložení listin, které jeho tvrzený úpadek dokládají.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 215/2009-A-13 ze dne 31. 8. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 3006/2009

4. Pokud dlužník v seznamu závazků neuvedl nic o popření v seznamu uvedených pohledávek a neuvedl nic o jejich zajištění, vyplývá z něj, že tyto pohledávky nepopírá a že zajištěny nejsou. Údaje o popření a o zajištění, případně popření zajištění, musí dlužník v seznamu výslovně uvést, jen pokud tyto skutečnosti nastaly a není třeba uvá-
dět, že nenastaly, jak vyplývá z díkce ustanovení § 104 odst. 3 insolvenčního zákona.

VS Olomouc čj. 1 VSOL 72/2008-A-22 ze dne 31. 8. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 1564/2008

5. Z obsahu insolvenčního spisu odvolací soud zjistil, že dlužník namísto vyhotovení seznamů předložil soudu prvního stupně konkrétní listiny, z nichž sice lze dovodit, jaký

majetek a závazky dlužník má, ale tyto doklady nesplňují požadavek insolvenčního zákona, který požaduje, aby majetek dlužníka byl sepsán v přehledném, jasném a úplném seznamu, z něž by byl majetkový stav dlužníka na první pohled patrný, aniž by bylo třeba majetek dlužníka dovozovat z konkrétních listin (jako je například stav zásob na skladě).

Podobná pravidla platí pro sestavení seznamu závazků. Insolvenční zákon nestanoví povinnost doložit konkrétní tituly existence závazků (například nařízení výkonu rozhodnutí), ale přehledně, úplně a jasně sestavit seznam všech těchto závazků.

Výše uvedené listiny musí dlužník označit jako seznamy, podepsat je a uvést, že jsou úplné a správné, což lze považovat za čestné prohlášení dlužníka, že vůči insolvenčnímu soudu žádné informace týkající se povinnosti sestavit seznamy nezatajil.

VS Praha čj. 1 VSPH 537/2009-A-12 ze dne 18. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSLB 57 INS 5134/2009

6. Odvolací soud se neztotožňuje s názorem soudu prvního stupně, že dlužník insolvenční návrh řádně nedoplnil, pokud v seznamu závazků neuvedl, zda některý z označených věřitelů je osobou dlužníkovi blízkou nebo osobou, která s ním tvoří koncern, a pokud neuvedl, které z pohledávek svých věřitelů popírá co do důvodu nebo výše a z jakého důvodu. Jazykovým výkladem § 104 odst. 3 IZ lze totiž dospět k závěru, že dlužník má povinnost uvést tyto skutečnosti pouze tehdy, když věřiteli dlužníka jsou osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, které tvoří s dlužníkem koncern, a dále pouze za situace, kdy dlužník pohledávky svých věřitelů popírá (srov. text „jsou-li věřiteli dlužníka osoby dlužníkovi blízké...“, nebo „má-li dlužník věřitele, o kterých je mu známo...“). Správná je tedy argumentace dlužníka, že v případě, že žádný jeho věřitel není osobou dlužníkovi blízkou, dlužník nepopírá žádnou z evidovaných pohledávek a nemá žádného odděleného věřitele, nevyplyvá z § 104 odst. 3 IZ dlužníkovi povinnost uvést v seznamu závazků i negativní vymezení těchto skutečností. Proto je třeba dlužníkovi přisvědčit i v tom, že jeho seznam závazků doložený dne 23. 4. 2009 je řádný a úplný.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 146/2009-A-10 ze dne 30. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 33 INS 1974/2009

K odst. 4

7. Interpretaci § 104 insolvenčního zákona v tom smyslu, že i o prohlášení, že nemá žádné zaměstnance, je dlužník povinen prohlásit, že údaje v něm obsažené jsou správné a úplné, považuje odvolací soud za absurdní a odporující zásadám občanského soudního řízení vyjádřeným v základních ustanoveních hlavy první části první občanského soudního řádu i zásadám, na nichž dle § 5 insolvenčního zákona spočívá insolvenční řízení.

VS Praha čj. 2 VSPH 147/2009-A-15 ze dne 21. 5. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 217/2009

§ 105

(Přílohy věřitelského insolvenčního návrhu)

Podá-li insolvenční návrh věřitel, je povinen doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a k návrhu připojit její přihlášku.

Judikatura:

1. Soudní praxe dovozuje (viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 43 INS 384/2008, 1 VSPH 7/2008-A ze dne 31. 3. 2008 publikované pod č. 12/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), že záměrem zákonodárce bylo vyloučit rozhodování insolvenčního soudu ve věci nejen v případě, kdy mu nebyl předložen řádný insolvenční návrh, tj. kdy návrh neobsahuje všechny předepsané náležitosti, ale i tehdy, kdy k návrhu nebyly připojeny zákonem požadované přílohy obsahující stanovené náležitosti. Takovou nezbytnou přílohou je v případě insolvenčního návrhu podaného věřitelem dlužníka dle § 105 IZ i přihláška jeho splatné pohledávky vůči dlužníku, již lze dle § 176 IZ podat pouze na formuláři, jehož náležitosti a přílohy stanoví § 21 a § 22 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení, a jenž je bezplatně přístupný na adrese www.insolvencnizakon.cz zřízené ministerstvem spravedlnosti. Uvedený požadavek zákona je zjevně veden úvahou, že pokud v insolvenčním řízení již od jeho zahájení uplatňují věřitelé svoje pohledávky právě přihláškou, pak věřitel, který podá insolvenční návrh, aniž by se současně uspokojení své pohledávky přihláškou domáhal, fakticky osvědčuje, že na řízení nemá ekonomický zájem.

VS Praha čj. 2 VSPH 676/2010-A-18 ze dne 14. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 6744/2010

2. Konečně je nutno odmítnout námitku věřitele, že měl být soudem vyzván k odstranění vad přihlášky. Ustanovení § 188 odst. 2 IZ ukládá povinnost vyzvat k odstranění vad přihlášky insolvenčního správce. V případě neodstranění vad přihlášky je na správci, aby poté takovou přihlášku předložil insolvenčnímu soudu k posouzení, zda jsou splněny podmínky k vydání rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 214/2009-P2-12 ze dne 27. 8. 2009 ve věci sp. zn. KSBP 38 INS 1663/2008

3. Podle § 105 insolvenčního zákona je věřitel, jenž podává insolvenční návrh, povinen doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a k návrhu připojit její přihlášku. V této souvislosti je třeba uvést, že insolvenční řízení náleží mezi ty druhy občanského soudního řízení, jež nelze zahájit *ex offio*, ale toliko na návrh účastníka, a že doložením existence své splatné pohledávky věřitel prokazuje, že je podle § 97 odst. 3 insolvenčního zákona osobou oprávněnou podat insolvenční návrh. Úspěch věřitele, jenž se domáhá vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka, závisí v tomto řízení nejen na tom, zda bude osvědčen úpadek osoby, proti níž návrh směřuje, ale základním předpokladem dosažení pro navrhovatele příznivého výsledku řízení je to, že prokáže, že k podání návrhu je oprávněn. Proto zákon vyžaduje, aby věřitel připojil k návrhu všechny listiny, z nichž lze spolehlivě učinit závěr o existenci jeho splatné pohledávky. Pokud se věřiteli nepodaří prokázat oprávnění k podání insolvenčního návrhu, soud insolvenční návrh zamítne podle § 143 odst. 1 insolvenčního zákona bez ohledu na to, zda z dalších zjištění lze usuzovat na úpadek dlužníka.

VS Praha čj. 2 VSPH 284/2008-A-77 ze dne 30. 1. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 2772/2008

(Náležitosti návrhu na oddlužení)

(1) Dlužník, který hodlá řešit svůj úpadek nebo hrozící úpadek oddlužením, musí s insolvenčním návrhem spojit i návrh na povolení oddlužení. S insolvenčním návrhem je rovněž možné spojit návrh na povolení reorganizace. V těchto případech musí insolvenční návrh obsahovat i náležitosti předepsané pro tyto návrhy a musí k němu být přiloženy další pro ně požadované přílohy.

(2) I když s insolvenčním návrhem nejsou spojeny návrhy podle odstavce 1, může v něm být uvedeno, jak má být podle insolvenčního navrhovatele řešen úpadek dlužníka.

Judikatura:

Odvolací soud nesouhlasí s názorem soudu prvního stupně, že dlužník již v insolvenčním návrhu žádal řešení úpadku reorganizací, neboť dlužník v něm výslovně navrhl zjištění úpadku soudem, „aniž by zároveň rozhodl o způsobu jeho řešení“. Pokud v insolvenčním návrhu uvedl, že možným způsobem řešení úpadku se jeví reorganizace, případně konkurs, nelze tuto část posuzovat jako návrh na řešení úpadku určitým konkrétním způsobem, ale jako názor vyjádřený v insolvenčním návrhu o možných eventualitách řešení svého úpadku tak, jak to umožňuje § 106 odst. 2 IZ.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 106/2009-B-26 ze dne 28. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 1078/2009

§ 107*(Další insolvenční návrh)*

(1) Další insolvenční návrh podaný na majetek téhož dlužníka dříve, než insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, se považuje za přistoupení k řízení. Od okamžiku, kdy takový návrh dojde insolvenčnímu soudu, u kterého probíhá řízení o původním insolvenčním návrhu, se osoba, která jej podala, považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele.

(2) Pro dalšího insolvenčního navrhovatele platí stav řízení v době jeho přistoupení k řízení.

(3) Byl-li další insolvenční návrh podán v době, kdy insolvenční soud již rozhodl o původním insolvenčním návrhu jinak než rozhodnutím o úpadku, avšak toto rozhodnutí dosud nedoručil účastníkům insolvenčního řízení, insolvenční soud vydané rozhodnutí doručí i dalšímu insolvenčnímu navrhovateli. Došel-li další insolvenční návrh insolvenčnímu soudu až po doručení rozhodnutí o původním insolvenčním návrhu, avšak předtím, než toto rozhodnutí nabylo právní moci, může další insolvenční navrhovatel podat proti takovému rozhodnutí odvolání ve lhůtě počítané od jeho doručení poslednímu z těch účastníků, kteří jsou oprávněni podat proti rozhodnutí odvolání; to neplatí, jestliže rozhodnutí o původním insolvenčním návrhu bylo dalšímu insolvenčnímu navrhovateli již dříve doručeno.

(4) K dalšímu insolvenčnímu návrhu podanému poté, co insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku, se nepřihlíží. Je-li součástí dalšího insolvenčního návrhu i ná-

vrh na způsob řešení dlužníkovu úpadku, který byl podán dříve, než insolvenční soud o způsobu řešení dlužníkovu úpadku rozhodl, zůstávají účinky návrhu na způsob řešení dlužníkovu úpadku zachovány.

(5) Stejnopis dalšího insolvenčního návrhu podaného jinou osobou než dlužníkem se doručuje pouze dosavadnímu insolvenčnímu navrhovateli a dlužníku, a to do vlastních rukou.

Judikatura:

1. Dle § 107 IZ tato osoba okamžikem doručení návrhu soudu (ke dni 8. 10. 2008) jako další insolvenční navrhovatel [navrhovatel b)] přistoupila k danému insolvenčnímu řízení zahájenému k návrhu navrhovatele a). Jakkoli pro tohoto dalšího insolvenčního navrhovatele platí stav řízení daný v době jeho přistoupení k řízení (§ 107 odst. 2 IZ), stává se tímto okamžikem jeho účastníkem se všemi procesními právy a povinnostmi příslušejícími insolvenčnímu navrhovateli, včetně práva podat proti již vydanému rozhodnutí o původním insolvenčním návrhu odvolání (má-li k tomu dle § 107 odst. 3 IZ odvolací lhůtu ještě otevřenu), a jeho insolvenční návrh se stává spolu s původním návrhem procesním podkladem pro zkoumání podmínek pro rozhodnutí o úpadku dlužníka, jehož se spolu s původním navrhovatelem v daném (dosud nekončeném) insolvenčním řízení domáhá. Proto také musí být stejnopis insolvenčního návrhu dalšího navrhovatele dlužníku i dosavadnímu navrhovateli vždy do vlastních rukou doručen (§ 107 odst. 5 IZ). Pro poměry posuzované věci to znamená, že byt' navrhovatel b) proti napadenému usnesení odvolání nepodal (a učinit tak dle § 107 odst. 3 věty druhé IZ ani nemohl, když v okamžiku jeho přistoupení k řízení bylo již toto usnesení oběma stávajícím účastníkům doručeno a odvolací lhůta počítaná od jeho doručení poslednímu z nich uplynula), je nutno vzít při přezkoumání napadeného usnesení v potaz i insolvenční návrh tohoto dalšího navrhovatele, a to i z hlediska zkoumání prvotního předpokladu úspěchu insolvenčních návrhů v řízení podaných, jenž spočívá v osvědčení existence splatné pohledávky vůči dlužníku svědčící alespoň jednomu z insolvenčních navrhovatelů. Z uvedeného plyne, že napadené usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro neosvědčení aktivní legitimace navrhovatele a) nemůže obstát v případě, že tato legitimace svědčí navrhovateli b), který k řízení přistoupil.

VS Praha čj. 1 VSPH 201/2008-A-33 ze dne 12. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 42 INS 1655/2008

2. Z insolvenčního spisu odvolací soud zjistil, že usnesením ze dne 27. 11. 2009, čj. KSPA 48 INS 8318/2009-A-8, jež bylo doručeno insolvenčnímu navrhovateli S. S., s. r. o. dne 30. 11. 2009 a dlužníkovi dne 27. 11. 2009 do jejich datových schránek, byl zamítnut insolvenční návrh, jímž bylo zahájeno insolvenční řízení. Dále odvolací soud z insolvenčního spisu zjistil, že po doručení usnesení ze dne 27. 11. 2009 insolvenčnímu navrhovateli a dlužníkovi, avšak předtím, než toto usnesení nabylo právní moci, podal dne 10. 12. 2009 insolvenční návrh též dlužník. Tím se stal dlužník dalším insolvenčním navrhovatelem (§ 107 odst. 1 IZ), pro něhož platil stav řízení v době jeho přistoupení k řízení (§ 107 odst. 2 IZ), tedy že insolvenční návrh navrhovatele S. S., s. r. o. byl odmítnut usnesením ze dne 27. 11. 2009. Za situace, kdy se

proti němu dlužník neodvolal (§ 107 odst. 3 IZ), nabylo usnesení ze dne 27. 11. 2009 právní moci dne 16. 12. 2009, čímž insolvenční řízení pravomocně skončilo a nebylo lze v něm jakkoliv pokračovat ani vydávat napadené usnesení.

VS Praha čj. 1 VSPH 300/2010-A-41 ze dne 27. 4. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 8318/2009

3. Odvolací soud zastává, oproti těmto závěrům soudu prvního stupně, názor, že i když je insolvenční řízení zahájeno (se všemi účinky) již na základě návrhu prvního insolvenčního navrhovatele, pak to neznamena, že pokud tento původní navrhovatel vezme návrh zpět, že je třeba zastavit celé řízení, a to i přesto, že v mezidobí přistoupili další insolvenční navrhovatelé. Účinky druhého a případně dalších insolvenčních návrhů (do rozhodnutí o úpadku) se totiž připínají k okamžiku podání prvního návrhu. Již jednou vyvolané účinky zahájení řízení, jsou-li tu další návrhy, nezanikají ani poté, kdy první (původní) navrhovatel vezme svůj návrh zpět.

V návaznosti na to je ovšem nutno doplnit, že každý insolvenční návrh je nutno posuzovat samostatně (zejména v případě jejich vad apod.), neboť dle názoru odvolacího soudu mají navrhující věřitelé v insolvenčním řízení postavení samostatných společníků (§ 91 odst. 1 o. s. ř. – viz závěry Nejvyššího soudu ČR formulované v jeho usnesení ze dne 23. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 678/2003, byť se vztahují k postavení navrhujících věřitelů v konkursním řízení dle zák. č. 328/1991 Sb., které ovšem je možno dle názoru odvolacího soudu převzít i pro insolvenční řízení).

VS Olomouc čj. 2 VSOL 249/2010-A-99 ze dne 25. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 8521/2009

§ 108

Záloha na náklady insolvenčního řízení

(1) Insolvenční soud může před rozhodnutím o insolvenčním návrhu uložit insolvenčnímu navrhovateli, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, je-li to nutné ke krytí nákladů řízení a prostředky k tomu nelze zajistit jinak. Tuto zálohu nelze uložit insolvenčnímu navrhovateli, který je zaměstnancem dlužníka a jehož pohledávka spočívá pouze v pracovněprávních nárocích.

(2) Výši zálohy může insolvenční soud určit až do částky 50 000 Kč. Je-li insolvenčních navrhovatelů více, jsou povinni zaplatit zálohu společně a nerozdílně.

(3) Nebude-li záloha na náklady insolvenčního řízení ve stanovené lhůtě zaplacená, může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu insolvenční řízení zastavit, a neučiní-li tak, může přikročit k jejímu vymáhání; o tom musí insolvenčního navrhovatele počít.

(4) Nejde-li o dlužníka, může osoba, která zaplatila zálohu na náklady insolvenčního řízení, uplatnit její náhradu v insolvenčním řízení jako pohledávku za majetkovou podstatou.

Judikatura:

K odst. 1

1. Smyslem a účelem insolvenčního řízení je dle § 1 IZ uspořádat majetkové poměry dlužníka a jeho věřitelů. Za situace, kdy neexistuje žádný majetek na straně dlužníka, insolvenční řízení postrádá podklad, protože neexistuje hmotný substrát, na základě kterého by k uspořádání vztahů s věřiteli došlo. Další postup insolvenčního řízení by tak vedl jen k nárůstu nákladů, aniž by bylo lze reálně očekávat vyřešení insolvenční situace dlužníka. Testem ke zjištění, zda jsou dány předpoklady pro další pokračování insolvenčního řízení, je právě splnění povinnosti hradit uloženou zálohu.

VS Praha čj. 1 VSPH 742/2010-A-10 ze dne 3. 10. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 8044/2010

2. Účelem institutu zálohy je především umožnit insolvenčnímu správci výkon jeho funkce, předejít hrozbě nedostatku finančních prostředků bezprostředně po rozhodnutí o úpadku a poskytnout záruku úhrady alespoň minimálně předpokládaných nákladů insolvenčního řízení pro případ, že by je nebylo možno uhradit z majetkové podstaty.

VS Praha čj. 2 VSPH 850/2010-A-13 ze dne 24. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 71 INS 9495/2010

3. Z těchto důvodů lze tedy předpokládat, že návrh na povolení oddlužení dlužníka bude zamítnut, a v takovém případě je dle § 396 odst. 1 insolvenčního zákona nutno rozhodnout o řešení úpadku dlužníka konkursem (a to nejspíše nepatrným konkursem dle § 314 a § 315 insolvenčního zákona). Jelikož je současně zřejmé, že prostředky nutné ke krytí nákladů insolvenčního řízení nelze zajistit jinak, soud prvního stupně rozhodl správně, když po dlužníkovi zaplacení zálohy požadoval.

VS Praha čj. 2 VSPH 448/2010-A-12 ze dne 12. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 45 INS 2821/2010

4. Z § 111 IZ plyne, že dlužník není zcela zapovězeno disponovat se svým majetkem poté, co je zahájeno insolvenční řízení. Dlužník však nesmí nakládat s majetkem způsobem, který by vedl k podstatným změnám majetkové podstaty, a tím i ke snížení uspokojení věřitelů. Úhradu zálohy na náklady insolvenčního řízení, která by byla získána z prodeje části majetku dlužníka, však jistě nelze považovat za činnost, která by byla v neprospěch věřitelů; naopak se lze oprávněně domnívat, že při schopnosti dlužníka uhradit stanovenou zálohu je reálná šance, aby věřitelé dosáhli alespoň částečného uspokojení svých pohledávek.

VS Praha čj. 1 VSPH 723/2010-A-12 ze dne 1. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 20 INS 7134/2010

5. V projednávané věci insolvenční soud usnesením A dlužnici uložil zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení na základě zjištění objemu závazků dlužnice a jejího příjmu, avšak závěr o tom, že její úpadek bude řešen konkursem namísto navrhovaným oddlužením plněním splátkového kalendáře, nikterak neodůvodnil, a dlužnici tak odepřel, aby se mohla tomuto závěru konkrétně bránit.

VS Praha čj. 3 VSPH 646/2010-A-29 ze dne 17. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 1963/2010

6. Nemá-li insolvenční návrh všechny zákonem předepsané náležitosti, je pojmově vyloučeno činit vůči navrhovateli jiná opatření než ta, jež směřují k odstranění nedostat-

ků jeho návrhu. Teprve poté, co bude tímto postupem insolvenční návrh potřebným způsobem doplněn, a bude tak zajištěn řádný podklad pro další průběh insolvenčního řízení, může soud zvážit splnění zákonných podmínek pro uložení povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení a posoudit přiměřenost její výše.

VS Praha čj. 3 VSPH 194/2010-A-13 ze dne 23. 7. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 88 INS 1438/2010

7. Odvolací soud zastává názor, že usnesení, jímž insolvenční soud ukládá podle § 108 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, nenáleží mezi rozhodnutí činěná při výkonu dohlédací činnosti podle § 11 téhož zákona, ani mezi rozhodnutí, jimiž se upravuje vedení řízení, proti nimž není odvolání přípustné podle § 91 insolvenčního zákona a § 202 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu, ale jedná se o rozhodnutí, jímž podle okolností věci rozhoduje o tom, že existují důvody k tomu, aby insolvenční navrhovatel zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, a stanoví její výši. Protože z žádného procesního předpisu neplyne, že toto rozhodnutí nelze napadnout odvoláním, dovozuje z toho odvolací soud, že insolvenční navrhovatel je oprávněn odvolání proti němu podat. Protože v odvolání proti usnesení ze dne 1. 8. 2008 zpochybňoval dlužník i správnost postupu soudu prvního stupně při uložení povinnosti k zaplacení zálohy, považoval je odvolací soud s přihlédnutím k nesprávnému poučení o opravných prostředcích a s přihlédnutím k tomu, že bylo podáno před uplynutím tří měsíců od doručení usnesení čj. MSPH 91 INS 3239/2008-A-8 ze dne 19. 8. 2008, i za odvolání proti tomuto usnesení.

VS Praha čj. 2 VSPH 192/2008-A-19 ze dne 3. 10. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 91 INS 3239/2008

8. Co se týče výkladu shora citovaného ustanovení, považoval odvolací soud za nutné uvést, že se zcela ztotožnil s odvolací argumentací navrhovatele, neboť interpretace bazírující na tom, že navrhovatel musí být i v okamžiku podání insolvenčního návrhu zaměstnancem dlužníka, tj. zaměstnavatele, jenž neuspokojil jeho pracovněprávní nároky, by takové věřitele, tj. zaměstnance, již před podáním insolvenčního návrhu ukončili pracovní poměr k zaměstnavateli, jenž neplní své pracovněprávní závazky vůči nim, diskriminovala.

VS Praha čj. 2 VSPH 352/2009-A-35 ze dne 7. 9. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 3060/2009

9. Přestože odvolací soud zásadně sdílí názor soudu prvního stupně ohledně potřeby zajistit pro insolvenčního správce prostředky nezbytné na úhradu jeho nákladů spojených s výkonem funkce bezprostředně po ustanovení do funkce, je přesvědčen o tom, že v případech, kdy je dlužník v likvidaci a jeho likvidátor, jmenovaný do této funkce soudem podle § 71 odst. 7 obchodního zákoníku, zjistí, že dlužník nedisponuje finančními prostředky potřebnými na úhradu zálohy, a podáním insolvenčního návrhu plní povinnost vyplývající pro něj z § 98 odst. 2 insolvenčního zákona a z § 72 odst. 2 obchodního zákoníku, neměl by insolvenční soud – obdobně jako v případech upravených v § 368 insolvenčního zákona – složení zálohy požadovat, a pokud tak učiní, neměla by skutečnost, že dlužník zálohu neuhradil, vést k zastavení insolvenčního řízení. Vzhledem k tomu, že ani aplikace § 71 odst. 6 a 9 obchodního zákoníku

a vyhlášky č. 479/2000 Sb., z nichž plyne, že by hotové výdaje likvidátora měl uhradit stát, tj. soud, jenž ho do funkce jmenoval, nezajistí složení zálohy ve lhůtě stanovené insolvenčním soudem (v obou případech se přitom jedná o též soud), nezbude než rozhodnout o insolvenčním návrhu, aniž by byla záloha složena. Pro úplnost je pak třeba uvést, že oproti dřívější úpravě zajistil zákonodárce alespoň dodatečnou úhradu hotových výdajů insolvenčního správce i jeho odměny tím, že do vyhlášky č. 313/2007 Sb. vtělil ustanovení § 8, podle něhož je až do výše 50 000 Kč uhradí stát (tj. insolvenční soud).

VS Praha čj. 2 VSPH 272/2008-A-19 ze dne 3. 2. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 90 INS 3818/2008

10. Výpisem z bankovního účtu ze dne 30. 9. 2008, jenž k odvolání připojil, dlužník osvědčil, že do jeho majetku náleží peněžní prostředky ve výši 74 111,30 Kč na účtu u Č. s., a. s. Protože zjevně nic nebrání tomu, aby insolvenční správce použil tyto prostředky k výkonu své funkce bezprostředně poté, co do ní bude ustanoven, resp. řečeno slovy insolvenčního zákona, prostředky nutné ke krytí nákladů insolvenčního řízení lze v daném případě zajistit jinak než složením zálohy, dospěl odvolací soud k závěru, že složení zálohy není za této situace nezbytné.

VS Praha čj. 2 VSPH 265/2008-A-16 ze dne 24. 11. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 60 INS 4256/2008

11. Přestože soud prvního stupně postupoval správně potud, že navrhovatelům a) a b) uložil povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, je odvolací soud toho názoru, že lhůta stanovená k jejímu splnění je nesprávně vázána na doručení usnesení, a nikoli – přestože odvolání proti němu je přípustné – na okamžik, kdy nabude právní moci. Z těchto důvodů postupoval odvolací soud podle § 220 odst. 3 občanského soudního řádu a napadené usnesení v tomto směru změnil.

VS Praha čj. 2 VSPH 252/2008-A-24 ze dne 5. 1. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 40 INS 4021/2008

12. Dle názoru odvolacího soudu je z údajů obsažených v insolvenčním návrhu zřejmé, že úpadek dlužnice bude řešen buď oddlužením prováděným plněním splátkového kalendáře, nebo nepatrným konkursem. Protože žádný z těchto způsobů řešení úpadku nevyžaduje v prvotní fázi insolvenčního řízení vynaložení nijak značných výdajů spojených s výkonem funkce insolvenčního správce (jedná se v zásadě toliko o náklady spojené s přípravou schůze věřitelů), nepovažuje odvolací soud složení zálohy za nezbytné. Pokud jde o úhradu odměny a nákladů insolvenčního správce, nelze než poukázat na to, že v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře budou insolvenčnímu správci hrazeny ve splátkách spolu s plněním věřitelům (dlužno připomenout, že dle § 3 vyhlášky č. 313/2007 Sb. má insolvenční správce nárok na odměnu ve výši 750 Kč měsíčně) a v případě nepatrného konkursu budou uhrazeny z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty, popř. je podle vyhlášky č. 313/2007 Sb. do výše 50 000 Kč uhradí stát.

VS Praha čj. 2 VSPH 243/2008-A-12 ze dne 13. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSPH 39 INS 4124/2008

13. (...) záloha na náklady insolvenčního řízení podle § 108 IZ není soudním poplatkem (jde o zcela jiný institut odlišného účelu a tomu odpovídajícího vlastního právního re-

žimu), a proto ustanovení o soudním poplatku obsažená v občanském soudním řádu ani zákon o soudních poplatcích nelze na tuto zálohu ani přiměřeně použít.

VS Praha čj. 1 VSPH 58/2009-A-15 ze dne 18. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 44 INS 3837/2008

14. Přistoupit k uložení povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení lze totiž teprve tehdy, jestliže insolvenční návrh má všechny zákonem předepsané náležitosti. Základem pro rozhodnutí o úpadku dlužníka může být pouze srozumitelný a určitý insolvenční návrh opatřený náležitostmi dle § 103 IZ, k němuž jsou připojeny zákonem stanovené přílohy obsahující údaje uvedené v § 104 IZ. Je pojmově vyloučeno činit další opatření vůči navrhovateli, jestliže insolvenční návrh je buď vadný ve smyslu § 128 odst. 1 IZ, anebo k němu nejsou připojeny předepsané přílohy ve smyslu druhého odstavce téhož ustanovení.

VS Praha čj. 1 VSPH 127/2008-A-15 ze dne 29. 8. 2008 ve věci sp. zn. KSCB 28 INS 1382/2008

15. Účelem uložení povinnosti k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení je umožnit insolvenčnímu správci výkon jeho činnosti od počátku, a tím překlenout prvotní nedostatek peněžních prostředků na krytí nákladů insolvenčního řízení. Složená záloha správci umožní uhradit náklady vzniklé při zjišťování majetku dlužníka, případně majetku dalších osob, který by z hlediska institutu neúčinnosti právních úkonů mohl též náležet do majetkové podstaty dlužníka. Účelem zálohy je též zabránit, aby náklady insolvenčního řízení, v případě že žádný zpeněžitelný majetek dohledán nebude, hradil stát. Stát hradí náklady insolvenčního řízení dle § 38 odst. 2 *in fine* IZ v případě, že je není možné hradit ani ze zálohy. Samotná skutečnost, že dlužník nedisponuje žádnými prostředky na úhradu zálohy na náklady insolvenčního řízení, nemůže být důvodem pro neuložení povinnosti zálohu zaplatit, když jsou k uložení této povinnosti, jak je zdůvodněno výše, splněny podmínky dle ustanovení § 108 odst. 1 IZ.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 217/2009-A-21 ze dne 29. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 656/2009

16. Odvolací soud nesdílí dlužníkův názor, že insolvenční řízení nemělo být zastaveno. Důvodem pro nezaplacení zálohy nemůže být skutečnost, že dlužník nemá finanční prostředky, a to zejména proto, že sám ve svém návrhu tvrdí, že již od roku 1997 nevyvíjí žádnou činnost. Dlužník byl povinen podat insolvenční návrh včas, to je v dostatečném časovém předstihu před tím, než se ocitne v situaci, kdy již nemá finanční prostředky ani na zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení. Při ukládání povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení a následném rozhodnutí o zastavení insolvenčního řízení pro nezaplacení zálohy není podstatné, z jakého důvodu dlužník nemá dostatečný majetek (zda je tomu tak z objektivních příčin nebo následkem neúspěšné podnikatelské činnosti). Nerozhodné je i to, že za dlužníka podává insolvenční návrh likvidátor společnosti v době, kdy již dlužník nedisponuje potřebnými finančními prostředky, a který si podáním insolvenčního návrhu plní povinnost stanovenou § 98 odst. 2 IZ. Očekávání dlužníka, že bude vymazán z obchodního rejstříku v důsledku rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku, nemůže být naplněno. Tento způsob rozhodnutí o insolvenčním návrhu (zamítnu-

tí návrhu pro nedostatek majetku dlužníka podle § 144 IZ) je totiž podmíněn řadou přesně stanovených předpokladů, z nichž dlužník nesplňuje již předpoklad základní, když likvidátor dlužníka není veden v seznamu insolvenčních správců [§ 144 odst. 1 písm. b) IZ]. K poukazu dlužníka, který tvrdil, že z důvodu neexistence finančních prostředků k úhradě zálohy je nucen insolvenční návrhy podávat opakovaně, situaci přirovnal k „právní pasti“ a argumentoval neřešitelností stávajícího stavu spočívajícího v zápisu dlouhodobě nepodnikající společnosti v obchodním rejstříku, dlužno uvést, že smyslem insolvenčního řízení je řešení úpadku či hrozícího úpadku některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů (§ 1 IZ). Účelem insolvenčního řízení není úprava postupu, jak napomoci ekonomicky nečinným subjektům dosáhnout výmazu z obchodního rejstříku.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 141/2009-A-10 ze dne 15. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 1080/2009

17. Odvolací soud v projednané věci dospěl shodně se soudem prvního stupně k závěru, že jediným způsobem řešení úpadku dlužnice, který připadá v úvahu, je konkurs, neboť podmínky pro oddlužení splněny nejsou. Též je správná úvaha soudu prvního stupně ve vztahu ke splnění podmínek pro to, aby dlužnici jako navrhovatelce bylo uloženo zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení ve smyslu § 108 odst. 1 insolvenčního zákona. Z tvrzení dlužnice v jejím insolvenčním návrhu, jakož i z příložených listin je zřejmé, že dlužnice má více věřitelů, má peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopna plnit, neplní je po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti. Současně je také zřejmé, že zde existuje majetek dlužnice, ze kterého nebude možnost uspokojit náklady insolvenčního řízení, zejména nárok na odměnu správce ve výši 45 000 Kč. Soud prvního stupně proto postupoval správně, jestliže uložil dlužnici povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, a správně stanovil i výši této zálohy s odkazem na minimální odměnu správce insolvenčního správce ve výši 45 000 Kč podle vyhlášky č. 313/2007 Sb.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 189/2009-A-16 ze dne 24. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 2111/2009

18. Ze shora popsané majetkové situace dlužníka vyplývá, že soud prvního stupně postupoval správně, když mu uložil povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení. Dlužník disponuje minimálními finančními prostředky (136 Kč), a pouze záloha tak může umožnit insolvenčnímu správci hrazení počátečních nákladů, které mu, vzhledem k tomu, že dlužník většinu svého majetku ani nedrží a vlastnictvím automobilu si ani není jistý, nutně vzniknou při zjišťování a zajišťování majetku dlužníka, případně jeho zpeněžování. Důvodem pro neuložení povinnosti k zaplacení zálohy nemůže být skutečnost, že dlužník nemá finanční prostředky, ze kterých by mohla být požadovaná záloha zaplacená a významný není ani důvod, pro který se dlužník dostal do stavu úpadku. Smyslem a účelem insolvenčního řízení není likvidace a výmaz nefunkční a nemajetné společnosti z obchodního rejstříku, nýbrž řešení úpadku či hrozícího úpadku některým ze zákonem stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo

hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužnickových věřitelů (§ 1 IZ). Z tohoto hlediska je dlužníkova námitka, že mu soud uložil plnění nemožné, zcela bezvýznamná.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 111/2009-A-10 ze dne 28. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 1128/2009

19. Podle názoru odvolacího soudu není vyloučeno, aby insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu požadoval po dlužníku jako insolvenčním navrhovatelí zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení i v případě, že se dlužník současně domáhá povolení oddlužení. Potřeba složení zálohy na náklady insolvenčního řízení vyvstane zejména v situaci, kdy by v případě rozhodnutí o úpadku dlužníka byl návrh na povolení oddlužení zamítnut nebo odmítnut a dle § 396 odst. 1 IZ bylo rozhodnuto o způsobu řešení dlužníkova úpadku konkursem.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 117/2009-A-18 ze dne 30. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 740/2009

20. Se zřetelem na zjištění učiněná z insolvenčního spisu je proto nutno uzavřít, že před rozhodnutím o insolvenčním návrhu byla záloha na náklady insolvenčního řízení ve smyslu § 108 odst. 1 a odst. 2 v maximální výši 50 000 Kč zaplacená insolvenčním navrhovatelem E., spol. s r. o. Odvolacímu soudu proto v této fázi insolvenčního řízení (§ 7 odst. 1 IZ, § 154 odst. 1 a § 167 odst. 2 o. s. ř.) nezbylo než postupovat podle § 220 odst. 3 o. s. ř. (§ 7 odst. 1 IZ) a napadené usnesení změnit. Přitom v souladu se zněním insolvenčního zákona bylo změněno napadené usnesení tak, že se dlužníkovi povinnost k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení „neukládá“ (když nesprávně a v rozporu s § 108 odst. 1 IZ soud prvního stupně k zaplacení zálohy dlužníka „vyzval“).

VS Olomouc čj. 3 VSOL 152/2008-A-54 ze dne 6. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 1099/2008

21. V prvé řadě je třeba uvést, že soud prvního stupně nepochybil, když s přihlédnutím k tomu, že insolvenční návrh zamítl podle § 143 insolvenčního zákona pro nesplnění předpokladů pro vydání rozhodnutí o úpadku, zavázal navrhovatele podle § 142 odst. 1 občanského soudního řádu k tomu, aby v řízení úspěšnému dlužníkovi nahradil náklady řízení. Dlužno přitom poznamenat, že § 108 odst. 1 insolvenčního zákona sice vylučovalo, aby insolvenční soud požadoval po navrhovateli jakožto zaměstnanci dlužníka, jehož pohledávka spočívá pouze v pracovněprávních nárocích, zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení, nezprošťuje však navrhovatele povinnosti hradit druhému účastníkovi (dlužníkovi) náklady řízení. Současně odvolací soud nezjistil žádné důvody hodné zvláštního zřetele, jež by podle § 150 občanského soudního řádu výjimečně odůvodnily nepřiznání náhrady nákladů řízení dlužníkovi.

VS Praha čj. 2 VSPH 289/2008-A-34 ze dne 17. 2. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 2832/2008

22. Dlužník, který je podnikatelem, je podle § 98 IZ povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku (obdobnou povinnost zakotvoval i zákon o konkursu a vyrovnání v § 3).

Jestliže před podáním insolvenčního návrhu dlužník nehosподаřil s finančními prostředky společnosti náležitě a použil je k jinému účelu, a v důsledku toho není schopen požadovanou zálohu na náklady tohoto řízení zaplatit, pak tuto okolnost je nutno přičíst jedině k jeho tíži.

VS Praha čj. 1 VSPH 223/2009-A-10 ze dne 5. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 41 INS 1656/2009

23. Dlužníkovi nutno přisvědčit v tom, že soud má možnost, nikoliv povinnost uložit insolvenčnímu navrhovateli zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení. Nesdílí však již jeho názor, že soud neměl v přezkoumávané věci insolvenční řízení zastavit. Důvodem pro nezaplacení zálohy nemůže být skutečnost, že dlužník nemá žádné finanční prostředky, a to zejména proto, že sám ve svém návrhu tvrdí, že podnikatelskou činnost nevyvíjí již od konce roku 1995. Dlužník byl totiž povinen podat insolvenční návrh včas, to je v dostatečném časovém předstihu před tím, než se ocitne v situaci, kdy již nemá finanční prostředky ani na zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení. Při ukládání povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení a následném rozhodnutí o zastavení insolvenčního řízení pro nezaplacení zálohy není podstatné, z jakého důvodu dlužník nemá dostatečný majetek (zda je tomu tak z objektivních příčin nebo následkem neúspěšné podnikatelské činnosti). Nerozhodné je i to, že za dlužníka podává insolvenční návrh likvidátor ustavený do své funkce rozhodnutím soudu v době, kdy již dlužník nedisponoval potřebnými finančními prostředky, a který si podáním insolvenčního návrhu plní povinnost stanovenou § 298 odst. 2 IZ.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 22/2009-A-25 ze dne 5. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 33 INS 3782/2008

24. Odvolací námitka, že by se zaplacením zálohy na náklady insolvenčního řízení zvýšily náklady insolvenčního navrhovatele v souvislosti s vymáháním jeho pohledávky za dlužníkem, je v insolvenčním řízení zcela irrelevantní. Účelem insolvenčního řízení není totiž vymození pohledávky insolvenčního navrhovatele. Toho může insolvenční navrhovatel dosáhnout cestou nalézacího řízení a následně výkonem rozhodnutí či exekucí. Postupem dle insolvenčního zákona se řeší úpadek či hrozící úpadek dlužníka některým ze zákonem stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů dlužníka k osobám dotčeným jeho úpadkem či hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužnickových věřitelů, či aby došlo k oddlužení dlužníka (§ 1 IZ).

VS Olomouc čj. 3 VSOL 45/2009-A-28 ze dne 11. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 34 INS 3143/2008

25. Soud prvního stupně vyložil toto ustanovení na základě prostého gramatického výkladu. Jazykový výklad zákonodárcem použité formulace („navrhovateli, který je zaměstnanec“) skutečně vede k závěru, že by se mělo jednat pouze o stávající zaměstnance dlužníka, tedy nejspíše o osoby, které byly zaměstnanci dlužníka alespoň ještě ke dni podání insolvenčního návrhu. Tento výklad však není výkladem jediným. Při interpretaci zákonných ustanovení by měly mít soudy na zřeteli též smysl a účel zákona (*ratio legis*). Je proto nutno zkoumat, zda je dán rozumný důvod rozlišovat mezi insolvenčními navrhovateli podle toho, zda se jedná o stávající či bývalé zaměst-

nance dlužníka. Zjistit, zda bylo skutečně vůli zákonodárce stanovit výjimku z povinnosti uhradit zálohu na náklady insolvenčního řízení pouze ve prospěch jedné z těchto kategorií možných věřitelů z pracovněprávními pohledávkami.

„S insolvenčním zákonem je úzce provázán zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, ve znění zákona č. 436/2004 Sb., a to proto, že článek 2 odst. 1 písm. a) směrnice č. 80/987/EHS stanoví právní domněnku, že stav insolvence zaměstnavatele pro účely ochrany zaměstnanců nastává podáním návrhu na zahájení řízení, v němž se řeší dlužníkův úpadek. Věřitelé – zaměstnanci, kteří takový návrh podali, by proto měli být zproštěni povinnosti zálohu zaplatit. Zejména ti zaměstnanci, kterým zaměstnavatel již po delší dobu nevyplácí mzdu, na zaplacení zálohy nemají prostředky. Zároveň tím bude lépe proveden čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 90 věta první Ústavy, jimiž je upraveno právo na soudní ochranu.“

Z uvedeného vyplývá, že úmyslem zákonodárce bylo osvobodit od povinnosti hradit zálohu na náklady insolvenčního řízení zaměstnance z důvodu obavy, že právě v důsledku nehrzení mzdy dlužníkem začasté nebudou mít dostatek finančních prostředků k úhradě požadované zálohy, což by jim bránilo v možnosti úspěšně se domáhat vydání rozhodnutí o dlužníkově úpadku a i uspokojení jejich nároků v insolvenčním řízení. Tato obava je podle přesvědčení odvolacího soudu důvodná nikoli pouze ve vztahu ke stávajícím zaměstnancům dlužníka, nýbrž i ve vztahu k těm osobám, jejichž pracovní poměr u dlužníka byl již ukončen. Tím spíše, že řada z nich může být v době podání insolvenčního návrhu nezaměstnaná. Navíc je nutno zdůraznit, že opačný výklad by mohl být příčinou toho, že dlužník v obavě před podáním insolvenčního návrhu ze strany zaměstnanců, jimž dluží mzdu a kteří by jako stávající zaměstnanci byli zproštěni povinnosti hradit zálohu na náklady insolvenčního řízení, s těmito raději pracovní poměr ukončí, aby jim tak ztížil možnost domáhat se uspokojení svých pohledávek cestou insolvenčního řízení. Konečně je možno poukázat na v důvodové zprávě zmiňovaný zákon č. 118/2000 Sb., jehož definice zaměstnance vtělená do § 3 písm. a) taktéž nerozlišuje mezi stávajícími a bývalými zaměstnanci, ale za zaměstnance (pro účely přiznání práva na uspokojení splatných mzdových nároků) považuje osoby, kterým v rozhodném období vznikly neuhrazené mzdové nároky.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 55/2009-A-17 ze dne 31. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 16 INS 4599/2008

26. Dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně o zastavení insolvenčního řízení pro neuhrazení zálohy na náklady tohoto řízení insolvenčním navrhovatelem, není objektivně přípustné.

NS ČR čj. 29 NSČR 12/2010-A-29 ze dne 8. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 55 INS 4089/2009

27. Nutno vyjít z toho, že povinnost k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení lze uložit insolvenčnímu navrhovateli (který není osobou uvedenou v poslední větě § 108 odst. 1 nebo § 368 odst. 1 IZ), anebo solidárně všem navrhovatelům, jediné pokud v daném případě nelze předpokládat, že budoucí náklady insolvenčního řízení bude možno zcela uhradit z majetkové podstaty (tj. prostředky k jejich krytí nelze zjistit jinak než zálohou). Pro posouzení, zda je namístě zaplacení zálohy po navrhovateli požadovat a v jaké výši, je tudíž nutné vzít v úvahu skutkové a právní okolnosti dané věci, jež jsou podstatné především pro úsudek o tom, jaký způsob řešení

dlužníkovu úpadku či hrozícího úpadku lze očekávat, jaké náklady, k jejichž krytí záloha slouží, si tento způsob pravděpodobně vyžádá, a zda či do jaké míry lze předpokládat uspokojení těchto nákladů z majetkové podstaty. Je přitom zřejmé, že výše nákladů insolvenčního řízení se odvíjí nejen od samotné povahy konkrétního způsobu řešení dlužníkovu úpadku (konkursu, reorganizace nebo zvolené formy oddlužení), ale i v rámci téhož způsobu řešení úpadku je navíc ještě ovlivněna specifickými poměry dané věci. To platí i pro hotové výdaje a odměnu insolvenčního správce, které vždy patří mezi náklady insolvenčního řízení a jejichž výše je pro jednotlivé způsoby řešení úpadku upravena ve vyhlášce č. 313/2007 Sb. odlišně.

Těmto požadavkům však soud prvního stupně v napadeném usnesení zjevně nedostál. Svoje rozhodnutí soud odůvodnil pouze odkazem na § 108 odst. 1 a 2 IZ a obecným vymezením účelu zálohy na náklady insolvenčního řízení, aniž by uvedl konkrétní poznatky o dlužníkových majetkových poměrech (zjištěné ze seznamu majetku, závazků) vedoucí k závěru o očekávaném způsobu řešení dlužníkovu úpadku, tj. zda lze očekávat projednání konkursu jako nepatrného podle § 314 a § 315 IZ nebo podle § 244 a násl. IZ. Insolvenční soud tak nevysvětlil, z jakých konkrétních důvodů shledal, že podmínky pro uložení povinnosti k zaplacení zálohy vymezené v § 108 odst. 1 IZ jsou dány, tedy – především – že v daném případě nelze předpokládat, že očekávané budoucí náklady insolvenčního řízení nebude možno zcela uhradit z majetkové podstaty, a že dokonce bude majetek podstaty s největší pravděpodobností natolik nedostatečný, že je nutno požadovat po navrhovateli zálohu v maximální možné výši.

VS Praha čj. 3 VSPH 1108/2010-A-16 ze dne 3. 12. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 36 INS 10180/2010

K odst. 3

- 28.** K námitce dlužnice, že soud měl místo zastavení řízení zálohu vymáhat, odvolací soud uvádí, že zákon nestanoví podmínky pro výběr možností postupu dle § 108 odst. 3 IZ. Soud může v řízení pokračovat i přes nezaplacení zálohy, může řízení zastavit, případně může zálohu vymáhat. Je přitom plně v moci insolvenčního soudu, aby zvážil, jak bude dál postupovat. Smysl ustanovení, kterým je dána soudu možnost zálohu vymáhat, spočívá v tom, že na jeho základě se usnesení o uložení zálohy stává exekucním titulem, na základě kterého se soud může domoci zaplacení zálohy dle ustanovení o výkonu rozhodnutí v případě, že navrhovatel zálohu nezaplatí dobrovolně. Dále je na úvaze soudu, zda zálohu bude vymáhat; zastavení řízení je možnost, ke které může soud v případě, že záloha nebyla zaplacená, přistoupit vždy. V daném případě by navíc vymáhání vedlo k prodlužování insolvenčního řízení a zřejmě i ke vzniku dalších nákladů, neboť vzhledem k dlužnicí tvrzenému naprostému nedostatku peněžních prostředků je úspěšnost insolvenčního řízení velmi nejistá, což by bylo v rozporu se zásadami rychlosti a hospodárnosti insolvenčního řízení [ustanovení § 5 písm. a) IZ].

VS Olomouc čj. 3 VSOL 177/2009-A-18 ze dne 15. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 2111/2009

- 29.** K výše uvedenému je vhodné dodat, že pokud není ve stanovené lhůtě splněna povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, je na úvaze soudu, zda před rozhodnutím o insolvenčním návrhu řízení zastaví, anebo přikročí k jejímu vymáhání. Je ovšem třeba brát v potaz, že z logiky věci se nabízí druhý způsob zejména tam, kde je insolvenčním navrhovatelem věřitel, tedy osoba od dlužníka odlišná, vůči níž, obecně

vzato, může soud být s vymáháním takové pohledávky úspěšný. Jinak je tomu v případě, kdy je insolvenční návrh podán dlužníkem, neboť pokud mu bude vyhověno, tedy dojde k zjištění úpadku, musí být rozhodnuto i o způsobu řešení úpadku, přičemž bude-li tímto řešením konkurs, kterého se zde dlužník domáhá, je provedení výkonu rozhodnutí a exekuce za jeho trvání i nadále buď zcela vyloučeno či umožněno toliko ve vztahu k pohledávkám, u nichž to zákon výslovně stanoví (§ 267), což ovšem není případ nároku z titulu zálohy na náklady insolvenčního řízení. Toho by si měl být dlužník vědom a insolvenční návrh by měl podat včas, jak mu to ostatně insolvenční zákon v § 98 ukládá, tedy v době, kdy má k dispozici prostředky potřebné k úhradě zálohy, popř. kdy ještě je schopen si tyto prostředky opatřit (např. zpeněžením svého majetku). Jde proto výlučně k jeho tíži, že insolvenční návrh nepodal bez zbytečného odkladu poté, kdy se o svém úpadku dozvěděl a kdy měl nebo si mohl opatřit prostředky k úhradě zálohy.

VS Praha čj. 1 VSPH 559/2009-A-25 ze dne 22. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSPA 56 INS 5036/2009

Díl 3

Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení

§ 109

(Účinky zahájeného insolvenčního řízení)

(1) Se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky:

- a) pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou,
- b) právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nově nabýt jen za podmínek stanovených tímto zákonem, to platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení,
- c) výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést.

(2) Se zahájením insolvenčního řízení se spojují také další účinky stanovené zákonem.

(3) Lhůty k uplatnění práv, která lze podle odstavce 1 uplatnit pouze přihláškou, po zahájení insolvenčního řízení nezačínají nebo dále neběží.

(4) Účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku.

(5) Nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení do skončení insolvenčního řízení, a jde-li o reorganizaci, do schválení reorganizačního plánu.

Judikatura:**K odst. 1**

1. Č. s., a. s., oblastní závod v K. V., totiž zjevně nesprávně vyložila účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení uvedené v ustanovení § 109 odst. 1 IZ. Citované ustanovení je založeno na dvou východiscích. Jednak sleduje, aby dlužníku, který zůstává po zahájení insolvenčního řízení osobou s dispozičním oprávněním, nebylo bráněno v plnění běžných a obvyklých závazků, jednak sleduje hledisko preventivní; dlužníku je zakázáno takové nakládání s majetkovou podstatou, které by směřovalo k podstatným změnám ve skladbě, využití nebo určení majetku náležejícímu do majetkové podstaty, popřípadě jeho nikoliv zanedbatelné zmenšení.

Není-li dlužník ve svých dispozičních oprávněních omezen po zahájení insolvenčního řízení předběžným opatřením podle § 113 odst. 1, pak není žádného důvodu, aby mu bylo bráněno v plnění běžných závazků. K tomu je samozřejmě zapotřebí součinnosti dlužníkovy banky, která je povinna takové běžné nakládání s finančními prostředky na účtu umožnit.

VS Praha čj. 1 VSPH 466/2009-A-83 ze dne 19. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 2123/2008

2. V rovině právního posouzení se odvolací soud nejprve přihlašuje ke správnému závěru soudu prvního stupně, že zástavní právo zřizované rozhodnutím soudu vzniká až právní mocí soudního rozhodnutí, což jednoznačně plyne z § 160 odst. 1 občanského zákoníku. Tento závěr se vztahuje i na zřízení soudcovského zástavního práva (§ 338b až 338e o. s. ř.).

VS Olomouc čj. 2 VSOL 351/2009-B-45 ze dne 17. 2. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 38 INS 190/2008

3. Pro úplnost lze dodat, že činnost prováděná správcem podniku při nařízení výkonu rozhodnutí prodejem podniku povinného ve smyslu ustanovení § 338f a násl. o. s. ř. nebo (jako v posuzované věci) při vydání exekučního příkazu prodejem podniku povinného [§ 59 odst. 1 písm. d), § 70, § 71 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti] je prováděním výkonu rozhodnutí nebo exekuce, což platí i pro zastupování povinného ve sporech a v jiných řízeních, v nichž je povinný účastníkem a které se týkají podniku (§ 338k odst. 6 o. s. ř.).

Od zahájení insolvenčního řízení, jehož účinky logicky postihují i tu část majetku povinného, kterou je podnik, takovou činnost správce podniku výslovně zakazuje výše citované ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) IZ. Správce podniku povinného, který by po zahájení insolvenčního řízení týkajícího se dlužníka jako povinného v různých řízeních, v nichž je povinný účastníkem a která se týkají podniku povinného náležejícího do majetkové podstaty, i nadále vystupoval jako zástupce povinného podle § 338k odst. 6 o. s. ř., porušoval by tím zákon, konkrétně § 109 odst. 1 písm. c) IZ. Uvedené je logickým vyústěním i toho, že ve smyslu § 229 odst. 3 písm. a) IZ je v době do rozhodnutí o úpadku ve vztahu k majetkové podstatě osobou s dispozičními oprávněními dlužník.

VS Praha čj. 1 VSPH 982/2010-A-28 ze dne 8. 11. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 46 INS 10249/2010

§ 110

(Výzva k podání přihlášek)

(1) Věřitelé dlužníka jsou od zahájení insolvenčního řízení oprávněni uplatnit v něm své pohledávky přihláškou, a to i v případě, že insolvenční soud ještě nezveřejnil výzvu k podávání přihlášek.

(2) Insolvenční soud vyzve věřitele, kteří chtějí své pohledávky uplatnit v insolvenčním řízení, aby podali přihlášku pohledávky. Tuto výzvu lze spojit s oznámením o zahájení insolvenčního řízení; je-li výzva učiněna samostatně až v průběhu insolvenčního řízení, oznamuje se stejným způsobem, jakým se oznamuje zahájení insolvenčního řízení.

(3) Přihlášky pohledávek na základě výzvy podle odstavce 2 mohou věřitelé podávat až do rozhodnutí o úpadku. Kratší lhůtu není insolvenční soud oprávněn stanovit. Náležitosti této výzvy stanoví prováděcí právní předpis.

Nakládání s majetkovou podstatou

§ 111

(Omezení dlužníka při nakládání s majetkem)

(1) Nerozhodne-li insolvenční soud jinak, je dlužník povinen zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení. Peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Omezení podle odstavce 1 se netýká úkonů nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy²²⁾, k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření, k odvrácení hrozící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí.

(3) Právní úkony, které dlužník učinil v rozporu s omezeními stanovenými v důsledku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, jsou vůči věřitelům neúčinné.

Judikatura:

K odst. 1

1. Z ustanovení § 111 odst. 1 IZ vyplývá, že dlužník od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, je povinen zdržet se nakládání s ma-

²²⁾ Například § 6 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

jetkovou podstatou a s majetkem, který do něj může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoliv zanedbatelné zmenšení. Zaplacení pohledávky navrhuujícího věřitele dlužníkem po zahájení soudního řízení, kterým se navrhuje věřitel domáhat, aby bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka, podle názoru odvolacího soudu není jednání, které by dlužník činil v rozporu s ustanovením § 111 odst. 1 IZ a ani takové jednání nelze považovat za nedovolené zvýhodňování jednoho věřitele na úkor ostatních věřitelů dlužníka.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 185/2008-A-78 ze dne 19. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 1634/2008

2. Z § 111 odst. 1 IZ vyplývá, že dlužník je již od okamžiku, kdy nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, v podstatné míře omezen v nakládání se svým majetkem, jakož i v rozsahu a podmínkách, za nichž může plnit své závazky (vzniklé před zahájením insolvenčního řízení).

VS Olomouc čj. 2 VSOL 176/2010-A-86 ze dne 27. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 8521/2009

K odst. 2

3. Z § 111 IZ plyne, že dlužníku není zcela zapovězeno disponovat se svým majetkem poté, co je zahájeno insolvenční řízení. Dlužník však nesmí nakládat s majetkem způsobem, který by vedl k podstatným změnám majetkové podstaty, a tím i ke snížení uspokojení věřitelů. Úhradu zálohy na náklady insolvenčního řízení, která by byla získána z prodeje části majetku dlužníka, však jistě nelze považovat za činnost, která by byla v neprospěch věřitelů; naopak se lze oprávněně domnívat, že při schopnosti dlužníka uhradit stanovenou zálohu je reálná šance, aby věřitelé dosáhli alespoň částečného uspokojení svých pohledávek.

VS Praha čj. 1 VSPH 723/2010-A-12 ze dne 1. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 20 INS 7134/2010

K odst. 3

4. Tento převod majetku dlužnice byl uskutečněn po zahájení insolvenčního řízení, a proto je nutno ho posoudit z hlediska omezení dispozic s majetkem náležejícím do majetkové podstaty zakotvených v § 111 IZ s tím, že neúčinnost dlužnických právních úkonů učiněných v rozporu s těmito omezeními (a s ním spojený důvod k soupisu předmětu dlužnickova plnění do podstaty) není založena teprve úspěšným odporem insolvenčního správce, ale nastává ze zákona (viz § 111 odst. 3 IZ).

VS Praha čj. 1 VSPH 170/2008-B-17 ze dne 30. 10. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 2162/2008

§ 112

(Předběžný správce a předběžné opatření)

(1) Insolvenční soud ustanoví předběžným opatřením předběžného správce i bez návrhu, jestliže nařídil předběžné opatření, kterým omezil dlužníka v nakládání s majetkovou podstatou v širším rozsahu, než je uvedeno v § 111.

(2) Insolvenční soud může předběžného správce ustanovit i tehdy, jestliže vyhlásil moratorium nebo odůvodňuje-li to rozsah majetkové podstaty, který je vhodné i předběžně zjistit a zajistit, anebo jsou-li zde jiné, stejně závažné důvody.

(3) Povinností předběžného správce je provést opatření ke zjištění dlužníkova majetku a k jeho zajištění, jakož i k přezkoumání dlužníkova účetnictví nebo evidence vedené podle zvláštního právního předpisu¹³⁾.

(4) Jestliže insolvenční soud před rozhodnutím o úpadku zruší předběžné opatření, kterým byl ustanoven předběžný správce, uloží mu současně, aby ve stanovené lhůtě podal insolvenčnímu soudu zprávu o své činnosti, zejména o stavu majetku, který spravoval, a aby vyúčtoval náklady, které mu vznikly. Stejně se postupuje, jestliže na základě odvolání změnil předběžné opatření odvolací soud, ledaže jde o změny, které se netýkají osoby předběžného správce a jeho činnosti.

Judikatura:

Vrchní soud v Praze se v první řadě zabýval tím, zda v odvolání proti rozhodnutí o ustanovení předběžného správce dle § 112 odst. 2 IZ (jako tomu bylo i v posuzovaném případě) lze obdobně jako při ustanovení insolvenčního správce namítat pouze to, že ustanovený předběžný správce nesplňuje podmínky pro ustanovení nebo že není nepodjatý, a dospěl k závěru, že tomu tak není. Především proto ne, že insolvenční soud na rozdíl od případu, kdy ustanovuje insolvenčního správce, není povinen, ale pouze oprávněn ustanovit předběžného správce (viz § 27 odst. 1 a § 112 odst. 2 IZ), jenž v době před rozhodnutím o úpadku zpravidla zasahuje do dispozičních oprávnění dlužníka, popř. třetích osob k majetkové podstatě. Proto je nezbytné, aby důvody, jež insolvenční soud vedly k ustanovení předběžného správce, byly předmětem odvolacího přezkumu.

VS Praha čj. 2 VSPH 222/2010-A-42 ze dne 29. 4. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 94 INS 9389/2009

§ 113

(Předběžné opatření vůči dlužníku)

(1) Je-li nutné zabránit v době do vydání rozhodnutí o úpadku změnám v rozsahu majetkové podstaty v neprospěch věřitelů, insolvenční soud může i bez návrhu nařídít předběžné opatření, kterým dlužníkovi uloží, aby nenakládal s určitými věcmi nebo právy náležejícími do jeho majetkové podstaty, nebo rozhodne, že dlužník může nakládat s majetkovou podstatou nebo její částí pouze se souhlasem předběžného správce. Může též nařídít, aby osoby, které mají závazky vůči dlužníkovi, na příště plnění neposkytovaly dlužníkovi, ale předběžnému správci. Současně ustanoví předběžného správce, pokud tak neučinil dříve.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 doručí insolvenční soud do vlastních rukou dlužníkovi a předběžnému správci. Jiné rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření se doručí zvlášť dlužníkovi a osobě, která takový návrh podala.

(3) Týkají-li se omezení uložená dlužníku té části jeho majetkové podstaty, která je zapsána v katastru nemovitostí, v Rejstříku zástav nebo v jiných veřejných či neveřejných seznamech, které podle zvláštních právních předpisů osvědčují vlastnictví nebo jiná věcná práva k tomuto majetku, insolvenční soud doručí stejnopis předběžného opatření také katastrálním pracovištím příslušných katastrálních úřadů (dále jen „katastrální pracoviště“), Notářské komoře České republiky a orgánu nebo osobě, která vede jiný veřejný či neveřejný seznam.

(4) Proti předběžnému opatření nařízenému podle tohoto ustanovení se může odvolat pouze dlužník. Jde-li o usnesení, kterým insolvenční soud návrh na nařízení takového předběžného opatření zamítl, je osobou oprávněnou k podání odvolání osoba, která návrh podala.

(5) Předběžné opatření zanikne

- a) uplynutím doby, po kterou mělo trvat,
- b) vydáním rozhodnutí podle § 142, neurčí-li insolvenční soud v takovém rozhodnutí, že předběžné opatření zanikne až právní mocí rozhodnutí,
- c) účinností moratoria, ledaže insolvenční soud určil v rozhodnutí o vyhlášení moratoria jinak,
- d) vydáním rozhodnutí, kterým se předběžné opatření zruší, jakmile pominou důvody, pro které bylo nařízeno.

(6) Rozhodnutí podle odstavce 5 písm. d) může insolvenční soud vydat i bez návrhu. Pro jeho doručení platí odstavce 2 a 3 obdobně; odvolat se proti němu může pouze osoba, která návrh na nařízení předběžného opatření podala, není-li totožná s osobou, která navrhla zrušení předběžného opatření.

Judikatura:

1. Při rozhodování o tom, zda je důvod nařídit předběžné opatření, vychází soud především z níže citovaných ustanovení insolvenčního zákona. Vedle nich v souladu s § 7 odst. 1 IZ přiměřeně aplikuje i příslušná ustanovení občanského soudního řádu. I pro insolvenční řízení je tak přiměřeně aplikovatelný § 75c odst. 4 o. s. ř., který stanoví, že pro předběžné opatření je rozhodující stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně. Jak dovodila právní teorie (srov. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád, Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 300), nemůže tak být v řízení o předběžném opatření přihlédnuto k tvrzením, k listinám nebo k dalším důkazům, které soud prvního stupně neměl k dispozici v době vydání svého usnesení, a to bez zřetele k tomu, který z účastníků je uvádí nebo předkládá.

V přezkoumávané věci z uvedeného vyplývá, že odvolací soud při přezkoumávání správnosti napadeného usnesení nemůže přihlédnout k novým tvrzením dlužníka o tom, jakým způsobem mělo ve skutečnosti dojít k zániku části jeho závazků (tj. že se tak stalo převážně v důsledku jednostranných zápočtů ze strany věřitelů).

VS Olomouc čj. 2 VSOL 403/2009-A-31 ze dne 22. 12. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 39 INS 3971/2009

2. Při rozhodování o tom, zda je důvod nařídít předběžné opatření, vychází insolvenční soud především z výše citovaných ustanovení insolvenčního zákona. Vedle nich v souladu s § 7 odst. 1 IZ přiměřeně aplikuje i příslušná ustanovení občanského soudního řádu. I pro insolvenční řízení je tak přiměřeně aplikovatelný § 75c odst. 4 o. s. ř., který stanoví, že pro předběžné opatření je rozhodující stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně. Jak dovodila právní teorie (srov. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád, Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 300), nemůže tak být v řízení o předběžném opatření přihlédnuto k tvrzením, k listinám nebo k dalším důkazům, které soud prvního stupně neměl k dispozici v době vydání svého usnesení, a to bez zřetele k tomu, který z účastníků je uvádí nebo předkládá.

VS Praha čj. 2 VSOL 176/2010-A-86 ze dne 27. 5. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 8521/2009

3. Aplikace tohoto ustanovení přichází v úvahu obvykle pouze tehdy, není-li omezení dlužníka v nakládání s majetkovou podstatou plynoucí z § 111 odst. 1 téhož zákona dostatečným, nebo je dlužník nerespektuje, anebo je-li důvodnou obava, že je respektovat nebude. Jinými slovy, k nařízení takového předběžného opatření přistoupí soud po pečlivé úvaze tehdy, když nepostačí omezení spojená s účinky, jež vyvolává zahájení insolvenčního řízení (a ve stejném rozsahu rozhodnutí o úpadku), v jejichž důsledku je dlužníku umožněno jen tzv. běžné nakládání s majetkovou podstatou (v závislosti na tom, zda řízení bylo zahájeno insolvenčním návrhem věřitele nebo insolvenčním návrhem dlužníka).

VS Praha čj. 2 VSPH 222/2010-A-42 ze dne 29. 4. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 94 INS 9389/2009

4. Aplikace § 113 insolvenčního zákona proto přichází v úvahu pouze tehdy, není-li omezení dlužníka v nakládání s majetkovou podstatou plynoucí z § 111 odst. 1 téhož zákona dostatečným, nebo je dlužník nerespektuje, anebo je-li důvodnou obava, že je respektovat nebude.

VS Praha čj. 2 VSPH 144/2008-A-37 ze dne 2. 10. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 89 INS 2844/2008

5. Správný je i závěr soudu prvního stupně, že dlužníka je třeba v jeho dispozičních oprávněních omezit vydáním předběžného opatření podle § 113 IZ.

Dlužník především není již po několik měsíců schopen aktivně svá dispoziční oprávnění vykonávat, neboť jeho dlouhodobá pracovní neschopnost mu brání i v tom, účastnit se jednání soudu. Ke všem jednáním, která až dosud soud prvního stupně nařídil, se dlužník z důvodů nemoci omluvil. Dále je zjevné, že přístupem k plnění svých povinností v insolvenčním řízení (jmenovitě porušením povinnosti předložit seznamy majetku) dává dlužník najevo neodpovědný přístup k nakládání s majetkem, který jinak patří do majetkové podstaty. Konečně je nepochybné, že dlužník uvádí v insolvenčním řízení nepravdivé údaje o stavu svých dluhů. Ve svém vyjádření k návrhu totiž uvedl, že pohledávku navrhovatele neuznává, neboť splatnost pohledávky ze smlouvy o úvěru na koupi nemovitosti, kterou uzavřel s K. b., a. s., ještě nenastala. Tvrdil, že s ostatními věřiteli, uvedenými v návrhu na zahájení insolvenčního řízení, má uzavřené dohody o splátkách nebo určeny termíny splatnosti. Více se k návrhu nevyjádřil, pouze sdělil, že nemůže doložit žádné písemnosti (požadované seznamy svého majetku a závazků),

protože veškeré dokumenty jsou u účetního, který je v současné době mimo ČR. Tyto skutečnosti jsou zjevné v rozporu s obsahem spisu.

Všechna tato zjištění vedou také odvolací soud k závěru, že v dané věci je nutné zabránit do vydání rozhodnutí o úpadku případným změnám v rozsahu majetkové podstaty v neprospěch věřitelů. Soud prvního stupně proto správně ve výroku sub III. nařídil předběžné opatření, kterým ve smyslu ustanovení § 113 odst. 1 IZ podrobil dlužníkovy úkony týkající se majetkové podstaty kontrole předběžným správcem. Odvolací soud usnesení soudu prvního stupně podle § 220 odst. 3 o. s. ř. v tomto výroku změnil jen tak, aby odpovídalo zákonu, tedy že dlužník je ve svých dispozičních oprávněních omezen tak, že s majetkovou podstatou může nakládat jen se souhlasem předběžného správce. Výrok, kterým soud prvního stupně konstatoval tzv. neúčinnost právních úkonů, které by dlužník činil v rozporu s uloženým zákazem, je ovšem jednak nadbytečný, jednak neodpovídá zákonu; s porušením zákazu uloženého předběžným opatřením totiž zákon spojuje neplatnost právního úkonu (ustanovení § 76f o. s. ř.).

VS Praha čj. 1 VSPH 227/2008-A-67 ze dne 24. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 2347 /2008

6. S ohledem na předpokládaný rozsah a strukturu majetkové podstaty (byť dlužník dosud nepředložil seznam majetku, již z předmětu jeho podnikání vyplývá, že disponuje řadou nemovitostí – bytových jednotek) se jeví v této fázi řízení potřebným zjistit a zajistit dlužníkovu majetek. V situaci, kdy dlužník i po nabytí účinků zahájení insolvenčního řízení převádí na třetí osoby nemovitosti (a to nejméně ve třech případech), je vhodné, aby tento způsob nakládání s majetkem přezkoumal předběžný správce, zda skutečně neodporuje § 111 IZ, jak to tvrdí věřitel č. 5. Předběžným správcem zjištěné skutečnosti pak budou pokladem k tomu, aby mohl soud prvního stupně vyhodnotit, zda je nutné přistoupit k vydání předběžného opatření dle § 113 odst. 1 IZ.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 183/2009-A-46 ze dne 30. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 1640/2009

7. Důvodem pro ustanovení předběžného správce (kterého může soud ustanovit i bez návrhu) je v případě, že se nejedná o vyhlášení moratoria, potřeba zjištění a zajištění majetku, pokud to odůvodňuje rozsah majetkové podstaty, nebo existence jiných stejně závažných důvodů. Těmito důvody nemůže být obecné tvrzení o tom, že věřitel „má signály“ o dlužníkově nakládání s majetkem v rozporu se zákazem dle § 111 IZ nebo nekonkrétní tvrzení o prodeji automobilu. Zájmy věřitelů jsou ze zákona chráněny úpravou § 111 odst. 3 IZ (jak uvádí soud prvního stupně), a pokud by nastala nutnost zabránit dlužníkovi v určité změně majetkové podstaty v neprospěch věřitelů, může se věřitel domáhat vydání předběžného opatření podle § 113 odst. 1 IZ, případně soud může vydat toto opatření i bez návrhu. To je však možné pouze na základě zcela konkrétních poznatků o věcech či plnění, u kterých nejen bezprostředně hrozí, že budou vyvedeny z dispozice dlužníka, ale je také doloženo, že tato obava je reálná. Takováto konkrétní tvrzení a doložení však návrh věřitele postrádá.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 142/2009-A-31 ze dne 4. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 24 INS 5086/2008

8. Třebaže to pro nedostatek důvodů není z napadeného usnesení bezprostředně patrné, je zřejmé, že v dané věci soud prvního stupně vydal k návrhu navrhovatele a) usnese-

ní o předběžném opatření podle § 113 odst. 1 IZ. Tímto rozhodnutím totiž zabránil dlužníku ve změnách v rozsahu majetkové podstaty tím, že jakékoliv nakládání s tímto majetkem podmínil souhlasem ustanoveného předběžného správce. Takové předběžné opatření je soud oprávněn vydat i bez návrhu, jsou-li splněny podmínky vyjádřené v ustanovení § 113 odst. 1 IZ. Slova zákona „insolvenční soud může i bez návrhu nařídit“, užitá v citovaném ustanovení, jsou v soudní praxi vykládána tak, že k rozhodnutí, které není podmíněno návrhem účastníka řízení, soud přistoupí – ve smyslu je povinen tak učinit – jestliže je naplněna hypotéza právní normy. Jinak řečeno, jestliže insolvenční soud v řízení zjistí, že dlužník, který je osobou s dispozičním oprávněním, nakládá s majetkem náležejícím do majetkové podstaty tak, že tím poškozuje oprávněné zájmy věřitelů, pak je povinen přijmout opatření, jež takovému jednání dlužníka zabrání. Tím může typicky být zákaz nenakládat s určitými věcmi nebo právy, anebo zákonem výslovně předjímaná možnost podmínit dlužníkovu nakládání s majetkovou podstatou nebo její částí souhlasem předběžného správce.

Okolnost, zda je předběžné opatření podle § 113 IZ (či jiné předběžné opatření ve smyslu § 82 IZ) výslovně navrhováno, je tedy podružná.

V § 169 odst. 2 věť první o. s. ř. jsou vyjmenována usnesení, jež nemusí být odůvodněna za předpokladu, že se jimi vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, tedy jestliže soud v plném rozsahu vyhoví žalobě nebo jinému návrhu na zahájení řízení či jinému návrhu na rozhodnutí nebo postup soudu, s nímž jiný účastník souhlasil nebo proti nimž nevznel námitky. Rozhodující je, že jiný účastník návrhu skutečně (fakticky) neodporoval.

Již z tohoto pohledu nemůže obstát závěr soudu prvního stupně, že usnesení o předběžném opatření, které vydal, nemusí být odůvodněno (nadto s odkazem na nepřipadné ustanovení občanského soudního řádu). Dlužník, jenž sám též podal insolvenční návrh a ohlásil návrh na reorganizaci, zcela zřetelně dával najevo, že usiluje o zjištění úpadku, avšak při zachování svých dispozičních oprávnění, která hodlá využívat pro další provoz podniku a pro jednání s věřiteli o reorganizačním plánu. Se zřetelem k tomu nemohl soud prvního stupně dovodit, že dlužník neodporoval návrhu na vydání předběžného opatření, podle něhož by k jakémukoliv nakládání s majetkem náležejícím do majetkové podstaty potřeboval souhlas předběžného správce.

Úprava odůvodňování usnesení o předběžném opatření v ustanovení § 169 odst. 1 o. s. ř. má logickou návaznost na úpravu těch předběžných opatření (v ustanoveních § 74 násl. o. s. ř.), která lze vydat jen na návrh. Tato předběžná opatření jsou vždy vydávána na riziko navrhovatele, jehož stíhá případná odpovědnost za škodu či jinou újmu podle § 77a o. s. ř. Vydávána jsou soudem bezodkladně, případně v krátkých lhůtách podle § 75c odst. 2 o. s. ř., bez slyšení účastníků, jestliže navrhovatel prokáže potřebu zásahu soudu v podobě předběžného opatření a osvědčí skutečnosti rozhodné pro uložení konkrétního předběžného opatření. V logické vazbě na tuto úpravu, jež je založena na předpokladu, že není prostoru pro zjišťování stanoviska žalovaného či jiného účastníka řízení, jenž může být dotčen předběžným opatřením, a vychází se proto jen z návrhu, pak zákon nevyžaduje, aby takové rozhodnutí bylo odůvodňováno.

Tuto úpravu „neodůvodňování“ usnesení, obsaženou v občanském soudním řádu (jeho ustanovení § 169 odst. 2), není možné vztáhnout na odůvodňování rozhodnutí o předběžném opatření podle § 113 IZ ani přiměřeně, neboť by to bylo v rozporu se zásadami, na nichž spočívá insolvenční řízení, jmenovitě se zásadou spravedlivého insolvenčního řízení, vyjádřenou v § 5 písm. a) IZ. Výjimkou by snad mohla být jen

situace, kdy by návrh na předběžné opatření podle § 113 IZ podal sám dlužník; to ovšem za splnění dalších zákonných předpokladů.

Bez zřetele k tomu, jakými skutečnostmi je odůvodňován návrh na vydání předběžného opatření podle § 113 IZ, či bez zřetele k tomu, zda je takový návrh vůbec podán, je úkolem insolvenčního soudu zasáhnout ve prospěch ochrany oprávněných zájmů věřitelů předběžným opatřením, jestliže je třeba dlužníka omezit v jeho dispozičních oprávněních. K takovému zásahu soud přistoupí po pečlivé úvaze tehdy, když nepostačí omezení spojená s účinky, jež vyvolává zahájení insolvenčního řízení (a ve stejném rozsahu rozhodnutí o úpadku), v jejichž důsledku je dlužníku umožněno jen tzv. běžné nakládání s majetkovou podstatou (v závislosti na tom, zda řízení bylo zahájeno insolvenčním návrhem věřitele nebo insolvenčním návrhem dlužníka). Takové rozhodnutí soudu nemůže být závislé jen na osvědčení skutečností rozhodných pro uložení konkrétního předběžného opatření, jež je jinak vydáváno na riziko navrhovatele, jak to předpokládá ustanovení § 75c odst. 1 písm. a) o. s. ř. Jelikož jde o omezení dispozičních oprávnění dlužníka, která jsou mu podle zákona zásadně zachována s výjimkou prohlášení konkursu, nebude zpravidla možné, aby soud vydal předběžné opatření podle § 113 IZ bez slyšení dlužníka, popřípadě bez dokazování. Pak je z povahy věci, že rozhodnutí, kterým insolvenční soud významně zasáhne do oprávnění nakládat s majetkovou podstatou a jež je ve svých důsledcích pravidelně spojeno s omezením vlastnického práva, musí být také náležitě odůvodněno, tak jak stanoví § 157 odst. 2 o. s. ř., jehož úprava se přiměřeně užije i na odůvodňování usnesení.

V odůvodnění usnesení podle § 113 IZ proto insolvenční soud zejména uvede, které skutečnosti, jež odůvodňují závěr, že je nutné uložit dlužníku některá z omezení podle odstavce prvního, má za prokázány, popřípadě osvědčeny a na základě jakých důkazů. Dále v něm insolvenční soud musí uvést, která konkrétní omezení uložil a z jakých důvodů a proč je toho třeba (že dochází ke změnám v rozsahu majetkové podstaty) k ochraně věřitelů. Přitom není, jde-li o vymezení rozhodných skutečností, vázán návrhem toho, kdo žádá vydání předběžného opatření.

VS Praha čj. 3 VSPH 17/2010-B-12 ze dne 8. 2. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 5317/2008

9. Odvolací námitky dlužníka považuje odvolací soud z větší části za nedůvodné. Nelze přisvědčit dlužníku, že předběžné opatření je nezákonné a neurčité. Ustanovení § 113 odst. 1 IZ předpokládá, že předběžným opatřením může být dlužníku uloženo, aby nenakládal s určitými věcmi nebo právy, anebo aby nakládal s majetkovou podstatou nebo její částí pouze se souhlasem předběžného insolvenčního správce. Je-li dlužníku uloženo, aby nenakládal se svými peněžními prostředky, je tím zcela konkrétně vymezeno, s jakými věcmi nemá dlužník nakládat, přičemž demonstrativní výčet úkonů odvolací soud považuje za odpovídající, a možné způsoby nakládání s finančními prostředky. Skutečnost, že výčet omezujících dispozic nenakládání s finančními prostředky je demonstrativní, neznamená, že předběžné opatření je z toho důvodu nezákonné. Odvolací soud se neztotožňuje ani s odvolací námitkou dlužníka v tom, že byl omezen nad rámec insolvenčního zákona, když soud prvního stupně ve výroku uvedl, že souhlas musí být předchozí a písemný. Je skutečností, že zákon hovoří pouze o souhlasu, uvedení, že souhlas má být předchozí a písemný, nevybočuje nijak ze zákonného ustanovení § 113 IZ, jedná se pouze o bližší specifikaci souhlasu. Odvolací soud se neztotožňuje ani s námitkou dlužníka v tom, že předběžné opatření je odů-

vodněno skutečnostmi, které byly důvodem vydání předchozího předběžného opatření a absencí účetnictví dlužníka. Z obsahu odůvodnění předběžného opatření nevyplývá, že by tyto skutečnosti samy o sobě byly důvodem pro vydání předběžného opatření, stejně tak jako nevyjasněné společenstevní záležitosti dlužníka, byť tuto posledně jmenovanou skutečnost podle názoru odvolacího soudu nutno vzít také v potaz, protože nestabilní prostředí ve společnosti dlužníka (existující rozpory mezi společníky, neustálé odvolávání a jmenování nových jednatelů, jak vyplývá ze zápisů o konání tří valných hromad, které zatím proběhly po zahájení insolvenčního řízení) může vzbuzovat pochybnosti o tom, zda hospodaření dlužníka, respektive nakládání s majetkovou podstatou, je vedeno takovým způsobem, že nedochází k poškozování věřitelů.

K námitce dlužníka směřující vůči tomu, že předběžný insolvenční správce nemůže provádět kontrolu nad „obvyklým hospodařením dlužníka“, odvolací soud odkazuje na pravomocné usnesení, kterým byl předběžný insolvenční správce ustanoven a kterému ve výroku rozhodnutí soud uložil, aby přezkoumal právní úkony dlužníka za dobu, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, pokud jde o nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoliv zanedbatelné zmenšení.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 35/2010-A-91 ze dne 16. 3. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 1011/2009

§ 114

(Plnění dlužníku po zahájení řízení)

Jestliže osoba, která má závazek vůči dlužníkovi, plní tento závazek po zahájení insolvenčního řízení dlužníku, ačkoliv podle předběžného opatření má plnění poskytnout předběžnému správci, a plnění se nedostane do majetkové podstaty, není tím svého závazku zproštěna, ledaže prokáže, že o předběžném opatření nemohla vědět.

Díl 4

Moratorium

§ 115

(Moratorium)

Dlužník, který je podnikatelem, může do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu, a jde-li o insolvenční návrh věřitele, do 15 dnů od jeho doručení insolvenčním soudem, navrhnout insolvenčnímu soudu vyhlášení moratoria; toto právo nemá právnická osoba v likvidaci.

Judikatura:

Lhůta k podání návrhu na prohlášení moratoria považuje odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně za procesní, což znamená, že povinnost podat včas návrh na prohlášení moratoria je vázána nikoli na doručení tohoto návrhu poslední den lhůty

soudu, ale postačí podání tohoto návrhu k poštovní přepravě. Procesní charakter této lhůty lze dovodit ze skutečnosti, že insolvenční zákon výslovně nestanoví, že lhůta k podání návrhu na prohlášení moratoria má hmotněprávní charakter, a dále ze skutečnosti, že i v případě lhůty k podání přihlášky pohledávky podle § 136 odst. 2 IZ ve spojení s § 173 odst. 1 IZ se soudní praxe již přiklonila k závěru, že jde o lhůtu procezení (viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. dubna 2008, sp. zn. KSHK 41 INS 128/2008, 1 VSPH 8/2008-P6, jež bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 49/2009, popřípadě tamtéž pod číslem 25/2009 publikované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2008, sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008, 29 NSČR 4/2008-P11). Obdobně by tomu mělo být, pro úplnost to budiž uvedeno, i v případě lhůty stanovené dlužníku k předložení reorganizačního plánu podle § 316 odst. 5 IZ či lhůta k podání návrhu na oddlužení podle § 390 odst. 1 IZ.

VS Praha čj. 1 VSPH 799/2009-A-23 ze dne 13. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSCB 25 INS 6516/2009

Návrh na moratorium

§ 116

(Náležitosti návrhu na moratorium)

(1) Návrh na moratorium musí kromě obecných náležitostí podání¹⁸⁾ obsahovat všechny skutečnosti, které odůvodňují jeho vyhlášení.

(2) K návrhu podle odstavce 1 je dlužník kromě seznamů a listin, které je povinen připojit k insolvenčnímu návrhu, povinen připojit poslední účetní závěrku a písemné prohlášení většiny jeho věřitelů, počítané podle výše jejich pohledávek, že s vyhlášením moratoria souhlasí; podpisy věřitelů na tomto prohlášení musí být úředně ověřeny.

Judikatura:

1. Z uvedeného je zřejmé, že dlužníkem předložená obligatorní příloha návrhu na moratorium – prohlášení většiny jeho věřitelů, že s vyhlášením moratoria souhlasí – nebyla opatřena předepsanými náležitostmi, když prohlášení věřitele B. L. postrádalo úřední ověření jeho podpisu. Bez této náležitosti nelze považovat předmětnou povinnou přílohu návrhu na moratorium za právně perfektní. Z toho hlediska je irelevantní dlužníkovou odvolací argumentace, že B. L. za něj jako jeho jednatel (a většinový společník) podepsal návrh na moratorium. Okolnost, že věřitel je současně jednatelem dlužníka podepsaným (bez ověření) na návrhu, nic nemění na tom, že souhlas s vyhlášením moratoria uděluje jako dlužníkův věřitel. Pro takovýto úkon věřitele požaduje zákon úřední ověření jeho podpisu bezpodmínečně. Nutno dodat, že dlužník nesplnil řádně ani povinnost předložit poslední účetní závěrku, když závěrku k 31. 12. 2008 nepředložil kompletní (postrádá povinnou přílohu).

VS Praha čj. 1 VSPH 370/2009-A-26 ze dne 9. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 2660/2009

2. S ohledem na obsah příloh dlužníka k návrhu na vyhlášení moratoria se odvolací soud ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně uvedeným v odůvodnění napadeného

usnesení v tom, že přílohy k návrhu náležitosti předepsané v § 116 odst. 2 insolvenčního zákona nesplňovaly. Soud prvního stupně správně vyhodnotil, že dlužník vůbec nepředložil listiny, které by dokládaly jeho úpadek [§ 104 odst. 1, písm. d) IZ] a v předložených seznamech majetku, závazků a zaměstnanců neuvedl, že jsou správné a úplné (§ 104 odst. 4 IZ). Jinak však soudu prvního stupně již nepříslušelo dále hodnotit obsah samotného návrhu na vyhlášení moratoria, který označil za velmi obecný a neurčitý, neboť úvaha soudu je omezena při návrhu na vyhlášení moratoria jen na prověření náležitostí návrhu a jeho předepsaných příloh a toho, zda návrh podala osoba oprávněná a zda jde o návrh včasný (viz důvodová zpráva k § 118 IZ). Přesto však uvedené nedostatky zcela správně vedly k tomu, že při nemožnosti výzvy dlužníka k odstranění vad návrhu na vyhlášení moratoria, když takovou výzvu dle § 43 občanského soudního řádu výslovně vylučuje § 117 IZ, vydal soud prvního stupně věcně správné rozhodnutí, když návrh na vyhlášení moratoria odmítl dle § 118 IZ.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 318/2010-A-25 ze dne 12. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 3658/2010

§ 117

Rozhodnutí o návrhu na moratorium

O návrhu na moratorium rozhodne insolvenční soud do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni, kdy mu takový návrh došel; § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

Judikatura:

V daném případě dlužník nijak nezpochybňoval, že svůj včasný návrh na vyhlášení moratoria nijak konkrétně neodůvodnil a že také k němu nepřipojil žádnou z obligatorních příloh tohoto návrhu předepsaných v § 116 odst. 2 IZ. Soud prvního stupně správně dovodil, že s ohledem na lhůtu, v níž má podle § 117 IZ o návrhu na moratorium rozhodnout, a pro niž je tu postup dle § 43 o. s. ř. vyloučen, je dlužníková žádost o poskytnutí další lhůty pro doplnění návrhu bezpředmětná. Úprava § 115 a násl. IZ je striktně postavena tak, že chce-li dlužník (věcně k tomu legitimovaný) využít dobrodiní moratoria, musí soudu předložit právně perfektní návrh na vyhlášení moratoria (návrh opatřený všemi povinnými náležitostmi) nejpozději do 7 dnů od podání vlastního insolvenčního návrhu, anebo do 15 dnů od doručení insolvenčního návrhu věřitele. Návrhem podaným později nebo návrhem neúplným se nelze věcně zabývat a insolvenční soud ho musí bez dalšího obratem (do konce nejbližší následujícího pracovního dne) odmítnout, aby insolvenční řízení mohlo bez průtahů pokračovat.

VS Praha čj. 3 VSPH 347/2010-A-47 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 56 INS 2720/2010

§ 118

Vyhlášení moratoria

(1) Insolvenční soud vyhlásí moratorium, jestliže jsou splněny předpoklady uvedené v § 115 a 116 a nebylo-li dosud rozhodnuto o insolvenčním návrhu; jinak návrh na moratorium odmítne.

(2) Proti rozhodnutí, jímž insolvenční soud vyhlásí moratorium, není odvolání přípustné. Proti rozhodnutí, kterým se návrh na moratorium odmítá, se může odvolat pouze dlužník.

§ 119

Účinnost moratoria

(1) Moratorium je účinné od okamžiku zveřejnění rozhodnutí o jeho vyhlášení v insolvenčním rejstříku a trvá po dobu uvedenou v návrhu na moratorium, nejdéle však 3 měsíce.

(2) Insolvenční soud může na návrh dlužníka prodloužit moratorium nejdéle o 30 dnů, jestliže dlužník k takovému návrhu připojí ke dni podání návrhu aktualizovaný seznam závazků a písemné prohlášení většiny jeho věřitelů, počítané podle výše jejich pohledávek, že s prodloužením moratoria souhlasí; podpisy věřitelů na tomto prohlášení musí být úředně ověřeny.

Účinky moratoria

§ 120

(Účinky moratoria)

(1) Po dobu trvání moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, po dobu trvání moratoria zůstávají zachovány účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

§ 121

(Příhláška pohledávky po dobu moratoria)

(1) I v době trvání moratoria mohou oprávněné osoby přistoupit k řízení a věřitelé uplatnit svá práva přihláškou pohledávky. Účinky těchto úkonů však nastávají až zánikem moratoria, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Za věřitele dlužníka se po dobu trvání moratoria považují přihlášení věřitelé a osoby uvedené v seznamu závazků.

§ 122

Nakládání s majetkovou podstatou po dobu trvání moratoria

(1) Závazky bezprostředně související se zachováním provozu podniku vzniklé v posledních 30 dnech před vyhlášením moratoria nebo po něm je dlužník po dobu trvání moratoria oprávněn hradit přednostně před dříve splatnými závazky.

(2) Smlouvy na dodávky energií a surovin, jakož i další smlouvy o dodávkách zboží a služeb, které ke dni vyhlášení moratoria trvaly alespoň po dobu 3 měsíců,